

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

CROIX-ROUGE
DE LA JEUNESSE
HELLENIQUE

HELLENIC
RED CROSS
YOUTH

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1985

SEPTEMBRE - OCTOBRE 1985

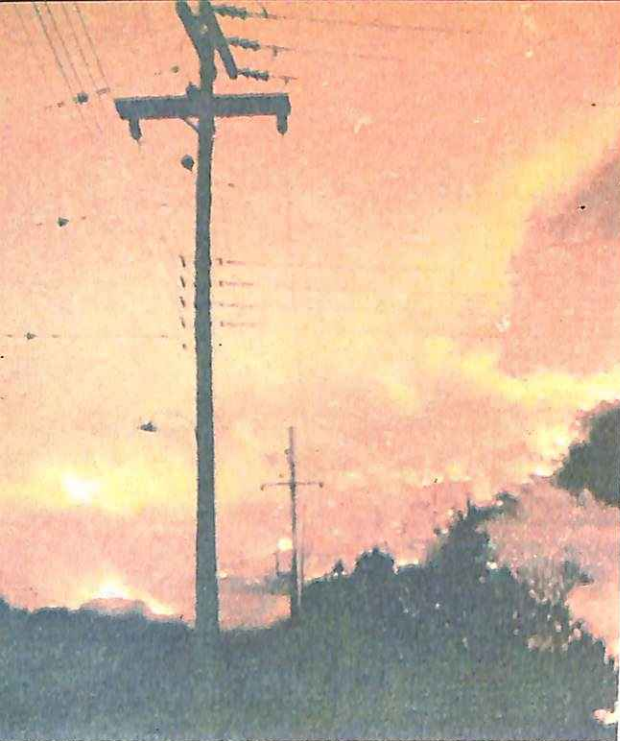
SEPTEMBER - OCTOBER 1985

Μη Νικό/ινάκος
85

Μη Νικό/ινάκος

Στιγμιότυπο από την αποστολή της ομάδας διασώσεως του Σώματος Έθελοντών Σαμαρειτών στις πυρκαγιές Καβάλας - Θάσου, τό καλοκαίρι του 1985.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Αλκιβιάδου 4 - Τηλ. 88.32.351

Α' Περίοδος 1924 - 1941

Τιμή φύλλου δρχ. 30 (του διπλού 60) - Έτήσια συνδρομή Έσωτ. δρχ.

240 - Έξ. 3 ή \$10

Έμβασματα - συνεργασίες ΕΕΣΝ - Αλκιβιάδου 4, 16439 ΑΘΗΝΑ

Β' Περίοδος - Έτος 41ο - Αρ. Τευχ. 1-2

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1985

Επιτροπή Συντάξεως του περιοδικού

ΜΙΧ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΛΑΧΟΣ,

ΔΗΜ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΣ Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

Υπεύθυνος συντάξεως

ΖΗΣΙΜΟΣ ΒΙΡΒΙΛΛΗΣ

(Σορβόλου 24, Μέτς, Αθήνα)

Υπεύθυνος εκδόσεως

ΕΛΕΝΗ ΠΕΡΙΜΕΝΗ

Γ. Παπανδρέου 48

Ζωγράφου

Υπεύθυνος τυπογραφείου

Γ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

(Λεοντίου 23 - Αθήνα Τ.Τ. 405)

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΝΙΚΟΛΙΝΑΚΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Επίκαιρο χαιρετιστήριο άρθρο, του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητή κ. ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΔΗ	5
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ του Ε.Ε.Σ. για τη μεταθανάτια δωρεά Σώματος	7
Μιά νέα Αρχή, του κ. Αθαν. Κ. Αρβανίτη, Προέδρου του Κ.Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ. Νεότητας	9
Τό μεγαλειώδες μήνυμα της 28ης Οκτωβρίου του '40 του κ. Ξενοφώντα Πανταζίδη	10
Στήλη επικοινωνίας Προέδρου Ε.Ε.Σ. και Έρυθροσταυριτών	12
Ανασυγκρότηση του Κ.Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ. Νεότητας	12
Οι πρώτες μέρες, του κ. Δημ. Κουτσουλέλου	13
Μεταθανάτια δωρεά Σώματος... Προλεγόμενα από τον Πρόεδρο του Ε.Ε.Σ. κ. ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗ	14
Τό Μεγάλο «ΟΧΙ» και οι Ξενοί, του Δημ. Σιατόπουλου	15
Η Δωρεά Σώματος σώζει ζωές και αναπηρίες, του Χρυσ. Χρυσανθάκη, αντιπροέδρου του Ε.Ε.Σ.	17
Ο Άη-Δημήτρης στη Λαογραφία μας, του Δημήτρη Σταμέλου	18

ΔΩΡΗΤΕΣ ΣΩΜΑΤΟΣ, «Μιά νέα διάσταση για συζήτηση με νέους», του Νικ. Μπαχλόγυρου, αντιπροέδρου του Ε.Ε.Σ.	20
Β' Δήμερο Σεμινάριο Ε.Ε.Σ.Ν. 1985	21
Σεμινάριο Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού	22
Τά ιστικά μοσχεύματα και οι μεταμοσχεύσεις, του Νίκου Τριανταφύλλου, Δ/ντή Όρθοπ.	
Κλινικής Άσκληπείου Βούλας	23
Διονύσιος ό Άρεοπαγίτης, του Κ. Παπαπαναγιώτου	24
Μεταμόσχευση και Όφθαλμολογία, του Άνδρέα Μαρτίνη, Δ/ντή Όφθαλμιάτρου του Ν.Ε.Ε.Σ. και Άντιπροέδρου του Ε.Ε.Σ.	25
Η Πορεία προς τό Μέτωπο, του Όδ. Έλύτη	26
Άθάνατο 1940 (Γελοιογραφικά σκίτσα του Μιχ. Νικολινάκου από τόν πόλεμο του 1940-41)	27
Η ώραία, δυνατή και μεγάλη ψυχή της Έλληνικής Νεότητος, του Μελη Νικολαΐδη	28
Άπό τό λαϊκό μας πολιτισμό, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, του Στ. Μάνεση	29
ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΑ ΝΕΑ	31
HELLENIC RED CROSS ACTIVITIES	35
ACTIVITES DE LA CROIS-ROUGE HELLENIQUE	37
Εικοστή όγδόη Οκτωβρίου, του Ζ.Β.	39
Θαλασσινές ιστορίες της Ρωμιοσύνης, του Ι.Μ. Χατζηφώτη	40
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ (Νεκρολογία και Ψήφισμα για τό θάνατό του από τόν Ε.Ε.Σ. Νεότητος)	43
Η Άυτό Μεγαλειότης τό «ΠΑΙΔΙ», του Ζ.Β.	44
Νέες Έκδόσεις	45-46
ΚΑΤΟΧΙΚΟ, επίκαιρο διήγημα της Μαρίκας Φρέρη	46
ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ, Στη χώρα των Γκουρού και της Γιόγκα, στις Ινδίες	50
ΔΥΟ ΠΑΡΑΣΗΜΑ ΑΝΔΡΕΙΑΣ, επίκαιρο διήγημα της μαθήτριάς Άναστασίας Καβαλιέρου	52
Η Άγία Εύνικη και ή σχέση της με την 25η Οκτωβρίου 1940, του Ζ.Β.	56
Παιδιά έφευρέτες - Γιατί και πώς; (Έγκυκλοπαιδική σελίδα)	57
ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ, Παραμύθι του Ζών Άζωτου	59
ΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΟΝΙΚΑ, του Μ. Σταραμόπουλου	61
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ	62
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	66

CONTENTS

An Opportune Salutatory Address by the President of the H.R.C. Professor Orestis Louridis	5
H.R.C. CIRCULAR about body-Donation after Death	7
A new beginning, by Mr. Athan. K. Arvanitis, President of the Central Administration Council of the Hellenic Junior Red Cross	9
The Grand Message of October 28th 1940 by Mr. Xenophon Pantazidis	10
Collaboration of the President of the H.R.C. and H.R.C. Juniors	12
Reorganization of the Central Administration Council of the Hellenic Junior Red Cross	12
First Days, by Mr. D. Koutsoulelos	13
Body-Donation after Death... Preface, by the President of the H.R.C. Professor Orestis Louridis	14
The Grand "NO" and the Foreigners, by Dimitris Siatopoulos	15

The Body Donation saves lives and relieves, by Crys. Chrysanthakis, Vice-President of the Hellenic Red Cross	17
Saint Dimitrios in our Popular Traditions, by Dimitrios Stamelos	18
BODY DONATORS "A new dimension for discussion with young people" by Nic. Bochlogyros, Vice-President of the Hellenic Red Cross	20
2nd Two day 1985 Seminar of the Hellenic Junior Red Cross	21
1985 Hellenic Red Cross Seminar	22
Tissue Crafts and Transplantations, by Nic. Triantaphyllou, Director of the Orthopedic Clinic at the Asclepeion Hospital at Voula	23
Dionysios the Areopagite, by K. Papanayiotou ...	24
Transplantation and Ophthalmology by Andreas Martinis, Director of the Ophthalmologic Out — Patient Department of the H.R.C. General Hospital at Ampelokipi and Vice-President of the H.R.C.	25
The March towards the Front Line, by Oth. Elytis	26
The Immortal 1940 (Cartoons by Mich. Nicolinos from the 1940-41 war)	27
The Beautiful, Strong and Great Soul of the Greek Youth, by Melis Nicolaidis	28
From our Popular Civilization: SEPTEMBER, by St. Manesis	29
RED CROSS NEWS	31
HELLENIC RED CROSS ACTIVITIES	35
ACTIVITES DE LA CROIX-ROUGE HELLENIC ..	37
28th of October, by Z.V.	39
Maritime Stories of the Greek People, by I.M. Hatzifotis	40
SPYROS PANAYIOTOPOULOS (Necrology and Funeral Voting of the Hellenic Junior Red Cross)	43
H.M. "THE CHILD" by Z.V.	44
NEW EDITIONS	45-46
STORY referring to the Occupation of Greece, by Marika Freri	46
TRAVELLING WITH THE FATHER, to India, the Country of Gourou and Yoga	50
TWO DECORATIONS OF BRAVERY, an opportune Story of the Student Anastasia Cavalierou	52
Saint Evniki and her Relation to the 28th of October 1940 by Z.V.	56
Children inventors — Why and how? (Encyclopaedic page)	57
THE TRIAL OF RIKI-TIKI-TABI, Tale, by Zois Azotos	58
Our Sports News, by M. Staramopoulos	61
Our Readers' Collaboration	62
PUZZLES	66

CONTENTS

Allocution d'actualité par le Président de la Croix-Rouge Hellénique Professeur Or. LOURIDIS	5
Circulaire de la Croix-Rouge Hellénique pour la donation de Corps après la mort	7
Un nouveau début par M. Athan. K. Arvanitis, Président du Conseil d'Administration Centrale	

de la Croix-Rouge Hellénique de la Jeunesse ...	9
La massage grandiose du 28 Octobre 1940 par M.X. Pantazidis	10
Collaboration du Président de la Croix-Rouge Hellénique avec les jeunes de la Croix-Rouge Hellénique	12
Réorganisation du Conseil d'Administration Centrale de la Croix-Rouge Hellénique de la Jeunesse	12
Les premiers jours, par M. D. Koursoulelos	13
Donation de corps après la mort avant-propos par le Président de la Croix-Rouge Hellénique Monsieur Oreste Louridis	14
Le Grand "NON" et les étrangers par M.D. Siatopoulos	15
La donation de corps sauve des vies et soulage, par M. Chr. Chrysanthakis, Vice-Président de la C.R.H.	17
St. Dimitrios, dans nos traditions populaires, par M.D. Stamelos	18
Donneurs de corps "Une nouvelle dimension pour discuter avec des jeunes", par M. le Prof. N. Bochlogyros, Vice-Président de la C.R.H.	20
Deuxième Séminaire 1985 de deux jours de la Croix-Rouge Hellénique de la Jeunesse ...	21
Séminaire 1985 de la Croix-Rouge Hellénique ...	22
Les greffes de tissus et transplantations, par M. N. Triantafyllou, directeur de la Clinique Orthopédique Asclépeion - Voula	23
Dionysios l'Aréopage, par M. K. Papanayiotou ...	24
Transplantation et Ophtalmologie, par M. le Dr. Andréas Martinis, directeur Oculiste à l'hôpital de la Croix-Rouge Hellénique, Vice-Président de la Croix-Rouge Hellénique ...	25
La Marche vers le Front, par Od. Elytis	26
L'immortel 1940, Caricatures de la guerre de 1940-41, par M. Mich. Nicolinos	27
La Belle, Forte et Grande Ame de la Jeunesse Hellénique, par Meli Nicolaidis	28
Notre civilisation populaire: Septembre, par M. St. Manassis	29
NOUVELLES DE LA CROIX-ROUGE	31
Activités de la Croix-Rouge Hellénique	35,37
Le 28 Octobre par Z.V.	39
Histoires maritimes de la population Grecque, par M. I.M. Hatzifotis	40
SPYROS PANAGIOTOPOULOS (nécrologie - vote funebre de la Croix-Rouge Hellénique de la Jeunesse)	43
S.M. "L'enfant", par Z.V.	44
Nouvelles éditions	45-46
Récit d'actualité se référant à l'Occupation de la Grèce, par Marika Freri	46
Un voyage avec le père: dans le pays de Gourou et de Yoga, aux Indes	50
Deux décorations honorifiques de vaillance, récit d'actualité, par l'élève Anastassia Kavalierou	52
Ste Evniki et sa relation avec le 25 Octobre 1940, par Z.V.	56
Enfants inventeurs — Pourquoi et comment (page encyclopédique)	57
L'épreuve de RIKI-TIKI-TABI, un conte par Zois Azotos	58
Nos nouvelles sportives par M. Staramopoulos ...	61
Collaboration de nos lecteurs	62
Jeux intellectuels	66

ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΔΗ

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΑΝΕΩΜΕΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΥΣ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΕΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Με μία συνεχιζόμενη προσφορά στοργικής αγάπης και πραγματικής αλληλεγγύης για τό συνάνθρωπο, ο κάθε Έρυθροσταυρίτης ακολουθεί και υπηρετεί αυθόρμητα, ελεύθερα, καλοπροαίρετα κι έθελοντικά τό τιμημένο σύμβολο του Έρυθρου Σταυρού, όπως ο Χριστός μας παραδόθηκε στη Σταύρωση ελεύθερα και θεληματικά, με θεϊκή αποφασιστικότητα για τή σωτηρία της ανθρωπότητας και με βαθειά συγκατάβαση και άπειρη αγάπη για τόν «καταπεπτωκότα» άνθρωπο.

Έτσι, για μās τούς Χριστιανούς Έρυθροσταυρίτες, τό σύμβολο του Έρυθρου Σταυρού συμβολίζει και τόν «καθημαγμένο» από τό αίμα του Χριστού μας Τίμιο Σταυρό, πού είναι και τό «σημείο του Υιού του Θεού» και τό σύμβολο της θείας αγάπης.

Γι' αυτό και μέ ειλικρινή συγκίνηση, αλλά και μέ καλώς νοούμενη «έν Χριστώ» εγκαύχηση και υπερηφάνεια» κατά τόν «θεορρήμονα» Απόστολο τών Έθνών Παύλο, τολμούμε νά είπούμε ότι, κατά τό μέτρο του ανθρώπινου δυνατού, στοιχούμε τό του Κυρίου: «Όστις θέλει όπίσω μου έλθειν άπαρνησάσθω έαυτόν και άράτω τόν σταυρόν αυτού και ακολουθήτω μοι».

Πραγματικά, πολλοί και βαρείς είναι οι σταυροί πού σήκωσαν ως τώρα στους ώμους τους οι σταυροφόροι Έρυθροσταυρίτες για τήν αγάπη πρός τόν συνάνθρωπο και για τήν διάδοση, επικράτηση κι εφαρμογή όλων τών υψηλόφρονων σκοπούμε-

νων της Έρυθροσταυρικής Ίδεολογίας. Όμως, παρά τά έκδηλα σημάδια της φθοράς της συνειδήσεως πολλών σύγχρονων συνανθρώπων, για σās και για μās — Μέλη και Διοικήσεις της μεγάλης Έρυθροσταυρικής Κινήσεώς μας —, ο Τίμιος Σταυρός του Κυρίου και ο Έρυθρός Σταυρός του Έθνικού Συλλόγου μας θά εξακολουθούν νά στέκονται ακλόνητα σύμβολα αγάπης και συναδελφώσεως, άφειδώλευτης αταπαρνήσεως, γενναιόδωρης και καλοπροαίρετης προσφοράς στον πλησίον, άσίγαστου πόθου και επιτέλεση υψηλού καθήκοντος, άποστάγματος έμφυτης κι επίκτητης καλωσύνης, ως και απόδειξης ιεραποστολικής ροπής για υπηρετηση.

Αισθάνομαι, λοιπόν, πραγματικά εύτυχής, γιατί μου δίνεται ή εύκαιρία στό τεύχος αυτό του περιοδικού μας του Σεπτεμβρίου — πού είναι ο μήνας του Τιμίου Σταυρού, ο οποίος εμφανίζεται σαν σύμβολο και τρόπος ζωής και μεταφυσικής πίστης για τόν αληθινό Χριστιανό, δηλαδή για τόν

σταυροφόρο Χριστιανό-, νά γράψω και για τόν αληθινό Έλληνα σταυροφόρο Έρυθροσταυρίτη, πού πρέπει νά είναι κι αυτός ένας λειτουργός ασύγκριτης ανθρωπιστικής μυσταγωγίας, μέ υψηλόφρονα αλτρουϊστικό ιδεαλισμό, μέ τό θείο όραμα τής ένότητας τών ανθρώπων για τήν αντιμετώπιση του άγχους, του πόνου, τής ανάγκης και τής δυστυχίας, όρθιος φρουρός του άκοίμητου φωτός τών «καθηγιασμένων» αρετών και παραδόσεων και σταυροφόρος άγωνιστής τής πραγματώσεως, τής προαγωγής και τής ανάπτυξεως του θαυμαστού πανανθρώπινου και κοινωφελούς κηρύγματος και έργου του Έρυθρου Σταυρού.

Αυτός, άρα, ό σταυροφόρος Έρυθροσταυρίτης, φορτώνεται μ' έγκατέρηση τόν βαρύ σταυρό του και αποδέχεται τό μόχθο νά αποποιηθεί και νά αποβάλλει τόν παλιό κακό άνθρωπο -άλήθεια πόσο δυσεπίτευκτο είναι κάτι τέτοιο, πρό πάντων σήμερα- και νά ακολουθήσει τά «κελεύσματα» του καλού νέου ανθρώπου, για τήν τελική δικαίωσή του «ένώπιον Θεού και ανθρώπων».

Είμαι ακόμη εύτυχής, γιατί σκέπτομαι μέ καμάρι τίς προσπάθειες πού θά καταβάλλουν τά παιδιά μας -και μάλιστα ή Έρυθροσταυρική μαθητική νεότητα- πού αρχίζουν τό καινούριο σχολικό έτος τους, ακολουθώντας πιστά τίς υποθήκες τών μεγάλων Δασκάλων του Γένους και τίς προτροπές του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού για αληθινή παιδεία, πού είναι κι αυτή αληθινή σταυροφορία, πού είναι και μιά αληθινή άγωνία για σωστή ήθικοπνευματική άγωγή και καλλιέργεια.

Άς είναι, λοιπόν, καλή και καρποφόρα και ή φετεινή σχολική χρονιά τους.

Είμαι, τέλος, εύτυχής γιατί τό Περιοδικό μας, συνεχώς ανανεούμενο κι εκσυγχρονιζόμενο έφθασε σ' ένα υψηλό επίπεδο πνευματικής άκμης, γενικής επικαιρότητας, αλλά και καλλιτεχνικής εμφάνισεως και μπορεί έτσι νά τής υποσχεθεί ώρες γεμάτες από ενδιαφέρον υλικό επιμορφώσεως, ώρες άνάπαυσης και ψυχαγωγίας, μετά τήν σχολική σταυροφορία τής τακτής σας μελέτης. Είμαι βέβαιος ότι, τόν ψυχοπνευματικό αυτό σύντροφό σας, θά τόν φροντίσετε μέ ενδιαφέρουσες δικές σας συνεργασίες και μέ τήν άγρυπνη προσπάθειά σας για τήν αύξηση τής κυκλοφορίας του σ' όλους τούς σχολικούς και έξωσχολικούς φίλους σας και τίς οικογένειές σας.

Όλοι μας, λοιπόν, στρατευμένοι στόν ώραιο σκοπό μας, έστω και φορτωμένοι μέ τόν βαρύ σταυρό μας από δυσβάσταχτα, πολλές φορές, βάρη κι από επιβαλλόμενες υποχρεώσεις, δέν θά παύσουμε νά προσφέρουμε τίς ειλικρινείς, τίς αυθόρμητες, τίς καλοπροαίρετες, τίς λαοφιλείς και κοινωφελείς υπηρεσίες μας, για νά παραμείνουμε υπερήφανοι γι' αυτήν τήν συνεχιζόμενη, 108 ως τώρα χρόνια, υψηλόφρονη σταυροφορία μας.

Καθηγητής Όρέστης Λουριίδης
Άρχων Μέγας Ρεφερενδάριος
του Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου
Πρόεδρος
του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού

Δημοσκοπήσεις στόν Έλληνικό χώρο αποκαλύπτουν, ότι από τούς έρωτηθέντες περισσότεροι από 70% δήλωσαν ότι επιθυμούν νά γίνουν Δωρητές σώματος.

Έρυθροσταυρίτη, νά καλέσεις τά άτομα αυτά νά συμπληρώσουν τή σχετική δήλωση.

Έπιτροπή Δωρητών σώματος Ε.Ε.Σ.
Κεντρικά Γραφεία Ε.Ε.Σ. - Λυκαβητού 1 - τηλ. 3613565.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ
Αριθ. Έγκ.: 20
Αριθ. Πρωτ.: 11795

Αθήναι, 9 Αυγούστου 1985

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Πρός ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ Ε.Ε.Σ.

Ό Ε.Ε.Σ.ό μεγαλύτερος και σπουδαιότερος ίατροκοινωνικός και φιλανθρωπικός Όργανισμός τής χώρας μας, θά ήταν άδιανόητο νά μείνει άμέτοχος στήν έκστρατεία έξεύρεσης «Δωρητών σώματος» πού αποτελεί μία κατεξόχην ανθρωπιστική δραστηριότητα.

Γιά τό σκοπό αυτό, τό Κ.Δ.Σ του Ε.Ε.Σ. στή συνεδρίασή του τής 25.4.85, αποφάσισε τήν ενεργητική συμμετοχή του Ε.Ε.Σ. στήν έξεύρεση «Δωρητών σώματος» και συγκρότησε πενταμελή Έπιτροπή από μέλη του Κ.Δ.Σ. και Έρυθροσταυρίτες σχετικούς μέ τό θέμα αυτό, πού θά αναλάβουν τή διαφώτιση του κοινού, και καταρχή τών Έρυθροσταυριτών, για τήν αναγκαιότητα τής ανθρωπιστικής αυτής προσφοράς και τήν έξεύρεση «Δωρητών σώματος».

Η Έπιτροπή αυτή του Ε.Ε.Σ. ζητά τή βοήθεια όλων τών Έρυθροσταυριτών στό έργο της και ιδιαίτερα τών επικεφαλής όλων τών Υπηρεσιών και Τμήματος του Ε.Ε.Σ. Κέντρου και Έπαρχιών.

Απευθυνόμαστε λοιπόν, σέ σας, μέ τή βεβαιότητα ότι, μέ τό Έρυθροσταυρικό πνεύμα πού σας διακρίνει και τό κύρος σας, θά μάς βοηθήσετε στή διαφώτιση του κοινού μέ τό όποιο έρχεσθε σ' έπαφή και για τήν έγγραφη «Δωρητών σώματος».

Η θετική θέση του κοινού για τό θέμα αυτό φαίνεται από δημοσκόπηση πού έγινε στόν Έλληνικό χώρο: 72% απάντησαν, ότι είναι πρόθυμοι νά γίνουν Δωρητές όργάνων του σώματός τους. Ένα ακόμη βήμα άρκει για νά πετύχουμε στό σκοπό μας, νά πείσουμε, έστω και μέρος απ' αυτούς, νά υπογράψουν τή δήλωση «Δωρητού σώματος».

Τά όργανα πού αυτή τή στιγμή μπορούν, μετά τό τέλος τής ζωής μας, νά μεταμοσχευθούν σέ πάσχοντες συνανθρώπους μας είναι συνήθως, οι νεφροί, τά μάτια, τό δέρμα, τά όστα, αλλά και όλόκληρο τό σώμα είναι πολύτιμο για πειραματικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς στό Πανεπιστήμιο και στό Έργαστήρια.

Ό Δωρητής θά επιλέξει ποιά και πόσα όργανα του σώματός του θά χρησιμοποιηθούν για μεταμόσχευση, μετά τό τέλος τής ζωής του.

Στή χώρα μας, δύο χιλιάδες περίπου άτομα, που πάσχουν από βαρεία νεφρική ανεπάρκεια, υποβάλλονται σέ αίμοκάθαρση μέ τό τεχνητό νεφρό δύο φορές τήν εβδομάδα και περιμένουν τό σωτήριο μόσχευμα νεφρού για νά βρουν τήν υγεία τους και νά επαναλάβουν τήν εργασία τους.

Σέ 300 άτομα κάθε χρόνο στή χώρα μας, ή μεταμόσχευση χιτώνων ματιών μπορεί νά τούς απαλλάξει από τύφλωση ή σοβαρή ελάττωση τής όράσεως.

Χιλιάδες άτομα κάθε χρόνο έχουν ανάγκη από μεταμόσχευση όστών για τή θεραπεία όστεοαρθρικών παθήσεων, σοβαρών καταγμάτων, ψευδαρθρώσεων και άλλων αναπηριών.

Η έπικάλυψη έκτεταμένων έγκαυμάτων μέ μόσχευματα δέρματος πολλές φορές σώζει ζωές.

Σέ συμπίεσση, ή δωρεά όργάνων σώματος σώζει ζωές, όπως στίς μεταμοσχεύσεις νεφρών και δέρματος στό έκτεταμένα έγκαυματα, θεραπεύει παθήσεις και προφυλάσσει από αναπηρίες όπως στίς μεταμοσχεύσεις ματιών και όστών.

Η δωρεά όργάνων του σώματός μας προσφέρει σ' αυτό χρησιμότητα ύψιστου βαθμού και μετά τό τέλος τής ζωής του και δημιουργείται έτσι συνέχεια τής ζωής τών όργάνων πού μεταμοσχεύθηκαν δηλαδή μία μορφή «άθανασίας».

Δέν μπορούν νά σταθούν σάν εμπόδια οι κοινωνικές ή άλλες προκαταλήψεις, αφού και ή κεφαλή τής Εκκλησίας μας, ό Αρχιεπίσκοπος, έγινε Δωρητής σώματος, ή δε δωρεά σώματος θεωρείται παντού σ' όλα τά μέρη του κόσμου σάν ύψιστη κοινωνική προσφορά.

Παρακαλείσθε λοιπόν, νά βοηθήσετε θετικά στην Έρυθροσταυρική αυτή δραστηριότητα, διαφωτίζοντας τό προσιτό σέ σās κοινό μέ κάθε μέσο πού διαθέτετε (συγκεντρώσεις, Σχολεία, αυτοδιοίκηση, τοπικό τύπο κλπ.) και έγγραφοντας «Δωρητές σώματος».

Η έγγραφη «Δωρητού σώματος» γίνεται μέ τή συμπλήρωση σχετικής δηλώσεως, τήν όποία οι ενδιαφερόμενοι θά ζητήσουν από μās ή από τό τοπικό Τμήμα του Ε.Ε.Σ., τό όποιο θά ζητήσει επίσης από έμās τόν ανάλογο αριθμό έντύπων δηλώσεων. Οι έγγραφόμενοι θά έφοδιαστούν μέ ειδικά δελτία ταυτότητας, πού θά τούς παρέχουν και όρισμένα προνόμια, έκτός του ύψηλου τίτλου τιμής του Δωρητού.

Γιά περισσότερες πληροφορίες και γιά τή προμήθεια έντύπων δηλώσεων, πού σέ μās χορηγούνται από τό Υπουργείο Υγείας, παρακαλείσθε νά απευθυνθείτε στην έξής διεύθυνση:

Έπιτροπή Δωρητών Σώματος Ε.Ε.Σ.

Κεντρικά Γραφεία Ε.Ε.Σ.

Όδός Λυκαβηττού 1

106 72 ΑΘΗΝΑ

Τηλ. 3613569

Ό Πρόεδρος

ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ

Καθηγητής Πανεπιστημίου

Ό Γεν. Γραμματέας

ΓΚ. ΠΕΤΜΕΖΑΣ

Αντιναύαρχος Π.Ν. έ.ά.

Γ. Α. ΚΑΜΑΡΑΚΗ

ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΣΤΟΥΣ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ

ΠΙΝΔΟΣ

Δάφνης κλωνάρια και σμυρτιάς στή μνήμη σας τήν άγια
ύμνους, ψαλμούς, λιβανωτό, του πόνου τή σιγή
τά φτερωτά τά όνειρα και της ψυχής τά χάδια
σέ σās προσφέρουμε νεκροί τήν ιερή τούτη στιγμή.

Σέ σās πού μέ τό όραμα κάποιας τρανής πατρίδας
τούς θρύλους ζωντανέψατε, τίς παραδόσεις της φυλής,
δώσατε σάρκα και όσά της άσβηστης έλπίδας
τό δρόμο συνεχίζοντας της δόξας και τιμής.

Πνοές άγγέλων γύρω μας πετάτε στά ούράνια
χθές, σήμερα αύριο, σ' όλη μας τή ζωή,
τό δρόμο μας μās δείχνετε κι έμείς μέ περηφάνεια
ζητούμε πάντοτε, παντού, τήν ίδια τήν τιμή.

Και όρκιζόμαστε όλοι μας στους άγιους μας νεκρούς,
πού θέριασαν της λευτεριάς τό δένδρο μέ τό αίμα
νά μή ξεχάσωμε ποτέ ήρωας θρυλικούς,
πού οβύνουν στέλλοντας σέ μās τό τελευταίο βλέμμα.

Τών προγόνων βλαστοί, μ' άτσαλένια κορμιά
του πολέμου περνώντας τή φρίκη,
της καρδιάς μας τή φλόγα τή φέραμε μιά
ώς εκεί πού μās πρόσμενε ή Νίκη.

Μέ τή λόγχη χαράξαμε άδρό στά βουνά
τ' όνομά μας -γαλάζιο λουλουδι-
νά τό πάρει ως τά πέρατα ό θρύλος ξανά,
στούς λαούς νά τό κάνει τραγούδι.

Προσταγή στή φυλή μας, σά νόμος βαριά,
τό παλιό ν' αναστήσωμε θάμα.
Νάναι αιώνια σέ τούτη τή γή ή Λευτεριά,
κάποιος μοίρας όρίζει τό τάμα.

Μάνα Έλλάδα, δική σου μιά σάλπιγγα ήχει,
λές άκόμα, στής Πίνδου μιά κόχη,
στούς λαούς νά θυμίζει, γεμάτο ψυχή,
τό τρανό πού ξεστόμισες «Όχι».

ΛΟΓΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ 1940-1941

«Πολεμήσατε άοπλοι ένάντια σέ πάνοπλους και νικήσατε. Πολεμήσατε μικροί ένάντια σέ μεγάλους και έπικρατήσατε. Δέν ήταν δυνατό νά γίνει άλλιώς, γιατί είσαστε ΕΛΛΗΝΕΣ!

Σάν Ρώσοι, σάν άνθρωποι, κερδίσαμε, χάρη στή δική σας θυσία, χρόνο γιά ν' άμυνθοΰμε. Σās εύγνωμονοΰμε».

(Κρατικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Μόσχας 27-4-42)

«Έπί αιώνες από δώ και μπρός, οι γενεές του μέλλοντος θά διδάσκονται, ότι και πάλι λίγοι Έλληνες σώσανε μέ τή θυσία τους τόν Εύρωπαϊκό πολιτισμό».

(Noel Baker 28-10-42)

ΜΙΑ ΝΕΑ ΑΡΧΗ

Βρισκόμαστε πάλι σ' ένα νέο ξεκίνημα. Σέ μιά νέα αρχή, πού είναι μαζί και συνέχεια. Στην αρχή του νέου σχολικού χρόνου. Όροθέσιο γιά τήν νεότητα τήν μαθητική και τήν έρυθροσταυρική σέ ειδικότερη αναφορά, πού όμως δέν πορεύονται άπλως παράλληλα κι' οι δύο, αλλά, άν θέλουν, ταυτίζονται. Τίς ταυτίζει ή ηλικία, ή μαθητική ιδιότητα και, όταν έχουν κάνει ή έχουν αρχίσει νά κάνουν τίς επιλογές τους, οι άρχές, οι πεποιθήσεις, τά όράματα και οι νεανικές επιδιώξεις.

Στεκόμαστε, λοιπόν, σ' αυτή τήν νέα αρχή και σ' αυτό τό νέο ξεκίνημα. Μπρός μας εκτείνεται ένας νέος δρόμος κι ένα νέο πεδίο δράσεως. Ένας χώρος γιά κατάκτηση. Κι ό νέος άνθρωπος γεμάτος προσημονή, άδημονία, ένταση, κάποτε κι άβεβαιότητα όμως μέ πόθους και όνειρα, πολλά όνειρα, δέν βλέπει τήν ώρα νά ξεκινήσει. Γιά πού όμως; Και κυρίως πώς θά φτάσει σ' εκείνους τούς άπροσδιόριστους όρίζοντες πού ή νιότη τόν οδηγεί μαγευτικά, σχεδόν όρμέφυτα; Κι άκόμη, είναι οι δρόμοι άνοιχτοί, ή διαδρομή εύχερης και καθορισμένη, οι στόχοι σαφείς και ή συνδρομή του κοινωνικού περιγυρου άσφαλής και άλάθευτη; Πολλά τά έρωτηματικά, πού γεννούν προβλήματα, δισταγμούς κι άνησυχία. Κι' είναι ένδεχόμενο αυτά είτε νά έξατμίσουν, ή τουλάχιστον ένα μέρος από τόν αρχικό ένθουσιασμό ή νά ξεστρατίσουν στην πορεία του τόν δρομέα και νά τόν παραπλανήσουν γιά νά χάσει στην περιπλάνηση πλέον και τόν έσχατο σκοπό. Γιά νά μή συμβεί κάτι τέτοιο, πολύ ένδεχόμενο ιδιαίτερα σέ καιρούς πού κυριαρχεί ή σύγχυση και μεθοδικά κι όλομέτωπα προωθείται ή παραπλάνησή του αυτή, άπαιτείται έτοιμασία και έτοιμότητα. Έξοπλισμός και άγρύπνηση. Γνώση και πάλη ανυποχώρητη, χωρίς παρεκκλίσεις και συμβιβασμούς στα όποια δολώματα και τεχνάσματα. Μαζί μ' αυτά πρέπει νά έχει καθορίσει τόν σκοπό και το άμετάθετο τέρμα πρós τό όποιο θά δράμει. Κι άκόμη νά μάθει τόν τρόπο, τήν τέχνη πού θ' ακολουθήσει πιστά γιά νά τό επιτύχει.

Πολλοί πολλά θά του πούν και γιά τά δύο αυτά μεγάλα θέματα ζωής πλέον. Πολλά και εύχарιστα, πού θά φαίνονται πολύ λογικά και πολύ όρθά και θά έχουν -σημαντικό κι αυτό γιά νά τό άποδεχθεί- τήν μυστική, αλλά και ισχυρή συναινεση κάποιων έσωτερικών του ροπών και τάσεων. Κι έδω είναι ό φόβος και ό κίνδυνος, γιατί υπάρχει ή δεδομένη ισχύ άνάμεσα σ' αυτό τό μέρος της ανθρώπινης υπάρξεως, πού είναι και πολύ δυνατό, έγινε πολύ δυνατό άτυχώς μέ τούς λόγους και τούς τρόπους και τίς μεθοδίες τίς πολύτροπες και θορυβώδεις εκείνων πού θέλουν και τόχουν κάμει σκοπό τους νά κατευθύνουν τόν νοΰν και τήν καρδιά των νέων ανθρώπων στους δικούς των κόσμους βιοθεωριακούς και στους δικούς των ήθικούς πνευματικούς και κοινωνικούς λειμώνες - και στίς παραπάνω σα-

γηνευτικές «διδαχές».

Πρώτη επισήμανση γιά τόν νέο μας είναι νά καθορίσει λοιπόν, τί σκοπό ζωής διώκουμε. Και δεύτερη, πώς θά τόν κατακτήσουμε. Άπ' αυτές τις άφετηριακές άρχές συντάσσει τό επιτελικό του σχέδιο ένέργειας και δράσεως. Τίς καθορίζει, τίς συναρμολογεί και τίς όριοθετεί μέ κρίση ξάστερη, μέ νοΰ και καρδιά φωτισμένη. Δείκτες και κριτήρια σ' αυτό τό πρώτιστο έργο δέν θά είναι και οι λιγότερες έμπειρίες του και ή γνώση της ζωής, κι ούτε άκόμη κι αυτές των όποιονδήποτε αλλά πάρα πολλών, οι προθυμες και τόσο άμφίβολες - μόνο άμφίβολες κι εύκολες «παραινήσεις». Πρέπει ν' αφήσει άνοιχτές, όρθάνοιχτες τίς πύλες της ψυχής του γιά νά γεμίσουν μέ τήν άλήθεια τους και τό φώς τους οι μεγάλες άξίες μέ τό αιώνιο και καθολικό κύρος τους. Αυτά πού κατάρδευσαν τίς έσώτερες δυνάμεις της πού τίς αφύπνισαν, τίς έμορφοποίησαν και τίς ενεργοποίησαν δημιουργικά σέ χρόνους και καιρούς άπροσμέτρητους, γιά νά δημιουργήσουν άληθινούς ανθρώπους. Ν' αφήσεις όλάνοιχτες τίς πύλες της ψυχής του γιά νά τίς γεμίσει ή παρουσία του Πνεύματος του Θεού, πού αυτό θά τούς άναδείξει σέ γεμάτο δύναμη και διάκριση, άλήκη και σοφία, κρίση και θάρρος πάνοπλο άγωνιστή στην νέα αυτή αρχή άγώνων και στην άπαρχή, σάν νέο. του ταυτόσημου μέ τό μάκρος της ζωής άγώνα. Νά τίς αφήσει άνοιχτά σ' όλες εκείνες τίς μεγαλουργικές άξίες πού άλάθευτα, όπως θά του τό πιστοποιεί ή ίδια ή ανθρώπινη ιστορία στίς μεγαλύτερες ώρες της, θά τόν οδηγούν στην καταξίωσή του γιατί θά μάχεται φωτισμένα γιά τόν έσχατο σκοπό της ύπάρξεως. Παράλληλα νά κλείσει τίς πύλες αυτές έρμητικά κι άπαραβίαστα στην πληθωρικότητα σέ άλλότριους ήχους και θορύβους και κραυγές δαιμονικές, πού μέ τήν σαγήνη λόγων και έργων άναρτούν και καθαιρούν τόν άνθρωπο σάν άξία ύπέρτατη μέσα στην δημιουργία.

Οι καθαρές πηγές ζωής ούτε στέρεψαν, ούτε και θόλωσαν όσο και άν τό επεδίωξαν όσοι γκρέμισαν τά φράγματα γιά νά ξεχυθούν στίς κοινωνίες οι κάθε τύπου ρυπαρότητες. Μέ μιά τέτοια πανοπλία, τήν πανοπλία του πνεύματος, άς ξεκινήσουν, ή έρυθροσταυρική νεότητα, ή ελληνική νεότητα, όλοι οι νέοι άνθρωποι. Είναι γι' αυτούς και σήμερα μιά αρχή μιά νέα αρχή. Είναι ή αρχή ώραιων άγώνων και δημιουργικού μόχθου μέ τήν αρχή της σχολικής χρονιάς. Και είναι κυρίως αρχή ζωής γιατί, είναι νέοι. Τήν επιτυχία σ' αυτή τήν δεύτερη τήν συνδέτουν οι έπί μέρους επιτυχίες σ' ένα μελετημένο και καλοσχεδιασμένο άγώνα, πού ξεκινάει και άνακυκλώνεται μέ τήν έπί μέρους κάθε νέα αρχή και τό κάθε νέο ξεκίνημα σάν και τώρα.

Αθαν. Κ. Αρβανίτης
Πρόεδρος του Κ.Α.Σ.
του Ε.Ε.Σ. Νεότητας

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΕΣ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΤΟΥ '40

Η 28η 'Οκτωβρίου του '40, θά συγκλονίζει πάντα μέ τό βαθύ και πελώριο μήνυμά της, τήν αφθιτη δόξα της και τήν εκθαμβωτική λάμψη του ήθικου της μεγαλείου τή μνήμη και τήν καρδιά των Πανελλήνων.

Και σέ κάθε επέτειό της, ή 'Ελληνική ψυχή, βαθύτατα συγκινημένη και υπερέφανη, θ' αναπλάθει τήν ανεπανάληπτη ψυχική γεύση της μεγάλης εκείνης ημέρας, πού καθιέρωσε θριαμβευτικά και στόν σύγχρονο κόσμο τήν ακαταμάχητη πίστη και άφοσίωση της 'Ελληνικής φυλής στο ιερό και υπέρτατο αγαθό της έλευθερίας.

Και θά τήν ξαναζεί, μέ τήν ευκαιρία των επετειών της, έσωτερικά, συναισθηματικά, στοχαστικά.

Και θά μεταρσιώνεται λουσμένη στο άνέσπερο φώς της.

Και θά άρπάζει τό 'Εθνος, καθολικά και ταυτόχρονα, τή βαθύτατη ευλάβειά του στην υπέροχη μνήμη της, αταλάντευτη συνέπειά του στο έθνικό παρελθόν, τόν όρκο του στο παρόν και στο μέλλον.

Ιδιαίτερα, εκείνοι πού είχαν τό εξαιρετικό προνόμιο, τή δαψιλή ευνοια της μοίρας, νά ζήσουν οι ίδιοι, προσωπικά και άμεσα τή μεγάλη εκείνη ήμέρα, νά νοιώσουν μέ τίς ίδιες τίς αισθήσεις τους ζωντανή και αυτούσια τήν ατμόσφαιρα της αυθόρμητης και εκρηκτικής πατριωτικής της εξέγερσης, τή λαμπρότητα και τό μεγαλείο της, ν' αποκτήσουν άμεση και σαφή συνείδηση του πολυσήμαντου και ύψηλου νοήματός της, αυτοί έχουν και τό ιδιαίτερο χάρισμα νά ξαναζούν, έντατικώτερα, άμεσώτερα, βαθύτερα τή θανμάσια τούτη ήμέρα, κάθε χρόνο, κάθε φορά, πού ή αυγή της επετείου της τήν ξαναφέρει τό ίδιο λαμπρό, τό ίδιο φωτοβόλο στους όρίζοντες της ιστορικής μνήμης και της ψυχής του 'Εθνους.

Μέσα στο πυκνό σκοτάδι της άξημέρωτης άκόμης φθινοπωρινής νύχτας της 28ης 'Οκτωβρίου του '40, ή φασιστική άπειλή, μέ τή μορφή ενός ιταμού και έπαίσχυντου τελεσιγράφου, πλησίασε βίαιη, φοβερή και άπαίσια τό 'Ελληνικό 'Εθνος για ν' αξιώσει, έγκληματικά και αυθαίρετα, τήν ύποταγή και τήν παράδοσή του.

Κι εκείνο, άδίστακτα και άνενδοίαστα, ξέσχισε τό σκοτάδι μέ τήν άστραπή της ψυχής του και έπληξε τήν άπειλή μέ τή θυελλώδη και άσυγκράτητη πνοή της άγνήσεώς του, όχι!

Από τόν ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΠΑΝΤΑΖΙΔΗ

Κι έγινε τό ρωμαλέο και υπερέφανο όχι του αντίλαλος τ' ουρανού, παιάνας και διθύραμβος των κυμάτων και των αϊθέρων, πού τόφεραν στά πέριτα της κατάπληκτης οίκουμένης.

Και ξεκινά τό όχι τούτο από τό μεγαλειώδες πατριωτικό φρόνημα και τό εκθαμβωτικό άγωνιστικό πνεύμα των μαραθονομάχων και των σαλαμινομάχων, από τήν υπέρτατη θυσία του Λεωνίδα, για ν' άντιταχθεί όρμητικό και άκαμπτο από τόν 'Ηράκλειο στους Πέρσες και τούς 'Αραβες, από τον Βουλγαροκτόνο στόν φυλετικό έχθρό, από τόν Παλαιολόγο στους Τούρκους, από τόν Κολοκοτρώνη στόν μαινόμενο 'Ιμπραήμ και νά φθάσει, τό ίδιο γενναίο και μεγαλόπνοο, στην ήρωική γενιά του '40, πού γίνεται σθεναρός πλοηγός της έθνικής ιστορίας.

Από τήν αυγήν εκείνη ώρα, πού οι συριγμοί των άντιαεροπορικών σειρήνων και οι κωδωνοκρουσίες των εκκλησιών άνήγγελαν τήν άνανδρη και δολοφονική επίθεση της φασιστικής 'Ιταλίας κατά της Χώρας μας, μιά θεία και ιερή φλόγα πατριωτικού ένθουςιασμού, ήθικής μεταρσιώσεως και έπικής αποφασιστικότητας καταύγασε τήν ψυχή μας, συνεπήρε τό νού μας, μπήκε στο αίμα μας, γέμισε τίς φλέβες μας, πλημμύρισε τήν καρδιά μας, διαπεραιώθηκε ως τό ύστατο κύτταρο της υπάρξεώς μας.

Και ξεκινήσαμε όλοι μαζί, όλοι οι 'Ελληνες, δεμένοι μέ τήν ίδια αίσθηση χρέους προς τήν Πατρίδα και τήν έλευθερία, μέ τήν ίδια αντίληψη ανθρώπινου και έθνικού προορισμού, μέ μυθική σύμπνοια.

Εγκαταλείψαμε τίς έριδες και τίς διαφορές μας, τίς φιλοπρωτίες και τά έλαττώματά μας και γίναμε μιά ψυχή στόν «υπέρ πάντων» άγώνα, πραγματοποιώντας αυτόκλητα, αυτοδύναμα μιά σιδερένια και άδιάσπαστη έθνική ένότητα.

Μά ή άπειλή δεν ήταν μόνο φοβερή και άπαίσια, ήταν συνάμα και πραγματική και βέβαιη και θανάσιμη.

Όλοι οι 'Ελληνες ήξεραν τόν αριθμό, τόν όγκο, τή δύναμη του επδρομέα. Τίς πενταπλάσιες λόγχεις του, τά πολλαπλάσια τάνκς και άεροπλάνα του, τίς άσύγκριτα μεγαλύτερες ύλικές του δυνατότητες. Οι διαστάσεις των δυσαναλογιών τους δεν είχαν τό όμοιό τους.

Όμως, δεν δίστασαν, δεν δειλιάσαν, δεν πτοήθηκαν, δεν στάθηκαν νά σταθμίσουν, νά συγκρίνουν, νά συλλογισθούν, ν' άνεμετρήσουν.

Άκουσαν μόνο τή φωνή της ψυχής τους, τήν έπιταγή της συνειδήσεώς τους, τήν έντολή της ιστορίας τους, τήν κλήση της προνομιακής άποστολής της φυλής τους.

Και μέ πλήρη συναισθήση της ύλικής άδυναμίας τους, προχώρησαν αποφασιστικοί και γενναίοι στο

γνώριμο όρόμο της τιμής και του καθήκοντος, μέ τίς ψυχικές και μόνο δυνάμεις τους.

Κι ως ήταν βέβαιη ή καταστροφή, κι ως καραδοκούσε ό θάνατος.

Οι ίδιοι, άλλωστε, οι ήγέτες τους δεν τούς υποσχέθηκαν τή νίκη, δεν τούς απέκρυψαν τόν θάνασιμο κίνδυνο. Αντίθετα μάλιστα, τούς τόν τόνισαν άπ' τήν άρχή. Και τούς έδωσαν μέ τό πρώτο, κι όλας, διάγγελά τους τό χαρακτηρη, τή φύση και τό νόημα του άγώνα: «υπέρ τήν νίκη ή δόξα».

Άλλ' ή δόξα και μαζί μ' αυτήν ή τιμή της Πατρίδας, ή δικαίωση της ιστορίας και των έθνικών παραδόσεων, ή άθανασία ήταν βέβαιη και άσφαλής. Και ό 'Ελληνικός λαός, θέτοντας πάντα σέ δεύτερη μοίρα τή νίκη, στράφηκε άδίστακτα και άσυγκράτητα προς τή δόξα, πρό τίς αιώνιες κι ακατάλυτες πνευματικές αξίες της φυλής, προς τόν άγώνα της τιμής και της έλευθερίας. Της έλευθερίας, πού συνιστά τό πολυτιμώτερο πνευματικό αγαθό, εκφράζει τή μεγαλύτερη πνευματική αξία, άποτελεί τό δυναμικότερο κίνητρο πολιτιστικής δημιουργίας, συμπυκνώνει τό ύψηλότερο πολιτισμικό ιδανικό, συνθέτει τόν ευγενέστερο στόχο πνευματικής άποστολής και προσφέρει τόν ωραιότερο σκοπό της ζωής.

Η έλευθερία όμως, δεν είναι μόνο τό ύψιστο πνευματικό και ήθικό δώρο του Θεού προς τόν άνθρωπο, τό κορυφαίο αίσθημα, τό ευγενέστερο έντικτο, βαθύτερο κι έντονώτερο κι άπ' αυτό τό έντικτο της αυτοσυντηρήσεως, είναι μαζί, είναι ταυτόχρονα και μέγα προνόμιο, ιερό και άναφαίρετο, θεόδοτο δικαίωμα, θεμελιακός κι άναπόφευκτος κανόνας πνευματικής και ψυχικής ζωής.

Γι' αυτό και ή βαθεία, ή γνήσια και άληθινή συναισθήση του πνευματικού και πολιτιστικού προορισμού τους, εμπνέει τούς 'Ελληνες και τούς παρορ-

μά νά υπερασπίζονται άνένδοτα κι άνυποχώρητα μέ πίστη, αυταπάρηση κι αυτοθυσία τήν 'Εθνική τους έλευθερία.

Και ή πίστη τούτη προς τήν έλευθερία θά σφυρηλατήσει τό ακατάβλητο φρόνημα των λίγων έλευθέρων, πού θά μάχωνται όρμητικά και άτρόμητα εναντίον των πολλών σιδηροφράκτων, μέ πνευματικά και ψυχικά δούλων.

Κι αυτή άκριβώς ή έπική άπόφαση της θυσίας και του θανάτου γίνεται και ή άκατανίκητη δύναμή τους. Κι ενώ δεν άποβλέπουν παρά μόνο στή δόξα, θά κατακτήσουν παράλληλα και τή νίκη. Και τούτο άποτελεί τήν «ένδοξη άποκλειστικότητα» της μεγάλης ήμέρας της 28ης 'Οκτωβρίου του '40.

Κι ή ψυχή της έλευθερίας θά συντρίψει τή δουλεία του χάλυβα. Όχι μόνο θ' άποκρούσουν, θ' άναχαιτίσουν και θά άνατρέψουν τή βάρβαρη φασιστική επδρομή, μά και θά καταδιώξουν άμείλικτα, έξουθενωτικά εκεί στή χιονισμένη, τήν άγρια κι άγέρωχη Πίνδο τόν έντρομο εισβολέα.

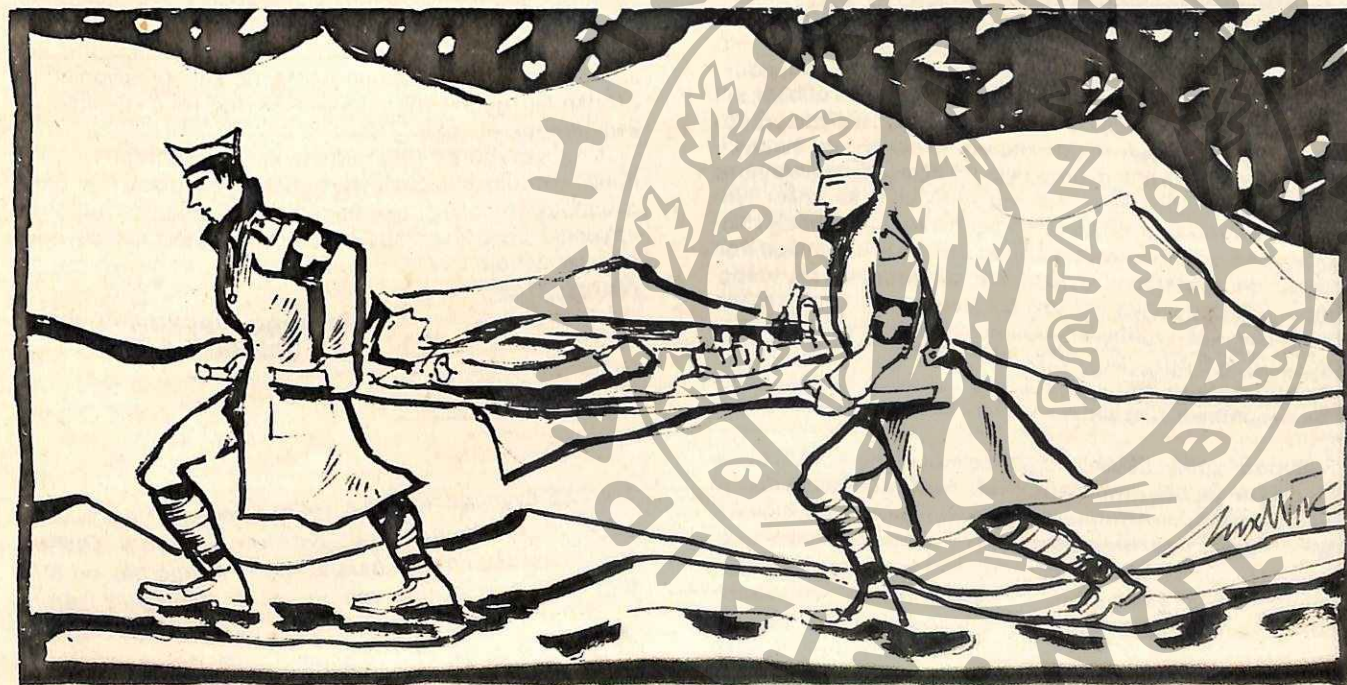
Τό μεγάλο κι αιώνιο θαύμα της φυλής θά έχει συντελεσθεί.

Αυτό τό θαύμα θά αίφνιδιάσει καταλυτικά τόν κωμωδό της Ρώμης, πού μέσα στην ψυχική και πνευματική του παραζάλη, όραματίσθηκε τήν άνάβωση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Αυτό τό θαύμα θά καταπλήξει τή διεθνή κοινή γνώμη, οι διασημότεροι εκφραστές της όποιας θά μιλούν για πραγματικότητα, πού ξεπερνά τό θρύλο.

Αυτό τό θαύμα θά συγκλονίσει τόν Πατέρα της νίκης Winston Churchill, πού θά διακηρύξει στή Βουλή των Κοινοτήτων, μέ λυρική έξαρση, πώς «οι ήρωες πολεμούν σάν 'Ελληνες».

(Συνέχεια στή σ. 22)

Τι πρέπει να γνωρίζουν καλά και να
εφαρμόζουν πιστά όλοι οι έρυθρο-
σταυρίτες

ΟΙ ΕΠΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙ- ΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΗΜΙΣΕΛΗ- ΝΩΝ

5. ΕΘΕΛΟΥΡΓΙΑ - «ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ»

β) Το αυτοπροαίρετο του Έρυθροσταυρίτου.
Όπως σάς υποσχέθηκαν στο τεύχος Μαρτίου 1985,
συνεχίζουμε σήμερα με την «αυτοπροαίρετη» προσφορά
του «έθελοντή» Έρυθροσταυρίτη, που -έπαναλαμβάνου-
με- αποτελεί γι' αυτόν ένα από τα λίγα ευτυχισμένα «μπού-
μεραγκ», γιατί αυτός -μέ την αγαθή έκβαση του σκοπούμέ-
νου- εύτυχε δίνοντας και χαίρει παίρνοντας.

Θά διερωτηθείτε ίσως, τί απολαμβάνει ο έθελοντής Έ-
ρυθροσταυρίτης με την αυτοπροαίρετη προσφορά του;
Πολλές πάρα πολλές χαρές! Γλυτώνει -κυριολεκτικά λυ-
τρώνεται- απ' το δυσβάστακτο σφικταγκάλισμα ενός δυ-
σάρεστου περιβάλλοντος ή, τó ολιγώτερο, ενός άπειρόκα-
λου και άχαρου κοινωνικού κύκλου, αντιμετωπίζει με περισ-
σή επιτυχία την σύγχρονη ψυχοφθόρα μοναξιά, βρίσκει την
εύκαιρία να εφαρμόσει μία νέα και ένθουσιαστική παρέκκλι-
ση απ' την επαναλαμβανόμενη καθημερινότητα των scho-
λιών του, σώζει μερικούς απ' την ολέθρια του μέλλοντος
τους τεμπελιά -«άργια μήτηρ πάσης κακίας»-, προσφέρει
σε όρισμένους, που ή κακή μοίρα ταλαιπώρησε, ένα νέο
«λόγο υπάρξεως» και, για όσους καταλαβαίνουν την σημα-
σία και αξία του, τούς τιμά με τό σεβαστό απ' τό κοινωνικό
σύμπαν των «έθελοντών» του Έρυθρού Σταυρού.

Η χάρις της δωρεάς ενέχει πολύ θέλητρο, ο άδολος και
εγκάρδιος ένθουσιασμός της προσφοράς, ή κλίσις, ή πα-
ρόρμησις και ή όρμη της ψυχής για «ευποιία», για ένσυνει-
δητη και άφιλοκερδή αγαθοεργία, τό έξω από οποιαδήποτε
μορφής χρησιμοθηρικής σκέψης αυθόρμητο και καλοκάγα-
θο δόσιμο του έαυτού μας, τό έμφυτο και ειλικρινές ένδια-
φέρον για την από κάθε πλευρά και άποψη επιτυχία του
έργου που υπεύθυνα αναλάβανε να φέρουμε σε τέλος,
άποτελούν εύγενικά και ισχυρά κίνητρα για έναν «καλής
θελήσεως και αγαθής προαιρέσεως» έθελοντή Έρυθρο-
σταυρίτη. Και εύτυχώς, τό Διεθνές Έρυθροσταυρικό Κίνη-
μα, που αριθμεί 280 εκατομμύρια ένεργά - τακτικά μέλη,
δέν στερήθηκε τελείως αυτών των υπέροχων συνεργατών
του.

Φυσικά, κάθε Έθνικός Έρυθροσταυρικός Σύλλογος, ά-
νάλογα με τις δραστηριότητές του, αναγκάζεται σήμερα να
προσφεύγει και στις υπηρεσίες επαγγελματιών και ειδικών,
άμβειβομένων μόν. άλλα «κατ' άρχήν και φιλιώς προσκειμέ-
νων» στην θεμελιώδη έρυθροσταυρική άρχή του «εύμενώς
συμπράττειν έν καιρώ ειρήνης» και μή, πάντως, «άπολαυόν-
των» του τιμητικού τίτλου του έθελοντού του Έρυθρού
Σταυρού. Αυτόν τόν τίτλο δικαιοματικά τόν φέρουν τά μέλη
π.χ. του Σώματος των Έθελοντών Αιμοδοτών, του Σώματος

ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ.Δ.Σ. ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.

Υστερ' από απόφαση του Κ.Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ., τό Κ.Δ.Σ.
του Ε.Ε.Σ. Νεότητος άνασυγκροτήθηκε με τά παρακά-
τω μέλη:

- 1.- Άθαν. Άρβανίτης, τ. Γενικός Διευθυντής Υ-
πουργείου Έθνικής Παιδείας και θρησκευμάτων. Πρό-
εδρος
- 2.- Μιχ. Παπαβασιλείου, τ. Εκπαιδευτικός. Άντι-
πρόεδρος
- 3.- Παν. Βλάχος, Γενικός Έπιθεωρητής Μ. Εκπ/σε-
ως. Άντιπρόεδρος
- 4.- Δημ. Κουτσουλέλος, Έπίτιμος Έπόπτης Δημ.
Έκπ/σεως Γεν. Γραμματέας
- 5.- Κων. Γιαννακός, τ. Δ/ντής Σχολ. Υγιεινής Υ-
πουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Μέλος
- 6.- Ηλίας Κοσμάς, Έπίτιμος Εκπαιδευτικός Σύμ-
βουλος. Μέλος
- 7.- Νικ. Μακρής, Καθηγητής Φιλολογίας. Μέλος
- 8.- Ιωάν. Μπαλαφούτας, τ. Εκπαιδευτικός. Μέλος
- 9.- Μιχ. Πίκουλας, τ. Γενικός Δ/ντής Ο.Α.Ε.Δ. Μέλος
- 10.- Έλένη Ποταμιάνου, Άντιπρόεδρος Π.Ι.Κ.Π.Α.
Μέλος
- 11.- Ιωάν. Χατζηφώτης, Λογοτέχνης. Μέλος
- 12.- Δημ. Χριστόπουλος, τ. Δ/ντής Σωματικής Άγω-
γής Υπουργείου Έθν. Παιδείας και θρησκευμάτων.
Μέλος
- 13.- Ζήσιμος Βιρβίλλης, Καθηγητής Φιλολογίας και
Θεολογίας, Υπεύθυνος Συντάξεως Περιοδικού «Ε-
Ε.Σ.Ν.» Μέλος

των Έθελοντών αδελφών, του Σώματος των Έθελοντών
Σαμαρειτών, του Σώματος των Έθελοντών Κοινωνικής
Πρόνοιας κ.ο.κ., τά όποια φορούν ειδικές στολές και ειδικά
σύμβολα, παρακολουθούν καθορισμένα θεωρητικά μαθή-
ματα και πρακτικές ασκήσεις και δίνουν στο τέλος της
εκπαιδευσεως τους και τις «νενομισμένες» εξετάσεις.

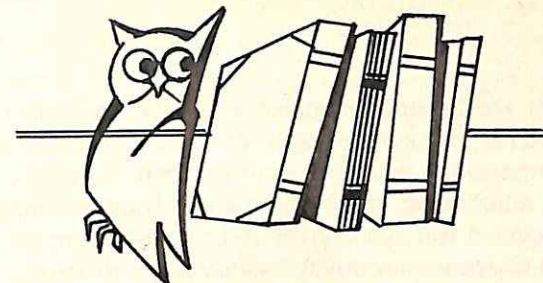
Όλοι τους έχουν συνείδηση ευθύνης, καθήκοντος, κοι-
νών σκοπομένων, πνεύμα όλότητος και συνεργασίας με
έκδηλη διατήρηση της προσωπικότητός τους και σεβασμό
στην ιεραρχική τάξη.

Έτσι, γεννήθηκε πριν από ένα και περισσότερο αιώνα τό
έρυθροσταυρικό πνεύμα της όμαδικής εργασίας που, όπως
αναγράφει ό πολύς Jean Pictet, «προσφέρει την χαρά της
εργασίας μέσα στον όμόφωνο ένθουσιασμό των συνασπι-
σμένων δυνάμεων».

(συνεχίζεται).

Καθηγητής Όρέστης Λουριδής
Πρόεδρος Ε.Ε.Σ.

Σημ. Σε έγγραφό του (6.6.1984) προς τόν Πρόεδρο του
Ε.Ε.Σ. ό Διευθυντής του Ίνστιτούτου Henry Dunant,
τονίζει μεταξύ πολλών άλλων: «Je n' oublie pas en effet
que vous avez donné une impulsion décisive à l' étude
du Volontariat lors de la IIIe Conférence des Sociétés
de Croix-Rouge et Croissan-Rouge des pays Balca-
niques (Athènes, 1979).

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΜΕΡΕΣ

Τού κ. ΔΗΜ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΥ
Έπίτιμου Έπόπτη Δημοτικής Εκπ/σεως

«Νοιώθω μέσ' την καρδιά μου μία κούνια για παιδί...».
(Κ. Παλαμάς)

Ό καινούριος σχολικός χρόνος μάς ξαναβρίσκει στις
επάλξεις μας, κοντά στα Έλληνόπουλα μας που, για λίγους
μήνες, άποχωρήστηκαμε. Ένα ζωηρό συναίσθημα μάς κάνει
να νοιώθουμε μέσα μας -εμείς και τά παιδιά μας- παράξενο
άναψέρισμα, κάθε φορά, που έρχονται οι μέρες να κρού-
σουν τά χαρμόσινα σήμαντρα της άνατολής του νέου scho-
λικού χρόνου. Είναι ένα συναίσθημα, σύνθετο, και άπροσ-
διόριστο, που πλημμυρίζει όλόκληρη την ύπαρξη των μαθη-
τών και Δασκάλων. Είναι μία γλυκύτατη νοσταλγία για μέρες
μισοξεχασμένες, που ή ψυχή μας τις φυλάει με λαχτάρα
στο μυστικότερο κελάρι της, όπως ή καλή νοικοκυρά τό
παλιό καλό κρασί του σπιτιού της, για να τις έξωτερικεύσει
διάπλατα. Τίς μεγάλες αυτές μέρες, τίς σημαντικές και
χαρούμενες γιορτές της σχολικής ζωής, τίς νοιώθουμε
βαθεία και με συγκίνηση στις ψυχές μας. Είναι μέρες γαλά-
ζιες, γεμάτες παιδικά χελιδόνια, γεμάτες άσπρα και λαμπε-
ρά σύννεφα, σάν εκείνη τή φωτεινή και θεϊκή νεφέλη, που
τύλιξε τόν Κύριο στην κορυφή του βουνού. Είναι μέρες,
γεμάτες αιώνιες και συγκινητικές στιγμές, που μένουν βα-
θεία χαραγμένες στα βάθη της ψυχής μας, για να ξαναγυρί-
σουν, με τά αιώνια φτερά τους, στο νοῦ μας, όταν ή φαντα-
σία μας θά πετάει σ' ένα μακρινό ωραίο παρελθόν. Στα
βάθη της ψυχής μας άκούεται να κρούει ένας υπέροχος
άρμονικός ήχος, που άναδίνει μία άγνή χορδή του είναι μας
όλοκληρου.

Στην αϋλή, στις αίθουσες, στους διαδρόμους του scho-
λείου, παντού, αντίλαλουν οι παιδιάτικες άγνές φωνές, που
ένωμένες όλες μαζί, άποτελούν ύμνο, τραγούδι και προ-
σευχή. Μάς ύποδέχονται, κι εφέτος, μ' ένθουσιασμό και
χαρά άνυπόκριτη, τά καλά μας Έλληνόπουλα, ή χρυσή έλπί-
δα της πατρίδας μας, για την όποία αξίζει να δώσουμε τόν
έαυτό μας όλόκληρο.

Όπως τά λουλούδια, μόνον κάτω απ' τή φωτοβολή και τή
θερμογόνο επίδραση του ήλιου άνοίγουν τά πέταλά τους,
δυναμώνουν και αναπτύσσονται, έτσι και τά παιδιά μας,
μόνο κάτω από τή στοργική και πολυποικιλη φροντίδα μας,
μόνο γα τή ζωή κι έτοιμάζονται για τό ωραίο μέλλον τούς. Στα
γεμίζουν ζωή κι έτοιμάζονται για τό ωραίο μέλλον τούς. Στα
μάτια των παιδιών μας λάμπει ή χαρά. Κι εμείς τά καμαρώ-
νουμε, γιατί είναι των κόπων μας και των ελπίδων μας οι
καρποί.

Τούτες οι όμορφες φθινοπωριάτικες μέρες, που μάς
ξαναφέρνουν κοντά στα Σχολεία μας, οι πρώτες μέρες του
καινούριου χρόνου, άποτελούν σταθμό στη δική μας και των
παιδιών μας τή ζωή. Καινούριες κατευθύνσεις, νέες δυνά-
μεις, νέες έλπίδες, καινούριο άντίκρουσμα των ωραίων σκο-
πών του έργου μας. Τίς γιορτάζουμε, γιατί ξαναβλέπουμε και
μάς ξαναβλέπουν τά παιδιά μας. Τίς πανηγυρίζουμε, γιατί
καινούριος χρόνος προσδοκιών κι ελπίδων άνέτειλε. Τίς

ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΕΟΤΗΤΑ

«... Κύτταξα γύρω μου κι έγώ όσο μόρεσα, τόν
κάθε δρόμο, απ' αυτούς, που καθημερινά μάς προ-
τείνουν, τόν κάθε τρόπο ζωής, από τούς έγκυκλο-
παιδιστάς και τούς ύλιστάς τύπου Feuerbach και
La Mettrie, μέχρι του Darwin, του Marx, του Freud
άκόμη και του Rousseau, μέχρι και των νεωτάτων
έξτρεμιστών, όπως του Marcuse, του Sartre, έπειτα
άκόμη και μέχρι των Ίνδων Γκουρού, για να κρίνω
από τό που ό καθένας οδηγεί, άν είναι αυτός, που,
τελικά, θά καταλήξω. Δηλαδή, τί είδους ανθρώπους,
τί είδος ζωής δημιουργεί ή κάθε αντίληψις, ή τεχνο-
κρατική λ.χ. ό ύλισμός, άκόμη και ό χιπιτισμός.
Έκύτταξα, επίσης, άν σήμερα, στη διαστημική έπο-
χή μας, εξακολουθούν να έχουν θέσι οι λεγόμενες
πνευματικές αξίες. Στάδιακα πολύ πάνω στην κάθε
άποψη, που άνεφερα, γιατί ή ηλικία μας δέν συμβι-
βάζεται εύκολα με τά «κατά συνθήκη» και έξ
αιτίας της παγκοσμίου άναταραχής, όσον άφορά τά
παραδεδομένα, δέλησα να δώ, άν εφαρμόζεται σή-
μερα ή κάθε άποψις, που άνεφερα και ποιά είναι τά
συστατικά της χαρτιά, οι τίτλοι και, προ πάντων,
ποιοί είναι οι καρποί...»

... Και τότε, στην άγνότητα των έλεύθερων νεανι-
κών μου άναζητήσεων, είδα να όρθώνεται μπροστά
μου ό κόσμος με τίς ιδιικές μου πνευματικές επιδυ-
μίες και λαχτάρες για μία καλύτερη ζωή και για μία
άνώτερη κοινωνία ανθρώπων και από την άλλη
μεριά ή ιστορία των ανθρώπων, των άγνων και μεγά-
λων αλήθεια ανθρώπων, που επάσχισαν και άγωνί-
στηκαν για τίς ίδιες μεγάλες αυτές αξίες. Και τότε
έγινε ή συνάντησίς μου μέσα στο εργαστήρι της
συνειδήσεώς μου, με τόν κόσμο των αξιών για τόν
πνευματικό πολιτισμό, την κοულτούρα, που προσέ-
φερε και προσφέρει τή βάση για τό Ξεκίνημα της
Ζωής, τή γραμμή για τόν Πολικό Άστέρα στο περι-
πειτωδες μεγάλο ταξίδι για την κατάκτηση της ευ-
τυχίας. Συνάντησα τίς ρίζες μου, τό πνευματικό μου
είναι και διαπίστωση πόσο δίκαιο είχε ό εισηγητής
της αναλυτικής ψυχολογίας, ό C.G. Jung, όταν
έλεγε, πως οι ρίζες κάθε πνευματικού ανθρώπου
βρίσκονται στον πολιτισμό, που έκανε την Ευρώπη
και έπειτα όλόκληρο τόν κόσμο, να μάδη να ζή
πολιτισμένα...»

(Από τό βιβλίο «Εγκόλπιον για κάθε Έλληνα Νέο». Έκδοση
«Ψυχολογία και Ζωή». Μελέτα του Ίνστιτούτου Ψυχολογίας και
Ψυχικής Υγιεινής, έπιμέλεια του ψυχιάτρου Άρ. Ασημάκη, 1973).

νοιώθουμε ως τό τελευταίο μας κύτταρο, γιατί μάς ξαναγυ-
ρίζουν στα όμορφα κι άξέχαστα παιδικά μας χρόνια...

Περήφανοι κι αϊσιόδοξοι, μπαίνουμε κι εφέτος, στις scho-
λικές μας αίθουσες, έτοιμοι για τό μεγάλο και πολύμοχθο
έργο μας. Τά μάτια των παιδιών μας είναι στυλωμένα επάνω
μας. Ζητούν και θέλουν τή στοργή και τή βοήθειά μας. Η
αγάπη τους είναι και δική μας αγάπη. Η πίστη τους είναι και
δική μας πίστη. Οι έλπίδες τους είναι και δικές μας έλπίδες.

Ένας άκόμη σχολικός χρόνος...
Τό χτύπημα του κουδουνιού των πρώτων ήμερών μάς
γεμίζει από συγκίνηση. Κρατούμε αυτή τή συγκίνηση μέσα
στην ψυχή μας, για να είναι ή δικαίωση και ή παρηγορία στη
δύσκολη πορεία μας. Μία καινούρια σχολική ζωή γεννιέται,
μία καινούρια Έλλάδα δημιουργείται.

(Από τό βιβλίο του «ΔΑΣΚΑΛΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ»
Αθήνα 1957, σελ. 65 - 67)

ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ ΔΩΡΕΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΝΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ, ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ, ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣΩΤΗΡΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

από τον Πρόεδρο του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού
Καθηγητή κ. ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΔΗ

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός, δέν αποτελεί μόνο κορυφαίο και πρωταρχικό κοινωφελή και ανθρωπιστικό Όργανισμό της Πατρίδας μας, μ' ευρύτατο και πολύπτυχο φάσμα φιλανθρωπικών, αλτρουιστικών και φιλάλληλων δραστηριοτήτων και πραγματώσεων.

Αποτελεί συγχρόνως μιά μεγάλη, ρηξικέλευθη και καινοτόμο Όργάνωση εύποιās, πού προσπαθεί μ' επιτυχείς και γόνιμες προσπάθειες ν' απαλύνει τόν ανθρώπινο πόνο, νά ικανοποιήσει τήν ανθρώπινη χρεία, νά επουλώσει ανθρωπίνες πληγές, νά μετριάσει τή δυστυχία, νά προστατεύσει δραστικά τήν υγεία και τήν ανθρώπινη ζωή, νά περιφρουρήσει τ' ατομικά δικαιώματα και τήν ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ν' αναβαθμίσει τό κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον, νά εμπνεύσει στους ανθρώπους τήν ενεργό ανθρωπιστική αλληλεγγύη εδραίο βάθος της ανθρωπίνης επικοινωνίας και ήθικης προόδου νά αφυρηλατήσκει έναν κόσμο μέ ψυχική γενναιότητα, ρωμαλέα πίστη στήν υψηλή αποστολή του, μ' εύγενή ιδανικά, έναν κόσμο απαλλαγμένο από τό φόβο, την θλίψη, την ένδεια, τήν άρρώστια τήν άναπηρία, τήν έγκατάλειψη, τήν άπογοήτευση.

Κι αυτή άκριβώς είναι ή ουσία, τό περιεχόμενο και ή δικαίωση της μεγαλόπνοης κι επιβλητικής Έρυθροσταυρικής φιλοσοφίας και οι στόχοι και σκοποί του παγκόσμιου Έρυθροσταυρικού Κινήματος, πού άποτελεί τήν εύγενέστερη έκφραση, τήν ουσιαστικότερη πραγμάτωση και τήν θετικότερη ύλοποίηση της Θείας έντολής της Αγάπης.

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός υπερηφανεύεται και σεμνύνεται ότι, στά 108 πολυκύμαντα και πολυτάραχα χρόνια της αδιάκοπης και αδιάλειπτης λειτουργίας και δράσεως του, ανταποκρίθηκε πλήρως και άπολύτως στήν προνομιούχο και βαρυσήμαντη άποστολή του, και απέβη σέ περιόδους πολεμικών περιπετειών και κοινωνικών δοκιμασιών από φυσικές καταστροφές κι επιδημικά πλήγματα, ό θερμουργός και άπαράμιλλος συμπαράστατης, επίκουρος και άρωγός του λαού μας.

Και καθώς πρωτοποριακά εισήγαγε τό 1935 στή Χώρα μας, και καθιέρωσε μ' επίμοχθες προσπάθειες και πρόσφορο άγώνα τή σωτήρια ιδέα της έθελοντικής Αιμοδοσίας, τήν εκούσια και θεληματική δηλαδή προσφορά του ύγρου ίστού του αίματος για τή διάσωση κινδυνευόντων συνανθρώπων μας από άτυχήματα και βαρείες ασθένειες, έτσι και τώρα, μέ τήν ύψηλόφρονα και ρεαλιστική ανθρωπιστική όπτική εύεργετικής ανταποκρίσεως και θεραπείας πασχόντων συνανθρώπων μας μέ τή μέθοδο τών μεταμοσχεύσεων συμμετέχει πρωταγωνιστικά στή μεγάλη, θεάρεστη και ανθρωποσωτήρια πανελλαδική σταυροφορία για τήν εξέγερση Δωρητών σώματος.

Αποβλέπει μέ τήν κατάλληλη κι επιτήδεια διαφώτιση του Κοινού, νά καταστήσει άντιληπτή τήν άνεκτίμητη αλτρουιστική σημασία και πρακτική άξία της προσφοράς οργάνων σώματος, μετά θάνατο, για μεταμοσχεύση, πρὸς σωτήρια βαρεία πασχόντων συνανθρώπων μας και θεραπεία αναπήρων, νά ευαισθητοποιήσει τήν κοινή γνώμη έναντι τών σχετικῶν άναγκῶν, και νά συμβάλλει άποφασιστικά στήν ευόδωση κι επιτυχία της συναφούς προσπάθειας, εγκαινιάζοντας μιά νέα διάσταση λαοσωτήριας προσφοράς του.

Εξάιρετοι, και διακεκριμένοι Έπιστήμονες, Αντιπρόεδροι και Συνεργάτες της Όργανώσεώς μας, παρέχουν παρακάτω πλήρως τεκμηριωμένες κατατοπιστικές πληροφορίες για τό σπουδαίο κοινωνικό και ανθρωπιστικό θέμα της «δωρεάς σώματος», και αναλύουν μέ σαφήνεια κι ενάργεια της ειδικότερης άποψεις και πτυχές του.

Εγώ, θέλω μόνο νά ζητήσω από τούς αγαπητούς μου νέους Έρυθροσταυρίτες, πού είναι οι λαμπροί, ενεργοί φορείς και πραγματοποιοί τών εύγενῶν ιδεῶν του Έρυθροσταυρισμοῦ, νά συντρέξουν μέ τον γνώριμο ζήλο, τήν θερμή αλτρουιστική τους διάθεση και τόν ιδανικό τους ένθουςιασμό τήν νέα αυτή προσπάθεια κι επιδίωξη του λαοφιλήτου Έλληνικού Έρυθρου Σταυροῦ μέ τή βεβαιότητα ότι επιτελούν σημαντικό κοινωνικό και ανθρωπιστικό έργο.

Η στοιχισή μας στήν μεταθανάτια δωρεά σώματος θά μās δώσει τό εύρος τών ενδιαφερόντων και τό μέτρο τών δυνατοτήτων μας σάν λειτουργῶν της ανθρωπιστικής ιδέας.

Θ' άποτελέσει άκόμη τό εύγενέστερο και ουσιαστικότερο μέρος της ισχνής άντιμισθίας της τακτικής καθημερινής κοινωφελούς προσφοράς μας πρὸς τόν «χρῆζοντα βοήθειας» συνάνθρωπο.

Θέλω νά πιστεύω ότι οι νέοι Έρυθροσταυρίτες μας, μέ τήν υπέρτατη στοργή τους και μέ τό άνυπέρβλητο προσωπικό παράδειγμα της ανθρωπιάς τους, θά μās μεταγγίσουν βάθειά χαρά και υπερηφάνεια άπ' τήν επιτέλεση και τούτου του μεγάλου Έρυθροσταυρικού αιτήματος του μέσου όρου της ζωής και της εξασφαλίσεως της ποιότητος της ζωής σέ συνανθρώπους πραγματικά δυστυχισμένους.

Ένας δραματικός χώρος δοκιμασίας είναι πάντα ή κρίσιμη ώρα. Μέσα σ' αυτή φαίνεται ή σοβαρότητα, ή εύψυχία και ή ειλικρίνεια κάθε λαού. Άπ' αυτήν άναπηδάει και ή αληθινή ουσία του ανθρώπου, για νά εκφράσει όλα όσα τόν κοσμούν ή του άπολείπονται σέ κοινωνική συνέπεια, ιστορική παράδοση, πνευματική καλλιέργεια και ψυχική άνδρειοσύνη. Πρόσωπο μέ πρόσωπο βρεθήκαμε οι Έλληνες μέ τήν ιστορία εκείνο τό πρωινό του Σαραντα. Μόνοι επάνω στή Βαλκανική, χωρίς συγγενείς λαούς έμείς, άντίκριψα τή βία. Άντισταθήκαμε. Ήταν μιά υπέροχη τόλμη. Είχαν μπει σέ κίνηση όλες οι άρετές της έσωτερικής έλευθερίας πού κοσμούν τό λαό μας από τό πανάρχαιο χρόνο. Ο Έλληνικός άνθρωπος, στήν κρίσιμη αυτή όριακή του χρόνου τομή παρουσίασε τόν καλύτερο εαυτό του. Όλο τό σφρίγος και τή φυλετική του αλκή. Παγκόσμια και τή φυλετική του αλκή. Μιά πρόχειρη άποδέλτιωση μερικῶν κειμένων θά φανερώσει και τήν έκταση και τήν αίσθηση.

Πρώτο είναι τό κομμάτι του λόγου πού εξέφώνησε ό Πρωθυπουργός της Αγγλίας Ουίνστον Τσώρτσιλ στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ τόν Άπρίλιο του 1941, όταν ως πρύτανης πήγε νά άπονείμει αυτοπροσώπως τά διδακτορικά διπλώματα. Οι Γερμανοί, πού από τις διπλωτικές υπηρεσίες είχαν πληροφορηθεί τή μετάβαση, όργανωσαν για νά τόν

έξοντώσουν κάτι φοβερά έντυπωσιακό: Μέ όλες τις άεροπορικές τους δυνάμεις ένα έξολοθρευτικό όλονύκτιο βομβαρδισμό. Από τά ελάχιστα κτίρια πού έμειναν όρθά στήν πολιτεία ήταν και τό Πανεπιστήμιο. Έτοι τήν άλλη μέρα τό πρωί μέσα από τόν όλεθρο και τά έρείπια, συγκεντρώθηκαν οι παράγοντες στο άνώτατο εκπαιδευτικό καθήδρυμα για τήν τελετή. Μέσα από τήν έπισημότητα της Τηβένου ξεχώριζαν οι λασιωμένες και καταξεσχισμένες στολές άπ' τήν όλονύχτια πάλη μέ τή φωτιά και τήν καταστροφή, στήν ύπηρεσία της αεράμυνας. Και στα πρόσωπα ή ικανοποίηση του επιτελεσμένου καθήκοντος. Η σκηνη από τις συγκινητικότερες. Και είπε ό Τσώρτσιλ, σέ σύντομο λόγο του:

«Πολλοί από όλους έσας πού βρίσκονται πη στιγμή αυτή έδω επέρασαν τή νύχτα στις θέσεις τους και άντιμετώπισαν τό πυρ του έχθρου όσο διάρκεσε ό άγριος και παρατεταμένος βομβαρδισμός. Τό γεγονός ότι μπορέσατε νά συγκεντρωθείτε τώρα έδω άποδεικνύει τήν ψυχική σας δύναμη και τήν ψυχραιμία, τό θάρρος και τήν άπομάκρυνση από τις ύλικές έννοιες, πού είναι ισάξια μέ όσα έχουμε διδαχθεί νά πιστεύουμε για τήν αρχαία Ρώμη και τήν σημερινή Ελλάδα».

Μιά άλλη έπισημη μαρτυρία του θαύματος της εύμυχίας είναι οι λόγοι του πρωταγωνιστού επίσης του πολέμου και

κατοπινοῦ πρωθυπουργοῦ της Αγγλίας Άντονι Ήντεν, πού είπε τό Σεπτέμβριο του 1942:

«Η Έλλάς πρώτη έδωσε τό αλησμόνητο μάθημα στον Μουσολίνι, αυτή υπήρξε ή άφορμή για τήν επανάσταση κατά του Άξονα στή Νοτιοσλαβία, αυτή έκράτησε τούς Γερμανούς στο ήπειρωτικό της έδαφος και τήν Κρήτη για 6 έβδομάδες, αυτή άνέτρεψε τή χρονολογική σειρά όλων τών σχεδιών του Γερμανικού επιτελείου κι αυτή επέφερε μεταβολή ριζική στήν εξέλιξη τών έκστρατειών του και ίσως σέ όλη τήν πορεία του πολέμου... Οι Έλληνες έκέρδισαν τό θαυμασμό τών έλευθέρων λαών της γης».

Ένας λόγος του Προέδρου τότε τών Ήνωμένων Πολιτειών της Αμερικής Φραγκλίνου Ρούσβελτ, είναι χαρακτηριστικός επίσης:

«Η Έλλάς έδωσε τό παράδειγμα, πού καθένας από μās πρέπει ν' ακολουθήσει ως ότου οι σφετεριστές της έλευθερίας, όπουδήποτε στή γή κι αν βρίσκονται, υποστούν τή δίκαιη καταδίκη τους».

Ο Στρατηγός Ντέ Γκώλ και κατοπινός εθνάρχης της Γαλλίας είπε:

«Ο άγώνας και τά κατορθώματα της Ελλάδος δημιουργούν σ' αυτήν άναμφισβήτητα δικαιώματα».

Και τά παγκόσμια πλατιά ενημερωτικά μέσα βροντοφώνησαν:

Ραδιοφωνικός Σταθμός της Μόσχας:
«Επολεμήσατε άσπλοι έναντιόν ένό-
πλων και ένικήσατε. Μικροί έναντίον
μεγάλων και επικρατήσατε. Δέν ήταν
δυνατό νά γίνει άλλοιώς γιατί είστε Έλ-
ληνες. Ώς Ρώσοι και ως άνθρωποι σās
είμαστε εύγνώμονες, γιατί χάρη στίς
δικές σας θυσίες κερδίσαμε τόν άπαι-
τούμενο καιρό νά προετοιμάσουμε τήν
άμυνά μας. Έλληνες, σās είμαστε εύ-
γνώμονες».

Οί Ίαπωνικες έφημερίδες τό Δεκέμ-
βριο του 1940:

«Η χώρα μας, στήν όποία ιδιαίτερα
τιμάται ή έλευθερία, παρακολουθεί μέ
θαυμασμό τόν άγώνα των Έλλήνων
στήν Άλβανία. Μās συγκινεί τόσο πολύ
πού παραμερίζοντας κάθε άλλο αίσθη-
μα, φωνάζουμε «Ζήτω ή Έλλάδα».

Έγραψαν οί «Τάιμς» του Λονδίνου
μετά τήν κατάληψη της Κορυτσάς:

«Η νίκη πού κέρδισαν οί Έλληνες
στις 22 Νοεμβρίου, και γιά τήν όποία
τόσο δίκαια πανηγυρίζει όλόκληρη ή χώ-
ρα τους, όφείλεται πρώτα και κύρια στό
θάρος, τήν άντοχή και τήν όρμητικότη-
τα των Έλλήνων στρατιωτών. Τά έλλη-
νικά στρατεύματα κέρδισαν τήν πρώτη
κατά ξηράν νίκη του πολέμου».

Πολυσήμαντα κείμενα κι όχι όλα, όσα
άπειράριθμα γράφτηκαν και ειπώθηκαν
γιά τό Έπος εκείνο. Λόγοι και σελίδες
βιβλίων κι έφημερίδων της γής όλόκλη-
ρης, γεμάτα ένθουςιασμό, ειλικρίνεια,
άναγνώριση της θυσίας, πού τά περισ-
σότερα αποδελιτώθηκαν στήν παγκό-
σμια ιστορία του γενικότερου μεγάλου
εκείνου πολέμου. Χαρακτηριστικές έ-
ξομολογήσεις κι από τόν αντίπαλο άκό-
μα χώρο, πού φανερώνουν υπεύθυνα
τό μέγεθος της τιμής του Έλληνικού
Έπους, αλλά και της γενικότερης ση-
μασίας του στήν υπόθεση της έλευθε-
ρίας. Ιστορικές διαπιστώσεις και άδιαμ-
φισβήτητα τεκμήρια της παγκοσμότη-
τας της Έλληνικής προσφοράς στή
δραματική και κρίσιμη, γιά τόν κόσμο
ολόκληρο, ώρα του Σαράντα. Παλιά, δο-
κιμασμένα, από τό χρόνο ή έθνική εϋ-
κλεια και ή παράδοση των Έλλήνων.

Και συνέπεια της άκοίμητης κληρονο-
μιās της έλευθερίας ή άρνηση πού ά-
ντήχησε άπ' άκρη σ' άκρη στήν έλληνί-
δα γή εκείνο τό συννεφιασμένο πρωινό
του Όκτωβρίου του Σαράντα. Και πρέ-
πει καλά νά κατανοηθεί ότι δέν ήταν
εύκολο νά ειπωθεί εκείνο τό σταράτο
«Όχι» μέσ στήν άγωνία του χρόνου.

Ένας πόλεμος, ό μεγαλύτερος και
συγκλονιστικότερος των αιώνων, μέ τήν
τελειότερη τεχνολογική μορφή είχε κυ-
ριολεκτικά σαρώσει ως τότε τήν Εϋρώ-
πη. Κράτη και έθνήτjτες μέ παλιά και
δοξασμένη ιστορική παράδοση είχαν
γονατίσει μπροστά στήν άπροσχημάτι-
στη βία. Χιλιάδες άμέτρητες ανθρώπων
είχαν δώσει τή ζωή τους στά μεγάλα
μέτωπα των συγκρούσεων και στά πεδιά
των άνελέητων αεροπορικών βομβαρ-
δισμών. Έκατοντάδες πρίν λαμπρές
Εϋρωπαϊκές πολιτείες κοίτονταν έρεί-
πια και σωροί φλεγόμενης άπελπισίας.
Όχυρά πού όλοι τά νόμιζαν άπόρητα
είχαν καταρρεύσει σάν χάρτινοι πύργοι.
Έκατομμύρια δυστυχισμένων ανθρω-
πων άπάνω στή γή της παλιάς εύτυχι-
σμένης ήπείρου άπλωναν κι όδλας τά χέ-
ρια σέ όδυνήρες επικλήσεις ανθρω-
πιās, πού είχε σχεδόν εξαφανιστεί. Έ-
ντονα φαινόμενα και πνευματικής πα-
ρακμής συνόδευαν εκείνη τή γενική
έπικράτηση της στυγνής δύναμης μέσα
στόν Εϋρωπαϊκό χώρο. Όνόματα συγ-
γραφών μέ τό κύρος ενός Κνούτ Χάμ-
σουν είχαν δώσει πνευματική «γή και
νερό» και μαζί τήν άμέριστη ήθική τους
συμπάρσταση στόν κόσμο της άδιστα-
κτης βαρβαρότητας.

Σ' αυτές τίς τόσο κρίσιμες ώρες ήρ-
θε και γιά τούς Έλληνες ή στιγμή της
τιμής, ή αποφασιστική ώρα γιά τή μεγά-
λη άπόκριση. Και φανέρωσαν μέ τόν έ-
ντυπωσιακότερο τρόπο τή διαιώνια έ-
θνικοκοινωνική τους διάρκεια. Χωρίς δι-
σταγμούς και ύλικούς ύπολογισμούς.
Γιατί από τή γή αυτή, ως τότε είχαν
περάσει και πολλές άλλες όμοιες ώρες
δοκιμασίας και εύθύνης. Και οί έλλη-
νικές γενιές είχαν άποκριθεί μέ τό ίδιο
άντιστασιακό «όχι» σέ κάθε έπιβουλή

της έλευθερίας τους. Αύτή τό όσιότατο
και ούσιαστικότατο στόν τόπο μας και
στό λαό μας, ή Έλευθερία. Μοίρα και
δόξα των Έλλήνων νά μάχονται «υπέρ
της έλευθερίας της τε ήμετέρας και
ξυμπάντων των τήδε ήπειρών» όπως
μάς τό άποθησαυρίζει σέ βαρύτιμη ύπο-
θήκη, στό περισπούδαστο έργο του
«Μενέξενος» ό μεγάλος Πλάτωνας. Κι
όπως μέ τήν ίδια του λόγου εύθύνη μάς
τό κληρονομεί ό περινούστατος Περι-
κλής στόν άνεπανάληπτο «Επιτάφιό»
του μέ τή φράση: «Κράτιστα δ' άν τήν
ψυχήν δικαίως κριθείν» οί τέ τά δεινά
και ήδέα σαφέστατα γινώσκοντες και
διά ταύτα μη άποτρεπόμενοι των κινδύ-
νων». Αύτό και τό ύψηλότερο νόημα
του γενικότερου φυλετικού μας πολιτι-
σμού. Ζυγιάζοντας μέ έμφυτη ψυχική
εύθύτητα τήν κρίση ώρα και γνωρίζο-
ντας πολύ καλά και τά δεινά και τά εύχά-
ριστα, δέν άποφεύγουμε τούς κινδύ-
νους.

Έτσι, μέ τήν ήρωική του άντίσταση τό
1940, ό έλληνικός άνθρωπος, έπιτε-
λούσε μαζί κι έναν καθήκον πατέρων,
πού είχαν μέ τήν ίδια γιγάντεια εύθύνη
προμαχήσει του φωτός, σ' ένα πλήθος
μαρμαρένια αλώνια. Υπέροχη ένεργός
δύναμη αύτή ή παράδοση των αληθι-
νων, των μεγάλων και των ωραίων. Και
γιά πολλούς αιώνες συμπηκνωμένη
προνομιακή στήν ψυχή του λαού μας,
ως μία παρακαταθήκη τιμής, ένας πα-
νάρχαιος «μή ένδέχεσθαι άλλως», μία
θρησκεία αγιότατης κληρονομιάς άπέ-
ναντι στήν ιστορία και τήν έλευθερία όχι
μόνο τή δική μας, αλλά κι όλόκληρης
της ανθρωπότητας. Η θυσία, στόν ά-
δούλωτο έλληνικό κόσμο, άποτελεί μία
άποτυχημένη πείρα, μία άνάγκη πού έκ-
πορεύεται από τήν πιά άχραντη περιοχή
της καρδιάς του. Αύτης της έθνικοκοι-
νωνικής εύκλειας τό πνεύμα εξέφρα-
σε, τό Μεγάλο Σαράντα στήν πονεμέ-
νη, έδώ, άκρη της Βαλκανικής.

(Άναδημοσίευση από παλιότερο τεϋ-
χος του Ε.Ε.Σ.Ν.)

Η ΔΩΡΕΑ ΣΩΜΑΤΟΣ

ΣΩΖΕΙ ΖΩΕΣ

ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΕΙ

ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Από τόν κ. Χρυσ. Χρυσανθάκη, Άντιπρόεδρο Ε.Ε.Σ., Πρόεδρο
Έπιτροπής Δωρητών σώματος Ε.Ε.Σ.

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός, τό μεγαλύτερο και
σπουδαιότερο ανθρωπιστικό Ίδρυμα της χώρας μας, δέν
θά ήταν συνεπής, στήν άποστολή του άν δέν έπαιρνε ένε-
ργό μέρος στή σταυροφορία γιά τήν εξεύρεση Δωρητών
σώματος. Με άπόφαση του Κεντρικού Διοικητικού Συμβου-
λιού του Ε.Ε.Σ. συγκροτήθηκε πενταμελής Έπιτροπή μέ
σκοπό τή διαφώτιση του κοινού, και ιδιαίτερα του Έρυθρο-
σταυριτών, γιά τή σπουδαιότητα της δωρεάς όργάνων σώ-
ματος και τήν εξεύρεση Δωρητών σώματος ώστε νά καλυ-
φθούν οί άνάγκες στή χώρα μας, όπως συμβαίνει στις προ-
ηγμένες χώρες.

Σύμφωνα μέ δημοσκόπηση πού έγινε στόν Έλληνικό
χώρο, περισσότεροι από 70% από τούς έρωτηθέντες άπά-
νησαν ότι έπιθυμούν και δέχονται νά γίνουν Δωρητές σώ-
ματος. Ύστερα από τό άποτέλεσμα αύτης της δημοσκόπη-
σης δέν πρέπει νά ύπάρχει πρόβλημα όργάνων γιά μεταμό-
σχευση. Και όμως ύπάρχει στή χώρα μας μεγάλη έλλειψη
όργάνων γιά μεταμόσχευση. Από τήν έπιθυμία στήν πράξη
ύπάρχει άπόσταση ενός μόνο βήματος, νά ύπογράψουν
δήλωση Δωρητού σώματος.

Πρέπει νά διαφωτίσουμε όλους ότι ή δωρεά όργάνων
σώματος είναι ύψιστη φιλανθρωπική προσφορά και ότι ό
Δωρητής σώματος γίνεται χρήσιμος στόν συνάνθρωπό του
και μετά τό τέλος της ζωής του, άφού μέ τήν πράξη αύτή
μπορεί νά σώσει ζωές και νά θεραπεύσει άναπηρίες, ότι ή
προσφορά αύτή δέν είναι αντίθετη μέ θρησκευτικές ή άλ-
λες παραδόσεις, άφού ό σκοπός της είναι ιερός και έκφρα-
ση αγάπης πρός τόν πλησίον και άφού ή κεφαλή της Έκκλη-
σίας μας, ό Αρχιεπίσκοπος, προσφέρθηκε νά γίνη Δωρη-
τής σώματος δίνοντας έτσι Χριστιανικό παράδειγμα, ότι
τέλος μέ τή μεταμόσχευση όργάνων μας σέ άλλα άτομα
συνεχίζεται ή ζωή όργάνων του σώματος μας.

Η έλλειψη διαφώτισης του Έλληνικού κοινού έχει σάν
άποτέλεσμα τήν περιορισμένη προσφορά μοσχευμάτων και
τήν άνεπάρκεια τούτων στόν τόπο μας, ένω οί άνάγκες είναι
μεγάλες και έπείγουσες.

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός όφείλει νά πρωταγωνι-
στή, στή διαφώτιση του Έλληνικού κοινού γιά εξεύρεση
Δωρητών σώματος. Όλοι οί Έρυθροσταυρίτες, όσοι μπο-
ρούν νά γίνουν Δωρητές σώματος, πρέπει νά συμπληρώ-
σουν τή σχετική δήλωση και νά έφοδιασθούν μέ τό σχετικό
δελτίο ταυτότητας. Τό δελτίο αύτό θά είναι τίτλος τιμής γι

αυτούς και θά τούς παρέχει και μερικά προνόμια στή διάρ-
κεια της ζωής τους. Όσοι δέν μπορούν οί ίδιοι νά γίνουν
Δωρητές, (ήλικία, άρρώστια κ.λ.π.) θά πρέπει νά διαφωτί-
σουν τό οικογενειακό, φιλικό ή άλλο περιβάλλον τους ώστε
νά έγγραφούν όσο τό δυνατόν περισσότεροι Δωρητές σώμα-
τος.

Ιδιαίτερα άπευθύνομαι στους νέους Έρυθροσταυρίτες
πού λιγώτερο έπηρεάζονται από προκαταλήψεις, πού άνα-
ζητούν ιδανικά στή ζωή τους και πού τά όργανά τους είναι
τά πιό κατάλληλα γιά μεταμόσχευση, χωρίς βέβαια νά άπορ-
ρίπτονται και οί ήλικιωμένοι, νά γίνουν Δωρητές και νά
συμμετέχουν μέ πάθος και όρμη, πού τούς διακρίνει, στή
διαφώτιση των άλλων.

Τά όργανα πού μπορούν αύτή τή στιγμή, νά μεταμοσχευ-
θούν είναι κατά κύριο λόγο οί νεφροί, τμήματα από τά μάτια,
δέρμα και όστά, αλλά και όλόκληρο τό σώμα είναι χρήσιμο
όχι μόνο γιά τά όργανα αύτά, αλλά και γιά εκπαιδευτικούς
και πειραματικούς σκοπούς (Πανεπιστήμια, Νοσοκομεία,
Έργαστήρια).

Στό Δωρητή έναπόκειται ή έκλογή γιά τά όργανα πού
έπιθυμεί νά δωρήσει. Δύο χιλιάδες περίπου συμπατριώτες
μας μέ σοβαρές παθήσεις των νεφρών, πού καταστρέφουν
τή λειτουργία τους μέ άποτέλεσμα νά γεμίσει τό αίμα μέ
τοξικές ουσίες, ύποβάλλονται δύο και τρεις φορές τήν
έβδομάδα σέ αίμοκάθαρση μέ τή βοήθεια των τεχνητών
νεφρών γιά νά συγκρατούνται στή ζωή. Οί περισσότεροι
από αυτούς θά μπορούσαν νά ξαναποκτήσουν έπαρκή νε-
φρική λειτουργία μέ τή μεταμόσχευση νεφρού.

Οί μεταμοσχεύσεις αυτές είναι κατά κανόνα έπιτυχημέ-
νες και οί άρρωστοι αύτοί μπορούν νά ζήσουν και νά έργα-
σθούν φυσιολογικά.

Αξίζει νά σημειωθεί, ότι τά έξοδα της μεταμοσχεύσεως
είναι μικρότερα από τά έξοδα ενός χρόνου αίμοκάθαρσης
μέ τεχνητό νεφρό.

Πολλοί άνθρωποι τυφλοί ή σχεδόν τυφλοί, βλέπουν τό
φώς τους ύστερα από μεταμόσχευση χιτώνια ματιού. 300
άτομα στή χώρα μας κάθε χρόνο έχουν άνάγκη από μεταμό-
σχευση κερατοειδούς χιτώνια ματιού από άτομο πού τέλειωσε
τή ζωή του, γιά νά δούν τό φώς. Και ή μεταμόσχευση αύτή
γίνεται μέ έπιτυχία.

Οί μεταμοσχεύσεις όστών σέ άτομα μέ βαρεία κατάγμα-
τα και ψευδοarthρώσεις, σέ άρθροδεσίες και όγκους ή έλλει-
ψεις όστών, πολλούς έθεράπευσαν και προφύλαξαν από
σοβαρές άναπηρίες.

Έρυθροσταυρίτες, και ιδιαίτερα νέοι Έρυθρο-
σταυρίτες, πάρτε στά χέρια σας τόν εύγενή και ανθρω-
ποσώτηριο αυτόν άγώνα, γίνετε Δωρητές σώματος και δια-
φωτίστε σχετικά τούς άλλους. Οί περισσότεροι συμπα-
τριώτες μας έπιθυμούν νά γίνουν Δωρητές, βοηθήστε τους
νά ύπογράψουν δήλωση Δωρητού.

Γιά κάθε πληροφορία σχετική μέ τή δωρεά όργάνων σώ-
ματος μπορείτε νά άπευθύνεστε προσωπικά μέ έπιστολή, ή
τηλεφωνικά, στήν Έπιτροπή Δωρητών σώματος Ε.Ε.Σ., ό-
δός Λυκαβηττού 1, τηλ. 3613565 (ώρες έργασίας Γρα-
φείου). Επίσης μπορείτε νά ζητήσετε έντυπο δήλωσης
Δωρητού μέ έπιστολή ή και προσωπικά έρχόμενοι στό γρα-
φείο της Έπιτροπής αύτης.

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΣΑΡΑΝΤΑ

Σάν τ' άθάνατο μας κείνο Εικοσιένα
πάντα τώρα άκουσμα και θέ νά μείνει πάντα
στούς αιώνες των αιώνων τό Σαράντα:
της μικρής, της θείας Έλλάδας ή νέα γέννα.

Μέ μία γνώμη, μία ψυχή και μέ μία σκέψη
έξεχύθη σά λιοντάρι νά ξεσκίσει,

- δίχως τ' άμετρά του πλήθη νά ψηφίσει-
τόν έχθρό, πού ρθε τή γή μας νά κουρσέψει.

Τάνκς, κανόνια, πολυβόλα, άρματα μύρια.
Χιόνια, άγέρες δεν κόβουν τήν όρμη μας.
Μά ή Παντάνασσα είν' άπάνου και εύλογεί μας:
Τή Υπερμάχω Στρατηγώ τά νικητήρια!

Ο ΑΗ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Από τόν συνεργάτη μας
συγγραφέα κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΕΛΟ

Δυό άγιοι συνδέονται ιδιαίτερα μέ τή λατρευτική ζωή στόν τόπο μας. Ό άγιος Γεώργιος καί ό άγιος Δημήτριος. Είναι οί άγιοι πού επιβάλλονται μέ τή λεβεντιά καί τήν όμορφιά τής νιότης τους, μέ τό παραδειγματικό θάρρος καί τή γενναιοψυχία τους. Κ' είναι καί οί δυό καβαλλάρηδες, πολεμιστές γιά τό καλό τής Όρθοδοξίας καί τής Ρωμοσύνης.

Ό άγιος Δημήτριος, δεμένος περισσότερο μέ τή Θεσσαλονίκη, όπου έζησε, μαρτύρησε καί θαματούργησε, στέκεται ό άγρυπνος άκρίτας τής λευτεριάς, τής στενά ένωμένης μέ τήν ουσία τής ζωής, πού είναι έλπιδα καί πίστη καί ξεφάντωμα χαράς. Τό γεγονόςός πώς ή γιορτή του συμπίπτει μέ τό άποκορύφωμα τής χινοπρωιάτικης γοητείας, μέ τό ξεκίνημα τής πρώιμης σποράς, μέ τό άνοιγμα τών βαρελιών, όπου μοσχοβολάει τό καινούριο τό κρασί, δίνει μιά διάσταση αισιόδοξης προοπτικής καί στις τελετουργικές έκδηλώσεις πού σχετίζονται μ' αυτή. Άκόμα ή ιστορική μαρτυρία γιά τήν παλικάριά του Άγιου, άποτελεί άφορμή νά στερεώνει, βαθύτερα, στήν καρδιά του πιστού ή έμπιστοσύνη καί στόν ίδιο τόν έαυτό του καί στή μεγαλοσύνη του έλληνικού χώρου.

Από τόν περίλαμπρο ναό του άγιου στή Θεσσαλονίκη ως τις άπλές καί φτωχικές έκκλησιούλες τις άφιερωμένες στή μνήμη του, διαχύνεται ένας άνεμος δροσερής μοσχοβολιάς, ή μελωδική έκσταση τής άγρυπνης όρασης πού γίνεται λατρευτικό έθιμο. Καί τά λουλούδια του άγιου, οί άι-δημήτρηδες, πού σέ διάφορες άποχρώσεις, στολίζουν περιβόλια αλλά καί γλάστρες, δίνουν τό μέτρο τής όμορφιάς του έθίμου πού άντιστέκεται στή φθορά του χρόνου. Ό άι-Δημήτριος μάς ύποχρεώνει νά δούμε μέ κουράγιο τό

χειμώνα πού έρχεται μέσα από τό μικρό καλοκαιράκι του Όκτώβρη, μάς δίνει τή βεβαιότητα γιά τήν άνοιξη πού θά ξανάρθει. Αυτή ή βεβαιότητα γιά τήν όμορφιά πού δέν χάνεται καί γιά τήν ίδια τή ζωή, είναι ουσιαστικά συνδεδεμένη καί μέ τις λατρευτικές έκδηλώσεις τής γιορτής.

Άποτελεϊ, άλλωστε, ή λατρεία του συνέχεια τής άρχαιοελληνικής θρησκευτικής πίστης, όπως σχετικά έγγραφε σ' ένα χρονογράφημά του, σέ καθημερινή εφημερίδα τής Άθήνας, ό Κωστής Παλαμάς, άνήμερα τής γιορτής του, στις είκοσιέξι του Όκτώβρη του 1925.

Ό Άι-Δημήτριος είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένος μέ τή Θεσσαλονίκη, τής όποίας είναι καί ό πολιούχος καί όπου βρίσκεται καί ή περίλαμπρη έκκλησία του. «Απάνω άπ' όλη τήν πολυσήμαντη θάλασσα τών μνημείων τής Θεσσαλονίκης -λέει σχετικά ό Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος- καί τών κτισμάτων, άνεβαίνει πλαγιασμένος σέ μαλακόν άνήφορο ό μεγάλος ναός του πολιούχου, ή άναγεννημένη άρχαία βασιλική Δημητρίου του Μυροβλύτου, ή έκκλησία μέ τή μακραίωνη καί γεμάτη συνταραχτικές περιπέτειες ιστορία». Καί ό Γιάννης Σφακιανάκης θά γράψει, συνδέοντας τήν εύρύτερη ιστορική πορεία τής πόλης μέ τήν κυριαρχική παρουσία σ' αυτή, του Άγιου Δημητρίου:

«Η Θεσσαλονίκη μέσ' στό όραμά της δένει τόν παλιό μέ τό νέο μύθο, κι αυτός ό μύθος είναι παρών σέ κάθε βήμα σου. Τήν άγναντεύεις πάνω άπό τά κάστρα της, πού περικλείουν τήν παλιά δόξα της καί σφιγγουν μέσ' στό πέτρινα μπράτσα τους ό,τι έχει άπομείνει άπό τόν παλιό θρόλο της. Τή βλέπεις ν' άπλώνεται σάν άνεση φουσκονερίά άπό τό γιαλό τής Θέρμης ίσαμε τά κράσπεδα τής Έπιτάλοφος, νά τήν άνεμοδέρνουν κάτι νύχτες βαρυφορτωμένες μέ θρύλους καί έπική συνταραχή. Βλέπεις τις καμάρες καί τις καστρόπορτες τής Άκρόπολης κι είναι σάν νά ζεις τις άνταρσιασμένες νύχτες τής μεγάλης πολιορκίας τών βαρβάρων. Τά λυσσασμένα τους κύματα ξεσπούσαν άκράτητα καί τή βάροϋσαν άπ' όλες τις μπάντες. Κι ό στρατιώτης Άι-Δημήτριος μαχόταν μέσ' στήν πεζούρα μέ τό σπαθί στό χέρι κι ύστερα καβαλάρης γυρόφερνε τό κάστρο, χυμούσε άπό τήν πλαγιά στή θάλασσα νά κατακεραυνώσει τά καράβια τους. Κι άνέβαινε ξανά σάν κυματούσα πλημμύρα στις καστρόπορτες. Κι ήταν «ένas άνδρας ξανθός καί λαμπρός, ό όποιος έκάθητο επί λευκού ίππου καί έφόρει ίμάτιον λευκόν καί λαμπρόνους ήλιακών άκτίων άπέπεμπε».

Ό Άγιος Δημήτριος άπλώνει τήν κυριαρχική του παρουσία σέ όλόκληρο τόν έλληνικό χώρο. Στα χρόνια τής σκλαβιάς, γίνεται ή μεγάλη παρηγοριά καί ή άποζήτησή του κουράγιο καί δύναμη.

Η γιορτή του Άγιου Δημητρίου συνδυάζεται καί μέ χαρακτηριστικές έθιμογραφικές έκδηλώσεις. Στή Θράκη, όπως γράφει ή Έλπινίκη Σαραντή-Σταμούλη στό περιοδικό «Λαογραφία» του 1951 «τ' άι-Δημήτρη δέν άφηναν μισοτελειωμένες δουλειές: όλες τις τέλειωναν. Στόν άργαλειό δέν άφηναν στήμένο πανί θέ νά τόν ξεσκαλώσνε: θέ νά σηκώνονταν αύγή καί τό βράδυ θέ νά νυχτέρευαν νά τώσαναν. Τό γλυτήρι δέν άφηναν γεμάτο μέ μαλλί ή νήμα. Ό άι-Δημήτριος νά μίν εύρισκε άπλυτα ρούχα: όλα τάπλυναν. Άπ' τ' άι-Δημητρίου όλο τόν χειμώνα οί τσαγανοί κρύβονται κάτ' πο τις πέτρες καί τ' άι-Σαράντη έβγαιναν. Γιά τήν καλή χρονιά τήν παραμονή τ' άι-Δημητρίου έκάμναν τή τζαμάλα (τή χοντροκαμωμένη κι άγαρπη γυναικα έλεγαν τζαμάλα). Μέ ξύλα έκάμναν ένα μεγάλο σκελετό καμήλας, τόν ντύλιγαν μέ πανιά καί προβιές, έβαζαν

ούρά, ένα μακρύ κοντάρι γιά λαιμό μέ κεφάλι αλόγου ή βοδιού μέ δόντια, τό σκέπαζαν μέ προβιά, τό στόλιζαν μέ κουδούνια καί χάντρες. Πάνω στήν καμήλα έριχναν μακρύ χαλί, κατ' π' αυτό έμπαιναν τέσσερες άντροι, πορπατούσανε καί φαίνονταν σά νά πορπατούσ' ή τζαμάλα. Πάνω της κάθιζαν ένα ψεύτικο παιδί. Τό βαστούς' ό τζαμάλα-τζης μέ καμπούρα καί κουδούνια στή μέση τ'. Υστερα π' ό ήλιοβασίλεμα τή γύριζαν στό σπίτι μέ τραγούδια καί γέλια. Αυτοί πού ήτανε κάτ' πο τή τζαμάλα, σάν έφθαναν σέ σπίτι, πού ήταν άψηλά τά παράθυρα, σήκωναν τό κοντάρι μέ τό κεφάλι, δυό καί τρεις πήχες, καί έφθανε τό παράθυρο: τό χτυπούσανε γιά νά πάρνε τό φιλοδώρημα. Όσοι πήγαιναν μαζί μέ τή τζαμάλα φορούσανε παράξενα ρούχα, μέ στεφάνια κληματαριών στό κεφάλι καί μέ λαγήνια καί κουβάδες στό χέρι γιά κρασί καί ούζο. Έξω άπό κάθε σπίτι φώναζαν «Έ, κερά! Καλή χρονιά, καλό μπρεκετί καί πολύχρονη». Τούς κερνούσανε κρασί, κι όσο περίσωνε έρρίχνανε στή λαγήνα. Άλλοι τούς έδιναν αύγά καί τήν έλάμβαναν στό καλάθι κι άλλοι παράδες. Άφού έκάμναν τό γύρο του χωριού, έπαιρναν τά όργανα καί διασκεδάζαν στό καφενεϊα ως τό πρωί».

Στήν περιοχή του Διδυμότειχου, άνήμερα τής γιορτής του Άγιου Δημητρίου, έχουμε άλεκτροθυσίες.

«Στήν περιοχή τής Κοζάνης -λέει ό Γιώργος Σιέττος- ό Άγιος Δημήτριος θεωρείται σάν προστάτης τών αλόγων καί τών κατοίκων άπ' τις ασθένειες. Τόση είναι ή πίστη του λαού ώστε γίνονται μέχρι σήμερα έγκοιμήσεις στις έκκλησίες γιά νά προστατευθούν οί άρρωστοι. Στό Σισάνι μάλιστα διασώζεται ή παράδοση πώς ό Άγιος έσωσε τό χωριό άπ' τά νερά του ποταμού πού πλημμύρισαν τά σπίτια».

Στις περισσότερες περιοχές, άνήμερα του άι-Δημήτρη, άνοιγουν τά καινούρια κρασιά. Τό πρωί θά πάνε φυσικά στή Θεία Λειτουργία όλοι καί τό μεσημέρι θά μαζευτούν, λίγο πριν άπό τό φαγητό, στό χώρο πού βρίσκονται τά γεμάτα κρασοβάρελα. Τό βαρέλι πού θά πρωτανοίξουνε θά τό στολίσουν μέ λουλούδια τής έποχής, μέ κόκκινες καί λευκές κορδέλες, μέ μιά άρμαθιά σκορδοκρέμυδα. Ό άνάψουν παράδιπλα ένα κερί καί θά κάψουνε λιβάνι, ένω σέ όλα τά βαρέλια θά ρίξουν άγιασμό. Στό άνοιγμα έρχεται, πολλές

φορές καί ό παπάς. Πού νά προλάβει όμως νά πάει σέ όλα τά σπίτια. Έτσι τό τελετουργικό μέρος άναλαβαίνει ό νοικοκύρης του σπιτιού. Παιρνει σ' ένα πρόχειρο τάσι ή μιά πέτρα μερικά κάρβουνα, ρίχνει πάνω τους μερικά κομμάτια λιβάνι καί κάνει τό σημείο του σταυρού μπροστά στό κρασοβάρελα. Υστερα λιβανίζει κι όσους βρίσκονται όλόγυρά του. Η κάνουλα του βαρελιού είναι ακόμα δεμένη μέ άσπρη κλωστή. Παιρνει τότε ένα δοχείο, κόβει τήν κλωστή κι άνοίγει τήν κάνουλα. Καθώς τό καινούριο τό κρασί άργοπέφτει μέσα σ' αυτό, όλοι άπό γύρω άρχίζουν τις εύχές: «Καλόπιωτο», «καί του χρόνου πιότερο», «ό άφέντης άι-Δημήτρη βοήθειά μας». Άπό τό πρωτοτράβηχτο κρασί θά πιουν όλοι μιά γουλιά γιά τό καλό. Κ' ύστερα θά μεταφερθεί καί στό στρωμένο τό τραπέζι γιά νά δυναμώσει τό κέφι στήν καρδιά τους.

Όσοι στό χωριό δέν έχουν άμπέλια, θά πάρουν καί κείνοι, του άι-Δημήτρη, κρασί, γιά τό καλό. Οί νοικοκύρηδες θά τους στείλουν μιά όρισμένη ποσότητα, ικανή νά συντροφέψει τό κέφι τής μέρας τουλάχιστο.

Οί έθιμογραφικές έκδηλώσεις πού σχετίζονται μέ τόν άγιο Δημήτριο δέν μπορούν νά ξεχωρισθούν ούτε άπό τή φυσιογνωμία του, ούτε άπό τήν εποχή του. Ό ώραιος άθλητής τής χριστιανικής πίστης, ό πολεμιστής πού ύπερασπίζεται τή λευτεριά του λαού του πάνω στό περήφανα κάστρο τής Ρωμοσύνης, έδωσε στό έθιμο τήν ιδιαίτερη σφραγίδα του. Οί άνθρωποι μετέχουν στις έκδηλώσεις αυτές γιατί ξέρουν νά τιμούν τήν παλικάριά, ξέρουν πώς έρχεται ό χειμώνας, αλλά ζούν άπό τώρα τήν προσδοκία τής άνοιξης, βλέπουν στό πρόσωπο καί στόν άγώνα του άγιου, τά νιάτα καί τή φεγγοβολία τής τόλης τους. Μέσα στό χρυσάφι τών λουλουδιών, άνασαινει ή ίδια ή όμορφιά τής ζωής. Οί θυσίες καί οί γιορτές, τά γλεντοκόπια καί, τό κάλεσμα τής εύτυχίας καί τής καλής σοδειάς, τό στεφάνωμα τών βαρελιών καί τό πανηγυρικό τους άνοιγμα, όλα ξεκινάνε άπό τή διαπίστωση πώς ό άνθρωπος πού δέν έχει μιά πίστη, πελαγώνει, άπογοητεύεται, πικραίνεται. Όμως ό άι-Δημήτριος είναι κήρυκας αισιόδοξίας. Κι αυτό τό κήρυγμα όμορφάνει περισσότερο άπό τό ίδιο τό έθιμο πού σχετίζεται μαζί του.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ
ΜΙΧ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Αντιπροέδρου του Κ.Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ.

ΤΟ ΘΡΥΛΙΚΟ ΣΑΡΑΝΤΑ

Ανάλαφροι σάν τούς άητούς, άνέβαιναν στή ράχη τής Τρεπενόινας τή γυμνή, πού μέσ στή νύχτα

τό χιόνι τό άπάτητο, σάβανο πού καλύπτει λεβέντες, πού δέν γνώρισαν άλλο, άπό τή νίκη. Μές στό σκοτάδι τό πηχτό, στή λάσπη βουτηγμένοι, περήφανα φτερούγιζαν, κι άς ήσαν μουσκεμένοι, άπ' τά νερά πού άφησαν, νά τρέχουνε τά χιόνια θολά, λές καί ξεπρόβαλλαν μέσ άπ' τής γής τά χθόνια. Καί πέταγαν καμαρωτοί, πριν ή αύγή ροδίσει, γιά νά βρεθούνε στήν κορυφή, πού ό έχθρός είχε

άθάνατοι έλευθερωτές, άπό φωτιά βγαλμένοι, πού άνάψαν καί φωτίστηκε όλη ή οικουμένη. Σάν τούς θεούς άδελφωτοί, Θράκες καί Μακεδόνες, Στερεοελλαδίτες, Θεσσαλοί, γρανίτικες κολώνες, Πελοποννήσιοι ήρωες μέ άτσαλένια στήθη, Κρήτες μέ σύμβολο τιμής, Άρκάδι - Ψηλορείτη. Όλα παιδιά άθάνατα μιάς ένδοξης Πατρίδας, όλα στολίδι λαμπερό, ήρωικής σελίδας, πού γράφτηκε μ' άτίμητο αίμα, νά λάμπει πάντα, καί νά θυμίζει ζωντανό, τό θρυλικό σαραντά.

ΔΩΡΗΤΕΣ ΜΕΛΩΝ ΣΩΜΑΤΟΣ

«Μιά νέα διάσταση για συζήτηση με νέους»

Ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός μπαινει αυτό τον καιρό σέ μία νέα διάσταση δραστηριότητας στά πλαίσια τής συμπαράστασής του, μέ τούς εθελοντές του, στόν ανθρωπινό πόνο. Είναι ή οργάνωση τής ύπηρεσίας δωρητών σώματος, όπου μπορεί ό καθένας νά δηλώσει ότι μετά τό θάνατό του μπορούν νά χρησιμοποιηθοῦν μέλη τοῦ σώματός του από κάποιον πού τά έχει ανάγκη, γιά νά μπορέσει νά επιζήσει.

Είναι μία καθαρά εθελοντική προσφορά μετά τό θάνατό μας. Γιά ολή αυτή τή δραστηριότητα γράφουν και θά γράψουν άλλοι και θά ἐξηγήσουν κάθε τι μέ γνώση σωστή και φρόνηση.

Εγώ θέλω σήμερα νά συζητήσω μέ τούς νέους πού διαβάζουν τό περιοδικό μας και πού θά συζητήσουν τό θέμα τών δωρητών τοῦ σώματος και μέ άλλους φίλους τους, γιά μία βασική διάσταση γιά συζήτηση, πού θά τούς κάνει νά προχωρήσουν άδιστακτα νά γίνουν δωρητές σώματος μετά τό θάνατό τους.

Θά πεί ίσως κανείς, δωρητής σώματος από τόσο νέος; Κανείς δέν ξέρει πότε έρχεται τό τέλος του. Στατιστικά έχομε πολλούς θανάτους από πολλά αίτια και σέ παιδιά και σέ νέους.

Δίνοντας μέλη τοῦ σώματός σου μετά τό θάνατό σου σέ κάποιο πού θά τά έχει ανάγκη γιά νά επιζήσει, κάνεις τό χρέος σου όχι στόν διπλανό σου, στόν συνάνθρωπό σου, αλλά κυρίως στήν ανθρωπότητα.

Μή ξεχνάς, νέε μου φίλε, ότι μέ τόν έρχομό σου στόν κόσμο μπήκες σ' ένα μεγάλο κύκλωμα, πού μέ τήν αγάπη του και τήν οργάνωσή του σέ δέχθηκε, σου δημιούργησε προϋποθέσεις, όχι άπλά γιά νά ζήσεις, αλλά γιά νά μπορέσεις πνευματικά και νά χαρείς μέ τή γνώση σου αυτό πού λέγεται άπλά: χαρά τής ζωής, χαρά στό φώς, χαρά στό καταλαβαίνω τόν κόσμο. Κι αυτό είναι μία χαρά τής υπαρξής σου, πού χιλιάδες χρόνια, άμέτρητες σειρές ανθρώπων αγωνίστηκαν γιά νά τό κατακτήσουν. Σκέφτεσαι τήν αλυσίδα τών ανθρώπων πού αιώνες αγωνίστηκαν γιά νά φτιάξουν αυτό τό σύστημα πού λέγεται ανθρωπότητα, όλο πιά βελτιωμένο, όλο πιά προοδευτικό, όλο πιά ανθρωπινό, παρά τό έμποδία και τήν άρνηση τών κάθε λογής κακών ανθρώπων, παρά τό πολεμόχαρο μένος και τά συμφέροντα πού στέκονταν ανασταλτικοί παράγοντες στήν ανθρωπιστική πορεία τοῦ κόσμου;

Ζοῦμε σέ μία εποχή πού όλοι μας, πιασμένοι χέρι μέ χέρι, αγωνιζόμαστε γιά μία ειρηνική ανθρωπότητα, γιά μία ανθρωπότητα πού δέν θά θητεύει σέ οργανωμένα συμφέροντα τοῦ κάθε δυνατοῦ πολεμοκάπηλου.

Κι εσύ, νέε μου φίλε, ζωγράφησης τό περιστέρι τής ειρήνης και τραγουδάς μαζί μέ τούς άλλους τό τραγούδι τής ζωής, τό τραγούδι τής ειρηνικής διαβίωσης τών ανθρωπών.

Πώς θά μπορέσει νά επιβιώσει ή ανθρωπότητα, άν κοντά σ' όλους τούς άγώνες γιά πρόοδο, γιά βελτίωση, γιά καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, δέν χαρούμε τό μεγαλύτερο αγαθό, πού σήμερα ή κοινωνία και ή επιστήμη μάς προσφέρει, δηλαδή νά δώσουμε τό σώμα μας όχι γιά νά θεμελιωθεί ό πόλεμος σάν διαρκής αρχή ρυθμίσεως τών σχέσεων τών ανθρώπων, αλλά νά τό δώσουμε γιά νά επιβιώσει ένας άλλος άνθρωπος, άφού καθ' οιονδήποτε τρόπο σέ μάς δέν χρησιμεύει πλέον;

Νέε μου φίλε, δέν άρκοῦν τά λόγια, δέν άρκοῦν τά συνθήματα χρειάζεται ή πράξη. Κι αυτό είναι ή βασική αρχή τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ. Νά μή λέμε λόγια αλλά νά υπηρετοῦμε τούς άλλους μέ τίς πράξεις μας.

Αλήθεια βρέθηκες καμιά φορά σέ τόπους πού ό άνθρωπος πόνος είναι μεγάλος;

Βρέθηκες σ' ένα νοσοκομείο ή σέ κάποιο άλλο μέρος γεμάτο άπ' άρρώστους από ανθρώπους πού δέν λειτουργούν καλά τά όργανά τοῦ σώματός τους και περιμένουν από ώρα σέ ώρα νά πεθάνουν; Έχουν υποχρεώσεις. Έχουν παιδιά, έχουν οικογένειες. Μέ τόν θάνατό τους δημιουργοῦνται τεράστια προβλήματα δυστυχίας και πόνου άφάνταστα.

Πόσες φορές δέν καταράστηκες τήν φτώχεια και τήν δυστυχία και πόσες φορές δέν πήρες τήν άπόφαση νά άγωνιστείς γιά μία καλύτερη εύτυχισμένη ανθρωπότητα;

Πόσες φορές μαζί μέ τούς φίλους σου δέν συζητήσες προγράμματα γιά βελτίωση τής ποιότητας τής ζωής;

Δέν νομίζεις ότι μέ τό να νοιώσεις μέλη τοῦ σώματός σου μετά τόν θάνατό σου κάνεις μία τεράστια προσφορά γιά τήν ανθρωπότητα γιά νά έχουμε μέ καλύτερη πιά εύτυχισμένη ανθρωπότητα;

Αν σου έλεγαν νά δώσεις τήν ζωή σου γιά τόν συνάνθρωπό σου δέν θά τήν έδινες πρόθυμα και όλόψυχα;

Εδω δέν σου ζητά τή ζωή σου κανένας, σου ζητούνται μέλη τοῦ σώματός σου, όταν πεθάνεις και όταν εξακριβωθεί ότι έχεις πιά πεθάνει.

Τι λές, φίλε μου;

Σε καταλαβαίνω τι σκέπτεσαι: Αγωνίζονται σήμερα όλοι οι νέοι άνθρωποι γιά μία καλύτερη ειρηνική εύτυχισμένη ανθρωπότητα.

Αγωνίζονται όλοι σήμερα και χιλιάδες χάνουν τήν ζωή τους και τά νειάτα τους γιά νά λείψει ή φτώχεια, ή πείνα, ή δυστυχία τό άδικο από τόν κόσμο.

Αυτά τά ξέρεις καλά. Και ετοιμάζεσαι και σύ νά γίνεις ένας αγωνιστής τής καλύτερης ανθρωπότητας.

Κι έρχεται σήμερα ή επιστήμη και σου επεκτείνει τόν άγώνα σου.

Σου λέγει έτσι καλά ότι έχεις κι άλλες δυνατότητες νά δώσεις χαρά στόν συνάνθρωπό σου, πού πονά και υποφέρει. Μπορείς νά δώσεις όχι τό υστέρημά σου αλλά κάτι πού δέν σου χρειάζεται.

Λές όχι;

Τότε φίλε μου, μή λές λόγια μή λές τραγούδια, μή φωνάζεις συνθήματα, μήν άπλώνεις τό χέρι σου άπλως γιά νά δίνεις έλεημοσύνη, γιατί δέν κάνεις τελειώς τό καθήκον σου.

Τό νά δώσουμε μέλη τοῦ σώματός μας μετά τό θάνατό μας στους συνάνθρώπους είναι υποχρέωση σ' αυτά τά ιδανικά πού πιστεύουμε όταν ζοῦμε. Διαφορετικά είμαστε άσυνεπείς.

Συζητήσε αυτές τίς σκέψεις μέ τούς φίλους σου. Συζητήσε το μέ τούς γονείς σου, συζητήσε το μέ τους μεγάλους.

Και θά δεις ότι σου δίνεται μία δυνατότητα άκόμα, γιά νά δειξεις τήν αγάπη σου γιά τόν συνάνθρωπό σου χωρίς νά χάσεις τίποτε.

ΝΙΚ. ΠΑΝΤ. ΜΠΟΧΛΟΓΥΡΟΣ

Β' ΔΙΗΜΕΡΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ (Ε.Ε.Σ.Ν.) (ΑΘΗΝΑ, 15 - 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 1985)

γητής ό Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. -Καθηγητής κ. Όρέστης Λουριδής.

4.- Μερικές αλήθειες γιά τά ναρκωτικά. Εισηγητής ό κ. Άθαν. Άβραμίδης, Επίκουρος Καθηγητής τής Ιατρικής τοῦ Πανεπιστημίου Άθηνών Διευθυντής τοῦ Τζα-νειου Νοσοκομείου.

Η εισηγήση τοῦ κ. Δημ. Μπούκη, Ιατροδικαστή, μέ θέμα: Έξαρτητικές ουσίες, δέν ανακοινώθηκε, λόγω έκτακτης άπουσίας του στό Έξωτερικό.

Σ' όλες τίς παραπάνω πλήρεις και άρτιες επιστημονικά, εισηγήσεις έγινε διεξοδική συζήτηση, μέ σοβαρότητα, τάξη και ρυθμό, διατυπώθηκαν ουσιαστικές και καίριες παρατηρήσεις και τό Σεμινάριο κατέληξε σέ θετικά, άυθεντικά, έπωφελή και καρποφόρα πορίσματα.

Τό Σεμινάριο αυτό, δεύτερο στή μορφή και στό χαρακτήρα του, έκφραση τής ακράδαντης πίστης στά ύψηλά Έρυθροσταυρικά ιδανικά και τής άπέραντης στοργής στήν Έλληνική Έρυθροσταυρική Νεότητα έδημιούργησε πολλούς προβληματισμούς, έθέρμανε νέες ανάτασεις και επέβαλε νέα καθήκοντα γιά τήν περαιτέρω πορεία τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν.

Η χρυσή και φλογερή Έλληνική Νεότητα, άνεμίζοντας περήφανα τά λάβαρά της, ύφασμένα μ' άμόλυντους πόθους, γλυκά όνειρα και άσάλευτη πίστη στήν αιώνια Πατρίδα μας, άτενίζει τά μελλοντικά ρωμαλαία έργα και όρθώνει τό άγαλμα τής νέας Έλλάδας, επάνω σ' ένα ισχυρό και ακατάλυτο βάθος. Τά ελληνικά νιάτα μέ τή λαμπάδα τής ζωής και τή σκυτάλη τοῦ πνεύματος, μέ τήν αγρύπνια και τήν εύφορία τής ψυχής, άποτελοῦν τό μεγάλο και δυνατό πνευματικό κίνημα γιά τή δημιουργία γνήσιας ελληνικής ζωής και σύγχρονης πνευματικής ιστορίας και ανανεώνουν επάξια τόν πνευματικό παλμό τοῦ Έθνους.

Έκφραζομε τίς θερμές εύχαριστίες μας στόν Πρόεδρο τοῦ Ε.Ε.Σ. -Καθηγητή κ. Όρέστη Λουριδή γιά τήν πολύτιμη και όλόψυχη συμπαράσταση του στήν πραγματοποίηση τοῦ Σεμιναρίου. Τό πολύχρονο και ύψηλό έργο του συγκινεί κι έμπνέει στήν εκπλήρωση τοῦ χρέους γιά τήν ανάδειξη και τήν κραταίωση τής μεγάλης Άνθρωπιστικής Οργάνωσης.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια και πολλοί έπαινοι στό Κ.Δ.Σ. τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., στή Διευθύντρια τής Υπηρεσίας, δεσπ. Εύαγ. Παναζοπούλου και σ' όλο τό προσωπικό της γιά τήν άρτια οργάνωση τοῦ Σεμιναρίου, πού συνέβαλε σημαντικά στή μελέτη βαρυσημάτων θεμάτων και άποτελέσε τήν άφιεργία νέων ύψηλών μελλοντικών όργανισμών και ώραιών έξορμήσεων.

Υστερα από σχετική άπόφαση τοῦ Κ.Δ.Σ τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος και έγκριση τής Κεντρικής Διοικήσεως τοῦ Ε.Ε.Σ. στά πλαίσια τών εκδηλώσεων γιά τόν έορτασμό τοῦ Διεθνούς Έτους Νεότητος, οργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε διήμερο Σεμινάριο, στίς 15 και 16 Μαρτίου 1985, στήν αίθουσα τελετών τής «Έταιρίας τών Φίλων τοῦ Λαοῦ», μέ ενδιαφέροντα θέματα: τήν παιδική έγκληματικότητα και τήν τοξικομανία.

Σ' επίσημη άτμόσφαιρα, άρχισαν οι έργασίες τοῦ Σεμιναρίου, μέ τή συμμετοχή Έποπτών, Γενικών Έπιθεωρητών Μ. Εκπαιδεύσεως και Δημοτικής Εκπαιδεύσεως, πολλών Εκπαιδευτικών Λειτουργών τής Πρωτεύουσας και τοῦ Πειραιά, συνεργατών και φίλων τών Ε.Ε.Σ.

Πρόεδρος τοῦ Σεμιναρίου όρίστηκε ό Σύμβουλος τοῦ Κ.Δ.Σ. τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., κ. Μιχ. Πίκουλας.

Μετά τόν άγιασμό, πού έτέλεσε ό θεοφιλέστατος Επίσκοπος Άχελώου κ. Εὐθύμιος, μέ τή βοήθεια τοῦ ιερέα τοῦ Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ., τήν προσευχή, τόν ύμνο και τά επικαιρα άσματα, πού έψαλλε, μέ πολλή επιτυχία, ή χορωδία τών Έρυθροσταυριτισσών τοῦ 3ου Γυμνασίου Άθηνών, υπό τή διεύθυνση τής Καθηγήτριας τής Μουσικής κ. Διον. Μιχαλά, ό Γενικός Γραμματέας τοῦ Κ.Δ.Σ. τοῦ Ε.Ε.Σ. Νεότητος - Επίτιμος Έπόπτης Δημοτικής Εκπαιδεύσεως κ. Δημ. Κ. Κουτσουλέλος άπηύθινε έναρκτήρια προσφώνηση, τονίζοντας τήν πλουσιότατη προσφορά στήν ύψηλή Έρυθροσταυρική Ιδέα και τούς εύγενικούς άγώνες τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. γιά τήν περιφρούρηση τών Έλληνικών αξιών και τών έρυθροσταυρικών ιδανικών και διαγράφοντας τήν περαιτέρω πορεία τής Έλληνικής Έρυθροσταυρικής Νεότητος.

Στή συνέχεια, ό Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. -Καθηγητής κ. Όρέστης Λουριδής, μέ τήν πανελλήνια και διεθνή άναγνώριση τοῦ πολύμορφου και πολυσχιδοῦς έργου του, εκήρυξε, μ' ένα θερμό χαιρετισμό, τήν έναρξη τών εργασιών τοῦ Σεμιναρίου, ύπογραμμίζοντας τήν ιδιαίτερη άσισση και τό στοργικό ενδιαφέρον του στήν Έρυθροσταυρική Νεότητα.

Ακολούθησαν οι εισηγήσεις ειδικών έπιστημόνων στα παρακάτω θέματα:

1.- Τό παιδικό παραστράτημα και ή έγκληματικότητα τών νέων. Εισηγητής ό Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. -Καθηγητής κ. Όρέστης Λουριδής.

2.- Η έγκληματικότητα τών ανηλίκων (από τήν άποψη τής Ισχύουσας Έλληνικής νομοθεσίας). Εισηγητής ή κ. Άγλ. Τρωϊάνου - Λουλά, Δρας Νομικής.

3.- Τί πρέπει νά γνωρίζουμε γιά τήν τοξικομανία. Ειση-

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ - 6 ΜΑΪΟΥ 1985)

Με πρωτοβουλία της Διευθύνσεως Νοσοκόμων του Ε.Ε.Σ. οργανώθηκε και πραγματοποιήθηκε το έτησιο επιμορφωτικό Σεμινάριο, από 22 'Απριλίου - 6 Μαΐου 1985, στο άμφιθέατρο του Νοσοκομείου 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού, για τις 'Εθελόντριες 'Αδελφές του Ε.Ε.Σ., με θέμα την υγεία των νέων, αποβλέποντας στην επιμόρφωση του νοσηλευτικού προσωπικού για την υψηλή στάθμη νοσηλευτικών υπηρεσιών.

Εγιναν επιστημονικές, πλήρεις και άρτιες εισηγήσεις στα παρακάτω κατά σειρά, θέματα:

1) 22.4.85. Κήρυξη εργασιών του Σεμιναρίου. 'Εναρκτήρια όμιλία: Σωματική και πνευματική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου στους άρχαιους 'Ελληνες. Εισηγητής ο κ. 'Ορ. Λουριδής, Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. - Καθηγητής του Πανεπιστημίου.

2) 'Οφθαλμολογία, γονείς και παιδί. Εισηγητής ο κ. 'Ανδρέας Μαρτίνης, 'Αντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. - Δρας, Διευθυντής 'Οφθαλμολογικού 'Εξωτερικού 'Ιατρείου.

3) 24.4.85 'Η συμβολή της Μητέρας στην ψυχική και σωματική ανάπτυξη του παιδιού, κατά την πρώιμη παιδική ηλικία και οι επιπτώσεις της μητρικής αποστέρησης. Εισηγητής ο κ. 'Αθαν. Τσιπληράρης, Δρας Κοινωνικών 'Επιστημών, Καθηγητής του Μαρασλείου Διδασκαλείου.

4) Λειτουργία 'Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων. Εισηγητής ο κ. 'Αντ. Διαμαντόπουλος, Νευρολόγος - Ψυχίατρος - Παιδοψυχίατρος, Δ/ντής 'Ιατρικής 'Υπηρεσίας του Κέντρου Ψυχικής 'Υγιεινής, Καθηγητής Τ.Ε.Ι.

5) 26.4.85 Δυσκολίες στη μάθηση. Εισηγητής ο κ. 'Ιωάν. Χασάπης, Δρας 'Ιατρικής, Καθηγητής Μαρασλείου Διδασκαλείου.

6) 'Εφηβεία, φυσιολογία και διαταραχές. Εισηγητής η κ. Αικατερίνη Δάκου - Βουτεσάκη, Δρας, 'Ενδοκρινολόγος, Παιδίατρος, 'Επίκουρος Καθηγήτρια.

7) 30.4.85. 'Η υγεία των παιδιών της 'Ελλάδας. Εισηγητής ο κ. Ν.Σ. Μασανιώτης, Δρας Καθηγητής Παιδιατρικής Πανεπιστημιακής Κλινικής Νοσοκομείου Παιδών «'Αγία Σοφία».

8) Πρόληψη γενετικών νοσημάτων. Εισηγητής η κ. Αικατ. Μεταξωτού, Δρας, Δ/ντρια Τμήματος Γενετικής Νοσοκομείου Παιδών «'Αγία Σοφία».

9) 3.5.85 'Ο ρόλος της Διπλωματούχου 'Αδελφής στην ψυχική υγεία του παιδιού. Εισηγητής η κ. 'Αφρ. Ραγιά, Δρας, Δ/ντρια Σπουδών 'Αν. Σχολής Νοσοκομείου «'Ευαγγελισμός».

10) Ποινική μεταχείριση των ανηλίκων. Εισηγητής ο κ. Γεώργιος Σταθάς, Δρας, Δικαστής, 'Εφέτης.

11) 6.5.85. 'Η συμβολή του Ε.Ε.Σ. Νεότητας στην άνοδο των νέων. Εισηγητής ο κ. Δημ. Κουτσουλέλος, Γενικός Γραμματέας Ε.Ε.Σ. Νεότητας, 'Επίτιμος 'Επόπτης, Δημοτικής 'Εκπαιδεύσεως.

12) Φιλία, ζωτική ανάγκη της νεανικής ψυχής. Εισηγητής ο κ. Σόλων Νινίκης, Γενικός 'Επιθεωρητής Μ.Ε.

'Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στη Διεύθυνση και στο προσωπικό της 'Υπηρεσίας Νοσοκόμων για την άρτια οργάνωση του Σεμιναρίου, που συνέβαλε σημαντικά στη μελέτη σοβαρών προβλημάτων των νέων, έθερμανε την ευγενική 'Ερυθροσταυρική 'Ιδέα και αποτέλεσε την άφετηρία νέων ωραίων εξορμήσεων για τό μέλλον.

Τό μεγαλειώδες μήνυμα της 28 'Οκτωβρίου του '40

(Συνέχεια από τη σ. 11)

Αυτό τό θαῦμα θά ἐκστασιάσει τόν μεγάλο σύγχρονο Βρεταννό ιστορικό καί φιλόσοφο Arnold Toynbere, πού θά διερωτηθεῖ διαπορώντας «τί εἶναι ἐπὶ τέλους αὐτοὶ οἱ "Ἕλληνες";»

Αὐτό τό θαῦμα θά ξεστάνει τήν παγωμένη καρδιά τῆς καθημαγμένης ἀπὸ τὴν ἄξονική τυραννία Εὐρώπῃς καί θά ἐνθαρρύνει τοὺς ἀποθαρορημένους λαοὺς τῆς.

Αὐτό τό θαῦμα θά χαρίσει στὸν δραματικό συμμαχικό ἀγώνα τό πρῶτο μεῖδιμα τῆς νίκης καί τὴν πρώτη αἰσιόδοξη κι ἐλπιδοφόρο ἀπόδειξη, πὼς ὁ ἄξων δέν εἶναι ἀκατανίκητος.

Αὐτό τό θαῦμα θ' ἀφυπνίσει, θά διεγείρει καί θά ἐμπνεύσει τὴν παγκόσμιο συνείδηση.

Αὐτό τό θαῦμα θά διαλαλήσει στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὴν ἀδιάσπαστη ιστορική ἐνότητα καί συνέχεια τῆς φυλῆς τῶν 'Ελλήνων.

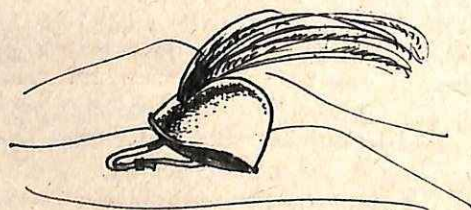
Καί θά γράφει ὁ διαπρεπὴς Βρεταννὸς δημοσιογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Γ'κάρβιν στὸν «Παρατηρητὴ» τοῦ Λονδίνου: «ποιά τάχα στοιχεῖα δυνάμειος παρέλαβαν οἱ "Ἕλληνες ἀπὸ τὸν πρόγονό τους 'Ηρακλῆ καί ποιά στοιχεῖα εὐφυΐας κληρονόμησαν ἀπὸ τὸν 'Οδυσσεά τους, γιὰ νὰ πραγματοποιοῦν τέτοια καταπληκτικὰ κατορθώματα, πού συνδυάζουν φανταστικὰ τὴν ὑπεροχώτερη ἀνδρεία μὲ τὴν εὐφυέστερη στρατηγική».

Βαθὺ λοιπὸν καί μεγάλο, τεράστιο καί πελώριο τό μήνυμα τῆς 28ης 'Οκτωβρίου τοῦ '40.

Βαθὺ, γιατί ξεπηδᾷ ἀπὸ τ' ἄδυτα τῆς 'Ελληνικῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὰ βάθη τῆς πολυκύμαντης ἐθνικῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν αὐγὴ τῆς μακραίωνης ιστορικῆς πορείας τῆς Φυλῆς.

Καί μεγάλο, πελώριο γιὰ τὴ φιλοσοφική του πνικνότητα, τὴν πανανθρώπινη ἀκτινοβολία του, τὴν παγκοσμιότητα τῆς διδασχῆς του, τὴ μεγαλειώδη κι ἀσύλληπτη ἔκφραση τῶν ἐννοιῶν τῆς ἀρετῆς, τῆς γενναιότητος καί τοῦ ἡρωισμοῦ.

'Η 28 'Οκτωβρίου τοῦ '40 ἐπιβεβαίωσε μὲ τρόπο θαυμαστό τό ὕψιστο καί μοναδικό προνόμιο τῆς 'Ελληνικῆς φυλῆς νὰ στέκεται πάντα ὀρθή μὲ τὴν ἄσβηστη φλόγα τῆς ψυχῆς τῆς καί τὸν ἄφατο ἡρωισμό τῆς, ἀπὸ τὴν κλασσική ἀκόμα ἀρχαιότητα, ἀκλόνητος κι ἀμετακίνητος ὁδηγός, φωτοδότης καί δάσκαλος τῆς 'Ανθρωπότητος στὴν πορεία τῆς ἀνώτερης πνευματικῆς καί πολιτιστικῆς ἀποστολῆς τῆς.

ΤΑ ΙΣΤΙΚΑ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ

'Απὸ τὸν ΝΙΚΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
(Δ/ντὴ 'Ορδοπεδικῆς Κλινικῆς 'Ασκληπιείου
Βούλας)

Οἱ μεταμοσχεύσεις ἰστών δέν εἶναι κάτι πού ἔγινε τελευταῖα στὴν ἱατρική. Τό παρελθόν τους ξεπερνᾷ τὰ σύνορα τῆς 'Ιστορίας καί χάνεται μέσα στοῦ νεφέλωμα τῆς μυθολογίας καί τοῦ παραμυθιοῦ. Τόσο στὴν 'Αρχαία 'Ελληνική Μυθολογία, ὅσο καί στὶς μυθολογίες ἄλλων λαῶν, π.χ. στὴν 'Ινδική, ἀναφέρονται κάποιες προσπάθειες, πού θά μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν σάν μεταμοσχεύσεις ἰστών. Μάλιστα, ἡ Χριστιανική ἱερὰ παράδοση ἀναφέρει πὼς οἱ 'Άγιοι Κοσμάς καί Δαμιανός, πού ὑπῆρξαν ἱατροί, συγκόλλησαν ἓνα πόδι ὁλόκληρο ἐνός μαύρου πού εἶχε πεθάνει σὲ κάποιον πού εἶχε χάσει τό σκέλος του. Τό θαῦμα αὐτό συγκίνησε πολὺ τὴν ἀνθρωπότητα καί ἀρκετοὶ ζωγράφοι τῆς 'Αναγέννησης τό ἔχουν ἀπεικονίσει. 'Υπάρχει ἓνας θαυμάσιος Πίνακας ζωγραφικῆς τοῦ μεγάλου ζωγράφου Λίππι, πού φυλάσσεται στὴν Πινακοθήκη τῆς Φλωρεντίας, στὸν ὁποῖο ἱστορεῖται πολὺ ζωηρά τό θαῦμα αὐτό.

'Η γραπτὴ ἱστορία τῶν μεταμοσχεύσεων ἰστών ἀρχίζει στὶς ἀρχές τοῦ 1500 μ.Χ., ὅταν δημοσιεύθηκε τό βιβλίο τοῦ Χάνς Φόν Γκέρσοντοφ (Hans Von Gersdoff) στοῦ ὁποῖο περιγράφεται μιά χειρουργική μέθοδος νὰ σκεπάζεται τό ἄκρο ἐνός ἀκρωτηριασμοῦ «μὲ ὑγρὰ οὐροδόχο κύστη ζώου». Κάπου ἑξήντα χρόνια ἀργότερα, ἓνας ἄλλος γιατρός, ὁ Ταλιακότσι (Tagliacozzi 1596) περιγράφει στοῦ βιβλίου του μέθοδο χειρουργική γιὰ τό διόρθωμα τῆς μύτης πού εἶχε καταστραφεῖ ἀπὸ τραυματισμό, μὲ τὴν μεταμόσχευση δέρματος, πού εἶχε πάρει ἀπὸ ἄλλο ἄτομο.

'Η πείρα, λοιπὸν, ἀπὸ τὶς μεταμοσχεύσεις ἰστών εἶναι πολὺ μεγάλη καί πάει πίσω ἀρκετὲς ἑκατονταετίες. Τοῦτο ἔχει σάν ἐπακόλουθο ὁ τομέας αὐτός τῆς Χειρουργικῆς στὶς μέρες μας νὰ ἔχει ἀναπτύξει ὑπερβολικά καί νὰ θεωρεῖται πιά σάν ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐπιτυχημένους καί δοκιμασμένους τρόπους χειρουργικῆς θεραπείας πάρα πολλῶν παθήσεων. Μὴν ξεχνᾶμε, πὼς μὲ τὶς μεταμοσχεύσεις κερατοειδῶν χιτῶνων πολλοὶ τυφλοὶ ξαναβρῆκαν τὴν ὁράσή τους καί πὼς καθημερινὰ πολλοὶ ἄνθρωποι πού εἶχαν πάθει ἀτυχήματα δέν μένουν ἀνάπηροι, γιατί ὑπάρχουν οἱ μεταμοσχεύσεις ἰστών κλπ.

Πρὶν ὅμως συζητήσουμε γιὰ τὶς μεταμοσχεύσεις ἰστών, πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε τό τί σημαίνει στή χειρουργική μεταμόσχευση, ὅρο πού πρῶτος χρησιμοποίησε στὴν ἱατρική ἓνας συμπατριώτης μας ἱατρός ὁ Δρ. Σκεῦος Ζερβός στὶς ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας. Μεταμόσχευση σημαίνει (πάντοτε στήν ἱατρική) ἡ μεταφορά ἐνός τμήματος, ἢ ἱστοῦ ἢ ὁργάνου ἀπὸ κάποιον δότη σ' ἓναν ἄρρωστο γιὰ τὴν ἀποκα-

τάσταση τῆς υἱείας του. 'Ο δότης αὐτός μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἄρρωστος, (γιὰ παράδειγμα ἓνα κομμάτι ὁστοῦν ἀπὸ τὴ λεκάνη του ἢ τό πόδι του μεταφέρεται σ' ἄλλο μέρος τοῦ σώματός του σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες του) καί στὶς περιπτώσεις αὐτὲς μιλάμε γιὰ αὐτομεταμόσχευση καί γιὰ αὐτομόσχευμα. Στὶς πιὸ πολλές ὅμως περιπτώσεις, τό μόσχευμα τό παίρνουμε ἀπὸ ἓναν ἄλλο δότη, συνήθως ἀποθανόντα καί τότε μιλάμε γιὰ ἄλλομεταμόσχευση καί γιὰ ἄλλομόσχευμα. Τέλος, σὲ σπάνιες περιπτώσεις, πού διαρκῶς (εὐτυχῶς) λιγοστεύουν, μπορεῖ ὁ δότης νὰ εἶναι ἓνα ζῶο καί τότε ἔχουμε τὶς ξενομεταμοσχεύσεις καί τό ξενομόσχευμα.

'Επίσης πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε τί σημαίνει ἱστός. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸν ὅρισμό, ἱστός εἶναι ἓνα σύνολο κυττάρων, πού ἔχουν τὴν ἴδια κατασκευή καί πού ἐκτελοῦν τὴν ἴδια ἐργασία. Πολλοὶ ἱστοὶ μαζί ἀποτελοῦν ἓνα ὄργανο. Γιὰ παράδειγμα, τὰ ὁστά ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὁστίτη ἱστό, οἱ μῦς ἀπὸ μυϊκὸ ἱστό, τὰ νεῦρα ἀπὸ νευρικό κ.ἄ. Πέρα ὅμως ἀπὸ αὐτὸν τὸν πολὺ ἐπίσημο, ἄς τὸν ποῦμε ἔτσι, διαχωρισμό, διακρίνουμε γιὰ λόγους λειτουργικούς καί ἄλλους ἱστοὺς, ὅπως γιὰ παράδειγμα τοὺς κερατοειδῆς χιτῶνες στὰ μάτια, τὶς διάφορες μὴνιγγες, τὶς περιτονίες κλπ. Στὴν περίπτωση τῶν μεταμοσχεύσεων αὐτὰ ὅλα ἐντάσσονται στοὺς ἱστοὺς.

Στὶς μεταμοσχεύσεις ὁργάνων ὁ στόχος εἶναι ἡ ἀντικατάσταση ἐνός ὁργάνου πού ἔχει καταστραφεῖ μὲ ἓνα ἄλλο ὅμοιο. Γιὰ παράδειγμα, νεφρὸ σὲ νεφρὸ, καρδιά σὲ καρδιά κλπ. Στὴν περίπτωση τῶν μεταμοσχεύσεων ἰστών τὰ πράγματα εἶναι πολὺ πιὸ πλατειά. Γιατί ὑπάρχει καί ἡ περίπτωση ὅπως καί στὰ ὄργανα, ὅπως π.χ. ὁ κερατοειδῆς χιτῶνας τοῦ ματιοῦ μεταμοσχεύεται γιὰ νὰ ἀντικαταστήσει ἓναν ὁμοῖόν του κατεστραμμένο, ἢ ἡ ἄρθρωση τοῦ γόνατος ἀντικαθίστα μιά κατεστραμμένη. 'Υπάρχουν ὅμως μῦριες ἄλλες ἐφαρμογές τῶν ἱστικῶν μεταμοσχεύσεων. Γιὰ παράδειγμα: ὁστικά μόσχευματα ἀπὸ γόνυ μεταμοσχεύονται στὴ σπονδυλική στήλη, ἢ μιά μεμβράνη πού ὁ ῥόλος τῆς στὸν ἄνθρωπο εἶναι νὰ περιβάλλει τὸν ἐγκέφαλο, ἢ σκληρὰ μὴνιγγα, μεταμοσχεύεται καί σὲ ἄλλες περιοχές τοῦ σώματος, π.χ. στὴν κοιλιά, σὲ κήλες κ.ἄ. 'Ἐνα ἄλλο χαρακτηριστικὸ τῶν ἱστικῶν μεταμοσχεύσεων εἶναι, σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς μεταμοσχεύσεις ὁργάνων, ὅτι αὐτὲς γίνονται σχεδὸν σὲ ὅλα τὰ Νοσοκομεία καί δέν ἀπαιτοῦν, τὶς περισσότερες τουλάχιστον φορές, εἰδικὲς ἐγκαταστάσεις καί ἐξοπλισμούς.

'Όλα αὐτὰ κάνουν ὥστε οἱ ἱστικές μεταμοσχεύσεις νὰ εἶναι τώρα πιά μιά χειρουργική μέθοδος μὲ πάρα πολλές ἐφαρμογές καί πάρα πολὺ συχνή. Τοῦτο προκαλεῖ αὐξησὴ τῶν ἀναγκῶν σὲ ἱστικά μόσχευματα, πού διαρκῶς μεγαλώνει ὅσο αὐξάνουν τὰ διάφορα ἀτυχήματα (τροχαῖα, ἐργατικά, πολεμικά κλπ.). Παράδειγμα τῆς μεγάλης ἀνάγκης

(Συνέχεια στή σ. 29)

“Όταν έφθασαν ο ούρανοβάμων απόστολος τών Έθνών Παῦλος εἰς τό «ιστέφανόν» άστύ τής Παλλάδος Ἀθηνᾶς, έμεινε κατάπληκτος καί διά τά περιλαμπρά έργα τέχνης καί διά τό πλῆθος τών βωμῶν. Ἀνάμεσα εἰς τό πλῆθος τών βωμῶν ἦταν καί κάποιοι άφιερωμένος εἰς τόν άγνωστον Θεόν. Γιά καλό καί γιά κακό έπρεπε νά έξευμενισθεῖ μία άγνωστος Θεότης, πού έβάρυνε ἴσως στήν τύχη τής πόλεως καί τών ανθρώπων. Ὁ κάθε κάτοικος, καί ὁ πῖο άπλός άκόμη, ἦταν καί ένας έρευνητής τής αλήθειας. Ἀγαποῦσε νά στοχάζεται καί νά φιλοσοφεῖ. Οἱ Ἀθηναῖοι –όπως σημειώνεται εἰς τās Πράξεις τών Ἀποστόλων τοῦ Λουκά– καί πάντες οἱ έπιδημοῦντες ξένοι «εἰς οὐδέν έτερον ηῡκαίρουν ἢ λέγειν τε καί άκούειν καινότερον». Οἱ θεωρίες τών Στωικῶν καί ἰδίως τών Ἐπικουρείων έβούλιαζαν τήν ψυχή μέ τήν στεγνότητα καί στυγνότητά των. Στό χάος τής μεταγχολίας τίναξε τό πνεῦμα ἡ φιλοσοφία τών Στωικῶν. Ἡ αὐτοκτονία ένομιζέτο λύτρωση.

Κόψις ξυραφιού τό κάθε φύλλο τής καρδιάς. Ἀγνωστος ὁ οἶκος. Κολῶνες πάγου τά σκαλοπάτια τών αἰσθημάτων. Κλεισμένη γιά πάντα ἡ πόρτα τής αἰσιοδοξίας. Ἡ άδυσώπητη Εἰμαρμένη κυβερνάει άσκοπα τούς Θεούς καί τούς άνθρώπους. Ὁ κόσμος ὅλος εἶναι άθυρμα στά σκληρά νύχια τής. Ἡ φιλοσοφία τών Ἐπικουρείων έξομοίωνε τόν άνθρωπο μέ τά άλογα ζῶα. Ὁ μόχθος, ὁ, τι πῖο άξιο καί εύγενικό σ' αὐτή τή ζωή, δέν ἦταν τίποτε άλλο από κακό, πού πρέπει νά άποφεύγουμε. Ἡ άπόλαυσις ὑψωνόταν ὡς ἡ σημαία τοῦ μοναδικοῦ σκοποῦ τής ζωής. Ἐνας ὑλοκρατικός κυνισμός, πού πρόδωσε τίς άρχικές καλές πησεις τοῦ σοφοῦ Ἐπικούρου.

Σέ πνεύματα διαποτισμένα από τέτοιες δηλητηριώδεις άναθυμιάσεις έμελλεν ὁ Παῦλος νά στραφεῖ καί νά άποκαλύψει τήν αλήθεια. Ἀλλοτε συζητοῦσε μέ τούς Ἑβραίους στή συναγωγή καί άλλοτε μέ τούς Ἀθηναίους στή άγορά. «Διελέγετο πρός τοῖς έντυγχάνοντας», ὅπως γράφει ὁ Εὐαγγελιστής Λουκάς. Ἡ θερμή διαλεκτική τοῦ Παύλου έξώργιζε τούς Στωικούς καί τούς Ἐπικουρείους, οἱ ὁποῖοι τόν έχαρκτηρίζαν ὡς «σπερμολόγον εἰσηγητήν καινῶν δαιμονίων».

Μία ἡμέρα τόν ὡδήγησαν εἰς τόν Ἀρειο Πάγον κάτω από τήν Ἀκρόπολη καί τοῦ ζήτησαν νά άναπτύξει τήν καινούρια διδασκαλία του.

Ἀπό τό πολυῦμνητο αὐτό βῆμα, πού εἶχαν λαμπρύνει οἱ πῖο ένδοξοι κλασσικοί ρήτορες, άπήγγειλεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ένα έξωβιβλικόν λόγον, προσηρμοσμένον εἰς τόν φιλοσοφικόν τρόπον, τόν γνωστόν εἰς τούς Ἀθηναίους καί τούς έντυγχάνοντας. Ὁ λόγος αὐτός εἰς τήν περιληψίν του ἦταν ὁ άκόλουθος:

«Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, σās θεωρῶ ὡς τούς πῖο θρήσκους άνθρώπους, από ὅσους γνωρίζω. Γιατί περιδιαβάζοντας τήν πόλιν σας εἶδα τό πλῆθος τών άντικειμένων τής λατρείας σας καί ανάμεσα άπ' αὐτά εἶδα καί ένα βωμό άφιερωμένον εἰς τόν άγνωστον Θεόν. Αὐτόν τόν άγνωστον Θεόν, τόν ὁποῖόν δίχως νά ξέρετε λατρεύετε, αὐτόν σās κάνω γνωστόν σήμερα. Ὁ Θεός αὐτός δέν εἶναι οὔτε κάτι μέσα στόν κόσμο, οὔτε κάτι άσχετο μέ τόν κόσμο. Αὐτός έποίησε τόν κόσμον καί ὅλα ὅσα τόν συνθέτουν. Αὐτεξούσιος αὐτός έξουσιάζει τόν οὐρανόν καί τήν Γῆν. Ὁ Δημιουργός αὐτός τών πάντων έπλασε ὅλα τά έθνη από ένα αίμα καί τά έγκατέστησε σ' ὅλη τή Γῆ. Αὐτός έφύτεψε μέσα τους τόν πόθο τής άναζητήσεώς του. Ὅλοι οἱ άνθρωποι «έν αὐτῷ ζῶμεν, κινούμεθα καί έσμέν». Γένος του εἴμαστε ὅλοι μας. Δέν πρέπει λοιπόν νά τόν παρομοιάζωμεν μέ πέτρινα, άσημένια ἢ χρυσά εἰδῶλα, τά ὁποῖα κατασκευάζουν οἱ άνθρωποι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ

Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ,
Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Μ.Ε.

Ὅποιος μετανοήσει, βγαίνει από τό σκοτάδι τής άμαρτίας. Μέ τή μετάνοια καί τήν πίστη εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν σώζεται ὁ κάθε άνθρωπος. Εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν έδωκε τό δικαίωμα ὁ Θεός νά κρίνει ὅλους τούς άνθρώπους, ζώντας καί νεκρούς. Αὐτόν τόν Ἰησοῦν, ὡς Κύριον τής ζωής καί τοῦ θανάτου άνέστησεν ὁ Ἰησοῦς εκ νεκρῶν»...

Ἡ λέξις *ανάστασις* σήκωσε σάλον καί θόρυβον ανάμεσα στούς άκροατάς. Ἄλλοι άπόρησαν, άλλοι άντέκρουσαν καί άλλοι περιέπαιξαν. Ἀπό ὅσους πίστεψαν ξεχώρισαν ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καί ἡ *Δάμαρις*. Ὁ Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης ἦταν μέλος τής «έν Ἀθήναις βουλῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου».

Ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης έγεννήθη γύρω από τό δέκατον έτος μ.Χ. Ἦταν βαθύς γνώστης τών φιλοσοφικῶν συστημάτων καί τής ρητορικής «πλούτῳ καί συνέσει καί σοφίᾳ τών άπάντων ὑπερέχων».

Νέος άκόμη, στήν ηλικίαν τών 25 χρόνων, ταξίδεψε στή μυστηριώδη Αἴγυπτον. Ὅταν γύρισε από τή γόνιμη εκείνη περιοδεία του, έγινε Ἀρεοπαγίτης. Τό αξίωμα αὐτό ἦταν πολύ τιμητικό καί προϋπέθετε μεγάλη μόρφωση καί εύθυκρισία. Στήν Ἡλιούπολη, λέγεται, πῶς έγινε αὐτόπτης μάρτυς «τῆς έν τῷ σωτηρίῳ σταυρῷ γεγονυίας εκλείψεως» καί παρευρέθη καί στήν ταφή τής Παναμώμου καί Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης χαρακτηρίζει τόν έαυτόν του ὡς άποστολικόν άνδρα. Ὁ «τήν πίστιν καί τήν διακονίαν» Θεόκλητος μέγας Ταρσεύς Παῦλος τόν έχρισε καί τόν έγκατέστησεν έπίσκοπον Ἀθηνῶν. Εἶναι ὁ πρῶτος μάλιστα έπίσκοπος τής πνευματικής πρωτεύουσας τοῦ κόσμου, τών πολυῦμνητων Ἀθηνῶν. Διεκρίνετο διά τήν εύσέβειάν του, τήν πολυμάθειάν του, τήν θερμήν αγάπην του εἰς τόν Χριστόν, τήν πίστιν του εἰς τήν ὑψηλήν άποστολήν του, τήν ρητορικήν του ικανότητα καί θερμήν καί τήν συγγραφικήν του δεινότητα. Φέρεται ὅτι έγραψε τέσσαρα μεγάλα έργα καί 10 έπιστολάς. Τήν δεκάτην έπιστολήν εἶχεν άπευθύνει εἰς τόν ποιητικώτατον Εὐαγγελιστήν καί άπόστολον Ἰωάννην.

Ὁ πρῶτος αὐτός έπίσκοπος τών Ἀθηνῶν, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, έκάη ζῶν τό 95 μ.Χ. στήν ηλικία τών 85 ετών.

Τήν μνήμην τοῦ σοφοῦ καί μάρτυρος αὐτοῦ, πολιούχου τών Ἀθηνῶν Διονυσίου εορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας τήν 3ην Ὀκτωβρίου. Τήν ἡμέραν αὐτήν άργοῦν τά σχολεῖα εἰς τās Ἀθήνας καί οἱ μαθηταί μαζί μέ τόν άλλον φιλόθρησκον κόσμο ακολουθοῦν τήν λιτανείαν του.

(Ἀπό πρλιότερο δημοσίευμα τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν.)

Μεταμόσχευση καί Ὁφθαλμολογία

Ἄν κάτι μπορεῖ, άνεπιφύλακτα, νά χαρακτηριστεῖ σάν έπανάσταση στή χειρουργική τοῦ 20ου αἰώνα, αὐτό εἶναι άσφαλῶς ἡ μεταμόσχευση ἰστών ἢ ὀργάνων από άνθρωπο σέ άνθρωπο.

Οἱ πρῶτες προσπάθειες μεταμοσχεύσεων άρχισαν από πολύ παλιά (άρχικά σέ πειραματική βάση, από τίς άρχές τοῦ 19ου αἰώνα). Ἡ εύρεία ὅμως διάδοση μέ τά γνωστά, θαυματουργά πολλές φορές, άποτελέσματα στόν τομέα αὐτό εἶναι ὑπόθεση τών τελευταίων δεκαετιῶν.

Ἐνας από τούς κλάδους τής ιατρικῆς, πού από τούς πρῶτους μῆκαν στή μεγάλη αὐτή έπιστημονική περιπέτεια τών μεταμοσχεύσεων, εἶναι ἡ ὀφθαλμολογία, ὅπου από πενήντα καί πλέον χρόνια τώρα εκτελοῦνται μεταμοσχεύσεις κερατοειδοῦς χιτώνα, μέ πολύ μεγάλη έπιτυχία στίς περισσότερες τών περιπτώσεων.

Ὁ χιτώνας αὐτός εἶναι τό πῖο προτεταμένο πρόσθιο τμήμα τοῦ βολβοῦ, πού φυσιολογικά εἶναι άπολύτως διαφανές, μοιάζει μέ τζάμι καί άποτελεῖ τόν κύριο διαθλαστικό χιτώνα τοῦ ματιοῦ.

Ἡ άπόλυτη διαφάνεια, ἡ άκεραλότητα καί ἡ σωστή άρχιτεκτονική δομή τοῦ κερατοειδοῦς εἶναι πρωταρχικής σημασίας στοιχεία γιά τήν έπιτέλεση τής λειτουργίας τής ὄρασης.

Τά στοιχεία αὐτά, ὅχι σπάνια, διαταράσσονται από ποικίλα αίτια. Συγγενεῖς ἢ κληρονομικές άρρώστιες, εγκαύματα, τραυματισμοί καί μολύνσεις εἶναι οἱ συνηθέστεροι παράγοντες πού δυνατῶν νά θολώσουν τόν κερατοειδή ἢ νά αλλοιώσουν τή φυσιολογική δομή του.

Τό άποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν τών καταστάσεων εἶναι μεγάλη μείωση ἢ καί κατάργηση τής ὄρασης. Καί αὐτό εἶναι αὐτονόητο άφού τότε ὁ πάσχων εἶναι σάν νά προσπαθεῖ νά δεῖ πίσω από ένα θολό ἢ ανώμαλο τζάμι, ὁπότε δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ὄραση, άσχετα άν τά άλλα ανατομικά στοιχεία τοῦ ματιοῦ εἶναι φυσιολογικά.

Γιά νά μπορέσουμε νά άποκαταστήσουμε τήν ὄραση σ' ένα τέτοιο μάτι, πρέπει νά αντικαταστήσουμε τό πάσχον τμήμα τοῦ κερατοειδοῦς μέ άλλο, αντίστοιχο, ὑγιές καί διαφανές, εκτελώντας μία μεταμόσχευση κερατοειδοῦς.

Δέν εἶναι ὁ σκοπός τοῦ σύντομου σημειώματος νά άναπτυχθοῦν τεχνικές καί μέθοδοι μέ τίς ὁποῖες εκτελοῦνται οἱ μεταμοσχεύσεις κερατοειδοῦς σήμερα.

Ἐκεῖνο πού, άπλά, έπιχειρεῖται νά τονιστεῖ εἶναι τό ὅτι, μέ τήν πρόοδο ὅλων τών παραμέτρων τής σύγχρονης ιατρικῆς (έξοπλισμός, φάρμακα καί κυρίως ἡ γνώση τοῦ άνοσοβιολογικοῦ μηχανισμοῦ), ἡ έπιτυχής έκβαση τών μεταμοσχεύσεων έξασφαλι-

Ἀπό τόν ΑΝΔΡΕΑ ΜΑΡΤΙΝΗ
(Δ/ντή Ὁφθαλμίατρο Ν.Ε.Ε.Σ. καί Ἀντιπρόεδρο Ε.Ε.Σ.)

ζεται σέ έξαιρετικά ὑψηλό ποσοστό.

Ἐξυπακούεται, βέβαια, ὅτι πρέπει νά γίνει ἡ κατάλληλη έπιλογή καί προετοιμασία τοῦ περιστατικού καί τοῦ μοσχεύματος καί ἡ εγχείρηση νά γίνει σέ ὀργανωμένο κέντρο από έξειδικευμένο έπιτελεῖο.

Τό μεγάλο έμπόδιο στήν εξάπλωση τών μεταμοσχεύσεων έγκειται στή δυσκολία έξεύρεσης μοσχευμάτων. Γιατί ἡ άγνοια καί ἡ προκατάληψη ὡδηγοῦν, μέχρι τώρα, στό νά προτιμοῦμε νά γινόμαστε μετά θάνατον βορά τών σκολήκων τής γῆς, από τό νά διαθέσουμε τό σῶμα μας γιά τή σωτηρία πασχόντων.

Μέ τή μεγάλη προσπάθεια ενημέρωσης πού αναλαμβάνει ὁ Ε.Ε.Σ. καί άλλοι φορεῖς, πρέπει νά πιστέψουμε ὅτι κάτι καλό θά προκύψει καί στόν τόπο μας πάνω σ' αὐτόν τόν τόσο σημαντικό τομέα.

Ἀλλωστε, ὁ Ε.Ε.Σ. έχει, σέ πανελλήνια κλίμακα τήν πρωτοπορεία σέ σημαντικούς τομείς τών μεταμοσχεύσεων. Στή χώρα μας, ἡ πρώτη ὑπηρεσία Αἱμοδοσίας (μεταγγίσεως αίμάτων ἰστοῦ) ὀργανώθηκε από τούς αείμνηστους Μαθιῷ Μακκά καί Μικέ Παϊδούση καί ἡ διάδοση τής αἱμοδοσίας μέ τό πρῶτο καί σημαντικότερο μέχρι καί τώρα Κέντρο Αἱμοδοσίας, τό Δρακοπούλειο, προήχθησαν από τόν Μακκά σάν Πρόεδρο τής Κεντρικῆς Ἐφορείας Αἱμοδοσίας καί μετά από τόν σημερινό πρόεδρο τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Λουριδίη.

Ἡ πρώτη μεταμόσχευση κερατοειδοῦς έγινε πρῖν από 50 περίπου χρόνια από τούς αείμνηστους Ι. Χαραμή καί Κ. Κορύλλο. Διευθυντή καί Ἐπιμελητή, αντίστοιχως, τότε, τῆς Ὁφθαλμολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Ν. ΕΕΣ.

Ἡ πρώτη, τέλος, Τράπεζα ἰστικῶν μοσχευμάτων ιδρύθηκε στό Ἀσκληπιεῖο τῆς Βούλας από τόν τότε Ἐπιστημονικό Δ/ντή καί τώρα Ἀντιπρόεδρο τοῦ Ε.Ε.Σ., κ. Χρυσανθάκη.

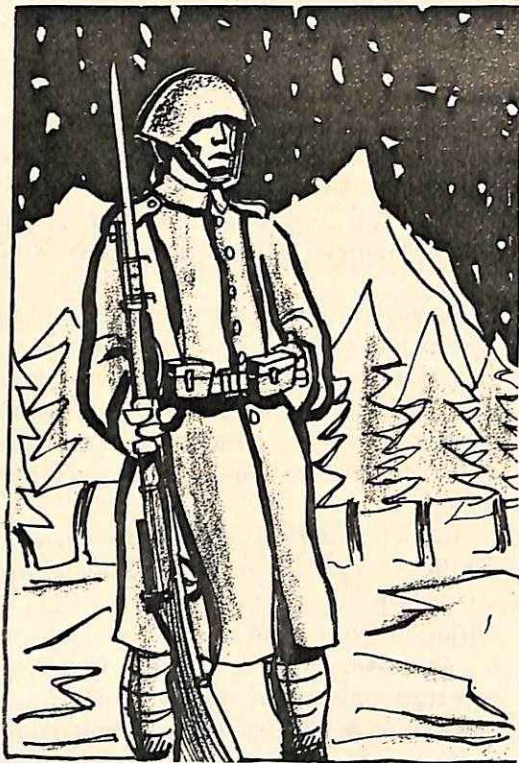
Ἡ σύγχρονη Τράπεζα πού λειτουργεῖ τώρα στόν Δημόκριτο ιδρύθηκε πολύ άργότερα (1969). Ἀλλά καί αὐτή δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ άποκομμένη, ὑπό τήν ευρεία έννοια, από τόν Ε.Ε.Σ., άφού ὀργανώθηκε από τόν κ. Ν. Τριανταφύλλου, Δ/ντή Ὁρθοπαιδικῶ στοῦ Ἀσκληπιεῖο.

Ἐκτός, δηλαδή, από τό γενικό ανθρωπιστικό χρέος, καί αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἱστορία τοῦ Σωματεῖου έπιβάλλει νά τεθοῦμε ὅλοι οἱ Ἐρυθροσταυρίτες σηματοφόροι στόν εύγενικό άγώνα καί νά πληθύνουμε τίς τάξεις τών δωρητῶν σώματος.

Και εἶναι γεγονός ὅτι οἱ Ἐρυθροσταυρίτες δέν πρόδωσαν ποτέ τήν ἱστορία τους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΙΝΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

του ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ

Ξημερώνοντας τ' Ἀγιαννίου, μέ την αὔριο τῶν Φώτων, λάβαμε τή διαταγή νά κινήσουμε πάλι μπροστά, γιά τά μέρη ὅπου δέν ἔχει καθημερινές καί σκόλες. Ἐπρεπε, λέει, νά πιάσουμε τίς γραμμές πού κρατούσανε ὡς τότε οἱ Ἀρτινοί, ἀπό Χειμάρρα ὡς Τεπελένι. Λόγω πού ἐκείνοι πολεμοῦσανε ἀπ' τήν πρώτη μέρα, συνέχισε, κι εἶχαν μείνει σκεδόν οἱ μισοί καί δέν ἀντέχανε ἄλλο.

Δώδεκα μέρες κιόλας εἶχαμε μέϊς πιά πίσω, στά χωριά. Κι ἀπάνω πού συνηθίζε τ' αὐτί μας πάλι στά γλυκά τριξίματα τῆς γῆς, καί δειλά συλλαβίζαμε τό γάβγισμα τοῦ σκύλου ἢ τόν ἀχό τῆς μακρινῆς καμπάνας. νά πού ἦταν ἀνάγκη, λέει, νά γυρίσουμε στό μόνο ἀχολοί πού ξέραμε: στό ἀργό καί στό βαρύ τῶν κανονιῶν, στό ξερό καί στό γρήγορο τῶν πολυβόλων.

Νύχτα πάνω στή νύχτα βαδίζαμε ἀσταμάτητα, ἕνας πίσω ἀπ' τόν ἄλλο, ἴδια τυφλοί. Μέ κόπο ξεκολλώντας τό ποδάρι ἀπό τή λάσπη, ὅπου, φορές, ἐκαταβούλιαζε ἴσαμε τό γόνατο. Ἐπειδὴ τό πιά συχνά ψιχάλιζε στούς δρόμους ἐξω, καθώς μέσ στήν ψυχὴ μας. Καί τίς λίγες φορές ὅπου κάναμε στάση νά ξεκουραστούμε, μήτε πού ἀλλάζαμε κουβέντα, μονάχα σοβαροί καί ἀμίλητοι, φέγγοντας μ' ἕνα μικρό δαδί, μία-μία ἐμοιραζόμασταν τή σταφίδα. Ἡ φορές πάλι, ἂν ἦταν βολετό, λύναμε βιαστικά τὰ ρούχα καί ξυνόμασταν μέ λύσσα ὥρες πολλές, ὅσο νά τρέξουν τὰ αἵματα. Τί μᾶς εἶχε ἀνέβει ἡ ψείρα ὡς τό λαιμό, κι ἦταν αὐτό πιά κι ἀπ' τήν κούραση ἀνυπόφερτο. Τέλος, κάποτε ἀκουγότανε στά σκοτεινά ἡ σφυρίχτρα, σημάδι ὅτι κινούσαμε, καί πάλι σάν τὰ ζά τραβούσαμε μπροστά νά κερδίσουμε δρόμο, πριχου ξημερώσει καί μᾶς βάλουνε στόχο τ' ἀεροπλάνα. Ἐπειδὴ ὁ Θεός δέν κάτεχε ἀπό στόχους ἡ τέτοια, κι ὅπως τό ἔχε συνηθίσει του, στήν ἴδια

πάντοτε ὥρα ξημέρωνε τό φῶς.

Τότες, χωμένοι μέσ στίς ρεματιές, γέρναμε τό κεφάλι ἀπό τό μέρος τό βαρύ, ὅπου δέ βγαίνουνε ὄνειρα. Καί τὰ πουλιά μᾶς θύμωναν, πού δέ δίναμε τάχα σημασία στά λόγια τους - ἴσως καί πού ἀσκημίζαμε χωρίς αἰτία τήν πλᾶση. Ἄλλης λογῆς ἐμεῖς χωριάτες, μ' ἄλλω λογίῳ ξινάρια καί σιδερικά στά χέρια μας, πού ἔορκισμένα νά ναι.

Δώδεκα μέρες κιόλας, εἶχαμε μέϊς πιά πίσω στά χωριά κοιτάζει σέ κατρέφτη, ὥρες πολλές, τό γύρο τοῦ προσώπου μας. Κι ἀπάνω πού συνηθίζε ξανά τό μάτι μας τὰ γνώριμα παλιά σημάδια, καί δειλά συλλαβίζαμε τό χεῖλο τό γυμνό ἢ τό χορτάτο ἀπό τόν ὕπνο μάγουλο, νά πού τῇ δευτέρῃ τῇ νύχτα σάμπως πάλι ἀλλάζαμε, τήν τρίτῃ ἀκόμη πιά πολύ, τήν ὕστερη, τήν τέταρτη, πιά φανερό, δέν ἤμασταν οἱ ἴδιοι. Μόνε σάν νά πηγαίναμε μπουλοῦκι ἀνάκατο, θαρροῦσες, ἀπ' ὅλες τίς γενιές καί τίς χρονιές, ἄλλοι τῶν τωρινῶν καιρῶν κι ἄλλοι πολλά παλιῶν, πού ἔχαν λευκάνει ἀπ' τὰ περισσά γένια. Καπεταναῖοι ἀγέλαστοι μέ τό κεφαλοπάνι, καί παπάδες θερία, λοχιές τοῦ '97 ἢ τοῦ '12, μπαλτζήδες βλοσυροί πάνου ἀπ' τόν ὦμο σειώντας τό πελέκι, ἀπελάτες καί σκουταροφόροι μέ τό αἶμα ἐπάνω τους ἀκόμη Βουργάρων καί Τούρκων. Ὅλοι μαζί, δίχως μιλιὰ, χρόνους ἀμέτρητους ἀγκομαχώντας πλάι-πλάι, διαβαίναμε τίς ράχες, τὰ φαράγγια, δίχως νά λογαριάζουμε ἄλλο τίποτε. Γιατί καθώς ὅταν βαροῦν ἀπανωτές ἀναποδιές τούς ἴδιους τούς ἀνθρώπους πάντα, συνηθᾶν ἐκείνοι στό Κακό, τέλος τοῦ ἀλλάζουν ὄνομα, τό λέν Γραμμένο ἢ Μοῖρα - ἔτσι κι ἐμεῖς ἐπροχωρούσαμε ἴσια πάνου σ' αὐτό πού λέγαμε Κατάρα, ὅπως θά λέγαμε Ἀντάρα ἢ Σύγνεφο. Μέ κόπο ξεκολλώντας τό ποδάρι ἀπό τή λάσπη ὅπου φορές ἐκαταβούλιαζε ἴσαμε τό γόνατο. Ἐπειδὴ τό πιά συχνά, ψιχάλιζε στούς δρόμους ἐξω καθώς μέσ στήν ψυχὴ μας.

Κι ὅτι ἤμασταν σιμά πολύ στά μέρη ὅπου δέν ἔχει καθημερινές καί σκόλες, μήτε ἀρρώστους καί γερούς, μήτε φτωχοὺς καί πλούσιους, τό καταλαβαίναμε. Γιατί κι ὁ βρόντος πέρα, κάτι σάν καταιγίδα πίσω ἀπ' τὰ βουνά, δυνάμωνε ὁλοένα, τόσο πού καθαρά στό τέλος νά διαβάζουμε τό ἀργό καί τό βαρύ τῶν κανονιῶν, τό ξερό καί τό γρήγορο τῶν πολυβόλων. Ὑστερα καί γιατί, ὁλοένα πιά συχνά, τύχαινε τώρα ν' ἀπαντοῦμε, ἀπ' τ' ἄλλο μέρος νά ἔρχονται, οἱ ἀργές οἱ συνοδεῖες μέ τούς λαβωμένους. Ὅπου ἀπιθῶνανε χάμου τὰ φορεῖα οἱ νοσοκόμοι, μέ τόν κόκκινο σταυρό στό περιβραχιόνιο, φτύνοντας μέσα στίς παλάμες, καί τό μάτι τους ἀγριο γιά τσιγάρο. Κι ὅπου κατόπι σάν ἀκούγανε γιά πού τραβούσαμε, κουνούσαν τό κεφάλι, ἀρχινώντας ἱστορίες γιά σημεῖα καί τέρατα. Ὅμως ἐμεῖς τό μόνο πού προσέχαμε ἦταν ἐκεῖνες οἱ φωνές μέσα στά σκοτεινά, πού ἀνέβαιναν, καυτές ἀκόμη ἀπό τήν πίσσα τοῦ βυθοῦ ἢ τό θειάφι. «Ὅι, ὅι, μάνα μου», «ὅι, ὅι, μάνα μου», καί κάποτε, πιά σπάνια, ἕνα πνιχτό μουσούνισμα, ἴδιο ροχαλητό, πού ἔλεγαν, ὅσοι ξέρανε, εἶναι αὐτός ὁ ρόγχος τοῦ θανάτου.

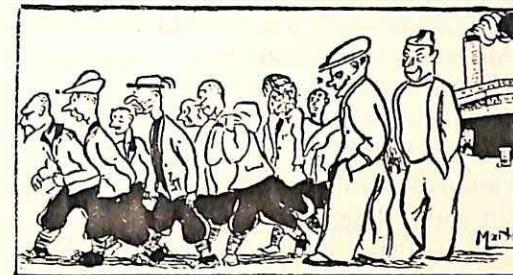
Ἦταν φορές πού ἐσέρνανε μαζί τους κι αἰχμαλώτους, μόλις πιασμένους λίγες ὥρες πρίν, στά ξαφνικά γιουρούσα πού κάναν τὰ περίπολα. Βρωμούσανε κρασί τὰ χνώτα τους, κι οἱ τσέπες τους γιομάτες κονσέρβα ἢ σοκολάτες. Ὅμως ἐμεῖς δέν εἶχαμε, ὅτι κομμένα τὰ γιοφύρια πίσω μας, καί τὰ λίγα μουλάρια μας κι ἐκεῖνα ἀνήμπορα μέσα στό χιόνι καί στή γλιστράδα τῆς λασπουριάς.

Τέλος, κάποια φορά, φανήκανε μακριά οἱ καπνοί πού ἀνέβαιναν μεριές-μεριές, κι οἱ πρῶτες στόν ὀρίζοντα κόκκινες, λαμπερές φωτοβολίδες.

Θάνατο 1940...

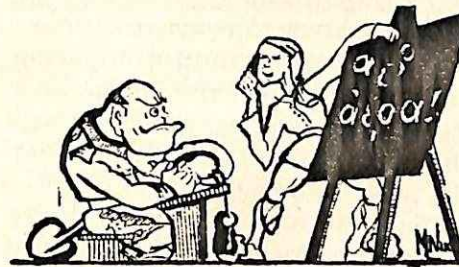
Ἀμούστακος ἐφῆβος ξεκίνησε δίπλα στούς τότε φτασμένους γελοιογράφους καί ὁ σημερινός καλλιτεχνικός μας συνεργάτης Μιχάλης Νικολινάκος.

Οἱ πιά κάτω νελοιογραφίες εἶναι ἀπ' τίς πρῶτες τοῦ καλλιτέχνη μέ τήν ἐναρξη τοῦ Ἰταλοελληνικοῦ πολέμου καί δημοσιεύτηκαν στόν περιοδικό τύπο τῆς ἐποχῆς.

— Γιά κῦτταε, ρε σὺ, οὔτε παπούτσια δέν ἔχουνε!... Μία κάρη, εἶχαμε ἀλλά τὰ λυώσαμε στίς παρελάσεις... (Ἰστοριογραφία κ. Μιχ. Νικολινάκου)

ΕΙΣ ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

Τώρα στα γράμματα, μάθε γέρο γράμματα!

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΙΘΙΟΠΙΑΝ

Ἐνθ' κρούεται τὰ... τύμπανα (Τοῦ κ. Νικολινάκου)

ΕΥΤΥΧΩΣ...

Ἄν ὄχι τίποτε ἄλλο, μέ τὰ σπύκια ποταφένου καί φασγάνου... (Σκίτσο τοῦ κ. Μ. Νικολινάκου)

Η ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΙΟΓΕΙΟΥ

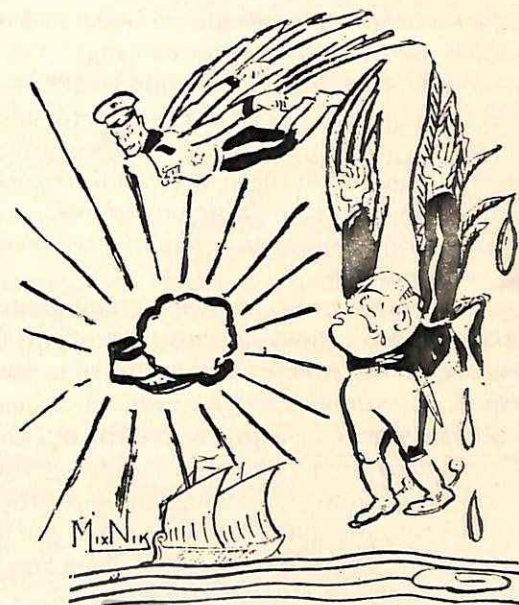
Εἶπε δική σου, Ντούτσε, στήν καρδιά σου!... (Σκίτσο Μιχ. Νικολινάκου)

ΤΟ ΣΟΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

— Τί σᾶς κάνετε, ρε, καί μᾶς μισεῖτε εἶναι ὅλοι σας;

Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

— Δέν σοῦ εἶπα ἐγὼ νά μή πλησιάσεις αὐτόν τόν ἥλιον; (Σκίτσο Μιχ. Νικολινάκου)

ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

— Δική σου δέν εἶναι; Πάσε μέσα λαίπιν.

Ο ΝΕΟΣ ΝΕΡΩΝ

...Τί ἀνέβη ἐξ ὧν μόνον πιά δὲν πηγαίνει Νέρων τὴν ἐκείνη μόνον, ἀπὸ τῶν τῶν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων οἱ ἄγγελοι!

Η ΩΡΑΙΑ, ΔΥΝΑΤΗ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΨΥΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

του ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Κάθε φορά που η τροχιά του χρόνου προβάλλει στο φως του ήλιου την υπέροχη ημέρα της 28ης Οκτωβρίου, ή σκέψις γεμίζει από τις ωραιότερες και υψηλότερες αναμνήσεις, και η καρδιά ξεχειλίζει από συγκίνηση και υπερηφάνεια. Πόσες αναμνήσεις και πόσα συναισθήματα! Αλλά ενώ στριφογυρίζουν όλα και αναδεύονται ζωηρά και φλογερά μέσα μας, νοιώθουμε κάθε φορά να ξεπετιούνται με πίο μεγάλη όρμη και να μετεωρίζονται με πίο μεγάλη λάμψη μερικές σπίθες, κάποτε και μόνο μία, που κλείνει όμως μέσα της κι ακτινοβολεί ολόλαμπρα τη βαθύτερη ουσία, την πραγματική υπόσταση, το αληθινό νόημα όλων μαζί των αναμνήσεων και των συναισθημάτων.

Μιά τέτοια σπίθα, πυκνή και ωραία, μεγάλη και πλατειά, πίο γνήσια και πίο ουσιαστική απ' όλες, είναι η σπίθα, που αναπηδά από τη μνήμη μας και την ψυχή μας με τό σχήμα και τη μορφή, με την όμορφιά και τη δύναμη της Νεότητος. Είναι η σπίθα της φλογερής εθνικής ανατάσεως, του θαυμαστού πατριωτικού σθένους, της αφάνταστα ήρωικης αυτοθυσίας, που έδειξαν με τόν πίο αυθόρμητο, τόν πίο έκρηκτικό τρόπο οι Νέοι της Ελλάδος κατά τη μεγάλη εκείνη Ημέρα.

Όλο τό Έθνος βέβαια, μεγάλοι και μικροί, άνδρες και γυναίκες, όλοι μαζί έδωσαν αμέσως, από την πρώτη στιγμή, μόλις με τη φωνή των σειρήνων έδόθη κατά την ιστορικήν εκείνην αγγή ή έπιταγή της Πατρίδος, τό πρόθυμο, τό αδιάστακτο, τό αποφασιστικό «παρών». Αλλά εκείνοι, που ξεπετάχθηκαν αμέσως, με την πίο μεγάλη όρμη και την πίο ακράτητη μαχητικότητα, από τά νεανικά τους κρεβάτια -που είναι τόσο ιδιαιτέρως αγαπητά και χρήσιμα στην τρυφερή τους ηλικία και κατά τη γλυκειά εκείνη ώρα- είναι οι Νέοι της Ελλάδος, όλοι οι Νέοι, έφηβοι και παιδιά, αγόρια και κορίτσια, φοιτηταί των Πανεπιστημίων και μαθηταί των γυμνασίων και των δημοτικών σχολείων, νέοι εργαζόμενοι στα εργοστάσια και σε άλλες εργασίες, άγουρα ακόμη μικρά παιδάκια, που δεν έκαναν και δεν ήξεραν τίποτε άλλο από παιγνίδι.

Κανείς κανένα σύνθημα δεν τους είχε δώσει. Καμιά παρόρμηση δεν πρόλαβε να τους δώσει κανείς. Ούτε καν σαφείς πληροφορίες και εξηγήσεις δεν είχαν ακόμα δοθεί. Ίσως μάλιστα μερικοί γονείς -είναι τόσο ανθρώπινο!- να δοκίμασαν να συγκρατήσουν και να περιορίσουν τό όρμητικό τους ξέσπασμα. Πώς λοιπόν βρέθηκαν μεμιάς στους δρόμους; Πότε βρήκαν αυτή την έκφραση της αποφασιστικότητας στις άμέριμνες μορφές τους; Πώς μεγάλωσαν μέσα σε μία στιγμή;

Ερωτήματα περιττά. Απορίες άδικαιολόγητες. Διότι υπάρχει ή μία και μοναδική απάντηση, ή μία και μοναδική εξήγηση: ότι οι Νέοι και τά Παιδιά εκείνα ήσαν Έλληνόπουλα, ότι είχαν Έλληνική ψυχή, ότι ζούσε κι έσφυζε μέσα τους ή προαιώνια Έλληνική παράδοση.

Αυτή ή ψυχή τους έδωσε τό μυστικό, αλλά και απaráβατο παράγγελμα. Αυτή ή παράδοση τους ώριμασε σε μία στιγμή και τους ώδήγησε στο δρόμο της τιμής και του καθήκοντος.

Αυτή ή ψυχή κι αυτή ή παράδοση τους έδωσαν τό θάρρος και τη δύναμη ν' αναλάβουν και να εκτελέσουν, σε όλη τη διάρκεια του άνισου και νικηφόρου εκείνου πολέμου, τις πίο δύσκολες, τις πίο σκληρές και πίο επικίνδυνες βοηθητικές υπηρεσίες και άποστολές, που ενεψύχωναν τους γενναίους στρατιώτες μας και άνεπτέρωναν τό φρόνημα του άδούλωτου λαού. Αυτή ή ψυχή κι αυτή ή παράδοση αγρότερα στερέωσαν πίο πολύ την καρδιά τους, άτσάλωσαν περισσότερο τη θέλησή τους, γιγάντωσαν τη δύναμή τους, ως τά πίο άφθαστα και υπεράνθρωπα όρια, για ν' αντιμετώπισουν με αλύγιστο θάρρος και καρτερία και να υπερνικήσουν με άνεξάντλητη μαχητικότητα -ένα σώμα και μία ψυχή με όλόκληρο τόν Έλληνικό λαό, τό πίο άγνό και πίο γνήσιο κομμάτι από τό σώμα του, ό πίο γερός και δυνατός πυρήνας της ψυχής του- τις αφάνταστες κακουχίες και στερήσεις της μαύρης Κατοχής, τις πίο τρομακτικές θυσίες κατά την ακατάπαυστη και άνένδοτη αντίσταση στη βάρβαρη βία και τυραννία των κατακτητών.

Αυτή την ώραία, δυνατή και μεγάλη ψυχή της Έλληνικής Νεότητος, όπως είχε λάμψει, τόσο έκρηκτικά και φλογερά, κατά την υπερόχη εκείνη Ημέρα, χαϊρετίζουμε και τιμούμε σήμερα ξεχωριστά, με καμάρι και υπερηφάνεια. Και αυτήν την υψηλή και ιερή παράδοση, που ξεκινά από τά βάθη των αιώνων και συνεχίζεται και πραγματοποιείται και σήμερα στην ήρωική μας Κύπρο, όπου οι Νέοι πάλιν και τά Παιδιά πρωτοστατούν στον άπελευθερωτικό της αγώνα και μάχονται με μόνα όπλα τις πέτρες και τά χέρια τους -την Έλληνική ψυχή τους- έναντίον της ύλικής δυνάμεως και της βίας του κυριάρχου, αυτήν την υψηλή και ιερή Έλληνική παράδοση ύμνούμε και δοξάζουμε κατά τη λαμπρά επέτειο της 28ης Οκτωβρίου, με πλήρη και βαθειά συναισθηση των έναντι του Έθνους ευθυνών και υποχρεώσεων, που δημιουργεί και έπιτάσσει.

(Αναδημοσίευση από παλιότερο τεύχος του Ε.Ε.Σ.Ν.)

ΑΠΟ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

του Κ. ΣΤ. ΜΑΝΕΣΗ

Ο μήνας αυτός είχε την περιπέτεια να πάρει κατά καιρούς την πρώτη, την έβδομη και την ένατη θέση ανάμεσα στους άλλους έντεκα συναδέλφους του. Αρχικά, καθώς δείχνει και τό λατινικό του όνομα, που γίνεται από τό septem (=έπτά), ήταν ό έβδομος μήνας του ρωμαϊκού ήμερολογίου, τότε που ό χρόνος άρχιζε από τό Μάρτη. Όταν όμως ό Ιανουάριος πήρε την πρωτοκαθεδρία, γίνηκεν ό ένατος, και τέτοιος παραμένει και σήμερα.

Στά βυζαντινά χρόνια με τόν έντονο θρησκευτικό βίο, τό ήμερολόγιο έπηρεάστηκε από την έκκλησιαστική χρονολόγηση με δεκαπεντάχρονης περιόδους, τις λεγόμενες «ινδικτιώνες», που άρχιζαν από τόν μήνα Σεπτέμβριο -ένα σύστημα που τό είχαν και οι Ρωμαίοι, άλλωστε, για φορολογικούς σκοπούς.

Η παράδοση σώζεται ακόμα σε μερικά μέρη της Ελλάδας, όπως στην Πάτμο, όπου ή «πρωτοσεπτεμρία» θεωρείται ως άρχή του έκκλησιαστικού έτους και την ονομάζουν «άρχιχρονια». Την ίδια ονομασία δίνουν και στην Κω, ενώ οι Πολίτες την έλεγαν «πρωτοσταυριά», επειδή, ό μήνας ονομάζεται και «Σταυρός». Στην Αίτωλία πάλι, τη λένε «Πρωτοχρονια», και γυρίζει ό πα-

πας τά σπίτια, όπως και στά Δωδεκάνησα. Για τόν ίδιο λόγο στην Κάρπαθο οι νοικοκυρές στολίζουν τά σπίτια τους με λουλούδια κλπ. και σπάνε συμβολικά ένα ρόδι για την ύγεια της οικογένειας και την άφθονία των αγαθών της. Αφίνουμε μάλιστα έλεύθερα την παραμονή τά παιδιά και τά ζώα να ξεκαθαρίσουν απ' ό,τι άπόμεινε τ' άμπέλια και τά χωράφια τους - κάτι που οι Κιμωλιότες κι οι Σιφνιοί τό συνήθιζουν στις 14 Σεπτεμβρίου, κατά τη γιορτή του «Σταυρού του... Κλέφτη». Οι «κλέφτες», άλλωστε, δεν πρόκειται να ζημιώσουνε σοβαρά τους ιδιοκτήτες, μετά τό τρύγημα και τό θέρισμα που έχουνε τελειώσει: με λίγα «άποτρύγια» στ' άμπέλια και την «καλαμιά» του σιταριού στά χωράφια.

Κάτι που κάπως παλιότερα κυρίως θύμιζε τις «ινδικτιώνες», ήταν ότι οι ένοικιάσεις των σπιτιών που γίνονταν για ένα χρόνο, άρχιζαν την πρώτη Σεπτεμβρίου. Τό ένοικιοστάσιο μάς έστέρησε μεταπολεμικά τη γραφικότητα των κάρων που μετέφεραν τά έπιπλα και σκεύη στις νέες κατοικίες. Και τέλος, ίσως έδώ πρέπει να 'χει τις ρίζες της ή δεισιδαιμονία ότι ό Χάρος την ίδια τούτη μέρα κρίνει ποιοί θά μετακομίσουν όρι-

στικά για τόν αιώριο κόσμο: «ένθα ούκ έστι...» κλπ.

Όπωςδήποτε, άφου μπήκε στη ζωή μας, ό λαός του βρήκε άλλα χαρακτηριστικά για να τόν νιώσει πίο δικό του. Τό ένα είναι τό γεγονός ότι τότε άρχίζει ή συμπληρώνεται τό τρύγημα των άμπελιών, προεισαγωγή στην ιεροτελεστία της παρασκευής του κρασιού, και τ' άλλο ή έπίσημη γιορτή της Ύψώσεως του Τιμίου Σταυρού, που τόν έπικαλείται για να μάς φέρει, με τ' άγιασμό του, την άνάσταση των καρπών της γής.

Στό πρώτο χρωστάει την προσωνυμία του «Τρυγητή», τό δεύτερο τόν έκαμε να ονομαστεί «Σταυρός» (στη Μακεδονία, Θράκη, κλπ.), «Σταυριώτης» (Στή Μακεδονία πάλι), «Σταυρίτης» (στον Πόντο), «Σταυριάτης» (στην Κάρπαθο).

Πέρασε ή φούρια των σταφυλιών, με τ' αύγουσιάτικο ξεφάντωμα, κι όσα μείνανε στ' άμπέλια ήρθε ή ώρα τους να τρυγηθούν και να πατηθούν στο πατητήρι, για να δώσουνε τό γλυκό μούστο, που θά μπει στ' άπόμονά βαρέλια των κελλαριών. Έκεί θά βράσει με την ήσυχία του ως τό Νοέμβρη, όποτε θ' ανοιχτεί με τό καλό, έτοιμο κρασί πιά, για να ζεστάνει και να τόνώνει τά σωθικά των ανθρώπων τους ψυχρούς χειμω-

Τά ιστικά μοςχεύματα

(Συνέχεια από τη σ. 23)

σε ιστικά μοςχεύματα που αντιμετώπιζει και ή χώρα μας είναι πώς, μέσα σε περίπου πέντε χρόνια, ή Τράπεζα Ιστικών Μοςχευμάτων του Κ.Π.Ε. Δημόκριτος διέθεσε τελείως δωρεάν περισσότερα από 7.000 μοςχεύματα. Ακόμα, ή ίδια Τράπεζα τό 1974, στα γεγονότα της Κύπρου, διέθεσε αρκετά τετραγωνικά μέτρα δερματικών μοςχευμάτων για τους άνθρωπους που παρουσίαζαν εγκαύματα από τις έμπρηστικές βόμβες.

Πρέπει ακόμα να πούμε λίγα πράγματα για τις Τράπεζες Ιστικών Μοςχευμάτων. Για την κάλυψη των μεγάλων αναγκών σε ιστικά μοςχεύματα είναι απαραίτητο να υπάρχουν αποθέματα μοςχευμάτων, τά όποια να είναι έτοιμα να δοθούν στους χειρουργούς μόλις αυτοί τά χρειαστούν. Τις άνάγκες αυτές τις καλύπτουν οι Τράπεζες Ιστικών Μοςχευμάτων, όπως οι Τράπεζες Αίματος καλύπτουν τις άνάγκες αίματος για μεταγγίσεις. Πρόκειται για πολύ σοβαρά έπιστημονικά εργαστήρια στα όποια εργάζονται εξαιρετικά ειδικευμένοι έπιστήμονες,

Ιατροί, Βιολόγοι, Χημικοί κλπ., και όπου υπάρχουν διάφορα όργανα και συσκευές πολύ ύψηλης τεχνολογίας. Στά εργαστήρια αυτά οι ιστοί μόλις αφαιρεθούν από τους δότες υποβάλλονται σε διάφορες κατεργασίες που στοχεύουν να τους κάνουν κατάλληλους για μεταμόσχευση χωρίς κίνδυνο για τόν άρρωστο (άποστείρωση κλπ.) και επίσης ικανούς για αποθεματοποίηση, ώστε να είναι έτοιμοι μόλις προκύψει ή άνάγκη για τη χρήση τους.

Τράπεζες Ιστών υπάρχουν σε όλες τις υγειονομικά αναπτυγμένες χώρες και από τό 1969 έχει δημιουργηθεί και στην πατρίδα μας Τράπεζα Ιστών. Μάλιστα θεωρείται από τις πίο καλά οργανωμένες. Στην Τράπεζα Ιστών του Δημόκριτου υπάρχει αποθέμα Οστών, Τενόντων, Περιφερικών Νεύρων, Σκληρών Μηνίγγων, Πλατειάς Περιτονίας, Δέρματος κλπ.

Τό πίο σημαντικό απ' όλα όμως είναι, πώς καμιά Τράπεζα Ιστών ή Όργάνων στον κόσμο δεν μπορεί να ύπάρξει, άν σ' όλους μας δεν γίνει συνείδηση ή έθελοντική δωρεά του σώματος ύστερα από τόν θάνατο. Τό όλο πρόγραμμα των μεταμοσχεύσεων παντού από εκεί ξεκινά και εκεί καταλήγει.

ιατρικούς μήνες και να φυράζει ολοχρονίς τα μυαλά τους...

Είπαμε πώς ονομάζομε Τρυγητή τό μήνα. Επειδή όμως οι γεωργικές ασχολίες είναι τόσο σχετικές με τον κατά τόπους καιρό, τ' όνομα τούτο τό δίνουνε μερικοί στόν Αύγουστο, ενώ στόν Πόντο βαφτίσανε «Τρυγομηνά» τόν Όκτώβρη, και σέ κάποια μέρη του «Τρυγόμηνον» τό Νοέμβρη. Η απόδοση των άμπελιών εξαρτάται από τις ιδιοτροπίες του Μάη: Μάης άθρεχος, Τρυγητής χαρούμενος, ύποστηρίζουν οι Θεσσαλοί κι οι Μακεδόνες.

Η γιορτή του Σταυρού, με την επίκαιρη θέση της στην αρχή του γεωργικού χρόνου, και με τόν άγιασμό του νερού που τη συνοδεύει -κάτι που συμβαδίζει και με τ' άγιασμα της γης, με τά πρωτοβρόχια- πήρε ιδιαίτερη σημασία στη ζωή του ελληνικού λαού, άφου, καθώς είδαμε, έδωσε και τ' όνομά της σ' ολοκληρο τό μήνα, σέ πολλά μέρη.

Τήν ημέρ' αυτή συνηθίζουν οι χωρικοί μας και φέρνουνε στην έκκλησία ένα μέρος από τούς σπόρους που θά σπείρουνε μετά τά πρωτοβρόχια και κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Δένουνε π.χ. σέ ένα μαντήλι σιτάρι, κριθάρι, φασόλια, κουκκιά, κλπ., γιά νά τά εύλογήσει ο παπάς στό τέλος της λειτουργίας, γιά νά 'χουνε καλή απόδοση. Στούς σπόρους αυτούς ανακατεύουνε και όσους εύφλαξαν από την τελευταία χειριά των σταχιών, που την είχανε τοποθετήσει στά εικονίσματα μετά τό θερισμό και τη λένε κατά τόπους «σταυρό» (στην Έπίδαυρο), «δράκο» ή «σκούπα» (στη Μακεδονία), «χτένι», από τό σχήμα που δίνουνε στό πλέξιμό της.

Στην Κάρπαθο φέρνουνε τό σπόρο γιά νά τόν «εύκολήσει» ο παπάς την «άρχιχροινιά», που είπαμε. Στη Ρόδο συνηθίζουνε την ίδια τούτη μέρα νά κρεμούνε στό κεντρικό δοκάρι της όροφης του σπιτιού ένα σακκούλι γεμάτο σιτάρι από τά τελευταία στάχια του θερισμού πάλι, που τά ποικίλλουν συμβολικά με καρύδια (για την άντοχή των σπόρων σάν κι αυτά), ένα κρεμμύδι (για την άφθονια της παραγωγής που δηλώνουν

τ' άλλεπάλληλα ντυσίματά του), ένα σκόρδο («γιά τό κακό μάτι») κλπ. Όλ' αυτά ρίχνονται στο χωράφι μαζί με τό σιτάρι, κατά τη σπορά. Άνάλογο έθιμο γίνεται και στην Κώ. Όλην αυτή την προεισαγωγική ιεροτελεστία μάς θυμίζει τό γνωμικό «Του Σταυρού σταύρωνε και σπέρνε».

Στη Λήμνο, γιά νά καθαγιάσουνε τόν καινούριο γεωργικό χρόνο, συνηθίζουν κάτι άλλο. Φέρνουν ένα κουμάρι με νερό και τ' άφίνουνε στή μέση της έκκλησίας καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας. Με τό νερό αυτό φτιάχνουν τό καινούριο προζύμι και τό πρώτο ψωμί της χρονιάς. Στην Κορώνη πάλι, τό κάνουνε μετά σαράντα μέρες και τό μοιράζουνε στην έκκλησία.

Η γιορτή του Σταυρού θεωρείται άκόμα σέ άρκετά μέρη καιώς χρονολογικό-μετεωρολογικόν όρόσημο γιά τούς γεωργούς και τούς ναυτικούς, που ίσως μπορεί νά συνδυασθεί με τις καιρικές άνωμαλίες της φθινοπωρινής ισημερίας, στις 9 του Σεπτέμβρη, με τό παλιό ήμερολόγιο, άλλοτε. Έτσι, γιά μερικούς θεωρείται ως προάγγελος του χειμώνα:

Του Σταυρού κοίτα / και τ' άη-Γιωργίου ξεκοίτα.

Νά κλειστείς δηλαδή, στην πρώτη περίπτωση στό σπίτι σου γιά ύπνο, γιατί αρχίζει ή ψύχρα, και στη δεύτερη νά κοιμάσαι στό ύπαιθρο. Τό πράμα είναι εύκολοξήγητο, άν λάβουμε ύπόψη τις διάφορες κατά τόπους κλιματολογικές συνθήκες. Οι ναυτικοί μάλιστα συνιστούνε νά ταξιδεύει κανείς μόνο πριμα στόν καιρό από του Σταυρού, με τό πινό της γάμπας σταυρωτά στό άρμπουρο, και τό βράδυ ν' άράζουνε σέ λιμάνι, γιατί οι καιροί αλλάζουν εύκολα:

Από του Σταυρού σταύρωνε κι άρμένιζε, τό θράδυ σέ λιμάνι, γιατί ή νύχτα δράκοντες γεννά...

Άλλοι πάλι λένε:

Του Σταυρού σταύρωνε και δένε (ένν. τά καράβια στό λιμάνι).

Άλλες άξιοσημειώτες γιορτές αυτού του μήνα είναι ή του Άη-Μάμα, προστάτη των ζώων, και της «Παναγίας

της Βροντούς» (στις 8, Γενέθλιον της Θεοτόκου, έπίσημα), που φέρνει τά πρωτοβρόχια με τις βροντές και τις άστραπές τους. Η δεύτερη λέγεται άκόμα και «Άποσοδειά», επειδή συμπιπτει με την άποπεράτωση κάθε καλοκαιρινής συγκομιδής.

Ο Σεπτέμβρης είναι γενικά τό ψυχολόγημα του καλοκαιριού και ή άρχή του φθινόπωρου. Ός καλοκαίρι, μάς χαρίζει τη συγκομιδή των σταφυλιών, των σύκων, του καλαμποκιού, του καπνού και τόσων άλλων φρούτων και λαχανικών καθώς και τις μελιχρές ημέρες της νοσταλγίας του. Ός φθινόπωρο, μάς προετοιμάζει με τά πρωτοβρόχια του γιά την περισυλλογή του χειμωνιάτικου μόχθου.

Άκόμα δέν άρχισε ή σπορά των βασικών σπόρων: των δημητριακών. Πρέπει νά πιει καλά ή γη, νά ξεδιψάσει και νά ποτίσει τά φρυγμένα της σπλάχνα, πριν άνασκαλυτεϊ, γιά νά δεχτεί τόν καινούριο σπόρο. Μόνο τό λινάρι μπορεί νά σπαρθεί από τώρα, γιά νά προφτάσει ως του Σταυρού νά «σταυρώσει», νά βγάλει δηλαδή τέσσερα φύλλα σταυρωτά. Τό ίδιο λέγεται «αδελφώνω» γιά τά στάχια.

Η βροχή δέν θά ώφελήσει μόνο τη γεωργία, μά και τά ζώα, που θά βρύνε τό καινούριο χορταράκι, γιά νά κατεβάσουνε γάλα, με τόν «γέννο»:

Αν ίσως θρέξει Τρυγητής, / χαρά στόν τυροκόμο.

Στις 22 του μηνός έρχεται μιά άλλη σημαντική γιά την εξέλιξη του χρόνου και του καιρού ημέρα: ή φθινοπωρινή ισημερία, ή αντίστοιχη της εαρινής (στις 22 του Μάρτη), όπως μάς πληροφορούν οι Κρητικοί:

Από Μαρθίου και Σετεμβριού ίσα ν τά μερονύχια.

Ο Σεπτέμβρης, γενικά, είναι ο μήνας που μάς ξαναθυμίζει πώς είναι καιρός ν' άφήσουμε τις τρέλλες και τη νωθρότητα του καλοκαιριού, και με τόν άγιασμό του Σταυρού, αγιάζει τόν καινούριο σπόρο της ζωής, τά παιδιά, γιά νά καρπίσουνε σέ γνώση και προκοπή, με τά νάματα του σχολείου.

ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «Ε.Ε.Σ.Ν.»

Α.Ρ.Φ. 1-2

Ειδήσεις από τη ζωή του Ε.Ε.Σ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1985

(Παρακαλούνται τά έπαρχιακά τμήματα νά ενημερώνουν άνελλιπώς τόν Πρόεδρο του Ε.Ε.Σ. γιά τί δράση τους).

(Οι φωτογραφίες που αναφέρονται κατά αύξ, άριθ. στο κείμενο βρίσκονται στο δίχρωμο σαλόνι του τεύχους αυτού)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΞΙ-ΚΟΜΑΝΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ.

Με την εύκαιρία του έορτασμού του Διεθνούς Έτους Νεότητος, διήμερο Σεμινάριο (15 και 16/3/1985), με θέμα την εγκληματικότητα και την τοξικομανία των νέων, διοργάνωσε τό Κ.Δ.Σ. του Ε.Ε.Σ. Νεότητος στην Έταιρεία των Φίλων του Λαού.

Τήν έναρξη των εργασιών του Σεμιναρίου κήρυξε ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης και μίλησε εισηγητικά, με θέματα: Αίτια και αντιμετώπισης του παραστρατήματος και της εγκληματικότητας των νέων) και (Τι πρέπει νά γνωρίζουμε γιά την τοξικομανία των νέων).

Επίσης, έναρκτηρία προσφώνηση έκανε ο Γεν. Γραμματέας Νεότητος κ. Δ. Κουτσουλέλος, ο Πρόεδρος Νεότητος κ. Άθ. Αρβανίτης και εισηγήθηκαν θέματα, ή Δρ. Άγλ. Τρωΐδου-Λουλά ('Η εγκληματικότητα των ανηλίκων, από την άποψη της ισχύουσας Έλληνικής Νομοθεσίας), ο Καθηγητής κ. Άθ. Αβραμίδης (Μερικές άλλθεις γιά τά ναρκωτικά) και ο Δρ. Δ. Μπούκης ('Εξαρτητικές ουσίες).

Καταληκτική προσφώνηση έκανε ο Άντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Νεότητος κ. Παν. Βλάχος και τό πικνό άκροατήριο του Σεμιναρίου (Φωτ. 1 και 2) έφυγε κατατοπισμένο στά καίρια και «κατά» θέματα που συζητήθηκαν κατά τό μορφωτικό αυτό διήμερο.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΣΑΜΑΡΕΙΤΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Ε.Σ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Στό Άμφιθέατρο του Θεαγένειου 'Ιατρικού 'Ινστιτούτου στις 15.3.1985, τό Σώμα Σαμαρειτών Θεσσαλονίκης έγκαινιάσε σειρά ενημερωτικών διαλέξεων, με θέματα: «Έρυθρός Σταυρός, Συμβάσεις της Γενεύης, Διεθνές Άνθρωπιστικό Δίκαιο και ανθρώπινα δικαιώματα», σέ συνεργασία με τό 'Ινστιτούτο Διεθνούς Δημοσίου Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (Διευθυντής, ο Καθηγητής του Άριστοτέλειου Πανεπι-ό Κωνσταντόπουλος) και με σημείον κ. Δ. Κωνσταντόπουλος) και με εισήγηση του Προέδρου του Ε.Ε.Σ., παρακολούθησε τελευταία ειδικό Σεμινάριο πάνω στά θέματα αυτά στο Διεθνές πνευματικό Έρυθροσταυρικό Κέντρο της Γενεύ-

ης, τό 'Ινστιτούτο Άνρύ Ντυνάν. Τό περιοδικό μας συγχαίρει και εύχεται νά ακολουθήσουν τό παράδειγμα του Σώματος Έθελοντών Σαμαρειτών και άλλα Έπαρχιακά Τμήματα του Ε.Ε.Σ.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ

Στις 21.3.1985 έγινε ή επίσημη γιορτή της Έθνικής Έπετειου της Έπαναστάσεως του 1821 στην Δρακοπούλειο Αΐθουσα Άνωτέρας Σχολής Άδελφών Νοσοκόμων του Νοσοκομείου του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού Άμπελοκήπων.

Ομιλητής της ημέρας ο καθηγητής αντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Ν. Μποχλόγυρος, (Φωτ. 3), με θέμα: «Τό 1821 και οι Έλληνες του τέλους του 20ου αιώνας».

Μετά την εισαγωγική παρουσίαση του θέματος και ένα συμπερασματικό επίλογό του, ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης, επέδωσε διπλώματα άνακηρύξεως Μεγάλων Ευεργετών, Ευεργετών και Δωρητών του Ε.Ε.Σ., καθώς και τιμητικές διακρίσεις σέ κοινωνικές προσωπικότητες (Φωτ. 4η, 5η, 6η, 7η και 8η), δικαιολογώντας κάθε φορά τό άκριβοδίκαιο της άπονομής.

Άς σημειώσουμε ακόμη ότι στην Έθελόντρια Άδελφή του Τμήματος Ε.Ε.Σ. Ηρακλείου Κρήτης κ. Στέλλα Παπαηλιού, που τό περασμένο καλοκαίρι, σέ πλάξ της περιοχής Λιμένος Χερσονήσου, διέσωσε από βέβαιο πνιγμό Όλλανδό τουρίστα, ο Πρόεδρος μάς απένεμε τό Μετάλλιο Έξαιρέτων Προάξεων, μετάλλιο που άπένεμε και στό σημερινό Άρχηγό της Έλληνικής Άστυνομίας, Άντιστράτηγο κ. Γ. Ρωμοσιό, γιά τις ως τώρα σημαντικώτατες προσφορές, των τέως Σωμάτων Άσφαλείας και Άστυνομίας Πόλεων, στόν Έλληνικό Έρυθρό Σταυρό, που αποτελεί γι' αυτόν την «άμεση», προσωπική του δράση.

Όπως στην Άθήνα (Φωτ. Α και Β έξωφύλλου), έτσι και στις έπαρχιακές πρωτεύουσες γιορτάστηκε με έπιτυχία απ' τά εκεί τμήματα του Ε.Ε.Σ. ή 25η Μαρτίου, με όμιλίες και παρελάσεις. Έτσι, π.χ. με ζωηρά χειροκροτήματα ύποδέχθηκαν οι Πατρινοί την άφωγη εμφάνιση αντιπροσωπευτικών τμημάτων των Έθελοντών Σωμάτων του Ε.Ε.Σ. Πατρών. Λαμπρή έντύπωση έκανε ότι την φάλαγγα παρελάσεως έκλειναν άσθενόφωρα του Σταθμού Α' Βοηθειών του Ε.Ε.Σ. σέ άφωγο σχηματισμό, που τά οδηγούσαν Έθελόντριες Άδελφές και Σαμαρείτες του Ε.Ε.Σ. Πατρών (Φωτ. 9, 10, 11).

ΚΑΙ ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ... ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ

Στις 19.3.1985, πήραμε κοινοποίησή του

ακόλουθου γράμματος του κ. Κ. Άβραμάκη, υπαλλήλου του Ε.Ε.Σ. Τμήματος Θ/κης ('Ετεοκλέους 37), που άποτελεί έκφραση εύγνωμοσύνης του προς τόν Ε.Ε.Σ. και τόν πρόεδρό μας:

«Σεβαστέ μου Κύριε Πρόεδρε του Ε.Ε.Σ. Έχω την τιμή νά σας άπευθύνω θερμές εύχαριστίες μετά την άποχώρησή μου εκ της Άγπρεσίας, ύστερα από 36 ολοκληρω χρόνια.

Πιστός των Έρυθροσταυρικών 'Ιδεών, υπηρέτησα τόν Ε.Ε.Σ. με πίστη και άφοσίωση, τόν υπηρετήσα εύσυνείδητα γιάτί πίστεψα στην μεγάλη πανανθρώπινη άποστολή του.

Ήλθα σχεδόν παιδί και φεύγω μεσήλιξ. Ό Ε.Ε.Σ. με την στοργή του και την άγάπη του κάλυψε τις οικονομικές μου άνάγκες μιάς ολοκληρω ζωής.

Σας είμαι εύγνώμων. Σ' όλη την διάρκεια της θητείας μου ήμουν άφογος και δέν έδέχθην καμμία επίπληξιν.

Άποχωρών με την ιδέα του Έρυθροσταυρισμού μέσα μου και πάλιν θά μάχομαι γιά τά ύψηλά ιδανικά του Έρυθρού Σταυρού.

Δεχθίτε παρακαλώ την διαβεβαίωση της ύψιστης εκτιμής μου και τις εύχές μου όπως ο Θεός σας ένδυναμώνει εις τό βαρύ και ύψηλό έργο σας: Τό νά διεθύνετε σ' αυτούς τούς χαλεπούς καιρούς την τύχη του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού».

Έ, μή μου είπατε ότι εξέλιπε τελείως ή αναγνώριστις. Τό καλό, νά λέγεται και νά γράφεται.

Φίλε Κύριε Άβραμάκη, ή έπιστολή αυτή σας τιμά σάν Έρυθροσταυρίτη, σάν Άνθρωπο και σάν Κύριο. Εύγε σας!

ΤΟ Α' ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Τήν κήρυξη των εργασιών του Συμποσίου αυτού έκανε στις 27.3.1985 ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. και της Κεντρικής Έφορείας Αιμοδοσίας του καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης, που εισηγήθηκε και τό θέμα της προσελκύσεως νέων Έθελοντών Αιμοδοτών γιά την ολοκληρωτική έπαρκεια αίματος στόν τόπο μας, ως και γιά τά κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα, που άπτιμετωπίζουν σήμερα τά Κέντρα Αιμοδοσίας.

Προσφώνηση έκανε προς τό άκροατήριο ή Πρόεδρος του Σώματος Έθελοντών Αιμοδοτών κ. Αϊκ. Ν. Μοσχολιού, μίλησαν οι Δρες Πολίτου και Άδρακτά, παρεβρέθηκαν ο Θεοφιλέστατος Έπίσκοπος κύριος Άνάργυρος, ή εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας κυρία Ρήγα, οι Σύμβουλοι του Ε.Ε.Σ. κ.κ. Λιάμης, Μιχαηλιδάκης και Μοσχολιός, εκπρόσωποι του Σώματος Έλλήνων Προσκόπων, του Ε.Σ.Ε.Π., του Συλλόγου Πασχόντων ά-

Έρυθροσταυρίτη δόσε έλπίδα στόν πάσχοντα συνάνθρωπό σου που είναι άνάπηρος ή κινδυνεύει ή ζωή του. Μπορείς νά τόν βοηθήσεις με τη προσφορά σου σάν Δωρητής σώματος.

Έπιτροπή Δωρητών σώματος Ε.Ε.Σ.
Κεντρικά Γραφεία Ε.Ε.Σ. - Λυκαβηττού 1 - τηλ. 3613565

πό Μεσογειακή άναμία, Ίατρικού Συλλόγου και Κοινοφελών Ίδρυμάτων, ως και πολλοί Δημοσιογράφοι. (Φωτ. 11α).

Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. παρασημοφόρησε την Σημαία του Σώματος των Έθελοντών Αιμοδοτών με το Χρυσό Μετάλλιο (Φωτ. 11β) της Κεντρικής Έφορείας Αιμοδοσίας του Ε.Ε.Σ. και τα Μέλη του Δ.Σ. / Σ.Ε.Α. κ.κ. Ν. Χωριάτelli και Ζ. Τσόλκα με το Άργυρό Μετάλλιο.

Προσφέρθηκαν τιμητικές πλακέτες στον καθηγητή κ. Λουρίδη, (Φωτ. 11γ) στους όμιλητές και στους εκπαιδωτές Υπουργείου, Συλλόγων και Διοικήσεως του Δρακοπουλείου Κέντρου Αιμοδοσίας.

Οι εργασίες μαγνητοφωνήθηκαν και καλύφθηκαν από Συνεργείο της ΕΡΤ.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ «ΕΛΠΙΔΑ»

Ένα τελευταίο δημιούργημα του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού, είναι το κέντρο άποκαταστάσεως τοξικομανών «ΕΛΠΙΔΑ», που φιλοδοξεί να προσφέρει ασφαλές καταφύγιο σε νέους και νέες που κινδυνεύουν από τη μάλιστα που λέγεται ναρκωτική.

Το κέντρο αυτό χρειάζεται τη βοήθεια όλων, για να βελτιώσει το επίπεδο των υπηρεσιών του.

Ο πρόεδρος του Ε.Ε.Σ., καθηγητής Όρεσθης Λουρίδης, έβραβευσε τον Ροταριανό όμιλο Γλυφάδας, για την ενίσχυση που πρόσφερε στο Ίδρυμα «Ελπίδα».

Τό βραβείο παρέλαβε ο πρόεδρος του Ροταριανού όμιλου κ. Ιπποκράτης Ίγνατιάδης.

ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Ένα τελευταίο δημιούργημα του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. καθηγητή κ. Λουρίδη είναι το Κέντρο Υποδοχής των Τοξικομανών «Η κοινότητά μας», που έδρευε στον τρίτο όροφο του Σταθμού μας των Α΄ Βοηθειών και που φιλοδοξεί να προσφέρει ασφαλές καταφύγιο σε νέους και νέες, που κινδυνεύουν από την μάλιστα των ναρκωτικών, της «χημείας του εγκλήματος» της παραφροσύνης και του θανάτου».

Πολλοί ως τώρα βοήθησαν για την άρρόσκοπτη και τεχνικοεπιστημονικά άφορη λειτουργία του. Και πρώτο τó Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, που με απόφαση της Υφυπουργού Κυρίας Μαρίας Κυπριωτάκη, πρόσφερε δύο εκατομμύρια δραχμές. Υλική και ήθική βοήθεια πρόσφεραν ως τώρα αϊτόβουλα, καλοπροαίρετα και γενναία όωρα και ή Λέσχη Λαϊόνες Αθηνών Πατησίων και ό Όμιλος Κυριών Ροταριανών της Λέσχης Inner Wheel Αθηνών - Βορρά και ή Λέσχη Λεό Αθηνών - Σαρωνικού και ό Ροταριανός Όμιλος Γλυφάδας, στον πρόεδρο του όποιου, ιατρό κ. Ίπποκράτη Ίγνατιάδη, ό πρόεδρος μας καθηγητής κ. Όρεσθης Λουρίδης, απένειμε τιμητική διάκριση.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΔΗ

Στίς 3 Μαρτίου 1985, ή Διοικήτική και Διοικητική Έπιτροπή του Έρου Προσκήνηματος του Άγιου Νεκταρίου Καμαριζής (Λαυρίου - Αττικής), όργάνωσε ή διάκριση έκδήλωση, με συμμετοχή του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσογιάς και Λαυρεωτικής Κυριού Άγαθονίκου,

της κυρίας Νομάρχου, του Κοινοτάρχου, και των λοιπών Άρχων της περιοχής, για να άπονείμε το Χρυσό Μετάλλιο του Έρου Προσκήνηματος, μετά τιμητικού διπλώματος στον καθηγητή και πρόεδρο του Ε.Ε.Σ. κ. Όρ. Λουρίδη, «σε ένδειξη και εκτίμηση για την πολύπλευρη και λαμπρή ένδικη προσφορά του, καθώς και σ' όλους τους τομείς που έχουν σχέση με την πνευματική, την κοινωνική και την ανθρωπιστική του δραστηριότητα».

Το αναλυτικό πρόγραμμα της τιμητικής αυτής έκδηλώσεως, που εκτυλίχθηκε με πραγματικά Βυζαντινή μεγαλοπρέπεια, θυμίζει την παρόμοια έκδήλωση που έκαμε ή Έρα Μητρόπολις Μεσογιάς και Λαυρεωτικής στο Έερο Προσκήνιο του Άγιου Νεκταρίου Καμαριζής Λαυρίου για τον Σεβασμιώτατο Άρχιεπίσκοπο Β. και Ν. Άμερικης, κύριο Ίάκωβο (Βλ. Περιοδικό Ε.Ε.Σ.Ν., Έρυθροσταυρικά Νέα, σ. 20), δηλαδή:

- Προσέλευσις Σεβασμιωτάτου και Τιμωμένου. Υποδοχή (Φωτ. 12).
- Προσφορά ανθοδέσμης προς τον Τιμωμένο.
- Είς Πολλά Έτη.
- Χαιρετισμός υπό του κ. Α. Μωραΐτη (Διευθυντού Σχολείου).
- Τροπάρια Τριωδίου.
- Απολυτίκιον του Άγιου Νεκταρίου.
- Προσφώνησις του Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου Μητροπολίτου Μεσογιάς και Λαυρεωτικής Κυριού Άγαθονίκου (Φωτ. 13).
- Άπονομή του Χρυσού Μεταλλίου του Προστάτου και Πολιούχου Καμαριζής Λαυρίου Άγιου Νεκταρίου, μετά Τιμητικού Διπλώματος, υπό του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυριού Άγαθονίκου προς τον Τιμωμένο (Φωτ. 14).
- Προσφώνησις του Έρατικού Προϊσταμένου Πανοσιολογιτάτου Άρχιμανδρίτου Νεκταρίου Βιτάλη και προσφορά άργυράς εικόνας (Φωτ. 15).
- Προσφώνησις Νομάρχου Κυρίας Άγγ. Συνοδίου.
- Προσφώνησις και προσφορά όρνικτου μεταλλίου υπό του Προέδρου Κοινότητος Άγιου Κων/νίου Καμαριζής κ. Νικολάου Ξαγουρή (Φωτ. 16).
- Χαιρετισμός υπό μαθητών και μαθητριών κατηχητικού Σχολείου και προσφορά δώρων χειροτεχνίας αυτών (Φωτ. 17, 18, 19).
- Αντιφώνησις του Έντιμολογιωτάτου Άρχοντος Μεγάλου Ρεφερενδαρίου της Άγίας του Χριστού Μεγάλης Έκκλησίας Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών και Προέδρου του Ε.Ε.Σ.-Κυριού Όρεσθη Λουρίδη και άπονομή ύπ' αυτού του άργυρου Σταυρού με Άργυρών Άστέρα του Ε.Ε.Σ. προς τον Άρχιμανδρίτη Κύριον Νεκταριον Βιτάλην «διά την όλην βιοματικήν πορείαν του ως κοινωνικού ευεργέτου» (Φωτ. 20).
- Φήμη του Σεβασμιωτάτου.
- Ξενάγησις εντός του Έκκλησιαστικού Μουσείου.

Την «τφ όντι» συγκινητική αυτή έκδήλωση, κατά την όποια τους ύμνους έψαλλε ή Χορωδία της Βυζαντινής και της Δημοτικής Μουσικής Λαυρίου, παρεκολούθησαν και ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας Κύριος Γεώργιος, ή Ήγεια του Λιένους Τάγματος του Άγιου Κων/νίου του Μεγάλου και πολλοί Σύμβουλοι του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού (Φωτ. 21), που εξέφρασαν την ιδιαίτερη χαρά τους, που ό φίλος τους Καθηγητής και Πρόεδρος, ό πραγματικά πανταχού παρών σε κάθε

προσπάθεια που άποτείνεται στον άνθρωπο και τις ήθικές του άξίες, έτυχε μιάς άκόμη λαμπρής τιμητικής άναγνώρισης και έπιβράβευσης. Και είμαστε βέβαιοι ότι την χαρά αυτή την συμμερίζεται όλόκληρος ό Έρυθροσταυρικός κόσμος.

Προσθέτουμε ή έμεις τά αϊθόρμητα και ειλικρινή συγχαρητήρια μας και ευχόμαστε στον Πρόεδρό μας υγεία και δύναμη για να συνεχίσει, άπότοτος από αντίωράσεως και μικρότητες, τό τόσο λαμπρό κοινωνικό και ανθρωπιστικό έργο του.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΧΩΡΙΣ ΑΙΤΙΑ; ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ Ο Ε.Ε.Σ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΙΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΧΕΙΑΣ

Στό φύλλο της τής 8.4.1985, ή Έφημερίς «Βραδυνή» μεταξύ άλλων, σε μιά έκτεταμένη «καμπάνια», πάνω στο θέμα: «άνησυχητικές διαστάσεις παίρνει άργά, αλλά σταθερά, τό πρόβλημα της άνταρσίας της νεολαίας» γράφει και τά ακόλουθα:

«Στό Σεμινάριο του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος, που έγινε τον περασμένο Μάρτιο, ό Καθηγητής Παν/μίου και Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Όρεσθης Λουρίδης έτόνισε:

Υπάρχει κρίση στη συμπεριφορά της νεολαίας μας, που άπεικονίζει ένα κλίμα ήθικης καχεΐας, που χαρακτηρίζεται παγκοσμίως από τους κοινωνιολόγους σαν ή τραγικότερη διαπίστωση της έποχής μας.

Ό όμιλητής έπείσθεσε έπίσης, ότι ή δεκαετία που διανύουμε εξέλισσεται σε μιά δυναμική άναμέτρηση του καλού προς τό κακό κι ότι ή κύρια αίτια της ροπής των νέων σε πράξεις έλαστικής συνειδήσεως είναι, κυρίως, ή ροπή -με κάθε θυσία- στον υλικό μόνο ευδαιμονισμό της «καταναλωτικής» κοινωνίας.

Η σύγχρονη μαγία της αυτοκαταστροφής των νέων, όφείλεται στην άθεια, στην άπιστία, στην άπουσία ιδανικών, στην ιδεολογική σύγχυση και άμφισβήτηση άξιών, στον πανσεξουαλισμό, στο άλκοολισμό και στην τοξικομανία.

Ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ., τελειώνοντας την όμιλία του είπε ότι θά πρέπει να γίνει μιά τεράστια έξορμηση για την καταστολή του παραστατήματος και της εγκληματικότητας των νέων μας».

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ Ε.Ε.Σ.

Την κήρυξη των εργασιών του φετινού Έπιμορφωτικού Σεμιναρίου για τις Έθελόντριες Άδελφές του Ε.Ε.Σ. και την εισηγητική έκθεση, με θέμα «Η σωματική και ψυχοπνευματική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου στους άρχαίους Έλληνες», έκαμε στο Άμφιθέατρο της Δρακοπουλείου Σχολής Άδελφών Νοσοκόμων Ε.Ε.Σ., ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Όρεσθης Λουρίδης, στίς 22 Άπριλίου 1985.

Τό έφετινό θέμα του Σεμιναρίου «Η υγεία των νέων», που διαλέχθηκε, με άφορημή την άνακήρυξη του έτους 1985 ως Διεθνούς Έτους Νεότητος, από την Διεθνή Κοινότητα, άνάπτυξαν και άλλοι έκλεκτοι έπιστήμονες, όπως ό Καθηγητής κ. Ν. Μανταρινιώτης, ή Δρ. Αϊκ. Μεταξωτού, ό Δρ. Α. Μαρτίνης, ή Καθηγήτρια Αϊκ. Πάκου-Βουτεράκη, ό Δρ. Αθ. Τσιπλιτάρης, ό Δρ. Ίω. Χασάπης, ό Δρ. Άντ. Διαμαντόπουλος, ή Δρ. Άφρ. Ραγιά, ό Δρ. Γ. Σταθέας, ό Δ. Κουτσουλέλος και ό κ. Σ. Νινίκας.

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΔΕΞΙΩΝΕΤΑΙ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με την ευκαιρία της άναχωρήσεώς τους, ό Πρέσβης της Γαλλίας και ή Κυρία Dominique Charpy έδωσαν δεξίωση στην Πρεσβεία στίς 24.4.1985.

Τόν Ε.Ε.Σ. αντιπροσώπευσε ό Πρόεδρος μας Καθηγητής κ. Λουρίδης.

ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΣΤΟ ΖΑΪΡ

Ό Ε.Ε.Σ. άπέστειλε στον Έρυθρό Σταυρό του Ζαΐρ, για τις άνάγκες του λαού του, φάρμακα άξίας 218.000 δραχμών.

Έπίσης, ό Ε.Ε.Σ. άπέστειλε σε ιατρείο του Σχολείου της Κατάγκα Ζαΐρ παιδικές τροφές και γάλατα άξίας 40.000 δραχμών και φάρμακα άξίας 85.000 δραχμών.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Μετά από πρόσκληση του Ραδιοφωνικού Σταθμού, μαγνητοφωνήθηκε όμιλία του Διευθυντού του Σταθμού μας Α΄ Βοηθειών στην Πάτρα κ. Ζ. Τσακανέκα και μεταδόθηκε τό βράδυ της 9.5.1985 για την Παγκόσμια Ήμερα του Έρυθρου Σταυρού. Ταυτόχρονα δόθηκε σ' όλο τον Πατριτικό τόπο περιληπτική έκθεση των δραστηριοτήτων του εκεί τμήματός μας κατά τό 1984.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ «ΚΑΤΙΓΚΩ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΗΣ Χρ. ΛΑΙΜΟΣ»

Στίς 12.5.1985 πραγματοποιήθηκε στην Έκκλησία του Άγιου Διονυσίου Άεροπαγίτου έπισημόσυνος δέσης υπέρ άναπαύσεως της ψυχής των ένδικων ευεργετών Κατίγκω και Γιώργη Χρ. Λαίμου, παρουσία του Άκαδημαϊκού και Καθηγητού κ. Ίω. Καρμίου, του Διευθυντού του κοινωνιολογικού Ίδρυματος «Κατίγκω και Γιώργης Χρ. Λαίμος» κ. Ήρ. Παπαβασιλείου, του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητού κ. Όρ. Λουρίδη και άλλων έπιστημών.

Στίς 13.5.1985, στη μεγάλη αίθουσα της Άρχαιολογικής Έταιρείας, έγινε ή πρώτη άπονομή των έτησιών Βραβείων Κληρικού, Διδασκάλου και Άδελφής Νοσοκόμου όμιλου 200.000 τό καθένα.

Ό Πρόεδρος της Έπιτροπής Κρίσεως των ύποψηφίων βραβείσεως Άδελφών Νοσοκόμων Καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης όρισε -με όμόφωνη γνώμη των Μελών της Καθηγητού κ. Γ. Ράμμου, κ. Παν. Σταυρέα, κ. Ν. Μαρκέτου, και των Δίδων Στ. Πισπιρίκου, Β. Τζεϊράνη και Άρ. Δημητριάδου- τά κριτήρια για την άπονομή του βραβείου και ως ήμερα άπονομής του 12ην Μαΐου, έορτή της Σαμαρειτίδος και Παγκόσμιας Ήμέρας της Άδελφής Νοσοκόμου.

Τό βραβείο Άδελφής Νοσοκόμου δόθηκε μεταθανάτως στην Έλένη Πατρινήλη (κάτοχο έπίσης του Διεθνούς βραβείου Φλώρανς Νάτινγκεϊλ) και με πρόταση του Καθηγητού κ. Λουρίδη άπονεμήθηκαν ή κόμη και δύο έπαινοι, στην Καλλιόπη Μεργώ Σταυρίδου και στην Κα Καλλιόπη Μεργώ Σταυρίδου για τό νοσηλευτικό και τό κοινωνιολογικό έργο τους.

Σέ όμιλία του, ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ., Καθηγητής κ. Λουρίδης εγκώμασε «δεόντως» τις προσφορές των Έθνικών Ευεργετών.

γέτων, από την πανάρχαια έποχή μέχρι των ήμερών μας, τόνισε ότι ή ιστορία της νεωτέρας Έλλάδος είναι συνυφασμένη με την ιστορία των ευεργετών της, άναμνήσθηκε του λαμπρού φιλανθρωπικού έργου του άεμνήστου Γιώργη Λαίμου και της συντροφής της ζωής του και άναφέρθηκε λεπτομερώς στο αίτιολογικό της κρίσεως της Έπιτροπής Βραβείσεως.

Τό βραβείο Κληρικού δόθηκε στον πατέρα Νήφωνα Θωμάδκη. Τό βραβείο Διδασκάλου στον κ. Δημήτριο Γλύκα.

Σχετικά μίλησαν, διά μακρών, ό Πρόεδρος του Ίδρυματος Καθηγητής κ. Άκαδημαϊκός κ. Ίω. Καρμίου και ό Διευθυντής κ. Ήρ. Παπαβασιλείου.

Την τελετή εύλογησαν ό εκπρόσωπος του Μακαριωτάτου και άλλοι Πατέρες της Έκκλησίας, παραβρέθηκαν δέ διακεκριμένοι εκπρόσωποι της Πολιτείας, των Γραμμάτων, των Τεχνών, της Δημοσιογραφίας και πλήθος έκλεκτου κόσμου της Άθηναϊκής Κοινωνίας.

ΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Τό Συνέδριο τουτο πραγματοποιήθηκε στο Ζάππειο, στίς 14.5.1985, όργανωμένο από τον Έθνικό Σύνδεσμο Διπλωματούχων Νοσοκόμων Έλλάδος.

Με έμπνευσμένη προσοχή και με σύνθημα: «ό κέντρο της πολιτικής μας ό άνθρωπο», κήρυξε την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου ό Υπουργός Υγείας και Πρόνοιας κ. Γιώργος Γεννηματάς.

Στό Συνέδριο, παραβρέθηκαν από Έρυθροσταυρικής πλευράς ό Πρόεδρος μας Καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης και ό τ. Σύμβουλος Ε.Ε.Σ. και Πρόεδρος της Διοικούσης Έπιτροπής του Νοσοκομείου Άμπελοκήτων Καθηγητής κ. Γ. Ράμμος.

ΥΨΗΛΕΣ ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΜΑΣ

Σέ έπίσημη τελετή, κατά τά Βυζαντινά και τά Ίπποτικά θέσμο, έγινε, στίς 15.5.85, ή άνακήρυξη, ή περιέκδομησις και ή άνάρρησης του Προέδρου του Ε.Ε.Σ., Άρχοντος Μεγάλου Ρεφερενδαρίου του Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, και Ίδρυτού-Προέδρου του Λουριδείου Ίδρυματος - Μνήμης της Πόλης Καθηγητού κ. Όρεσθη Λουρίδη, στα άξιώματα του Έξαρχου Έλλάδος και του Άνωτάτου Άξιωματούχου - Γκράντ Όφφισιέ- του τελούντος υπό την αϊγίδα του Πατριάρχου και Πάπα Άλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής Κυριού Νικολάου Διεθνούς Τάγματος του Άγιου Κωνσταντίνου του Μεγάλου (Φωτ. 22).

Έπίσης, κατά την έναρξη της συνεδρία του Παγκοσμίου Συνεδρίου του ως άνω Τάγματος, που διοργάνωσε στην Κόκκυρα από 18-22 Μαΐου 1985, ό Έξαρχος του Έλλάδος, με την ύψηλή έπατηή της Α.Θ. Μακαριότητος του Πατριάρχου και Πάπα Άλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής Κυριού Νικολάου, ό Τοποτηρητής του στην Έλλάδα και Υπέρτιμος Έξαρχος, Μητροπολίτης Νοβίας κ. Συνέσιος, άπένευσε στον Πρόεδρό μας Καθηγητή κ. Όρ. Λουρίδη και Έξαρχο του Τάγματος στην Έλλάδα τά διάσημα του Μεγαλοσταυρού του Τάγματος των Όρθόδοξων Σταυροφόρων Ίπποτών του Πατριαρχείου.

Κατά την τελετή της άναρρήσεώς του ως

Έξαρχου Έλλάδος του Τάγματος, τό Πρόεδρό μας προσεφώνησε ό άναπληρωτής Έξαρχος Έλλάδος του τάγματος και Άντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Ν. Μποχλόγγρος, ό Καγκελλάριος του Τάγματος Βαρόνος φόν Γκρούνχαγκεν και ό Γεν. Γραμματέας του Διεθνούς Τάγματος κ. Σπ. Καμαλάκης.

Παραβρέθηκαν όλοι οι βαθμούχοι και Ίπποται της Έλληνικής Έξαρχίας του Διεθνούς Τάγματος, ό Δήμαρχος Αθηναίων κ. Δ. Μπέης και πλήθος έκλεκτών φίλων του Τιμημένου (Φωτ. 23, 24), που συγχάθηκαν θερμότατα τον Καθηγητή κ. Λουρίδη για τό νέο ύψηλό άξίωμα και για την έμπνευσμένη αντίφωσή του.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑ

Στά πλαίσια του Διεθνούς Έτους Νεότητος, ή Έλληνική Έταιρία Κοινωνικής Άναπτύξεως, όργάνωσε, στίς 16.5.1985, στην Αϊθουσα της Άρχαιολογικής Έταιρείας, πνευματική έκδήλωση με θέμα: «Νεολαία 1985. Όρόλος της πνευματικής ήγείας».

Μίλησαν ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ., Καθηγητής κ. Όρ. Λουρίδης, ό Άντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Νικ. Μποχλόγγρος και ό Καθηγητής του Παν/μίου Howard της Washington κ. Δ. Κούσουλας.

Εισαγωγικά μίλησε και ή Πρόεδρος της πιό πάνω Έταιρίας Κυρία Μαρία Κυπριού-Θεολόγου.

Όλοι οι όμιλητές άναφέρθηκαν ιδιαίτερα στην ευθύνη της πνευματικής και της πολιτικής ήγείας, της Έκκλησίας, του Σχολείου, της οικογένειας και της Κοινωνίας, σε μιά καθολική έρευνητική εξέταση-τομή στα προβλήματα τά σοβαρά - ψυχολογικά παιδαγωγικά κ.ά.- που παρουσιάζει ή σύγχρονη νεολαία.

Ο Ε.Ε.Σ. ΠΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ 50ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ ΤΟΥ

Στίς 17 Μαΐου 1985, στην Αϊθουσα της Δρακοπουλείου Άνωτάρας Σχολής Νοσοκόμων του Ε.Ε.Σ., πραγματοποιήθηκε έκδήλωση με την ευκαιρία της συμπλήρωσεως 50 χρόνων από της ίδρύσεως υπό του Ε.Ε.Σ. της πρώτης Υπηρεσίας Αιμοδοσίας στην Έλλάδα.

Ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Όρεσθης Λουρίδης μίλησε με θέμα «Ιστορική άναδρομή και άνασκόπησις στην αιμοδοσία, στην μετάγισση αίματος και στίς 50ή έπετειο από της ίδρύσεως υπό του Ε.Ε.Σ. της πρώτης Υπηρεσίας στην Έλλάδα».

Στή συνέχεια, ό Πρόεδρος μας άπένευσε σε συνεργάτες και έθελοντές αιμοδότες τιμητικές διακρίσεις και τό άναμνηστικό μετάλλιο της 50ετίας Έθελοντικής Αιμοδοσίας του Ε.Ε.Σ. και υπό τη ιδιότητά του σαν Πρόεδρου της Κεντρικής Έφορείας Αιμοδοσίας του Ε.Ε.Σ.

Στήν έκδήλωση αυτή μίλησαν έπίσης ή έπιστημονική Διευθύντρια του Δρακοπουλείου Κέντρου Αιμοδοσίας και της Μονάδας Μεσογειακής άναμίας του Ε.Ε.Σ. Δρ. Ντ. Πολίτου, με θέμα «Προβλήματα αιμοδοσίας στους άσθενείς, με Μεσογειακή άναμία» και χαιρετισμό άπήνυθε ό Πρόεδρος του Σωματείου των Πασχόντων από Μεσογειακή άναμία κ. Ήλ. Σοφιανός, ως και ό κ. Ζήσ. Τσόλκας, Μέλος του Δ.Σ. του Σώματος Έθελοντών Αιμοδοτών.

ΣΤΗΛΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ, ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΑΣ
ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ*

ΧΡΟΝ.	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ
1985	ΜΑΡΙΝΑ ΒΑΒΟΥΛΑ (συμπληρωματική δωρεά)	ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΕΛΕΝΗ ΧΑΡΙΤΟΥ	ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΒΑΣ. Π. ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1985	ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ (συμπληρωματική δωρεά)	ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΒΑΒΟΥΛΑΣ (συμπληρωματική δωρεά)	ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1985	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΜΕΤΑΣΑΣ	ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1985	ΜΑΡΙΑ Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ	ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ	ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΟΦΑΣ	ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1985	ΧΡΥΣΗ-ΙΣ ΤΣΙΠΟΥΡΑ	ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1985	ΛΕΣΧΗ LIONESS N. ΣΜΥΡΝΗΣ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1985	ΝΙΚ. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1985	ΜΑΡΙΑ ΣΤ. ΚΑΛΑΘΑ (συμπληρωματική δωρεά)	ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1985	ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΚΑΙΔΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1985	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΕΠΕΤΖΗΣ (συμπληρωματική δωρεά)	ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1985	ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΠΑΡΙΓΥΡΙΟΥ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1985	ΣΟΦΙΑ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΙΔΟΥ (συμπληρωματική δωρεά)	ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ

* Κατόπιν εντολής του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητού κ. Όρεστη Λουριδή, τα σχετικά στοιχεία έμελέτησε και συνέλεξε η κυρία Αίγλη Αναλογίδου από τα «Πρακτικά», από την Διεύθυνση Δικαστικού και την Υπηρεσία Ακινήτων, ως και από την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Υπηρεσία Κινήσεως Κεφαλαίων Ε.Ε.Σ.). Η αναγραφή των στοιχείων δά συνεχίζεται κάθε μήνα, κάτω από τον ίδιο υπότιτλο. Η τιμητική διάκρισις καθορίζεται κάθε φορά ανάλογα με το ύψος της προσφοράς (Μέρος ΙΑ').

ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Με συντριπτική πλειοψηφία -20 υπέρ και 2 κατά- το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ε.Σ. αποφάσισε, κατά την συνεδρία της ολομέλειας του της 23ης Μαΐου 1985, να αποδεχθεί την σύνταξη συμβάσεως συνεργασίας των Νοσοκομείων του με το Έθνικό Σύστημα Υγείας.

Με την απόφαση αυτή έκλεισε ο κύκλος των σκληρών διαπραγματεύσεων με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, που είχαν αρχίσει πρό τριετίας με τον ίδιο τον Πρόεδρο του Ε.Ε.Σ., Καθηγητή κ. Λουριδή, με δύο Έπιτροπές Μελών του Κ.Δ.Σ. και νομικών του εμπειρογνομόνων και με τους Υπουργούς κ.κ. Π. Αυγερινό και Γιώργο Γεννηματά. Έτσι, μετά την υπογραφή και των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων, θα λυθεί και η επίταξη των Νοσοκομείων μας, στην οποία υποχρεώθηκε να καταλήξει ο Υπουργός κ. Γεννηματάς, λόγω της αλλοπροσάλλης και αναβλητικής πολιτικής της πραξικοπηματικής Διοικήσεως των 55 ημερών του Ε.Ε.Σ.

Η εξέλιξις αυτή έβρισκε πάντα σύμφωνους όλους τους εργαζόμενους, οι οποίοι πίστευαν ότι ήταν ο μόνος τρόπος για να λυθούν -με λίγες αβάρεις- τα τεράστια οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε άνυπαίτια της η Διοίκηση του Ε.Ε.Σ., με

επανελλιμμένες καθυστερήσεις μισθοδοσίας, με συνεχείς επιστάσεις εργασίας, με δικαστικές κλήσεις των Μελών του Προεδρείου και, πρό πάντων, με τον κίνδυνο πλήρους εκποίησης των άνευ όρων περιουσιακών στοιχείων του Ε.Ε.Σ. από τα Ταμεία Συντάξεως των εργαζομένων και από τους προμηθευτές των Νοσοκομείων. Με ένθουςιασμό, λοιπόν, αποδέχθηκαν το αποτέλεσμα της συνεδριάσεως του Κ.Δ.Σ. όλοι οι εργαζόμενοι στον Ε.Ε.Σ., που ανυπόμονα περίμεναν έξω από τα Κεντρικά Γραφεία, σ' όλη την διάρκεια της πολώρης (5ωρης) συνεδριάσεως του Κ.Δ.Σ.

Με την σύμβαση που υπόγραψε ο Υπουργός Υγείας και Πρόνοιας και ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ., το κράτος αναλαμβάνει την εξόφληση όλων των εκ 2.800.000.000 δρχ. χρεών του Ε.Ε.Σ., τον έπιχορηγεί με 500 εκατ. δραχμές τον χρόνο αναπροσαρμοζόμενες και αναλαμβάνει όλα τα λειτουργικά και εξοπλιστικά έξοδα των Νοσοκομείων του Ε.Ε.Σ., που παρμένουν στην απόλυτη ιδιοκτησία του, φέρουν το σήμα και την έπωνυμία του Ε.Ε.Σ. και συνδιοικούνται με φορείς του Κράτους και του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ε.Σ.

Βέβαιο είναι ότι ο Ε.Ε.Σ. δέν θά ύστερεί πιά -διεθνώς ανεπίτρεπτο- στο κοινωνικο-προνοιακό και κύριο έργο του, το ό-

Σ. Γ. ΚΩΤΣΑΡΙΔΗ

28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Τήν ιστορία στό Θρόνο της
νά γράψη σκεφτική
βλέπεις, γιά μέρα άθάνατη
σά μέρα μυθική:

... Ή Λευτεριά καθότανε
στή χώρα σιωπηλή.
ξαφνιάζεται, πετάγεται
σάν ποιός τήν άπειλεί:

Θεριά σιδεροσκάρωτα
μύριοι χυμούν έχθροί,
καί τήν πατούν άδιάντροπα
τή γή τήν ιερή.

Ή Νίκη ξεπετάγεται
άπό ναό παλιό
γιά νά σταθεί στό πάλεμα
μπροστά στό μακελιό.

Χουφτώνει μέ τό χέρι της
τ' άλύπητο σπαθί
καί ποιός τολμά στό διάβα της
νά τής άντισταθεί:

Δειλιάζουν, τρέμουν, φεύγουνε
όλες έχθρων όρδες.
Κι ή δόξα πλέκει στέφανα,
θριαμβικές όδές!...

ποίο θά αναπτύξει σ' όλους τούς τομείς
της κοινωνικής άλληλεγγύης, προνοίας και
άντιλήψεως.

ΕΝΤΟΝΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΣΤΙΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τον άπολογισμό «έπιτευγμάτων» κατά τούς μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 1985, στην Υπηρεσία Αναζητήσεων του Ε.Ε.Σ. μπήκαν 396 έγγραφα, που άφορούσαν 1.294 άτομα γιά υποθέσεις Μ. Ασίας, Β' Παγκοσμίου Πολέμου και διάφορων άλλων συρράξεων, γιά πρόσφατες εξαφανίσεις γερόντων και παιδιών, ως και γιά βεβαιώσεις όμήρων Κατοχής.

Η Υπηρεσία Αναζητήσεων του Ε.Ε.Σ. βρήκε 329 άτομα μέσω άλληλογραφίας και Ραδιοφώνων, γιά τα όποια είχαν υποβληθεί προσφάτως αίτησεις.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΓΑΠΗΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Ο Ε.Ε.Σ., σέ συνεργασία με τα Όρειβητικά Σωματεία και τούς Φυσιολατρικούς Συλλόγους, όργάνωσε, στίς 26.5.1985, στην Πάρνηθα, στη θέση Φλαμπούρι, έκδηλωση αγάπης γιά τα παιδιά που πάσχουν από Μεσογειακή άναμία, με αίμοδοσία των όρειβατών.

8

5

7

11

9

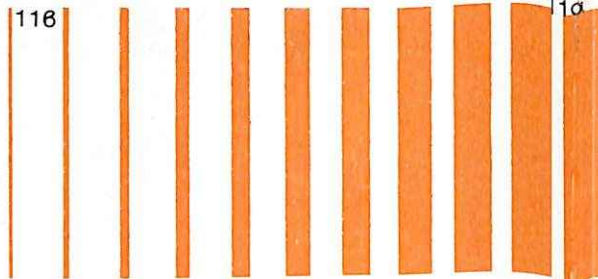
10

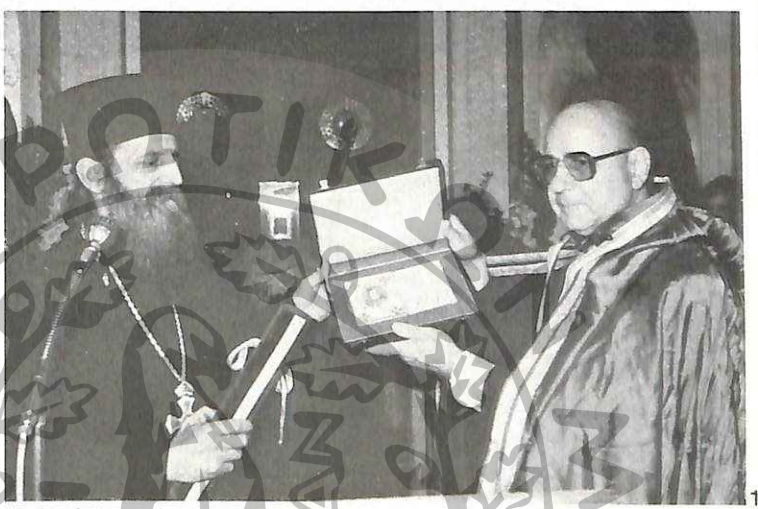
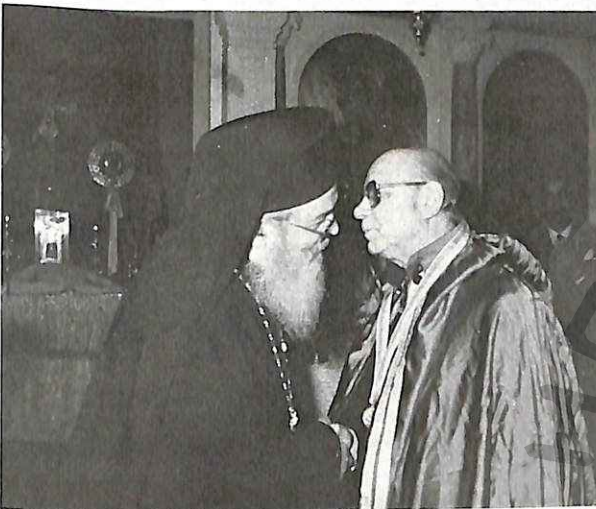

116

13

14

12

16

18

19

21

23

Orestis Louridis

22

24

DONATION OF BODY AFTER DEATH, NEW ACTIVATION OF THE ACTUAL, DYNAMIC, APPLIED AND SALUTARY POLICY OF THE HELLENIC RED CROSS

BY
PROFESSOR ORESTIS LOURIDIS
PRESIDENT OF THE HELLENIC RED CROSS

The Hellenic Red Cross is not only a top and principally beneficial and humanitarian Organization of our country, with very extended and multifarious range of humanitarian and altruistic activities and achievements.

It is also a great, pioneering and innovating Organization of benevolence that tries with successful initiatives, well-aimed conceptions, creative imagination and tireless and fruitful efforts to soften the human pain, to cover the human needs, to heal human wounds, to moderate unhappiness.

The Hellenic Red Cross also tries to protect efficiently the human health and life, to safeguard the human rights and the human dignity, to ameliorate the social and cultural environment, to inspire people with the active and mutual solidarity - corner - stone of human communication and moral advancement - to mould people with bravery of soul, strong belief in its high mission, with noble ideals, people released from fear, sadness, poverty, illness, disablement, abandonment, disappointment.

This is exactly the substance, the content and the justification of the highly-inspired and imposing Red Cross philosophy as well as the aims and targets of the universal Red Cross Movement that consists the noblest expression, the most substantial achievement and the most positive materialization of the Divine Commandment of love.

The Hellenic Red Cross is proud and boasts that during the 108 tumultuous and stormy years of its uninterrupted and incessant functioning and activity, responded completely to its privileged and very important mission and became the warming to action and incomparable assistant and aider of our people in periods of war adventures and social suffering from natural disasters and epidemics.

And as it was a pioneer in introducing, into our country, in 1935 and establishing with toilsome efforts and appropriate struggle, the salutary idea of the Voluntary Blood Donation, that is, the voluntary and willing offer of the liquid blood tissue for saving our fellow-creatures, being in danger due to accidents and serious diseases, in the same way now, by the highly-inspired and realistic humanitarian optics of beneficial response and treatment of our suffering fellowmen through the method of trans-plantations, participates as a main factor in the great salutary panhellenic crusade for recruiting body donors.

It aims, by the appropriate and suitable enlightenment of the Public, at making perceptible the invaluable altruistic importance and practical value of the offer of

HELLENIC RED CROSS ACTIVITIES

Donation of body after death

Informative Symposium of the Hellenic Red Cross Voluntary Blood-donors Corps.

Support to the new Hellenic Red Cross achievement for the fight against toxicomania.

The Hellenic Red Cross helps Zaire

Manifestation for the Youth

The Hellenic Red Cross celebrates the 50 Anniversary of its Blood-Transfusion Service.

International Meeting for the Tracing.

The Hellenic Red Cross helps the lonely persons.

Voluntary blood-donation of all the people in Eressos and honorary distinctions during the «Theofrastia».

body organs, after death, for transplantation, for saving our seriously-suffering fellow-creatures and for the treatment of handicaps, at sensitizing the public opinion towards the respective needs and at contributing effectively to the favorable issue and success of the relative efforts, inaugurating a new dimension of its salutary offer.

Excellent and distinguished scientists, Vice-Presidents and Collaborators of our Organisation, are continually giving complete and full explanations and information about the important, social and humanitarian issue of «Body-donation» and they are clearly analysing its more specific views and aspects.

I want only to ask my dear young Red Cross people, who are the splendid, active bearers and performers of the noble Red Cross ideals, to support with their well-known eagerness, their warm altruistic intention and their juvenile enthusiasm, this new effort and pursuit of the salutary Hellenic Red Cross, being certain that they perform a very important, social and humanitarian task.

Our contribution to the «Body-donation» after death, will give us the breadth of our interests and the measure of our possibilities as bearers of the humanitarian Idea.

It will also be the noblest and most substantial part of the poor recompense of our fixed and daily beneficial offer to our fellow-creatures who need help.

I want to believe that our young Red Cross people by their great affection and incomparable personal example of their humanity, will give us happiness and pride by the accomplishment of this great Red Cross request as well, of saving life, prolonging the average time of life and of securing the quality of life of our really unhappy fellowmen.

HRC Committee of Body-Donors: Dr. Chr. Chrysanthakis, Dr. A. Martinis, Prof. Nick. Bochlogyros, Dr. N. Triantafyllou and Mrs. Cath. Moscholiou
HELLENIC RED CROSS, HEADQUARTERS
1, Lycavittou Str., (Tel.: 36.13.569)

Informative symposium of the Hellenic Red Cross Voluntary blood-donors corps

On March 27th 1985, the President of the Hellenic Red Cross and its Central Commission of Blood Transfusion, Professor Orestis Louridis opening the above mentioned Symposium suggested the recruitment of new voluntary blood-donors for the complete sufficiency of blood in our country and the social and financial problems, which the Blood Transfusion Centers are actually faced with.

After the address to the audience delivered by the President of the Voluntary Blood-donors Corps, Mrs. Cat. Moscholiou, Dr. Politou and Dr. Adrakta delivered their speeches. The Reverend Bishop Anargyros, Mrs. Riga, Representative of the Ministry of Health and Welfare, Mr. Liamis, Mr. Micheloudakis and Mr. Moscholiou, councillors of the Hellenic Red Cross, representatives of the Hellenic Scouting Corps, of the Subsidiary Association for the elevation of «DEFENDERS», of the Association of the suffering from Thalassaemia, the Medical Association and several Welfare Organizations and many journalists (picture 11a) were present.

The President of the Hellenic Red Cross decorated the flag of the Voluntary Blood-donors Corps with the Golden Medal (picture 11b) of the H.R.G. Central Blood Transfusion Committee and the members of the Administrative Council of the Voluntary Blood Corps, Mr. N. Horiatis, and Mr. Z. Tsolkas with the Silver Medal.

Honorary plaquettes were offered to Professor Or. Louridis (picture 11c), to the lecturers and the Representatives of the above Ministry, the Associations and the Administration of «Dracopoulion» Blood Transfusion Center.

The proceedings were recorded and televised by the Hellenic Radio-television.

Support to the new «Hellenic Red Cross Achievement for the fight against toxicomania»

The President of the Hellenic Red Cross Professor Or. Louridis has recently created the above mentioned Center named «Our Community», situated on the 3rd floor of our First Aid Station Building. This Center is intended to give refuge to youngsters who are in danger because of the scourge of drugs; that «chemistry of crime», which drives them to insanity and death.

Many persons have contributed, up to now, to its unimpeded, technically and scientifically, faultless functioning. And, first of all, the Ministry of Health and Welfare, which according to the decision, taken by the Under-Secretary, Mrs. Maria Kyriotaki, subsidized this Center with the sum of 2 000 000 drachmas.

The Athens-Patissia Lions' Club, the Ladies' Club whose husbands belong to the Athens-North Inner Wheel Rotary Club, the Athens-Saronikos Leo Club and the Glyfada Rotary Club have willingly and generously, offered moral and financial support to this Center. Our President Professor Or. Louridis handed over honorary distinction to the President of the Glyfada Rotary Club, Dr. Ippokratis Ingatiadis.

The Hellenic Red Cross Helps Zaire

The Hellenic Red Cross sent to the Red Cross Society of Republic of Zaire medicines for the needs of the people of a total value of 218 000 drachmas.

Also, the Hellenic Red Cross sent to a school dispensary in Katanga Zaire children's food and milk of 40 000 total value and medicines of drs. 85 000.

Manifestation for the youth

Within the bounds of the International Youth Year on May 16th 1985, the Hellenic Association Community Development organised in the hall of the Archaeological Society, a spiritual manifestation, with the following subject: «The 1985 Youth. The part of the spiritual leadership».

Speeches were delivered by the President of the Hellenic Red Cross Professor Or. Louridis, the Vice-President of the H.R.C. Prof. Nick. Bochlogyros and the Professor of the Howard Washington University, Mr. D. Kousoulas. The President of the above mentioned Society, Mrs. Maria Kyraiou-Theologou made the opening introductory speech.

All the speakers referred particularly to the responsibility of the spiritual and political leadership of the Church, the School, the Family, and the Society attempting to go thoroughly and carefully over the so severe problems-psychological pedagogical etc., concerning the Youth of today.

The Hellenic Red Cross Celebrates the 50th Anniversary of its Blood-Transfusion Service

On the occasion of the 50th Anniversary of the H.R.C. Blood Transfusion Service, that was the first one ever created in Greece, a celebration took place in the Hall of the H.R.C. «Dracopouleion Superior Nursing School» in May 17th 1985.

The President of the Hellenic Red Cross Professor Or. Louridis delivered a speech on the «historical review of blood-donation, blood transfusion and the 50th Anniversary of the first Blood Transfusion Service that was created in Greece by the H.R.C.»

Then, our President under his capacity as President also of the Central Commission of the H.R.C. Blood Transfusion awarded honorary distinctions and the commemorative medal of the 50th Anniversary of the H.R.C. Blood-donation to collaborators and Voluntary Blood-donors.

During this manifestation, the Scientific Director of «Dracopouleion» Blood Transfusion Center and the H.R.C. Thalassaemia Unit, Dr. D. Politou also delivered a speech on «Blood Transfusion problems of the patients suffering from thalassaemia». Salutations were also delivered by the President of the Union of the Suffering from Thalassaemia Mr. Elias Sofianos as well as by the Member of the Administrative Council of the Voluntary Blood Donors Corps Mr. Zissimos Tsolkas.

International meeting for the Tracing

On May 31th 1985 the President of the Hellenic Red Cross Professor Or. Louridis went to Rome, where, in the Foreign Office, he represented the Greek Government and the 135 Red Cross and Red Crescent Societies of the world, in the International Meeting of the Representatives of the 10 European Countries, the League and the I.C.R.C. for discussing the subjects of the International Tracing Service. Our President was specially invited, this year too, in this International Meeting that was of a decisive importance for the existence of this internationally Welfare Tracing Service.

The Hellenic Red Cross Helps the Lonely Persons

As we know the victims of solitude are not only among the people of the third and fourth age. Around us

there are many lonely young people who, for different reasons are deprived of interpersonal relations. The Hellenic Red Cross intends to help these people with its volunteers of Social Welfare and its Social Workers, who can provide companionship to lonely people, who can assist them with their basic needs, and, in general, they can give them what we call «human warmth», «companionship» for a walk, consolation in a period of unhappiness and sadness. They can be interested in solving a long-standing or urgent problem and, in a single word they will offer them the presence of a friend.

The H.R.C. Social Welfare Service organises courses for Volunteers «for friendly visits at home».

In our local sections, e.g. in Patras, Salonica etc., the Hellenic Red Cross Social-welfare activities are also very rich for the open protection of the aged» their entertaining programs and finally for their reintegration into the society. Many congratulations to all these people for this actual proof of their humanity.

Voluntary blood Donation of all the People in Eressos and Honorary Distinctions During the «Theofrastia»

On August 8th 1985 the President of the Hellenic Red Cross, Professor Orestis Louridis, went to Eressos, Mytilini, Chief of a group of the Dracopouleion Blood-Transfusion Center and the Social Service, in order to be present and deliver a speech at a voluntary blood-

donation of all the people there, organised by the Mayor Mr. Gr. Karakoussis, the President of the Association of the inhabitants of Eressos «Theofrastos» Mr. T. Karakoussis and the Chief of the Social Service of the Dracopouleion Center Mrs. M. Frezadou. On this occasion, Professor Louridis spoke about the high targets and aims of the H.R.C. and the life-giving voluntary blood-donation. Then, the Mayor of Eressos, Lesvos, Mr. G. Karakoussis according to the Nr. 48/1985 unanimous decision of the eleven membered municipal Council, declared the President of the H.R.C. Professor Orestis Louridis honorary citizen of Eressos «in recognition of the great work he offers to our country, the Red Cross and Voluntary Blood-donation».

The awarding ceremony of the title, the diploma and the honorary plaque of the Municipality took place during the special manifestation of all the people in the open-air for the «Theofrastia».

After his declaration as honorary citizen, the President of the Hellenic Red Cross Awarded the Mayor of Eressos with the Hellenic Red Cross Silver Medal, and the President of the «Association of Eressian people all-over the World, «Theofrastos» Mr. T. Karakoussis, with the Hellenic Red Cross Golden Medal for the splendid success of the Voluntary Blood-donation of the people of Eressos and the manifestation of «Theofrastia» during which, very suitably, many old teachers of the city were honored.

ACTIVITES DE LA CROIX ROUGE HELLENIQUE

Manifestation éducative du Corps des Volontaires de la Croix-Rouge Hellénique à Thessaloniki.

Seminaire éducatif de la Croix - Rouge Hellénique.

Activités intenses de la Croix - Rouge Hellénique dans le domaine de Recherches.

Notre Section à Patras prend soin de tout le de tous.

L'oeuvre de la Station de Premiers Secours et de Recherches qui concerne la libération de otages.

Le rôle auxiliaire de la Croix - Rouge Hellénique au don du corps.

Membres de la Croix - Rouge Hellénique en Suède.

Seminaire de la Croix Rouge Hellenique
Ayant pour theme la Criminalite et la
Toxicomanie parmi les jeunes

A l'occasion des manifestations de l'Année Internationale de la Jeunesse, le Conseil Central de la Croix-Rouge Hellénique a organisé un Séminaire de deux jours (le 15 et 16 mars 85), à la résidence de la Société «Amis du Peuple».

Notre Président, le Professeur Orestis Louridis, a présidé la Séance et l'ouverture des travaux du Séminaire en faisant un bref discours sur les thèmes: problèmes cruciaux des jeunes, criminalité et leur affrontement, information sur la toxicomanie des jeunes. A cette célébration le Secrétaire Général de la Jeunesse, Monsieur D. Koutsoulelos a pris le premier la parole, ainsi que M. le Président de la Jeunesse, M. Ath. Arvanitis et Mme Agl. Troianou-Loula qui ont développé le sujet (la criminalité des jeunes, au point de vue de la législation grecque en rigueur, le Professeur M. Ath. Arvanitis (quelques vérités sur les narcotiques) et le Dr. D. Boukis (des substances attachées).

Le Vice-Président de la C.R.H. de la Jeunesse Monsieur Pan. Vlachos a terminé par une dernière salutation

au grand auditoire du Séminaire (Foto 1 et 2) qui a quitté la salle en pleine satisfaction pour les sujets qui ont été discutés en si grand détail et pour la manière dont il fut informé pendant ces deux jours.

Manifestation Educative Réalisée par le corps des samaritains volontaires de la section de la Croix Rouge hellénique a Thessaloniki

A la Salle de l'amphithéâtre de l'Institut Médical «Theagenion» le Corps des Samaritains de Thessaloniki, a organisé, le 15 mars 1985, une série des Conférences éducatives ayant pour sujets: «Croix-Rouge, Conventions de Genève, Droit Humanitaire International et Droits Humains», en collaboration avec l'Institut International du Droit Public et des Relations Internationales (Directeur, le Professeur de l'Université «Aristoteleion», M. D. Constantopoulos).

A cette manifestation Mme Agnes Mitroudi a pris la parole. La dame en question d'après la suggestion du Président de la Croix-Rouge Hellénique a suivi, il y a quelques temps un Séminaire Spécial sur les sujets en question au Centre Intellectuel de la Croix - Rouge à Genève, «Institut Henry Dunant».

Notre journal félicite et souhaite que l'exemple du Corps des Volontaires et celui des Samaritains soit incité par beaucoup d'autres Sections de la Croix - Rouge Hellénique en Province.

Seminaire Educatif de la Croix — Rouge Hellenique

A l'occasion du commencement des travaux du Séminaire Educatif organisé cette année pour les Infirmières Volontaires de la Croix-Rouge Hellénique et ayant pour thème: «le développement de l'enfant et de l'adolescent au point de vue naturel et spirituel à l'ère des anciens grecs», le Président de la C.R.H. le Professeur Monsieur Orestis Louridis en a fait la proclamation le 22 avril 1985.

Le thème du Séminaire de cette année - «la santé des jeunes» qui fut choisie à l'occasion de l'Année Internationale de la Jeunesse, par la Communauté Internationale, ont aussi développé des personnalités universitaires, comme le Professeur, M. N. Matsaniotis, Mlle Catherina Metaxotos, le Dr. M.A. Martinis, la Professeur Catherine Dakos-Vouterakis, le Dr. A. Tsiplitaris, le Dr. Y. Chassapis, le Dr. Ant. Diamantopoulos, Mlle Afr. Rayia, le Dr. C. Stathéas, M. D. Koutsoulelos et M. S. Ninikas.

Activite intense de la Croix -Rouge Hellenique aux recherches

Selon le compte rendu sur les résultats auxquels est abouti le Service des Recherches de la Croix - Rouge Hellénique aux mois de mars et avril 1985, 396 écrits furent enregistrés, ayant trait à 1294 personnes, soit de l'Asie Mineure, soit des personnes disparues pendant la seconde guerre mondiale ou pendant d'autres conflits.

Ces écrits concernent parfois des disparitions de vieilles personnes ou des enfants ainsi que des conformations d'otages pendant l'occupation ennemie.

Le Service de Recherches de la Croix - Rouge Hellénique a pu découvrir 329 personnes au moyen de correspondance ou par la radio.

La section de la Croix - Rouge Hellenique a Patras s'intéresse a tout et a tous

— Elle a honoré «le jour universel des Personnes Agedes» (Fot. 27).

— Elle a entrepris, selon une décision du Sous-Secrétaire d'Etat, Monsieur Jean Floros, l'exercice pratique des Etudiants des Sections des Soins hospitaliers des Ecoles T.E.I. à la Station de Premiers Secours.

— Cette Station des Premiers Secours, qui fonctionne jour et nuit, a pu rendre service à 4317 personnes.

— Les Samaritains Volontaires de cette Section prennent un soin particulier pour la protection de l'environnement et la propreté des bords de mer, surtout pendant l'été.

La participation de la Croix - Rouge Hellenique a la delivrance des otages

Après l'invocation de secours de la C.R.H. de Mme Olga Kourkoulou-Conwel, habitant de Corfou, pour la libération de son mari-sujet américain-passages à l'aviation T.W.A., que les pirates ont conduit à Beyrouth, le Président de la C.R.H., Professeur M. Orestis Louridis, a adressé, le 18.6.85 un mandat d'assistance au Président du Comité International de la Croix-Rouge M. Alexandre Hay, que après certaines négociations a réussi à atteindre son but humanitaire.

L'oeuvre de la station des premiers secours

et des recherches de la Croix - Rouge Hellenique

Seulement au mois de mai 1985, notre Station a rendu service à 9155 personnes malades (blessés - fractures 2292, maladies pathologiques 4302, empoisonnements, brûlures etc. 2561).

En outre, à Thessaloniki (à Perea) et à Patras il y a une Station des Premiers Secours auprès de la mer.

La Section de Recherches de la Croix - Rouge Hellénique est arrivée à un résultat positif au mois de Juin pour 200 cas, parmi lesquels 289 concernaient des personnes disparues dont 103 personnes au moyen d'un message par la radio ou par correspondance ont été trouvées et rendues à leur familles.

En même temps 1200 documents ont été photocopiés, expédiés et ont été aux archives.

La Croix-Rouge hellenique au don de corps

La Croix - Rouge Hellénique a commencé une belle campagne humanitaire et s'est mise à la recherche de donneurs de corps.

Par une lettre circulaire à tous nos membres, à part tout autre, qui est discuté, nous écrivons ce qui suit: ...Les membres de la Croix - Rouge Hellénique qui pourraient être des donneurs de corps, ne refuseront pas ce don humanitaire d'une si haute importance et qui les rend si utiles après la fin de leur vie, à toute personne qui en aurait besoin. Ce don ne signifie pas seulement une oeuvre de charité et de secours envers le prochain, mais c'est aussi une sorte d'éternité pour le Donateur, qui ainsi continuera à vivre dans le corps qui a reçu ses dons, même après sa mort...». Avec sa lettre circulaire, la Croix - Rouge Hellénique a envoyé un questionnaire auquel les membres qui désirent être des Donateurs de corps auraient à remplir.

Nos Croixrougistes en Suede

Un groupe de Croixrougistes grecs est parti pour Malmö en Suède dans le but de participer, comme députation de la Croix Rouge Hellénique de la jeunesse, au camping international que la Croix - Rouge Suédoise a organisé des 6 à 16 août 1985.

La Croix - Rouge Suédoise a exprimé au Président de la Croix - Rouge Hellénique sa pleine satisfaction et ses félicitations pour la mission des jeunes Grecs qui ont représenté notre Société Nationale avec aisance et conscience.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΟΓΔΟΗ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

«28 Οκτωβρίου 1940.

Αι Ιταλικά στρατιωτικά δυνάμεις προσβάλλουν από της 6.30 π.μ. σήμερα τα ήμετερα τμήματα προκαλύψεως της έλληνοαλβανικής μεθορίου. Αι ήμετεραι δυνάμεις αμύνονται του πατρίου εδάφους».

(Από τό πρώτο πολεμικό ανακοινωθέν)

Της πίκρας τό παράπονο πού ξεχειλίζει στίς καρδιές μας, μά πιά πολύ τίς καρδιές τών γονιών μας, πού ζήσανε, σ' όλη της τήν έκταση τή φοικητή τραγωδία ερχόμαστε ν' αναστήσουμε σήμερα μέσα μας, όχι για νά φουντώσει ή ψυχή μας από έκδίκηση ούτε ν' ανάψουν τά αίματά μας από αγανάκτηση για τήν άδικη καταπάτηση τού πιά στοιχειώδους για τήν άδικη καταπάτηση τού πιά στοιχειώδους ανθρώπινου δικαιώματος: τής λευτεριάς: δέν ζητάμε ευθύνες για τό κακό πού άνθρωποι άνελεύθεροι με έυθύνες για τό κακό πού έγέννησε τή λευτεριά και τά κάνανε στή χώρα πού γέννησε τή λευτεριά και τά άνθροπιστικά ιδεώδη.

Όμως -και πάλι τό παράπονο- ζούσαμε καλά, όχι έμεις, οί πατέρες μας (οί πιά πολλοί από μάς δέ ζούσανε) και κανενός τό κακό δέν ήθελαν. Και όχι μόνο κακό δέν θέλανε κανενός, μά...

Μας γύρευεν ό γείτονας μας νερό και τού δίναμε,

μάς γύρευεν ό παπάς πρόσφορο και τού ζυμώναμε,

μάς γύρευεν ό ξένος ίσκιό και έμπαινε στήν καρδιά μας,

κι είχαμε ανοιχτά τά σπίτια μας και δίχως μάνταλα τίς πόρτες,

κι είχαμε φτώχεια μά είμαστε πλούσιοι

άπ' τά μαργαριτάρια τού ιδρώτα μας,

άπ' τά μάτια τής γυναίκας μας

άπ' τό γέλιο τών παιδιών μας.

Δέν δέλαμε άλλο χόμα για τόν τάφο μας

παρά τό χόμα πού χορευάμε συρτό,

δέν δέλαμε άλλη δάλασσα για ψάρεμα

παρά τή δάλασσα πού μάδαμε κολύμπι,

δέν δέλαμε άλλον ούρανό για χιόνι και βροχή

παρά τόν ούρανό πού βρέχει τήν καλοσύνη μας.

Ή αγάπη μας αγκάλιαζε τόν κόσμο.

Πηγαίναμε στούς τάφους τών νεκρών μας

και μνημονεύαμε όλους τούς νεκρούς,

έχτρούς και φίλους κι αλλόφυλους!

Ή μάνα μας μοιρολογούσε μέ τήν ξένη μάνα,

τό καντήλι μας άναθε για όλες τις ψυχές.

Κι ήρθαν κοράκια κατάμαυρα νά σκοτεινιάσουν

τόν όμορφο γαλάζιο μας ούρανό και νά ταράξουν

τήν καλόβολη ζωή τών πατεράδων μας. Και σταμα-

τήσανε οί σπορές και τά όργώματα και ό θέρος κι ό

τρούγος. Και δέν είχαμε τίποτε δικό τους, ούτε καλύ-

βι ούτε γή ούτε γυναίκα ούτε παιδιά. Ή λευτεριά

-άσπρο περιστέρι- μπροστά στά κατάμαυρα κορά-

κια πέταξε κι έφυγε. Μακριά, σέ μέρη φιλόξενα.

Όσπου νάρθει ή ώρα νά ξαναγυρίσει στόν τόπο

πού γεννήθηκε.

Τ' αλεύρι περίμενε τό χέρι τό εύλογημένο νά τ'

αδράξει και ν' ανασκαλέψει τή γή. Και ή γή ή εύλο-

γημένη περίμενε τό σπόρο νά τόν σφίξει στά σπλά-

χνα της, νά τόν ζεστάνει, νά τόν θρέψει, νά τόν

θεριέψει. Μά τίποτε. Ή βροχή λίμναζε βρισκοντας

χέροσ τό χόμα.

Πατεράδες, μανάδες, παππούδες, γιαγιάδες παι-

δόπουλα, όλοι μαζί, σαραντάπηχο φίδι γίνανε, νά

πνίξουν τό μαύρο στοιχείο: «ΕΙ σεί! Αέρα! Αέρα!

Αέρα! Στά τάραρα γυρίστε. Στό φώς τού ήλιου

τού ελληνικού δέ ζητε!» Ένας Δανάς φωνάζει στό

Γολιάθ. Κι ή σφεντόνα του, στριφογυρίζοντας, βρί-

σκει τό τέρας κατακέφαλα. Μά ξάφνου, νά! Μύρια

άλλα κεφάλια ξεφυτρώνουν.

Κι ό πολεμιστής πατέρας μας έγινε ξανά ό άγρό-

της, ό τεχνίτης, ό εργάτης. Μά τή μαύρη καρδιά του

πλάκωνε ή συννεφιά της σκλαβιάς.

Όμως τό κεφάλι δέν τώσκυβε. Κι έγινε πάλι φίδι

κι έξωσε σφιχτά τό τέρας και τού κόψε τήν ανάσα

του. Όσπου ήρθε ό Άγγελος μιά νύχτα κι έφερε τό

περιστέρι τ' άσπρο -τή λευτεριά- και χτύπησαν οί

καμπάνες, κι αλαλάξαν τά βούκινα κι άχολογήσα-

νε οί κάμποι και τά βουνά και διαλαλήσανε οί θά-

λασσες κι οί ζέφυροι: «Χριστός Άνέστη! Ευαγγελί-

ζου γή χαράν μεγάλην!»

Τού Άρχαγγέλου τό κρίνο πάλι άνοίγει,

τό χαίρε τ' ούρανού μέ τή γή σμίγει

και στή σθηστή τού Προμηθέα δάδα,

καινούρια φλόγα ανάβει πάλι ή Έλλάδα!

Z.B.

ΘΑΛΑΣΣΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΡΩΜΙΟΣΥΝΗΣ

Οί περιπέτειες
του καπετάν - Γιάννη
Τσοτάρρα

Του κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

– Μεγάλη μέρα για τό νησί μας ή αύριανή. Μεγάλη και για τή Ρωμιούνη. Γιορτάζει ή Μεγάλη Παναγιά, ή Παναγιά του Κάστρου μας, γιορτάζουν οι Παναγιές σ' όλο τό Αρχιπέλαγος. Ή Παναγιά ή Τηνιακιά, ή Μεγαλόχαρη, ή Καταπολιανή της Πάρου, ή Παναγιά του Κάστρου στή Λέρο, οι Παναγιές της Κρήτης και των Κυκλάδων. Οι Παναγιές οι όμορφότερες γουδιασμένες απ' τόν Παπαδιαμάντη στή Σιάθο. Ή Πορταϊτσα, τό Άξιον Έστί και τόσες άλλες του Άθω... Γι' αυτό και τήν ειπανε, παιδί μου, τήν Κοίμηση «Πάσχα του Καλοκαιριού».

Όταν έπαιρνε τόν λόγο ό κύρ-Παντελής, ό Διευθυντής του Πρώτου Δημοτικού στό Χωριό δέν έλεγε νά σταματήσει. Κι άς κάθονταν τώρα άναπαυτικά στό γιατάκι του μέ τό μικρό Νεκτάριο, τό στερνοπαίδι του, όχτώ πάνω - κάτω χρόνων και τή Δούκισσα, - τή μεσαία, - πού μόλις πρωτοήγαινε στό γυμνάσιο νά ρουφάνε άπληστα κάθε κουβέντα πού βγαίνει από τά χείλη του. Μήτε τά χέρια του κάθονταν άπραγα. Κρατούσε ένα κομμάτι ξύλο από δαμασκηνιά και τό σκάλιζε, ώπου νά τό κάνει μικρό σκαρί, νά του βάλει κατάρτια και πανιά και νά τό χαρίσει σέ κάποιον από τούς μαθητές του. Ναυτικό τό νησί του, ή Σύμη της Δωδεκανήσου, από τά πανάρχαια χρόνια, ήταν άλλοτε ένα φημισμένο σφουγγαρονήσι. Μά και τώρα οι κάτοικοί της για νά βγάλουν τό ψωμί τους ψαρεύανε ή γίνονταν ναυτικοί.

– Ναί, πατέρα, τ' άποκρίθηκε ή Δούκισσα, τήν περιμένουμε πώς και πώς αυτή τή μέρα ν' άνεβούμε στή Μεγάλη Παναγιά.

– Έλα τώρα, Δούκισσα, πετάχτηκε ό Νεκτάριος, πάλι στήν Έκκλησία θά πάμε; Έγώ λέω νά κατεβούμε στό Γαλιό νά πάρουμε τή βάρκα.

– Ά, Νεκτάριε, πήρε τότε τό λόγο, ή μητέρα, ή κυρά-Μαρία, μία θεοφοβούμενη, καλосυνάτη γυναίκα. Τέτοια μέρα βαρκάδες δέν έχει. Νά τοιμαστείτε, γιατί σέ λίγο θά σημάνει ό παπα-Θοδωής και πρέπει ν' άνεβαίνουμε για τόν έσπερινό.

– Θά μου πάρεις τουλάχιστο, κανά κουραμπιέ, βρήκε πάλι νά πει ό Νεκτάριος.

– Άμα καθήσεις καλά, και, κουραμπιέ θά σου πάρω κι ό, τι θέλεις. Μά σήμερα είναι άκόμη νηστεία. Κι αύριο, πρώτα ό Θεός, θά μεταλάβουμε όλοι. Λοιπόν, νά προσέξετε νά μη βάλετε τίποτε γιαγλίδικο στό στόμα.

– Ναί, μητέρα, ειπε' μέ σοβαρότητα ή Δούκισσα.

Σημαιοστολισμένη κι άσβεστωμένη ή Μεγάλη Παναγιά, εκεί στήν κορυφή του Κάστρου, στό σημείο άκριβώς όπου οι Γερμανοί Ναζήδες είχαν άνατινάξει τήν παλιά ιστορική έκκλησιά, γέμισε σέ λίγο άσφυκτικά από γέρους και νέους, γυναίκες, κορίτσια και παιδομάνι. Ύπερίσχυαν τά θηλυκά. Τόσοι Συμιακοί λείπανε στά πέλαγα. Στό παγκάρι, οι έπίτροποι, ό γέρο-Γιάννης τό Λατζί κ' οι άλλοι έρRAINAN μέ τ' άσημένιο κανί, έργο θαυμάσιο της ντόπιας άσημουργικής τέχνης, μεγάλους και μικρούς. Έγκάρδιες εύχές έβγαιναν από τά στόμα όλων. Κι ό παπα-Θοδωής όλο και άπηύθυνε δεήσεις ύπέρ υγείας των άπόντων ναυτικών και «αίσιος επανόδου αύτών» στό νησί.

– Τή βλέπεις τή μεγάλη άσημένα εικόνα του Χριστού στό τέμπλο; ρώτησε ό κύρ-Παντελής τόν Νεκτάριο. Έγινε πριν από τρακόσια χρόνια και σύμφωνα μέ τήν έπιγραφή, πού φέρε, έπίτροπος τότε πού φτιάχτηκε ή «ποδιά» ήταν ένας Τσοτάρρας. Παλιά οικογένεια του νησιού. Άπό πατέρα σέ γιό, όλοι γίνονταν έπίτροποι στή Μεγάλη Παναγιά και φρόντιζαν τήν έκκλησιά. Βλέπεις κι εκείνη τή γυναίκα εκεί, τή μαυροφορεμένη. Είναι ή Μαρία του Χάπα, γυναίκα καπετάνιου και κόρη καπετάνιου, του Γιάννη του Τσοτάρρα, πού πέθανε πριν ένα χρόνο. Άπό τήν ίδια οικογένεια. Έπίτροπος κι αυτός και Δημοτικός Σύμβουλος. Τό πιό δυνατό παλικάρι της Σύμης στά νιάτα του. Τάβαλε μέ Άγγλους, μέ Γερμανούς, μέ Ίταλούς και τούς συγκύρισε όπως έπρεπε. Μά πολλά ειπαμε, και μάς στραβοκοιτάζει ό παπάς. Έχω νά σου διηγηθώ πολλά μετά για κείνο τό θεριό.

Είχε πιάσει νά βραδιάζει, όταν άπόλυσε ό παπα-Θοδωής. Κι ό κύρ-Παντελής πήρε τήν κυρά-Μαρία, τή Δούκισσα και τό Νεκτάριο και κατηφορίζανε για τό σπίτι τους, πού βρισκόταν άνάμεσα στό Χωριό και τόν Γαλιό. Οι λάμπες στά στενοσόκακα και τά σπίτια άναβαν, ή μία μετά τήν άλλη. «Και του χρόνου!» «Και του χρόνου!» εύχονταν οι άγαθοί νησιώτες μεταξύ τους.

..

– Μητέρα, έχω μία φοβερή πείνα, ειπε ό Νεκτάριος μόλις δρασκέλισε τό κατώφλι του σπιτιού πετάγοντας τά παπούτσια του δεξιά και άριστερά.

– Μά σου είπα, χίλιες φορές Νεκτάριε, του άπάντησε συγχισμένη εκείνη, ότι τά παπούτσια δέν τά πετάμε, αλλά τά βάζουμε στήν παπουτσοθήκη, για νά τά βρει κ' ή άλλη μέρα.

– Έλα, τώρα μαμά, τό ξέρεις πώς μόνο ξυπόλητος νιώθω άνετα!

– Καλά λέει τό παιδί, συμπλήρωσε χαριτολογώντας ό κύρ-Παντελής. τί σοί Σημιακοί είμαστε παπουτσωμένοι;

– Πατέρα, μήν κοροϊδεύεις! Τι θά γίνει, θά τοιμπήσουμε τίποτε; συνέχισε τό βιολί του ό Νεκτάριος.

– Αφού, κάνετε μπάνιο, κι εσύ κ' ή Δούκισσα ειπε αύστηρά ή μητέρα του. Για νά μεταλάβετε, αύριο της Παναγιάς. Κι εγώ θά σάς ετοιμάσω νά φάτε, ταχίνι, μέλι, έλιές, παξιμάδι και κρύα σύκα και σταφύλια.

– Και φραγκόσουκα, συμπλήρωσε ή Δούκισσα.

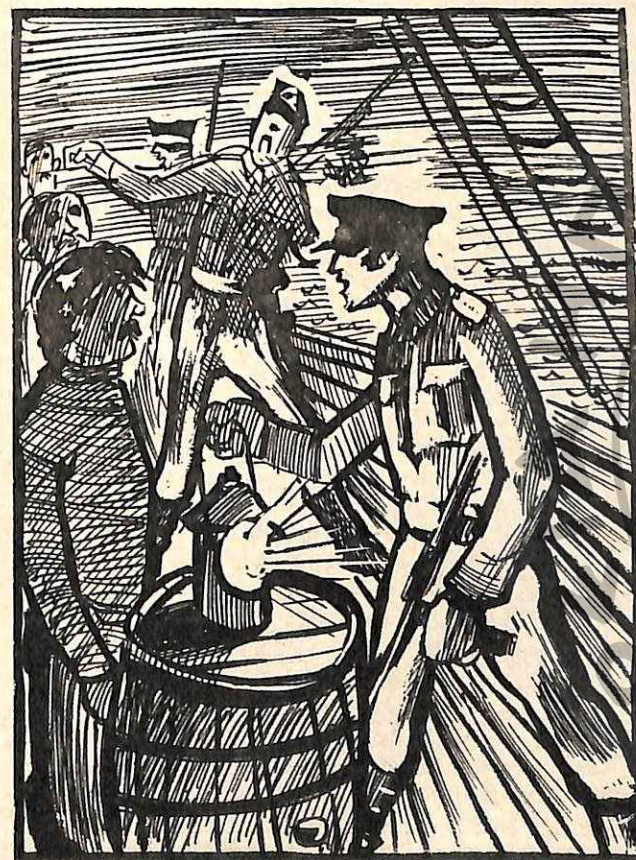
– Τέτοια ώρα δέν καθαρίζω άγάθια, κορούλα μου. Αύριο θά φάτε κι απ' αυτά. Άντε τώρα, ειπε τόν τελευταίο λόγο ή μητέρα, και προσέξετε νά μη μου γεμίσετε τό μπάνιο νερά, γιατί γεμισαν κάλους τά χέρια μου.

– Και μετά, άπόσωσε ό πατέρας, νάρθετε στό καθιστικό, νά σάς πω για τά κατορθώματα του καπετάν-Τσοτάρρα!

– Μπράβο, μπαμπά, άποκρίθηκαν μέ μία φωνή τά δυό παιδιά. Γι' αυτό λέω εγώ ότι είσαι ό καλύτερος πατερούλης του κόσμου, ειπε χαρούμενα ό Νεκτάριος.

Τήν εποχή εκείνη οι παλιές ιστορίες, τά ταξίδια, οι θαλασσινές περιπέτειες ήταν ή καλύτερη διασκέδαση για τά παιδιά στά νησιά. Και βρισκονταν άκόμη κύρ-Παντελήδες, «παρμουθάδες» από γεννησιμιού τους, πού γνώριζαν πώς νά κρατάνε πάντα άμείωτο τό ένδιαφέρον μικρών και μεγάλων.

Τό μικρό σκαρί στά χέρια του κύρ-Παντελή γινόταν ένα άληθινό κομψοτέχνημα. Ό Νεκτάριος κ' ή Δούκισσα κάθονταν άναπαυτικά σέ δυό μεγάλες μαξιλάρες στό σανίδενο πάτωμα κ' είχαν κυριολεκτικά κρεμαστεί από τά χείλη του. Ή κυρά-Μαρία όλο και κάποια δουλειά είχε και μπεινόβγανε στήν κουζίνα. Ύπήρχε όμως άκόμη ένας άκροατής. Ό μικρός «πιτσιρίκος», τό κατάξανθο γατάκι πού έγλυφε τό πιατάκι μέ τό γάλα στή γωνιά, αλλά κάθε τόσο σήκωνε τό χαριτωμένο κεφαλάκι του, λές κ' ήθελε ν' άκούσει κι αύτός τίς ιστορίες του κύρ-Παντελή. πού ήδη άναφερόταν

στόν καπετάν Τσοτάρρα.

– Όση δύναμη είχε τόση καλοσύνη είχε κ' ή καρδιά του. Ήταν ένα κομμάτι μάλαμα. Τίμιος και φιλότιμος. Άληθινός Χριστιανός. Οι παλιάνθρωποι τόν φοβούνταν, μά οι καλοί νοικοκυραίοι τόν ελάτρευαν. Ήταν ό προστάτης και ύπερασπιστής των φτωχών και των αδυνάτων. Στό μεγάλο σεισμό, πήρε τούς άλλους έπίτροπους της Μεγάλης - Παναγιάς, μέ τά λαβάρά της, και γύρισαν τίς άρχοντογειτονιές κι ό, τι μαζέψανε, τρόφιμα, ρούχα, λεφτά τά δώσανε στους σεισμοπαθείς κι άνακουφίστηκαν οι άνθρωποι. Κρατούσε όλες τίς νηστείες. Νήστευε και όλο τό πληρωμά του. Δέν έλειπε, άν βρισκόταν στό νησί, από καμία λειτουργία. Κι άν τυχάνε και μέρα γιορτής ήταν σέ άλλη στεριά, έψαχνε νά βρει έκκλησιά για νά λειτουργηθεί μαζί μέ τούς άντρες του. Ήταν και καλός πατριώτης. Τόν καιρό των Ίταλων, όταν ό Μουσολίνι βέλθηκε νά εξιταλίζει τά νησιά μας, μαζεύονταν στή Μεγάλη Παναγιά, τήν παλιά Μεγάλη Παναγιά, πού άνατίναξαν φεύγοντας οι Γερμανοί, κι έκαναν μέ άλλους πατριώτες συσκέψεις για τό πώς θ' άντιμετωπίσουνε τήν κατάσταση. Εκείνος μάλιστα άνέλαβε νά φέρει όπλα από τή Μάλτα. Τά βρήκε στή μαύρη αγορά και μία νύχτα τά φόρτωσε στό καϊκι του, τόν «Πανορμίτη». Φαίνεται όμως πώς τόν πρόδωσαν και τά μεσάνυχτα ή άστυνομία άνέβηκε νά κάνει έλεγχο. Άπό πρόνοια τά είχε βάσει σέ ένα άδειο βαρέλι, ύπήρχε όμως ό κίνδυνος νά τά βρισκανε μετά από έξονυχιστική έρευνα. Ό καπετάν-Γιάννης τότε προσευχήθηκε στό Θεό και ζήτησε τή βοήθεια της Μεγάλης Παναγιάς, πού έκανε και πάλι τό θαύμα της. Οι Έγγλέζοι άκούμπησαν τή λάμπα τους πάνω στό βαρέλι, άκριβώς μέ τά όπλα κι ένώ δέν άφησαν σπιθαμή του καϊκιού χωρίς νά τό ψάξουν, εκεί ούτε πού διανοήθηκαν νά κοιτάξουν. Ζήτησαν συγγνώμη και έφυγαν βλαστημώντας. Κι ο καπετάν-Τσοτάρρας μέ δάκρυα στά μάτια πλησίασε στό παλιό άσημένιο εικόνισμα της Παναγιάς, πούχε στήν καμπίνα του κ' είχαν χαθεί τά χρώματα του προσώπου της απ' τήν άρμύρα και τήν ύγρασία και της έταξε ένα άσημένιο όμοίωμα του καϊκιού νά τό κρεμάσει στή χάρη της.

Τώπε και τώκανε τό τάμα του ό καπετάν-Γιάννης. Του τώφταξε μάλιστα ένας ντόπιος άσημιτζής, ό Χρυσόχορος. Και σώζεται ως σήμερα στό σπίτι της Μαρίας της Χάππαινας, της κόρης του μαζί μέ τήν άσημένα εικόνα του καϊκιού κι ένα φυλαχτό. Νά, γιατί οι παλιοί εκείνοι είχαν τόση ευλάβεια κ' είχαν και δύναμη, πού τήν άντλούσαν από τήν πίστη τους στό Θεό.

Και τί νά πρωτοθυμηθώ από τά κατορθώματα του καπετάν-Τσοτάρρα. Γιατί, παιδιά μου, καθώς τά σπίτια μας βρισκο-

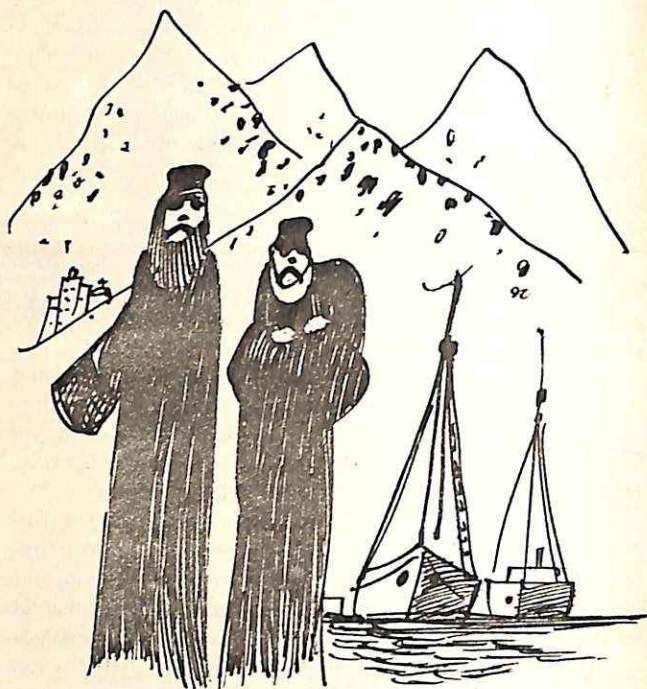
νταν κοντά-κοντά, μαζευόμαστε με τό πούπαιρνε νά βραδιάζει κι αποσπερίζαμε στο δίπατο νεοκλασσικό άρχοντικό του με τόν καταπράσινο κήπο του γεμάτο πορτοκαλιές, λεμονιές, βασιλικούς, γεράνια, φούλια ινδικά και γαρδένιες. Τέτοιον καιρό μωσχομύριζε. Καθόμασταν στα σκαλοπάτια που ανέβαζαν από τόν κήπο στ' άρχοντικό και κυριολεκτικά ρουφούσαμε με βουλημία ότι μάς έλεγε. Έρχοταν κ' η γυναίκα του, ή κυρά Βασιλική, μιά λιγνολυγερή πανέμορφη γυναίκα που μάς φίλευε γλυκό του κουταλιού φτιαγμένο από τά χέρια της.

Τό πάθος του καπετάν-Γιάννη, ή μεγάλη του αγάπη ήταν ή θάλασσα. Σάν νά τόν άκούω με τή βαρειά φωνή του νά άφηγείται τίς περιπέτειές του:

«Θερίο άνήμερο τό νερό. μάς έλεγε, θερίο κι ό άνθρωπος. Φωτιά στή φωτιά. Ήταν τότε που μεταφέραμε λαγίγια και κανάτια και πιάτα πήλινα και τσουκάλια από τήν Αίγινα στήν Πάτμο. Στ' άνοιχτά της Μύκονος μάς χάλασε ό καιρός. Έγινε τέτοια θαλασσοταραχή, σωστός σίφουνας, πού κοντέψαμε νά πνιγούμε. Μάς πήρε και μάς σήκωσε. Κρατιόμασταν γερά, με τούς ναύτες, άλλος στήν πλώρη, άλλος στήν πρύμη. Τό σκάφος άκυβέρνητο έμοιαζε με καρυδότσουφλο. Μαζί μας είχαμε κι ένα μικρό Κασιωτάκι, κουτσό από γεννησιμιού του. Γνώριζα τόν μάρμπα του και τό πήρα στο έπάγγελμα. Μέσα σ' εκείνη τήν κοσμοχαλασιά τό χάσαμε τό ναυτάκι, τό άρπαξε ένα τεράστιο κύμα. Και τώχαμε ξεγράψει. Μετά αλλάξαμε γραμμή και πηγαίναμε Πειραιά-Άγιον Όρος. Κουβαλούσαμε κερσετέ ξυλεία. Με ξερετε δά με τ' άγιωτικά μου. Οί ναύτες έμένανε κάτω στόν άρσανά, μά εγώ ανέβαινε στο Καθολικό, με τούς καλογέρους. Δέ φαντάζεστε, λοιπόν, τήν έκπληξή μου, όταν διαπίστωσα ότι ένας από αυτούς, ό πάτερ-Θεολόγος, δέν ήταν άλλος από τό Κασιωτάκι...

Τόν έβλεπα κι έτριβα τά μάτια μου. Μόνο σάν με πήρε τό Κασιωτάκι στο κελλί του και μου διηγήθηκε πώς σώθηκε, έπεισθηκα κι έκανα τό σταυρό μου και δοξολόγησα τόν Θεό και τόν Άι-Γιάννη τόν Θεολόγο, που έκαναν τό θαύμα. Δυό όλόκληρα μερόνυχτα πάλευε τό ναυτόπουλο με τό κύμα κι όταν κόντευε πιά νά χάσει τίς αισθήσεις του, τούρθε στο νου νά τάξει στόν Άγιο, που πηγαίναμε στο νησί του, πώς θά έβαζε τό ράσο και θ' άφιερωνόταν στή χάρη του, αν τόν έσωζε από εκείνο τό κακό που τόν είχε βρεί. Έτσι κι έγινε. Δέν πέρασε ούτε ένα τέταρτο της ώρας κι εφάνηκε ένα πατινιώτικο καράβι. Ό καιρός βαστούσε άκόμα, αλλά ήταν πεσμένος. Τόν άνεβάσανε στήν κουπαστή και τόν πήρανε μέσα. Στήν Πάτμο, του πέρασαν μιά άπλή εύχή κι ό πνευματικός του μοναστηριού τόν συμβούλεψε νά πάει νά μονάσει στόν Άγιον Όρος, που βρισκόταν μακριά από τόν κόσμο, νά μήν έχει περισπασμούς. Μά ή ιστορία του πάτερ-Θεολόγου δέν τελειώνει εδώ. Τώρα αρχίζει. Βαρεία ή καλογερική, που λέει ό λαός. Ό Θεολόγος μετά από δυό χρόνους που έκαμε στο μοναστήρι, άρχισε νά αποζητάει τή θάλασσα. Είναι νόμος αυτός, όποιος ζυμωθεί με τήν άρμύρα της, ό,τι και νά του καταφέρει, σάν βρεθεί μακριά από τή θάλασσα είναι σάν νά βρísκεται έξω από τά νερά του. Κάθε τόσο άφηνε τό μοναστήρι και τριγυρνούσε τίς άκρογιαλιές του Άθω. Καθόταν με τίς ώρες κι άκουγε τά κύματα περιμένοντας κάτι να του πούν, κάποιο μήνυμα νά του φέρουν.

Σέ μιά πανήγυρη στα Καυσοκαλύβια ό πάτερ-Θεολόγος γνώρισε έναν άλλο ρασοφόρο ναυτικό, τόν καπετάν Άλέξανδρο, που τόν έλεγαν πιά Νίκωνα κι είχε γεννηθεί στα μέρη της Ρωσίας. Για πολλά χρόνια ήτανε καπετάνιος στα σάπια του Δούναβη. Εκείνος του μίλησε για τό μεγάλο

ποτάμι που έμοιαζε με θάλασσα και για τά καράβια του. Ήταν ωραία μορφή ό πάτερ Νίκων, άλλοτε Άλέξανδρος.

Δέν είναι άσυνήθιστο τό γεγονός νά γίνονται οί ναυτικοί έρημίτες. Έχω γνωρίσει στο Άγιο Όρος άρκετούς από δαύτους. Τό φαινόμενο δέν είναι χωρίς εξήγηση: Και οί ναυτικοί έρημίτες είναι, αν τύχει νάνα και θεοφοβούμενοι εύκολα καταλήγουν στο μοναχισμό. Όπως πηγαίνουν και μερικοί για νά σωθούν για τά κρίματα που έχουν καμωμένα.

Κείνος όμως ό πάτερ Θεολόγος ήταν άλλο πράμα. Έγινε βλέπετε καλόγερος από άνάγκη. Όταν ήθελε νά κουνηθεί για καλά στή θάλασσα έπαιρνε τήν εύχή του ήγούμενου του και ξανοιγότανε με τή βάρκα στο πέλαγος νά πιάσει κανένα ψαράκι για τόν ίδιο και τούς αδελφούς. Δέν ήταν φορά που νά γυρίσει με άδεια χέρια κι έτσι τόν έστελναν ταχτικά. Οί καλόγεροι, ξεύρετε δέν τρώνε ποτέ κρέας παρά μόνο ψάρι, όταν βέβαια δέν έχουνε νηστεία. Μά ό σεβντάς του Θεολόγου ήταν αγιάτρευτος. Και μιά ωραία πρωία τά μάζεψε κι έφυγε για τό Δούναβη, μή τυχόν και τόν συναντούσε κανένας γνωστός και μάθαινε πώς δέν κράτησε τό λόγο του. Τόν τυραγνούσε βέβαια και τό τάμα του στόν Άγιο, αλλά ό Άγιος γνώριζε τί τόν βασάνιζε τόν φτωχό κι έκανε πώς δέν έβλεπε... Στο Δούναβη ό Θεολόγος προόδεψε. Έγινε μέγας και τρανός, όπως πολλοί Ρωμηοί από τήν Ιθάκη και τήν Κεφαλονιά.

Ετούτοι ιδίως είχαν στα χέρια τους τήν ναυτιλία και τό εμπόριο. Φαντάζεστε τί μεγαλόπρεπο θέαμα παρουσιάζανε τά ελληνικά καράβια, άλλα δεμένα στα λιμάνια κι άλλα νά ταξιδεύουνε στο Δούναβη με τά ελληνικά ονόματά τους παρμένα από τήν αρχαιότητα: «Ζεύς», «Ποσειδών», «Σαπφώ», «Όλυμπία», «Ερμής», «Προμηθεύς», «Άχελώος», «Άραχθος», άλλα βυζαντινά «Άρχάγγελος», «Παναγία», «Παντοκράτωρ», «Μιχαήλ» κι άλλα από τή νεώτερη ιστορία της Ρωμοσύνης «Ρήγας Φεραίος», «Άιβαλι», «Κανάρης».

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Στίς 30 Ιουλίου έξεδήμησε σέ γήρας βαθύ ό γνωστός στα ελληνικά γράμματα λογοτέχνης και συγγραφέας, Σπύρος Παναγιωτόπουλος. Με άκμαίες μέχρι τέλους τίς πνευματικές του δυνάμεις, τήν διαύγεια του νου και τήν καθαρότητα της καρδιάς, ύπηρετησε τόν ελληνικό λόγο σ' όλη τήν μακρόχρονη ζωή του. Αντλώντας από τήν Έλληνική παράδοση και τά ήθη τά πατροπαράδοτα του λαού μας, εκκαλιέργησε στήν ψυχή αυτού του λαού τίς καθαρές και γόνιμες αξίες που τόν έξέθρεψαν, τόν συντήρησαν και τόν έστήριξαν στόν πολύχρονο γεμάτο δοκιμασίες και όδύνες βίο του. Και είναι από τούς τελευταίους, σχεδόν ό τελευταίους, από τούς πνευματικούς οδηγούς αυτού του τόπου που στήριξαν τό έργο τους σ' αυτές τίς γνήσιες πηγές και μ' αυτών τό άντλημα, άμιγές και άνόθευτο άρδευσαν τήν ψυχή του Γένους.

Ιδιαίτερα αξιοσημείωτη και σημαντική ύπηρεξε ή προσφορά του Σπύρου Παναγιωτόπουλου στήν Έρυθροσταυρική νεότητα. Έρυθροσταυρικής βραβευμένος ό ίδιος για τήν πολύχρονη προσφορά του στήν Έρυθροσταυρική ιδέα είχε στρατευθεί όλόψυχα στήν ύπηρεσία του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος. Για δεκαετίες όλόκληρες διήθνηε τό περιοδικό του και ήταν ένας από τούς κύριους συνεργάτες του, που έγέμιζαν τίς σελίδες του με τό προϊόν του έκλεκτού του καλάμου.

Όλοι όσοι συνεργάστηκαν μαζί του θυμούνται πάντα τήν μέχρι τέλους συνέπειά του, τήν ευγένεια, τήν διακριτικότητα και τήν μετριοφροσύνη του. Είναι χαρακτηριστικό ότι με επιμέλεια απέφευγε νά επιδείξει σ' αυτούς ποιός είναι. Ήταν ό μεστός πνευματικός άνθρωπος. Οί ευτυχείς ομοτράπεζοί του στο κοινό έργο από τούς καρπούς του τόν επιγίνωσκαν. Κ' ήσαν αυτοί πολλοί και εύχυμοι. Έφυγε για τήν χώρα των δικαίων πλήρης ήμερών και πλήρης έργων αγαθών. Τόν συνόδευσαν οί συνεργάτες του στο έξοδί του με θλίψη. Η προσφορά του όμως μένει. Κ' ή ελληνικότητά του, κίνητρο ζωής, παραμένει γι' αυτούς που συνεχίζουν παρακαταθήκη και ευθύνη.

Άθαν. Κ. Άρβανίτης
Πρόεδρος του Κ.Α.Σ. του Ε.Ε.Σ. Νεότητος

«Δραγατσάνη». Πάρα πολλά ταξιδεύανε με τήν ελληνική σημαία, κι άλλα, ελληνικά κι αυτά, με τή σημαία της Γαλλίας, της Άγγλιας, της Ιταλίας, της Ρουμανίας. Στίς αρχές του αιώνα μας όλα μαζί ξεπερνούσαν τά 300: σάπια, ρουμουλκά, γερανοί, τάνκ και τσάμια».

Εδώ σταμάτησε ό κύρ-Παντελής τήν ιστορία του καπετάν-Τσοτάρη να πάρει άνάσα, αλλά τά παιδιά του δέν τόν άφησαν νά ήσυχάσει.

Και τί είναι, πατέρα, ό άρσανάς, που μάς είπες, ρωτούσε ό Νεκτάριος.

Τά λιμανάκια των μοναστηριών, παιδί μου, άπαντούσε εκείνος, με τά σπιτόπουλα, όπου άσφαλίζουνε τά καΐκια και τίς βάρκες τους οί καλόγεροι, καμιά - δυό αποθήκες και τό κελλί του άρσανάρη, όταν τό μοναστήρι είναι χτισμένο μακριά από τόν άρσανά, όπως είναι τό Χιλινδάρι, ή Κωσταμονίτρη, ή Φιλοθέου κι άλλα άκόμη στόν Άγιον Όρος.

Και τό Καθολικό τί είναι; πεταγόταν ή Δούκισσα.

Τό Καθολικό, κόρη μου, τή διαφώτιζε ό κυρ-Παντελής είναι ό κεντρικός Ναός του μοναστηριού. Πρέπει νά γνωρίζετε ότι κάθε μοναστήρι έχει πολλές άλλες μικρότερες εκκλησιές, που λέγονται παρεκκλήσια. Οί πιά πολλές βρίσκονται μέσα στα τείχη, στόν περίβολο του μοναστηριού, υπάρχουν όμως κι άλλες έξω άπ' αυτόν, στο Κοιμητήρι ή

ΨΗΦΙΣΜΑ

Τό Κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος, διά τήν εις Θεόν έκδημιάν του

ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
Λογοτέχνη - Συγγραφέα

ό όποιος διετέλεσε επί μακράν σειρά ετών μέλος της Έφορείας του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος, με πλουσίαν εις αυτόν προσφοράν και Διευθυντής Συντάξεως με γόνιμον και ύψηλης στάθμης έργον εις τό Περιοδικόν «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ», αποφασίζει όπως:

- α) άποσταλή συλλυπητήριον τηλεγράφημα εις τήν οικογένειαν του μεταστάντος
- β) παρακολουθήση τήν έκφοράν του
- γ) καταθέση, αντί στεφάνου, ποσόν δρχ. 10.000 υπέρ του υίοθετηθέντος υπό του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Νεότητος σχολείου της Όρθοδόξου Ίεραποστολής εις Κανάγκα του Ζαΐρ "Lumière des Nations"
- δ) διαβιβασθή άντίγραφον του παρόντος εις τήν οικογένειαν του έκλιπόντος
- ε) δημοσιευθή τό παρόν εις τό Περιοδικόν «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ» και εις τας έφημερίδας «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» και «ΕΣΤΙΑ».

Ό Πρόεδρος του Κ.Α.Σ. του Ε.Ε.Σ. Νεότητος
ΑΘΑΝ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
Τ. Γεν. Δ/τής Υπουργείου Παιδείας

άκόμη πιά μακριά. Στο Καθολικό γίνεται συνήθως τό μεσονυχτικό κι ό όρθρος, ενώ στα παρεκκλήσια κάνουν εκ περιτροπής τή θεία λειτουργία. Σε κάποια μοναστήρια ύπάρχει παλιό και νέο Καθολικό, που είναι πιά μεγάλο, και φαίνεται πώς χτίστηκε όταν οί καλόγεροι έγιναν πολλοί και δέν τούς χωρούσε τό παλιό, όπως στή Μονή Ξενοφώντος.

Μάς είπες, πατέρα, για τό μεσονυχτικό; τί είναι αυτό; ήθελε νά μάθει άκόμη ό Νεκτάριος.

Οί καλόγεροι, γιέ μου, περνούν πολλές ώρες μέσα στο Ναό, μά και στα διακονήματά τους, έτσι λένε τά καθήκοντα που είναι έντεταλμένοι νά κάνουν, π.χ. άλλος είναι υπεύθυνος για τή βιβλιοθήκη, άλλος για τό μεγειρείο, άλλος για τήν αποθήκη, που πή λένε δοχειό, ό άλλος για τόν κήπο ή τό άμπέλι, άλλος για τό άρχονταρίκι, δηλαδή τήν αίθουσα υποδοχής, άλλος για τήν Τράπεζα, όπου τρώνε όλοι μαζί, όταν εργάζονται λένε ψιθυριστά τήν εύχή: «Κύριε Ίησοϋ Χριστέ ελέησόν με». Πριν τόν Όρθρο, λοιπόν, τά μεσάνυχτα, όπου νά φέξει, λένε ένα σωρό αναγνώσματα, ψέλνουν, προσεύχονται επί δυό, βάλε και τρεις ώρες.

Μπράβο ύπομονή, βρήκε νά πει ή Δούκισσα.

Μά αυτή είναι ή τροφή τους, παιδιά, γι' αυτό γινανε καλόγεροι, τούς εξήγησε ό πατέρας.

(Συνεχίζεται)

τήν παρηγοριά του ήλιου. Μά οι νύχτες μας ήταν έφιαλτικές. Συχνά, μόλις μας είχε πάρει ο ύπνος, άκούγαμε έντρομοι τη σειρήνα και άρπάζοντας το παιδί κατακυλούσαμε κατά το καταφύγιο για να σπιβαχτούμε εκεί τρέμοντας, χωρίς να ξέρομε για πόση ώρα. Άκούγαμε το φοβερό μουγκρητό των άεροπλάνων και το σκάσιμο της κάθε βόμβας που εξαπέλυαν. Κοιταζόμαστε περίτρομοι... Πόσοι θά βρήκαν το θάνατο άνάμεσα στα έρειπια; Ποιούς θά κλαίγαμε αύριο;

Πρώτα γυρίζαμε στα κρεβάτια μας, για να ξανακατεβούμε πάλι σέ λίγο.

Στην πολυκατοικία που μέναμε είμαστε μόνο δυο Χριστιανικές οικογένειες. Οι άλλες πέντε ήταν Έβραιοι. Άξιολύπητοι, ψυχικά κουρέλια, αποφάσιζαν να φύγουν καινά κρυφτούν, μία και ήξεραν τις διαθέσεις των Ναζί απέναντί τους. Ήδη οι συγγενείς των στο κάθε πέραςμα των Ούννων βρήκαν το θάνατο και τη συμφορά.

Μας συμβουλευτήκανε και πραγματικά τους ώθήσαμε να φύγουν όσο πιο διακριτικά μπορούσαν. Η οικογένεια που καθόταν ακριβώς στο απέναντί μου διαμέρισμα έφυγε για ένα μακρινό χωριό της Χαλκίδας. Πήραν Χριστιανικά όνόματα, άλλαξαν έπιθετα, κρέμασαν σταυρουδάκια στα στήθη τους, μάς έδωσαν τα πολυτιμότερά τους ήδη να τα περισόσουμε και χάθηκαν. Τους ξαναείδαμε όταν ο πόλεμος τέλειωσε. Άλλά όσοι δέν έκαμαν την απόφαση να κρυφτούν, μαρτύρησαν.

Έγινε μπλόκο στην πολυκατοικία και τους κατέβασαν με το ζόρι από τα σπίτια τους και οι κραυγές τους μάς σπάρξαν την καρδιά μέσα στη μαύρη νύχτα. Γιατί τα μπλόκα γινόντουσαν βράδυ. Έτσι άρπαζαν ό,τι ήθελαν οι άτιμοι κι άνανδροι καταχτητές από τα θύματά τους. Μόνο μια Έβραιοπούλα γλύτωσε για πάντα... Η πανέμορφη Ίουδήθ -μά που τη φωνάζαμε Χριστίνα. Τους ξέφυγε -δήθεν πώς ήθελε να πάρει το ζακετάκι της κι έτρεξε με όρμη, έσπρωξε το παράθυρο -ρολό- προς τα έξω και έπεσε από τόν τρίτο όροφο στο δρόμο στην όδό Θάσου- κάτω στο πλακόστρωτο πεζοδρόμιο...

Τό γδοῦπο του κορμιού της άκούω άκόμη και την τελευταία της φοβερή κραυγή:

- Σώθηκα...

Πολλές φορές με κατασκότεινο τό σπίτι μας και άραιωμένα τα ρολά του μπαλκονιού κοιτάζα τόν έρημο δρόμο που κάπου διάβαινε μία όπλισμένη περίπολος κι άκούγα τα βαριά τους βήματα να ήχουν στα πεζοδρόμια. Τότε μ' έπιανε φριχτή μελαγχολία για τό τί θά ξημέρωνε αύριο. Ξαφνικά άστραποβολούσαν ψηλά στον ούρανό φωτεινές δέσμες από τεράστιους πολεμικούς προβολείς που διασταυρώνοντας τα φώτα τους, προσπαθούσαν να ανακαλύψουν τό άθόρυβο συμμαχικό άεροπλάνο και να τό καταρρίψουν.

Άρχιζα άπελπισμένες προσευχές για τη σωτηρία του... Μά δέν περνούσε πολλή ώρα και ό συναγεμός μας έκραζε στα καταφύγια, γιατί ψηλά στα ούράνια διαδραματιζονταν μάχες και τό σφύριγμα των Στούκας και τό σκάσιμο των βομβών έμοιαζαν να μάς κατεβάζουν στην Κόλαση.

Μόλις ξημέρωνε, άνοιγαμε τα παράθυρά μας και με τρόπο κοιτάζαμε τό δρόμο.

Λέω με τρόπο, γιατί άπειρες φορές άντικρίζαμε μικρές πομπές χωρίς παπά και ψάλτες. Κάρα γεμάτα πτώματα πεινασμένων αδελφών μας πήγαιναν για όμαδική ταφή. Σκεπασμένα τα πτώματα με τσουβάλια και βρώμικες λινάτσες, που δέν έφταναν για να καλύψουν τα κοκκαλιάρικα και κατακίτρινα τεντωμένα γυμνά ποδάρια...

Κολλητά στο σπίτι μας και πλά - πλάι -μέσα στην όδό Θάσου- στεγαζόταν σ' ένα σπίτι δώροφο, έπιταγμένο, ένα κλιμάκιο- των Ες-Ες. Γιγαντόσωμοι Γερμανοί με τα κράνη τους και τα αυτόματά τους, και τίς διακριτικές άλυσίδες πάνω στα φαρδιά τους στήθη, πηγαινοέρχονταν μέρα και νύχτα και συχνά κουβαλούσαν σέ αυτόκίνητα -κλούβες όσους έπιαναν στα άπαίσια μπλόκα τους. Και τότε άκουγες οίμωγές και πνιχτές κραυγές εκείνων που σαδιστικά βασάνιζαν.

Πάντα λιγούπινη τ' άκούγα στη φοβερή ήσυχία της φρικτής νύχτας και έτρεμα στο κρεβάτι του... Θεέ μου... Με ποιο τρόπο θά ρχόταν και τό δικό μας τέλος; Έπειτα κάθε μέρα που ξημέρωνε ήταν ένα μεγάλο έρωτηματικό για όλους μας. Στα μπλόκα έπιαναν όποιον τους τύχαινε, σίς ούρές οι άδέσποτες σφαίρες σκοτώνανε τό δυστυχή διπλανό σου, χωρίς να τό καταλάβεις και οι βομβαρδισμοί έθαβαν στα έρειπιά τους κάθε βράδυ κι άλλους... Άσε πιά τους άμέτρητους και άγνωστους που πέθαιναν από πείνα και στερήσεις.

Ένα μεσημέρι γυρίζα βιαστική από ιδιαίτερα μαθήματα και κατευχαριστημένη γιατί στη σκούλα μου πήρα την άμοιβή μου... Μία φραντζόλα σιταρένια χωριάτικη, μία κονσέρβα κορν-μπιφ και μία σοκολάτα για τό παιδί. Θά γινόταν πανηγύρι στο σπίτι.

Φτάνοντας στην Πλατεία Άμερικης είδα πλήθος κόσμου να γεμίζει τη μικρή πλατεία και από τό βάθος της όδοῦ Πατησίων να έρχεται με στρατιωτικό βαρύ βηματισμό ένα όχημα κατοχικό. Φοβήθηκα άλλά ή περιέργειά μου δέν με άφησε να φύγω. Κανείς δέν ήξερε τί θά γινόταν.

Μά να, κάποιος στρατιώτης άνέβηκε με γάντζους στα πόδια τό μεγάλο στύλο που κρεμόταν τό άχρηστο πιά ηλεκτρικό φώς της Πλατείας. Εκεί πάνω έδεσε με γερούς κόμπους ένα σχοινί χοντρό.

Τό ίδιο έκαμε και στον ακριβώς άντίστοιχο στύλο.

Στό μεταξύ τό άγημα έφτασε. Όλοι με τρόπο παραμερίσανε σίς πλαϊνές παρόδους, Σπάρτης, Μηθύμνης, Θήρας.

Από ένα αυτόκίνητο φυλακών κατέβασαν δυο Ρωμιούς, καλοστεκούμενους και καλοφτιαγμένους, όπως έδειχναν τα κορμιά τους. Τα πρόσωπά τους δέν φαίνονταν από τό σκύψιμο. Οι στρατιώτες, κατόπιν παραγγέλματος του άξιωματικού των -πού δόθηκε με άπαίσια βροντερή φωνή- έκλεισαν σέ τετράγωνο τη μικρή Πλατεία.

Κατάπληκτοι άντιληφθήκαμε ότι έστρωχναν βάνουσα με τίς μπότες τους τους δύο κακομοιριασμένους.

Τους χώρισαν, τούς σήκωσαν ψηλά και έβαλαν τό λαιμό του καθενός σίς έτοιμες θηλιές που κρέμονταν από τούς ηλεκτρικούς στύλους.

Τότε μπήκε ό κόσμος στο νόημα και ψίθυρος φρίκης άκούστηκε.

- Κρεμούνε δυο μαυραγορίτες... Φώναξε κάποιος.

- Πουλούσανε λάδι για χρυσές λίρες... Είπε άλλος.

- Και νοθευμένο... Συμπλήρωσε τρίτος.

Ο πόλεμος άγριεύει τόν άνθρωπο. Τόν κάνει θηρίο άνήμερο.

Ο κόσμος κινήθηκε προς τό άπαίσιο θέαμα. Πολλοί κρατούσαν τα παιδιά τους και τα σήκωσαν στα χέρια για να ιδούν καλύτερα.

Μία διάθεση για λιποθυμία με κυριέψε κι έφυγε από την όδό Λευκωσίας για να χαθεί από τα μάτια μου ή εκτέλεση κι έφτασα σπίτι σέ κατάσταση άλλοφροσύνης.

Έκλεισα με όρμη τα παράθυρα που έβλεπαν προς τό δρόμο και προσπάθησα να ήρεμήσω. Όταν τά ξανάνοιξα τό

άπόγευμα ή όδός Πατησίων είχε γεμίσει κόσμο που έτρεχε να καμαρώσει την τιμωρία των δύο δυστυχισμένων. Έρχονταν απ' όλα τα σημεία, με τα πόδια, για να ιδούν πόσο θηρίο είναι ό άνθρωπος και τί δεινά φέρνει ό πόλεμος σέ μία χώρα, που ποτέ δέν έβλαψε κανένα, μά που έχει τό προνόμιο -άν και τόσο μικρή- να είναι γενναία και να έχει εξέχουσα θέση στην Εύρώπη με τα λιμάνια της και τα τόσα νησιά της...

Δέν σβήνονται από τη μνήμη τέτοιες φρικτές έμπειρίες και δέν θά θελα να ζήσω άν πρόκειται άλλη μία φορά ν' άντηγήσει στον κόσμο νέο σάλπισμα πολέμου. Χίλιες φορές καλύτερος ό θάνατος.

Τά ιδιαίτερα μαθήματα άρχιζαν να με κουράζουν, γιατί από σπίτι σέ σπίτι πήγαινα με τα πόδια, άφου μέσα συγκοινωνίας δέν είχαμε. Έπειτα είχα πολύ άδυνατίσει και θά πρεπε να λιγοστέψω τούς δρόμους για να κρατηθώ σέ κάποια ύγεια. Άποφάσισα λοιπόν να συγκροτήσω γκρούπ πρῶνιν στο σπίτι μου από 5-6 παιδάκια της Α' τάξης. Έτσι θά πρόσεχα και τό παιδί τό δικό μου. Η πληρωμή θά ήταν πάντα σέ είδος. Τό φαγητό λοιπόν ύπήρχε πάντοτε, όχι σπουδαίας ποιότητας, άλλά σε ποσότητα άρκετό.

Δούλευε κι ό πεθερός μου, έφερνε κι ό άντρας μου τη μεσημεριανή του γενναία μερίδα και κάπως συνήλθαμε.

Τότε ήταν που μία φίλη μου Κρητικιά που πρότεινε να μου δάνειζε μία καλή της ύπηρεσία, γιατί θά πήγαινε στα πεθερικά της στην Πάτρα. Με χαρά μου τό δέχτηκα, γιατί έτσι είχα περισσότερο καιρό να πάρω κι άλλα μαθήματα -τό άπόγευμα- μία και θά είχα άνθρωπο ν' άφήνω τό παιδί.

Τήν άλλη μέρα ήρθε μία κοπελάρα γεροδεμένη και συμπαθητική. Τη λέγανε Κατερίνα Κοσμοχειλή και καταγόταν από τό Κορωπί. Δουλεύετρα, καθαρή, πρόθυμη, αγάπησε όλους μας, μά πιο πολύ τό γιό μου κι αυτό με σκλάβωσε. Τήν περιποιόμουνα πολύ και τη λογάριζα σά μέλος της μικρής μας οικογένειας.

Μία βραδιά, έξω από τό Κορωπί, δικοί μας έπιασαν σέ ένέδρα Γερμανούς στρατιώτες και σκότωσαν τρεις.

Μόλις τό έμαθαν οι δυνάμεις Κατοχής, έστειλαν στρατό και περικύκλωσαν τό χωριό ένα γύρο, ώστε να μήν μπορούν να ξεφύγουν οι κάτοικοι του.

Όσοι τό πήραν είδηση, κατάφεραν με κίνδυνο της ζωής τους ν' άνεβούν στα γύρω βουνά και να κρυφτούν όπου μπορούσαν. Μά οι περισσότεροι πιάστηκαν στη φάκα.

Οι Γερμανοί, θηριώδεις όσο ποτέ, μπήκαν στο χωριό και άρπαξαν όσους άντρες προφτάσανε. Τίς γυναίκες τίς βίασαν στα γύρω χωράφια -μπροστά στα μάτια των μικρών παιδιών...

Μπήκαν και στο σπίτι τό φτωχικό της Κατερίνας μας, μά οι δικοί της είχαν προλάβει να βγούν στα βουνά. Μόνο ό μεγαλύτερος αδελφός της -ό Στέλιος- που ήταν άρρωστος με θερμές και έτρεμε σάν ψάρι από τόν πυρετό, έμεινε στο σανιδένιο κρεβάτι του, ολομόναχος. Όρμησαν καταπάνω του οι φοβεροί δήμιοι. Τόν άρπαξαν σηκωτό και τό πήγαιναν για την όμαδική εκτέλεση των όμηρων που πιάσανε. Βγαίνοντας στην αύλή του σπιτιού, είδαν τό χωριάτικό φούρνο που έμεινε άναμμένος για να δεχτεί τό φρεσκοζυμωμένο ψωμί. Μόνο τέτοια τέρατα θά μπορούσαν να έκαναν αυτό που έπακολούθησε. Τραμπάλισαν μία δυο φορές τόν άρρωστο και τόν πέταξαν μέσα στον πυρωμένο φούρνο. Κι έκλεισαν και την καμαρωτή πόρτα του με τό καπάκι της.

Κατενθουσιασμένοι με τό κατόρθωμά τους έφυγαν για να τελειώσουν και με τούς άλλους Κορωπιώτες. Πολλή δου-

λειά σήμερα για τα άνθρωπόμορφα τέρατα...

Βούιξε ή κατακαμένη Άθήνα σάν μαθεύτηκε ή άνήκουστη θηριωδία των τυράννων μας. Τό μαθε κι ή Κατίνα μας και σάν τρελή ξεκίνησε με τα πόδια για τό χωριό της. Έτρεμε να μάθει για την τύχη των δικών της.

Σέ δύο μέρες γύρισε άγνώριστη. Τα κατάμαυρα μαλλιά της είχαν μισασπίσει... Τρελή από τη λύπη της για τό φριχτό θάνατο του αδελφού της, που πάντα της έταξε πώς δέν θά έβαζε στεφάνι με την καλή του, άν δέν πάντρευε πρώτα τη μεγάλη του αδελφή. Τήν Κατίνα...

Μέρα - νύχτα έκλαιε και τόν μοιρολογούσε ταπεινά - ταπεινά.

- Που να ξερε ή μαύρη μάνα μας, Στέλιο μου, σάν άναβε τό φούρνο, πώς θά ψηνόταν τό ίδιο της τό σπλάχνο... Γιατί δέ βρέθηκε και για σένα μία σφαίρα παλικάρι μου...

Πολύς καιρός πήγε για να την καλμάρομε.

Κάθε περίπατός της ήταν εκεί. Μας ίστορούσε πώς ή μάνα της έκλεισε για πάντα τό φούρνο με τό καπάκι του και άναβε μπροστά στην πόρτα του άκοιμητο καντήλι και τό σπερνό λιβάνιζε και στόλιζε τό πορτάκι του με βασιλικό και μυριστικά.

- Μά και μήπως δέν ήτανε ό τάφος του Στέλιου μας; Έλεγε σκουπίζοντας τα μάτια της με τό άσπρο μαντίλι της με τη μαύρη φάσα γύρω - γύρω.

Με τόν καιρό έπαψε να μοιρολογά. Μά έπεσε σέ άμιλητη μελαγχολία που δέν μπορούσε να την άφήσει με κανένα τρόπο. Σκοτώθηκε μέσα της κάθε μελλοντική έλπίδα και κάθε χαρά. Άναγκαστήκαμε -κατόπιν της συμβουλής του γιατρού μας- να τη στείλομε πίσω στο χωριό της, στη μάνα της... Άργότερα μάθαμε πώς την έκλεισαν οι δικοί της σέ κλινική.

Ένα άκόμη θύμα των Ναζί, μέσα στα τόσα έκατομύρια άλλα.

ΜΑΡΙΚΑ ΒΕΛ ΦΡΕΡΗ

Η Μαρίκα Βελ. Φρέρη γεννήθηκε στο Ήράκλειο Κρήτης τό 1907. Δίδαξε στην ιδιωτική εκπαίδευση από τό 1924 ως τό 1968 και μάλιστα συνέχεια στην πρώτη τάξη. Άσχολήθηκε με τη λογοτεχνία και τη μουσική, έγραψε παιδικό θέατρο και τραγούδια. Επίσης μουσική για παιδική όπερέττα. Τακτικός συντάκτης σέ διάφορα περιοδικά και έφημερίδες. Γράφει στη Κρητική έφημερίδα «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ» τακτικά χρονογραφήματα, και στην εβδομαδιαία έφημερίδα «ΚΑΘΟΛΙΚΗ» ποικίλα άρθρα.

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΓΚΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΙΟΓΚΑ ΣΤΙΣ ΙΝΔΙΕΣ

«Ο Δημητρός, τ' αδέρφι σας, μικροί Έρυθροσταυρίτες, ήρθε μόνος του αυτή τη φορά να μου δώσει το γράμμα που πήρε πριν λίγες μέρες από τον πατέρα του.

– Είχε πάει στις Ίνδιες, μου είπε. Λέτε να το ευχαριστηθούν αυτό το ταξίδι και τα άλλα παιδιά που θα το διαβάσουν;

«Ο Δημητρός ανησυχούσε. Έγώ όμως είμαι σίγουρος πως και τούτη τη φορά θα κάνετε καλό ταξίδι.

«Παιδί μου, το γράμμα σου που πήρα τελευταία πολύ μ' ευχαρίστησε. Όταν θα πάρεις εσύ το δικό μου θα πλησιάζει του Σταυρού. Είμαι σίγουρος πως θα θυμηθείς τη μανούλα σου στις 14 του μηνός, που γιορτάζει.

»Σ' αυτό το τελευταίο μας ταξίδι είχαμε μιά ανωμαλία. Χάλασε μία μηχανή κι έπρεπε να διακόψουμε το ταξίδι μας για 15 μέρες. Έτσι αναγκαστήκαμε να μείνουμε στην Καλκούτα ως χθές το πρωί.

»Η αλήθεια είναι πως ξεκουράστηκα άρκετα κι έκαμα μιά ομορφη διαδρομή ανεβαίνοντας με πλοιάριο τόν Γάγγη, τόν ιερό ποταμό τών Ίνδιων. Πεδιάδες κατάφυτες, δάση πυκνά με άγρια θηρία, ποτάμια πολλά, και πάνω απ' όλα τα Ίμαλάια.

»Παιδί μου, πió επιβλητικό θέαμα δέ θα μπορούσες να φανταστείς. Μιά ατέλειωτη έκταση από κορυφές χιονισμένες και πάνω απ' όλες τό καμάρι της Στέγης του Κόσμου, ή ψηλότερη κορυφή της Γής, τό Έβερεστ, πού φτάνει τά 8848 μέτρα.

»Οί Ίνδοί έμποροι θέλοντας να μεταφέρουν τά προϊόντα της χώρας τους στό Θιβέτ, τήν παράξενη χώρα πού βρίσκεται πίσω από τά Ίμαλάια πρός τά ανατολικά, λάξεψαν στούς απόκρημνους βράχους στενά μονοπάτια πού τα διαβαίνει κα-

ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ

νείς με τήν αναπνοή πιασμένη από ίλιγγο.

»Τήν κορφή τούτη, Έβερεστ, πού οι ντόπιοι τήν ονόμασαν Μάνα τών Θεών του Τόπου, τήν πάτησαν για πρώτη φορά δυό άνθρωποι πριν 32 χρόνια, ο Τένσιγκ κι ο Χίλλαρυ. Θά τούς έχεις, ακούσει, και προπάντων τόν Χίλλαρυ, γιατί τό όνομά του άπασχόλησε πάλι τόν κόσμο. Τήν ίδια εποχή έφθασε στό Νότιο Πόλο. Μιά ακόμη επικίνδυνη εξερεύνηση, μιά νίκη τών ανθρώπων.

»Λυπήθηκα πού δέ σέ είχα μαζί μου. Θά βλεπες τούς ανθρώπους να λούζονται στό ιερό ποτάμι για να ξεπλύνουν τίς αμαρτίες τους. Έτσι πιστεύουν. Έτυχα και σέ μιά τελετή παράξενη. Μιά κηδεία. Έκαψαν τό πτώμα του νεκρού και τή στάχτη του τήν σκόρπισαν στό ποτάμι, για να πάει ο πεθαμένος κατ' ευθείαν στόν Παράδεισο. Τόσο μάλιστα ιερό θεωρείται τό νερό του Γάγγη, πού και στά δικαστήρια οί Ίνδοί όρκίζονται σ' αυτό, όπως έμεεις στό Εύαγγέλιο.

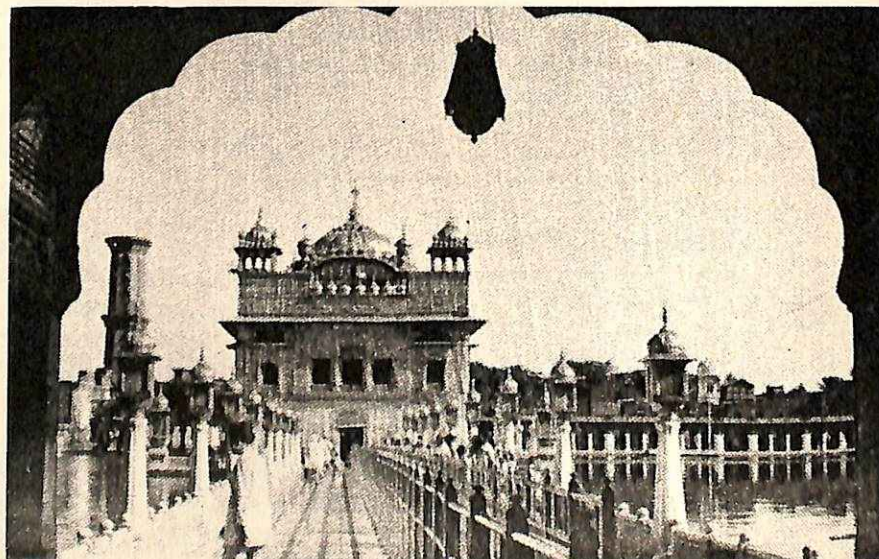
»Η αλήθεια είναι πως τό μεγάλο αυτό ποτάμι, με τίς διώρυγες και τά

παραποτάμια του, είναι ή εύλογία της μεγάλης ινδικής πεδιάδας, που αν και βρίσκεται κάτω από πολύ καυτερόν ήλιο, έχει όψη εύφορου κήπου με δέντρα όπωροφόρα, άγρούς ρυζιού και άλλα.

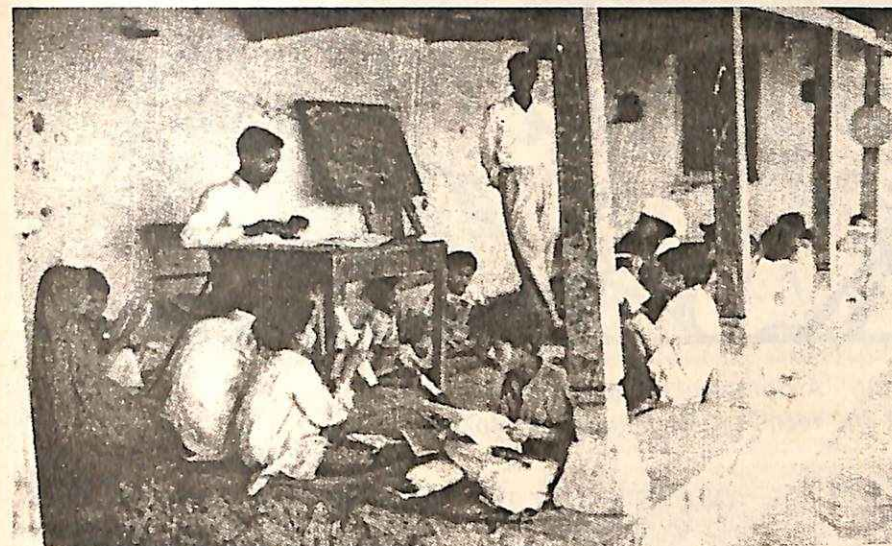
»Ακόμα, είναι και ένα μέσο επικοινωνίας, γιατί στό μεγαλύτερο μέρος του είναι πλωτός.

»Πολλές μεγάλες πόλεις είναι χτισμένες στις όχθες του. Παλιότερη, ψηλά χτισμένη στόν παραπόταμο του Γάγγη, τό Γιάμνα, είναι τό Δελχί, πόλη πού ή ιστορία της αρχίζει πριν από τά χρόνια του Μεγάλου Μογγόλου και είναι θυρική για τά μυθικά της πλούτη.

»Χαμηλά, εκεί πού ο Γάγγης πάει πρός τή θάλασσα, είναι ή Καλκούτα, ή μεγαλύτερη πόλη τών Ίνδιων. Για να φθάσουμε σ' αυτήν από τόν Ίνδικό Ωκεανό, ταξιδέψαμε σχεδόν 200 χιλιόμετρα σ' ένα βραχίονα του Δέλτα του Γάγγη. Όσο πλησιάζαμε, ή κοίτη του ποταμού όλο και στένευε. Οί όχθες του, κατάφυτες, με μικρά χωριουδάκια πού οί ψηλές χουρμαδιές έμοιαζαν να τά προστατεύουν.

«Ο χρυσός ναός του Άμριάρ, θρησκευτικού κέντρου τών Σίχ.

Σχολείο στοιχειώδους εκπαίδευσης σ' ένα ινδικό χωριό.

»Τά τελευταία μίλια, ή άριστερή όχθη του ποταμού είναι ένα δάσος από τά κατάρτια τών πλοίων που είναι συνήθως άγκυροβολημένα εκεί. Τό λιμάνι της είναι πολύ μεγάλο. Όχι βέβαια τό πió μεγάλο πού είδα ως τώρα.

»Η πόλη έχει τελείως εύρωπαϊκή εμφάνιση. Θά ξεχνιόμουν, αν δέν ήταν οί μελαψοί άνθρωποι με τίς γραφικές τους φορεσιές, τά τροπικά δέντρα κ' ή ζέστη – πράγματα πού δέν έχουμε στις δικές μας πόλεις.

»Έκείνο πού θά σου έκανε τή μεγαλύτερη έντύπωση είναι τά μαγαζιά της. Ξέρεις αλήθεια πως τά μαγαζιά είναι ανάλογα με τό είδος τους, σέ ξεχωριστό δρόμο; Σ' ένα δρόμο είναι όλα τά χρυσοχοεία, σ' άλλον τα βιβλιοπωλεία. Έδώ είναι μόνο μαγαζιά πού κάνουν έπιπλα, εκεί, στόν άλλο δρόμο, τά σιδεράδικα.

»Στή βόρεια μεριά της πόλης, είναι ή αγορά τών έγχωρίων. Μιά άπέραντη έκταση από πλίθινα σπιτάκια. Κάθε σπίτι είναι κι ένα μαγαζί, κι ο έμπορος κάθεται ανάμεσα στην πραγματεία του καπνίζοντας τό ναργιλέ του. Εκεί όλα είναι ανακατεμένα. Χαλιά, μεταξωτά χρυσοποίκιλτα, κοσμήματα χρυσά κι άσημένια κάθε είδους, βαμβακερά ύφασματα και διάφορα παλιά πράγματα.

»Έκεί, σ' ένα μικρό μαγαζάκι, βρήκα δυό σάλια της Κασμίρ πού θά άρέσουν της μητέρας σου. Είναι

παλιά, φτιαγμένα ίσως και πριν από διακόσια χρόνια. Κι όμως άμα τά δεις νομίζεις πως έγιναν χτές. Τόσο ζωντανά είναι τά χρώματά τους. Για να μου δείξει ο έμπορος πόσο σπουδαία είναι, μου πήρε απ' τά χέρια τόν κρίκο τών κλειδιών μου και τά πέρασε από μέσα. Τόσο λεπτά είναι. Λένε πως τά παλιά χρόνια τά σάλια τούτα τά θαυμαστά περνούσαν μέσα από ένα δαχτυλίδι. Και να σκεφθείς πως δέν είναι από μετάξι. Είναι από μαλλί ενός είδους κατοικιών πού ζουν στό Θιβέτ. Όχι από τίς τρίχες πού βλέπει κανείς στις κασίκες, αλλά από τό χνούδι που φυτρώνει στις ρίζες τών τριχών.

»Στόν τόπο της καταγωγής τους, τήν ξακουσμένη για τήν όμορφιά της σ' όλον τόν κόσμο πεδιάδα της Κασμίρ, όλοι οί κάτοικοι ασχολούνται μ' αυτή τή δουλειά. Για τή μοναδική τους επιτηδειότητα να ύφαινον τό μαλλί της Κασμίρ, για τήν άρμονία τών χρωμάτων και τόν πλούτο τών σχεδίων, δίκαια ονομάζονται οί πρώτοι ύφαντές του κόσμου. Άλλοτε τά σάλια αυτά γίνονταν δυό-δυό. Κάθε ζευγάρι, όπως αυτό πού αγόρασα είχε τά δικά του σχέδια και χρώματα. Άλλο όμοιο δέ γινόταν. Τώρα βέβαια, από τήν έποχή πού οί Εύρωπαίοι μπήκαν στην πεδιάδα της Κασμίρ κ' ή ζήτηση έγινε μεγάλη, κατασκευάζονται πολλά σάλια όμοια σέ σχέδια και χρωματισμό.

»Θά θελα να σου πω ακόμα πόσο μου άρεσαν οί άνθρωποι εδώ. Δέν είναι ψηλοί. Είναι όμως λεπτοί, με χαλκόχρωμο δέρμα πρός τό μελαψό, και μεγάλα στοχαστικά μάτια. Οί κινήσεις τους είναι ήρεμες κ' ή όμιλία τους ευχάριστη στό άκουσμα. Τά παιδιά είναι πολύ χαριτωμένα, εύκινητα με καλοκαμωμένο κορμί. Οί γυναίκες εξακολουθούν να φορούν πολύχρωμα «σαρί» (τήν έθνική τους φορεσιά), δέν τρυπούν όμως πιά τό άριστερό τους ρουθούνι για να κρεμιούνται χάντρες και στολίδια, όπως άλλοτε.

»Στήν παλιά αγορά είδα να κυκλοφορούν άντρες πού στό μέτωπό τους έχουν ζωγραφισμένα, τά σημάδια της τάξης τους. Γιατί, σύμφωνα με τή θρησκεία τους, είναι χωρισμένοι σέ πολλές τάξεις. Και οί τάξεις αυτές, οί κάστες, δέν πρέπει να έχουν σχέσεις μεταξύ τους. Έχοντας τά σημάδια αυτά, δέν υπάρχει φόβος να ανακατευτούν κι έτσι να παραβούν τούς θρησκευτικούς τους κανόνες.

Τελευταία, όπως θά έτυχε ν' ακούσεις, είχαν προβλήματα με τίς θρησκευτικές τους διαφορές, πού καταλήξαν σέ αίματηρά γεγονότα και τή δολοφονία της Πρωθυπουργού Ίντιρα Γκάντι.

»Δέν ξέρω τί να σου πρωτογράψω. Όσο και να σου φανεί τό γράμμα μου μεγάλο, πάλι λίγα θά είναι. Η χώρα είναι άπέραντη, πλούσια σέ όμορφιά και ιστορία, κι εγώ ένας πολυάσχολος καπετάνιος.

Σου στέλλω μερικές κάρτ - ποστάλ για να πάρεις μιά ιδέα, απ' αυτά πού δέν μπορώ να σου γράψω.

»Φίλησέ μου τόν Πετρή μας, τή γιαγιά, τή μανούλα σου, κι εγώ φιλά εσένα.

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΣΟΥ»

Διήγημα της 'Αναστασίας Καβαλιέρου, μαθήτριας της 3ης τάξης του 6ου Γυμνασίου Καλλιθέας

Τό φθινόπωρο πλανιόταν πάνω από την 'Αθήνα, σκορπίζοντας γύρω του μία βροχή από κίτρινα φύλλα. Μιά εποχή θλιμμένη και μελαγχολική. 'Οκτώβριος μήνας, πού προχωρούσε προς τό τέλος του.

Σέ μία μικρή όμως γωνιά της 'Αθήνας, ή χαρά και ή εύτυχία δέν έπηρεαζόταν καθόλου άπ' τό μελαγχολικό μήνα. Τό σπιτάκι μέ τίς άμυγδαλιές ήταν ή μόνη εξαίρεση, ή μόνη ζωηρή πινελιά στόν πίνακα της μουντής, φθινοπωρινής 'Αθήνας. Αυτό τό σπιτάκι ήταν τό βασιλείο της κυρά- 'Αρχοντούλας.

'Ηταν άπ' την Κρήτη, μά σάν παντρεύτηκε τόν καπετάν-Μανώλη αναγκάστηκε νά έρθει στην 'Αθήνα, όπου ζούσαν τά πεθερικά της. Ζούσε εκεί εύτυχισμένη και όλη τή φώναζαν «καπετανίσινα».

Μά ή θάλασσα ζήλεψε την εύτυχία της και μία μέρα μέ τρομερή θαλασσοταραχή ένα κύμα άρπαξε τόν άντρα της. Κανείς δέν τόν ξανάδε. Ούτε τό πτώμα του βρέθηκε. 'Η κυρά- 'Αρχοντούλα κόντεψε νά πεθάνει μόλις τό μαθε. Μά έκανε καρδιά, γιά νά μή λυπήσει περισσότερο τά δυό άγόρια πού είχε φέρει στόν κόσμο, μέ διαφορά δεκαπέντε μηνών τό ένα από τό άλλο. Σ' αυτά έστρεψε όλη της την άγάπη και την φροντίδα.

Τά πεθερικά της δέν άντεξαν τή συμφορά πού τούς βρήκε. 'Ετσι, έμεινε μόνη μέ δυό μικρά παιδιά. Δούλεψε σκληρά και τ' άνάστησε τά δυό άγόρια της.

Τώρα πιά ήταν δυό λεβέντες ίσαμε κεί πάνω. 'Ο μεγάλος, ό Δημήτρης, ένα ψηλό άγόρι μέ καστανά μαλλιά, πράσινα μάτια και άγγελικό χαμόγελο, ήταν δευτεροετής της Νομικής.

'Ο άλλος, ό 'Αντώνης, είχε μοιάσει στόν πατέρα του. 'Ηταν ψηλός, μέ καστανόξανθα μαλλιά και γαλάζια μάτια. 'Όταν τόν κοιτούσες νόμιζες πώς έ-

βλεπες μία ήσυχη θάλασσα, πού στάνερά της έπαιζαν χαριτωμένα δελφίνια. 'Ηταν πρωτοετής της 'Αρχαιολογίας και γεμάτος ζωντάνια. Σ' αυτόν είχε άδυναμία και ή κυρά- 'Αρχοντούλα, γιατί της θύμιζε τόν μακαρίτη τόν άντρα της, πού δέν πρόλαβε νά τόν χαρεί καθόλου.

Τά παιδιά της τ' άνάθρεψε μέ άγάπη και τούς μετάδωσε τή δικιά της καλοσύνη και εύσπλαχνία. Κι εκείνα, μέ τίς επιδόσεις τους στό μαθήματα και μέ την εύτυχία τους στό νά μπουν στό πανεπιστήμιο, της ξεπλήρωναν ένα μέρος από τή μεγάλη ύποχρέωσή τους άπέναντί της, κάνοντάς την νά νιώθει περήφανη γιά τά βλαστάρια της.

Τό σπιτί τους ήταν τό πιό χαρούμενο σπιτί της γειτονιάς. Ποτέ δέν άκούστηκαν φωνές και μαλώματα από μέσα, παρά μονάχα γέλια, τραγούδια και νανουρίσματα.

'Η κυρά- 'Αρχοντούλα δέν ήταν πλούσια. 'Ετσι τό σπιτάκι τους ήταν μικρό. Μία τραπεζαρία, κουζίνα και δυό κρεβατοκάμαρες. 'Η μία ήταν της κυρά- 'Αρχοντούλας. 'Ενα διπλό κρεβάτι, μερικές καρέκλες, μία μικρή ντουλάπα κι ένα κομονλί, ήταν τά μόνα έπιπλα. Πάνω από τό κρεβάτι και μέσα σέ ένα πλαίσιο από σκαλιστό ξύλο καρυδιάς ήταν τά στεφάνια της. Στην άνατολική πλευρά ήταν τό εικονοστάσι και πάνω από τό κομονλί μία φωτογραφία του καπετάν-Μανώλη μέ τή ναυτική του στολή.

Τό δωμάτιο των παιδιών είχε δυό ντιβάνια, ένα τραπέζι γιά νά μελετούν, μερικές καρέκλες, μία διφυλλη ντουλάπα και λίγα ράφια στόν τοίχο μέ κάτι βιβλία.

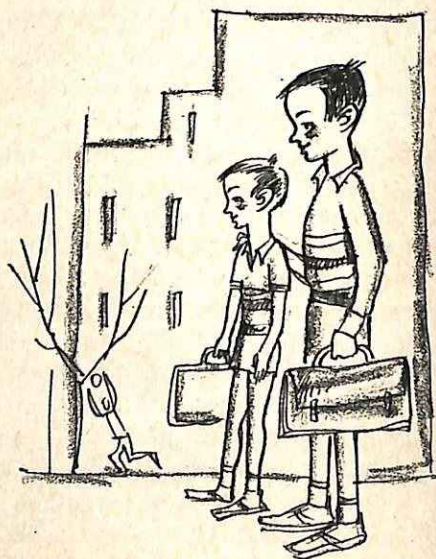
Στήν τραπεζαρία υπήρχε ένας μεγάλος μπουφές μέ καθρέφτη και πάνω του ή νυφική φωτογραφία της. 'Ενας καναπές μέ κεντητά μαξιλάρια και ένα μεγάλο τραπέζι μέ έξι καρέκλες.

'Η μεγάλη όμως καλαισθησία της κυρά- 'Αρχοντούλας τά είχε τακτοποιήσει τόσο όμορφα και στίς καταλληλότερες θέσεις, πού τά φτωχά έπιπλα έδειχναν άρχοντικά. Τά πάντα μέσα στό σπιτί έλαμπαν κι αυτό ήταν τό πιό παστροκικό και νοικοκυρεμένο σπιτί της γειτονιάς και όλοι είχαν νά τό λένε.

Γύρω από τό σπιτί υπήρχε ένας μεγάλος κήπος. 'Ηταν φυτεμένος μέ άμυγδολιές. 'Όταν άνθιζαν τά λευκά και ρόζ άνθάκια τους σχημάτιζαν ένα πανέμορφο στεφάνι πού στεφάνωνε τή ζεστή φωλιά της άγαπημένης αυτής οικογένειας.

'Η ζωή κυλούσε ήσυχη μέσα στό σπιτί πού πάντα μύριζε όμορφα άπ' τά λουλούδια πού άλλαζε τακτικά ή κυρά- 'Αρχοντούλα. 'Ο χρόνος κυλούσε κι έφτασε ή τελευταία Κυριακή του 'Οκτώβρη.

'Η κυρά- 'Αρχοντούλα είχε μάθει στό παιδιά της νά αγαπάνε τόν Θεό και, όπως κάθε Κυριακή, πήγαν στην έκκλη-

σία του 'Αι-Γιάννη, λίγο πιό κάτω από τό σπιτί τους.

'Η Κυριακή ήταν ή καλύτερή τους μέρα. Τά παιδιά δέν είχαν διάβασμα ούτε πανεπιστήμιο και έτσι τά χαιρόνταν όλη τή μέρα. 'Αφού τέλειωσε ή λειτουργία και ό παπά-Βαγγέλης εύλόγησε τά δυό άδέλφια, πού είχαν γίνει τό καμάρι όλης της γειτονιάς, άποφάσισαν νά πάνε μία βόλτα μέ τούς φίλους τους.

'Η κυρά- 'Αρχοντούλα τούς έβλεπε πού άπομακρύνονταν. Μπροστά άπ' τά μάτια της πέρασαν οι εικόνες των παιδικών τους χρόνων. 'Όταν ήταν μικρά άγόρια μέ κοντά παντελονάκια και κρατώντας την τσάντα τους προχωρούσαν δίπλα-δίπλα γιά τό σχολείο τους. Θυμήθηκε τό χαρούμενο πρόσωπο του Δημήτρη, όταν της έδινε τόν πρώτο έπαινο πού πήρε στό σχολείο. Τίς χαρές πού έκαναν όταν ό 'Αντώνης, τό μικρό σπουργιτάκι, πήρε τό πρώτο βραβείο της τάξης του.

Και τώρα, έβλεπε δυό πανύψηλα παιδιά, νά χαιρόνται τίς χαρές και τίς ξεγνοιασιές πού τούς χαρίζουν τά νιάτα τους. Πόσο γρήγορα περνούν τά χρόνια! Κανείς δέν τό καταλαβαίνει! 'Ας είναι. Παίρνει τό δρόμο προς τό σπιτί της. Σταματάει όμως κάθε λίγο γιά νά ανταποδώσει τήν καλημέρα στους γειτονες.

'Όταν φτάνει αλλάζει και τρέχει γρήγορα στην κουζίνα. Θά φτιάξει ένα μεγάλο κέικ έκπληξη γιά τά παιδιά. 'Όλα τά έχει άγοράσει. 'Ανασκουμπώνεται και άρχίζει τή δουλειά. Σέ λίγο τό κέικ είναι έτοιμο και τό βάζει κοντά στό παρθύρι νά κρυώσει. 'Ηρθαν και τά παιδιά και όλοι κάθισαν γύρω άπό τό τραπέζι. 'Αρχισαν νά τρώνε.

'Όμως ένας θόρυβος τούς έκανε νά τρέξουν στό δωμάτιο της μητέρας τους. Τό κάδρο του πατέρα τους είχε πέσει και τό τζάμι είχε ραγίσει σχηματίζοντας σταυρό. «Μεγάλο κακό θά μάς έβρει», είπε ή κυρά- 'Αρχοντούλα και σταυροκοπήθηκε. «Κάνε Χριστέ μου νά ναι μακριά από τά παιδιά μου».

Μάζεψε τά γυαλιά, μά ή άτμόσφαιρα του σπιτιού είχε παγώσει ξαφνικά. Γιά πρώτη τους φορά ένιωσαν τή μελαγχολία του φθινοπώρου νά τούς τυλίγει κι ανατρίχιασαν.

Τήν Δευτέρα τά ξεμερώματα τούς ξύπνησε ό διαπεραστικός, μακρόσυρτος ήχος των σειρήνων. Τρέξαν όλοι στό μπαλκόνιο μέ τά νυχτικά και τίς πυζάμες. Κοιτούσαν τόν ουρανό. 'Ηταν καθαρός και καταγάλανος. Τό πρωινό ήταν όμορφο και ή μέρα αυτή, χωρίς

κανένας νά μπορεί εκείνη τή στιγμή νά τό φανταστεί, θά έγγραφε μία ολόκληρη σελίδα στό χρυσό βιβλίο της 'Ιστορίας. Ρωτούσε ό ένας τόν άλλο:

«Τί συμβαίνει;»

«Γιατί χτύπησαν οι σειρήνες».

'Η κυρά- 'Αρχοντούλα δέν είχε ραδιόφωνο, όπως δέν είχαν όλοι στή γειτονιά. 'Ο μόνος πού διέθετε ήταν ό Κυριάκος ό φούρναρης. 'Όλοι αυτόν περιμεναν γιά νά τούς πει τί συμβαίνει.

'Ο Κυριάκος βγήκε στό μπαλκόνι και πρόφερε τήν πιό σκληρή λέξη στόν κόσμο: «πόλεμος». 'Όλοι κοκάλωσαν. 'Η κυρά- 'Αρχοντούλα άνατρίχιασε και στηρίχτηκε πάνω στους γιούς της γιά νά μήν πέσει. 'Ο Κυριάκος πήρε βαθειά άνάσα και συνέχισε: «Τό ραδιόφωνο είπε ότι άρχισε πόλεμος μέ τούς 'Ιταλούς. Στίς τρεις τό πρωί πήγε ό πρεσβευτής της 'Ιταλίας και είπε στόν πρωθυπουργό ότι ό Μπενίτο Μουσολίνι ζητούσε νά παραδοθει ή 'Ελλάδα στόν 'Ιταλικό στρατό και πώς ό πρωθυπουργός άπάντησε «όχι» και πώς στίς πεντέμιση οι 'Ιταλοί χτύπησαν τά άλβανικά σύνορα».

Ξαναπήγε μέσα στό σπιτί του. 'Όλοι είχαν μείνει άφωνοι μέ τό συγκλονιστικό αυτό νέο. Κανείς δέν μπορούσε νά τό πιστέψει. 'Ο Κυριάκος βγήκε πάλι έξω και είπε:

«'Ιταλικά άεροπλάνα βομβάρδισαν τήν Πάτρα. Σκοτώθηκαν γύρω στους έκατό και τραυματίστηκαν πάνω άπό διακόσιοι πενήντα» και συνέχισε: «Κήρυχτηκε γενική έπιστράτευση...»

'Η κυρά- 'Αρχοντούλα δέν μπόρεσε νά άκούσει παρακάτω. 'Εσφίξε τά δυό άγόρια της στην άγκαλιά της προσπαθώντας νά διώξει τή σκέψη ότι θά πήγαιναν νά πολεμήσουν. 'Οτι θά τό άποχωρίζόταν και ίσως νά μή τά ξανάβλεπε. 'Εκλεισε τά μάτια κι έκανε τή σκέψη ότι όλα αυτά ήταν ένα κακό όνειρο και πώς όταν θά ξανάνοιγε τά μάτια της όλα θά γίνονταν ήσυχα όπως πρώτα. 'Όμως όταν άνοιξε τά μάτια της είδε πώς όλοι φώναζαν τή λέξη «πόλεμος» κι ένιωσαν τά πόδια της νά λυγίζουν.

Οι δυό μέρες πού άκολούθησαν ήταν σωστός εφιάλτης γιά τήν κυρά- 'Αρχοντούλα. 'Η κλάση των παιδιών της ήταν άπ' τίς πρώτες πού κάλεσαν. Τουλάχιστον κατόρθωσε νά είναι και τά δυό στόν ίδιο λόχο.

Στό σπιτί ή κυρά- 'Αρχοντούλα έτοιμάζε τούς σάκους των γιών της. 'Ανήκαν στό πεζικό. 'Η στολή μέ τό χακι χρώμα ταίριαζε πολύ στους δυό λεβέντες της και άπό μέσα της τούς καμάρω-

νε. Τήν Παρασκευή θά έφευγαν γιά τά σύνορα.

Τήν Πέμπτη πήγαν και βρήκαν τούς φίλους τους γιά νά τούς άποχαιρετίσουν. 'Όταν γύριζαν μπήκαν σέ ένα φωτογραφείο κι έβγαλαν δυό μεγάλες φωτογραφίες. Τίς έδωσαν στή μάνα τους γιά νά τίς βλέπει και νά τούς θυμάται, όσο εκείνοι θά πολεμούσαν.

Και τέλος, ή καταραμένη Παρασκευή έφτασε. 'Η κυρά- 'Αρχοντούλα συνόδεψε τά παιδιά της στό σταθμό πού ήταν γεμάτος κόσμο. Τότε έβγαλε δυό εικόνες της Παναγίας μέ τό θείο βρέφος και τούς τίς έδωσε γιά φυλαχτό. Τό σφύριγμα του τρένου άκούστηκε και ένα άγκάθι τρύπησε τήν καρδιά της φτωχής μάνας.

«Νά προσέχεις τόν έαυτό σου μάνα. Θά σου γράφουμε κάθε βδομάδα. Θά δείξουμε σ' αυτούς τούς θρασύδειλους τούς 'Ιταλούς τί εστί 'Ελλάδα και 'Ελληνας στρατιώτης».

Αυτά ήταν τά τελευταία λόγια πού πρόλαβε και είπε ό 'Αντώνης, πριν τό τρένο τόν πάρει μακριά μαζί μέ τόν άδελφό του. Τί τούς περίμενε στό παγωμένα βουνά δέν τό ξεραν. Μπορεί μία λευκοφορεμένη γυναίκα. «'Η νίκη». Μπορεί κι ένας μαυροφορεμένος σκελετός. «'Ο θάνατος».

Στό σταθμό ή φασαρία ήταν πολύ μεγάλη. 'Η κυρά- 'Αρχοντούλα όμως δέν άκουγε τίποτα. Σκυφτή και θλιμμένη πήρε τό δρόμο γιά τό σπιτί. «Θεέ μου, τί φοβερό πράγμα πού είναι ό πόλεμος!» σκέφτηκε. «Κάνε, Παντοδύναμε, νά ξαναδω τά παιδιά μου».

Ζούσε μέσα σέ πελάγη εύτυχίας και φιλοδοξούσε νά δει τό Δημήτρη μεγάλο δικηγόρο ή και δικαστή και τό μικρό της σπουργιτάκι, τόν 'Αντώνη, μεγάλο άρχαιολόγο. Και ξαφνικά οι σειρήνες και ό καταραμένος Μουσολίνι ήρθαν και της άνάντεψαν κάθε χαρά, όνειρο, φιλοδοξία και εύτυχία.

Μπήκε στό σπιτί μέ βαριά καρδιά. Πρώτη φορά παρατήρησε τή φτώχεια του. Πρώτα, μέσα σ' αυτό φυλάγονταν οι δυό άμύητοι θησαυροί της, «τά παιδιά της». Τώρα ή άντάρα του πολέμου τά πήρε μακριά και τό σπιτί φτώχεψε ξαφνικά.

Τά μάτια της πέφτουν πάνω στίς δυό φωτογραφίες των παιδιών της πού είναι πάνω στό τραπέζι. Τίς παίρνει, τίς σφίγγει στόν κόρφο της και κλαίει σιγά, τόσο σιγά πού μόνο οι ώμοι της άνασπώνονται σέ κάθε λιγμό και σέ κάνουν νά καταλάβεις ότι κλαίει. Κάθεται έτσι κάμ-

Σηκώνεται και είναι σάν νά ξύπνησε από ένα βαθύ λήθαργο. Παίρνει μερικές πινέζες και κρεμάει τις δυο φωτογραφίες στον τοίχο του σαλονιού. Μετά, παίρνει ταινία και την κολλάει στα τζάμια των παραθυριών, σχηματίζοντας Χ, έτσι ώστε αν σπάσει κανένα τζάμι νά μὴν πεταχτούν γυαλιά.

Οι μέρες περνούν και η ζωή ξαναπαίρνει σιγά-σιγά τὸ δρόμο της. Ο χειμώνας μπήκε και τὰ κρύα ἐσφίξαν.

Τὸ σπῆτι της κυρά-Αρχοντούλας ἔχει χάσει τὴν παλιά του εὐτυχία. Είναι μουντό και σκοτεινό. Όλα είναι ὅπως τὰ ἄφσαν τὰ ἀγῶρια πρὶν φύγουν. Τώρα ὅμως δείχνουν ἄχαρη και λυπημένα. Δὲν ἀκούγονται πιά οὔτε τὰ ὁμορφα τραγούδια τοῦ Δημήτρη, οὔτε τὸ γλυκὸ γέλιο τοῦ Ἀντώνη. Τὰ βιβλία στὸ δωμάτιό τους παραμένουν κλειστά. Κανείς πιά δὲν τὰ διαβάζει.

Η κυρά-Αρχοντούλα, κάθε πρωί, μόλις ξυπνά πηγαίνει στὸ δωμάτιό τους. Ἐχει τὴν αἴσθησιν ὅτι βρίσκονται στὰ κρεβάτια τους και κοιμούνται και πηγαίνει πὼς θὰ τὰ ξυπνήσει. Τὰ κρεβάτια ὅμως είναι στρωμένα και ἀπείραχτα. Οἱ ἀφέντες τους δὲν βρίσκονται ἐκεῖ. Δὲν κοιμούνται πάνω τους. Ποιὸς ξέρει; Ἴσως αὐτὴ τὴ στιγμή νά πολεμοῦν ἢ νά κοιμούνται πάνω στὰ χιόνια.

«Νά χεστε τὴν εὐχή μου, παιδιά μου. Ο Χριστός, ἡ Παναγία και οἱ Ἅγιοι νά σὰς φυλάνε!»

Κάθε μέρα ξεσκονίζει τις φωτογραφίες τους στὸν τοίχο τοῦ σαλονιού. Τούς καμαρώνει, τούς μιλά και τούς μαλώνει. Λές και αὐτές οἱ ἀψυχες φωτογραφίες είναι στὴν πραγματικότητα τὰ παιδιά της.

Δίπλα στὸ παράθυρο πού βλέπει στὴν αὐλή ἔχει βάλει μιά πολυθρόνα. Δίπλα της ὑπάρχει ἓνα καλάθι μὲ χοντρό νήμα. Κάθε μεσημέρι κάθεται ἐκεῖ και πλέκει γάντια και κάλτσες γιὰ τὰ παιδιά της, ἀλλὰ και γιὰ τούς ἄλλους στρατιώτες -φίλους τῶν παιδιῶν της.

Η Ἀθήνα εἶχε κηρυχθεῖ ἀνοχύρωτη πόλη. Μά ἡ κυρά-Αρχοντούλα δὲν εἶχε ἐμπιστοσύνη στοὺς Ἰταλούς και κάθε φορά πού χτυποῦσαν οἱ σειρήνες κατέβαινε στὸ καταφύγιο πού βρισκόταν δίπλα στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀι-Γιάννη.

Και οἱ μέρες τῆς βδομάδας περνούν ὅλες μονότονα και ἡ κυρά-Αρχοντούλα νιώθει νά πνίγεται μέσα στὴ μοναξιά. Μά κάθε Κυριακή, κάτι ἐρχεται σάν χέρι βοήθειας και τὴν τραβάει ἐξω ἀπὸ τὸ πέλαγος τῆς μελαγχολίας. Καὶ αὐτὸ τὸ κάτι είναι τὸ γράμμα πού της στέλνουν τὰ παιδιά της.

Πρὶν φύγουν τῆς ὑποσχέθηκαν ὅτι θὰ της γράφουν κάθε βδομάδα και κράτησαν τὴν ὑπόσχεσή τους. Ἐτσι, κάθε Κυριακὴ τὸ πρωί, ἡ κυρά-Αρχοντούλα περιμένει στὴν αὐλὴ τὸν κύρ-Λευτέρη, τὸν ταχυδρόμο. Μόλις ἀκούσει τὸ κουδούνι ἀπὸ τὸ ποδήλατό του, πετιέται στὸ δρόμο και ποτὲ δὲν ξεχνά νά τοῦ πεῖ: «Χίλια εὐχαριστῶ, κύρ-Λευτέρη μου!»

Ἀμέσως μαζεύεται ὅλη σχεδὸν ἡ γειτονιά και στριμώχνονται γιὰ νά χωρέ-

σουν ὅλοι μέσα στὸ μικρὸ σπιτάκι. Ο Κυριάκος, πού ξέρει γράμματα, βάζει τὰ μικρὰ γυαλιά του και ἀρχίζει μὲ δυνατὴ φωνή, γιὰ ν' ἀκούσουν ὅλοι, νά διαβάζει τὸ γράμμα.

Οἱ γιοὶ της στὰ γράμματά τους τῆς λένε γιὰ τὴ ζωὴ τους πάνω στὰ χιονισμένα βουνά, γιὰ τις μάχες πού δίνουν, γιὰ τις νίκες πού κερδίζουν. Τῆς συνιστοῦν νά προσέχει τὸν ἑαυτὸ της. Τὴν εὐχαριστοῦν ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων τους γιὰ τὰ δέματα μὲ τις μάλλινες κάλτσες, τὰ γάντια και τὰ λουκούμια πού τούς ἐστειλε. Καὶ τέλος, κλείνουν τὸ γράμμα τους μὲ τὴν ὑπόσχεση ὅτι γρήγορα θὰ κερδίσουν τὸν πόλεμο και θὰ γυρίσουν κοντὰ της.

Ἡ κυρά-Αρχοντούλα κάνει σάν μωρὸ παιδί, γελάει, μιλάει, κλαίει, τρέχει νά φέρει γλυκὸ νά τούς φιλέψει ὅλους και βάζει τὸν Κυριάκο νά της διαβάσει πολλές φορές ἀκόμα τὸ γράμμα.

Ὅταν οἱ γείτονες φεύγουν δίνει κόλλα και μελάνι στὸν Κυριάκο και τοῦ ὑπαγορεύει ἓνα γράμμα. Παίρνει τὸ γραμμένο χαρτί, τὸ φιλά και εὐχαριστεῖ τὸν καλὸ της γείτονα. Ἀμέσως διπλώνει προσεχτικὰ τὸ γράμμα, τὸ κλείνει σ' ἓνα φάκελο και αὐτὸ μέσα σ' ἓνα μικρὸ

δέμα μὲ καινούριες κάλτσες καθὼς και λουκούμια και παστέλι. Καὶ τρέχει ἀμέσως και τὸ ταχυδρομεῖ.

Μέσα στὸν μπουφέ ἔχει βάλει ἓνα ὁμορφο κουτί διακοσμημένο μὲ διάφορα ὁστρακα κι ἐκεῖ φυλάει ἓνα μικρὸ θησαυρὸ: «τὰ γράμματα τῶν παιδιῶν της!»

Ἐτσι οἱ μέρες περνούν. Ο χειμώνας τέλειωσε και μπήκε ἡ ἀνοιξη. Οἱ ἀμυγδαλιές στὸν κήπο τοῦ σπιτιοῦ ἀνθισαν. Ἡ κυρά-Αρχοντούλα ἔκοψε ἓνα μικρὸ κλωνάρι, τὸ ξέρανε και τούς τὸ ἐστειλε.

Ο Κυριάκος τὴν πληροφόρησε ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς κόντευε νά ρίξει τούς Ἰταλούς στη θάλασσα. Ο πόλεμος ὅπου νά ναι θὰ τέλειωνε και γρήγορα θὰ γύριζαν πίσω τὰ παιδιά της. Ἐτσι τῆς ἔγραψαν κι ἐκεῖνα στὰ γράμματά τους. Κι ἡ δύστυχη μάνα περιμένε καρτερικὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Ποιὸς νά τὸ φανταζόταν πὼς ἡ μοῖρα θὰ τὴ χτυποῦσε πάλι;

Ἦταν ἡ δευτέρα Κυριακὴ τοῦ Μάρτη και ἡ κυρά-Αρχοντούλα περιμένε ὅπως πάντα στὴν αὐλὴ τὸν κύρ-Λευτέρη νά της δώσει τὸ γράμμα τῶν παιδιῶν της. Ἡ μέρα ἦταν γλυκειά και ὁ ἀνοιξιῆτικος ἥλιος ἔλαμπε ψηλά στὸν γαλάζιο οὐρανὸ.

Μόλις ἀκουσε τὸ κουδούνάκι τοῦ ποδηλάτου ἔτρεξε στὸ δρόμο. Σάν χαστοῦκι ὅμως τὴ χτύπησαν τὰ λόγια τοῦ ταχυδρόμου: «Μὲ συγχωρεῖς κυρά-Αρχοντούλα. Σήμερα δὲν ἔχω γράμμα ἀπ' τὸ Δημήτρη και τὸν Ἀντώνη. Ἴσως τὴν ἄλλη βδομάδα. Καλημέρα καπετάνισσα».

Ἀπόφυγε νά συναντήσει τὸ βλέμμα της, και συνέχισε τὸ δρόμο του. Κι ἐκεῖνη ἔμεινε στὸ δρόμο σάν μαρμαρωμένη.

Οἱ γειτόνοι προσπάθησαν νά τὴν καθησυχάσουν: «Ἴσως νά σοῦ γράψαν και τὸ γράμμα νά χάθηκε στὸ ταχυδρομεῖο. Πολλές φορές συμβαίνει αὐτό», εἶπε ὁ Κυριάκος.

«Μπορεῖ νά μὴ μπόρεσαν νά σρῶ γράψουν. Ο πόλεμος εἶναι σκληρὸς και δίνονται πολλές μάχες γιὰ νά ρίξουν τοὺς κοκορόφτερους στὴ θάλασσα», εἶπε μὲ τὴ σειρά της και ἡ κυρά-Μαρία.

«Ναί», συμφώνησε και ἡ Δάφνη, «δὲν μποροῦν ν' ἀφήσουν τὴ μάχη γιὰ νά σοῦ γράψουν. Πάντως μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία θὰ τὸ κάνουν. Μὴ βάζεις κακὸ μὲ τὸ μυαλό σου», εἶπε και τὴν κοίταξε χαμογελώντας ἐνθαρρυντικὰ.

Ἡ βδομάδα πού ἀκολούθησε ἦταν σωστὸ μαρτύριο γιὰ τὴν καημένη τὴ μά-

να. Περιμένε τὴν Κυριακὴ γιὰ νά λυτρωθεῖ, νά φύγει ἓνα βάρος ἀπὸ τὴν καρδιά της.

Πρὶν ὅμως ἐρθεῖ ὁ κύρ-Λευτέρης, ἓνα μαῦρο αὐτοκίνητο σταμάτησε ἐξω ἀπὸ τὸν καγκελόφρακτο περίβολο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐνας ἀξιωματικὸς μὲ παράσημα στὸ στήθος βγήκε και χτύπησε τὴν πόρτα τῆς δύστυχης μάνας.

Ὅλη ἡ γειτονιά τὸν εἶδε και ὅλοι κατέβηκαν ἀπ' τὰ σπιτία τους και πῆγαν μπροστὰ στὸ σπῆτι. Τὰ λεπτὰ τους φάνηκαν αἰῶνες και οἱ στιγμές ἀτέλειωτες. Μόλις εἶδαν τὸ ἀμάξι και τὸν ἀξιωματικὸ, ἓνα ἀγκάθι ἐνίσωσαν νά τούς τρυπᾶ τὴν καρδιά. Καὶ τώρα, ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα, ὅλο και περισσότερες ὑποψίες ἀρχισαν νά τούς βαραινουν.

Καὶ, τέλος, ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ ἀνοίξε και βγήκε ὁ ἀξιωματικὸς, κόκκινος ἴσαμε τ' αὐτιά. Μόλις εἶδε ὅλο αὐτὸ τὸν κόσμο νά κρέμεται ἀπ' τὰ χεῖλη του, ἓνα καυτὸ δάκρυ κύλησε ἀπ' τὰ μάτια του.

«Σὲ μιά πολὺ σκληρὴ μάχη... γιὰ νά σώσουν τὸ λόχο τους... τράβηξαν πάνω τους τὴν προσοχὴ τῶν κοκορόφτερων... και... ἦταν οἱ πιο γενναῖοι ἄντρες τοῦ λόχου... τὰ πιο ἀγαπημένα ἀδελφία... κρίμα... πολὺ μεγάλο κρίμα... λυπάμαι... λυπάμαι πολὺ... μὲ... μὲ συγχωρεῖτε», εἶπε και μπαίνοντας στὸ αὐτοκίνητό του ἔφυγε, ἀφήνοντας σύξυλους ὅσους ἀκουσαν τὰ μασημένα λόγια του.

«Καὶ οἱ δύο; Γιατί, Θεέ μου;» ἀκούστηκε μιά φωνή.

Ὅλοι δάκρυσαν, μὰ οἱ ἄντρες προ-

σπάθησαν νά τὸ κρύψουν. Ἀμέσως μπήκαν μέσα στὸ σπῆτι κι ἔμειναν ἀκίνητοι και ἄφωνοι μπροστὰ στὸ θέαμα πού ἀντίκρυσαν.

Ἡ κυρά-Αρχοντούλα «ἡ καπετάνισσα» καθόταν στὸ τραπέζι. Μπροστὰ της εἶχε δύο παράσημα ἀνδρείας, παραδίπλα ἦταν δυὸ πορτοφόλια, κάτι φωτογραφίες, δύο ματωμένες εἰκόνες τῆς Παναγίας μὲ τὸ Βρέφος και κάτι γράμματα, τὰ γράμματά της. Τὸ βλέμμα της χανόταν στὸ κενό.

Τὸ σπῆτι φαινόταν σκοτεινὸ, γιατί τὰ δύο παληκάρια, ὁ Δημήτρης και ὁ Ἀντώνης, πού τὸ φωτίζουν μὲ τὴν παρουσία τους, δὲν ὑπῆρχαν πιά τὴ ζωὴ. Εἶχαν σκοτωθεῖ πάνω στὰ χιονισμένα βουνά τῆς Ἀλβανίας, πολεμώντας γιὰ τὴ λευτεριά τῆς πατρίδας τους, γιὰ τὴ μάνα τους μὰ και γιὰ ὅλους τούς Ἕλληνες.

Κανείς δὲν μπορούσε νά τὸ πιστέψει, γιατί κανείς δὲν ἠθελε νά τὸ πιστέψει. Κανείς δὲ μίλησε. Τί θὰ μπορούσε ἀλλοστε νά πεῖ;

Τὸ μόνο πού ἔμεινε στὴν κυρά-Αρχοντούλα, τὴν «καπετάνισσα», τὴ σημαδεμένη ἀπὸ τὴ μοῖρα, είναι δυὸ φωτογραφίες στὸν τοίχο, δύο παράσημα ἀνδρείας, ἓνα κουτί μὲ γράμματα γεμάτα ἐνθουσιασμό και μιά γλυκειὰ ἀνάμνηση νά τὴ συντροφεύει στίς κρύες και δύσσκολες μέρες πού θὰ ἀκολουθήσουν.

Σ.Σ. Μὲ πολλὴ συγκίνηση ἐκφράζουμε τὰ θερμά μας συγχαρητήρια στὴ μαθήτριά Ἀναστασία Καβαλιέρου γιὰ τὸ τόσο ὁμορφο πατριωτικὸ διήγημα, παρὰ τὴ μικρὴ ἡλικία της.

ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΕΥΡΕΤΕΣ

Η εφευρετικότητα υπάρχει από την παιδική ηλικία. Τό παιδί την εφαρμόζει στα παιχνίδια του, δίνοντας καμιά φορά αφορμή σε πραγματικά μεγάλες εφευρέσεις.

Η πρώτη ατμομηχανή κατασκευάστηκε στα 1712 στην Αγγλία από δυο εργάτες, το σιδερά Νιουκόμεν και τον υαλουργό Κώλεϊ. Ήταν μιά ατμομηχανή με ατμοσφαιρική πίεση, όπου δροῦσαν σύγχρονα ή πίεση του ατμού και ή πίεση του νερού. Δυό βαλβίδες ρυθμιζαν τή ροή του καθενός, ανοίγοντας και κλείνοντας διαδοχικά.

Αλλά τό άνοιγkλεισμο αυτών των βαλβίδων δέν ήταν αυτόματο: έπρεπε νά γίνεται από κάποιον εργάτη. Ο Νιουκόμεν ανάθεσε τήν εύκολη αλλά μονότονη αυτή δουλειά σ' ένα αγοράκι δώδεκα χρονών, κάποιον Χώμφρεϊ Πόττερ. Αυτός, πού προτιμούσε νά παίζει μέ τούς φίλους του, σκέφτηκε ένα στρατήγημα γιά νά κάνει τίς βαλβίδες νά λειτουργοῦν μόνες τους. Τίς έδεσε μέ σκοινιά, άνοιγkλεινε ταυτόχρονα και τίς βαλβίδες. Η άπόπειρα βγήκε άνώτερη από κάθε προσδοκία. Οί βαλβίδες, και χάρη σ' αυτές όλόκληρη ή μηχανή, λειτουργούσαν θαυμάσια μόνες τους, και μάλιστα μέ πιό πολλή ακρίβεια από πρώτα.

Ακόμα και οι σαμπρέλες του ποδηλάτου εφευρέθηκαν από παιδί.

Ο Σκωτσέζος κτηνίατρος Ντάνλοπ από τό Μπέλφαστ, είχε χαρίσει στο γιό του ένα ποδήλατο μέ τρείς ρόδες πού είχαν συμπαγή λάστιχα. Και τό αγοράκι, καθώς έτρεχε πάνω στο άνώμαλο καλντερίμι του Μπέλφαστ, δικαιολόγησε άπόλυτα τό παρατσούκλι πού οι Άγγλοι είχαν δώσει στο νέο μεταφορικό μέσο: «Μπονσέ-κερ», δηλαδή «κοκαλοσπάστης». Ο μικρός Ντάνλοπ ζήτησε νά βρεί τρόπο γιά

νά γλυτώσει από τά δυσάρεστα τραντάγματα: θά έπρεπε, αντί γιά συμπαγές λάστιχο, νά βρεθεί κάποιο άλλο υλικό, πιό έλαστικό. Σκέφτηκε, σκέφτηκε και στο τέλος κατάληξε πώς άν χρησιμοποιούσε λαστιχένιο σωλήνα φουσκωμένο μέ άέρα, θά πετύχαινε τό ποθητό αποτέλεσμα. Δοκίμασε και είδε πώς μ' αυτό τό σωλήνα μπορούσε νά πηγαίνει ποδήλατο χωρίς νά του τσακίζονται τά κόκαλα.

Η άναπάντεχη έπιτυχία έκανε τόν κτηνίατρο Ντάνλοπ νά καταλάβει τήν πρακτική σημασία τής άνακάλυψης του γιού του. Τήν τελειοποίησε, και ζήτησε δίπλωμα εύρεσιτεχνίας.

Ο ξακουστός εφευρέτης Τζαίημς Βάττ, μικρός ήταν πολύ φιλάσθενος και γι' αυτό δέν τόν έστελναν σχολείο. Αυτό όμως δέν τόν έβλαψε, γιατί οι γονείς του φρόντισαν νά του δώσουν τή μόρφωση, πού ή υγεία του δέν του επέτρεπε ν' άποκτήσει πηγαίνοντας στο σχολείο.

Παράλληλα όμως μέ τά μαθήματα, ο μικρός Τζαίημς καταγινόταν ώρες όλόκληρες νά φτιάχνει έξυπνα παιχνιδάκια ή νά έπισκευάζει εκείνα πού χαλούσαν οι φίλοι του.

Ένα βράδυ, καθισμένος κοντά στην τσαγιέρα πού έβραζε τό τσάι, έπαίξε μέ τό καπάκι τής. Τό παιχνίδι όμως αυτό τόν όδήγησε σε πολλές παρατηρήσεις σχετικά μέ τή δύναμη του ατμού, πού άργότερα, όπως ο ίδιος όμολόγησε, τόν βοήθησαν στη μεγάλη του εφεύρεση γιά τή χρησιμοποίησή του σαν κινητήριας δύναμης.

Ο Έντισον, ο μεγάλος εφευρέτης, πολλές από τίς εφευρέσεις τίς πέτυχε πιτσιρικός μέσα σ' ένα βαγόνι-σκευοφόρο ενός τραινου. Κάποτε μάλιστα, θελά του, έβαλε φωτιά στο βαγόνι, από τά μπουκαλάκια μέ διάφορα υγρά, πού πέσανε χάμω.

ΓΙΑΤΙ ΚΑΙ ΠΩΣ;

● Γιατί ή γάτα τρίβει μέ τά πόδια τής τ' αυτιά της όταν είναι νά βρέξει;

Γιατί γενικά όλες οι τρίχες είναι ύγροσκοπικές, δηλαδή άπορροφούν εύκολα τήν ύγρασία τής ατμόσφαιρας. Όταν είναι λοιπόν νά βρέξει, ή ατμόσφαιρα γεμίζει ατμούς, πού οι τρίχες τής γάτας τούς άπορροφούν και τότε νιώθει μεγάλη φαγούρα, γι' αυτό και ξύνεται. Τό ίδιο παθαίνουν και πολλοί άνθρωποι.

● Γιατί όταν ρίξουμε μέ όπλο μιά σφαίρα σέ τζάμι, δέ σπάει παρά γίνεται μονάχα μιά τρύπα;

Γιατί ή σφαίρα έχει μεγάλη ταχύτητα και τά μόρια του τζαμιού πού άγγίζει έκτοπίζονται πρós τά μπρός τόσο γρήγορα πού δέν προφταίνουν νά μεταδώσουν τήν κίνησή τους και στα άλλα μόρια.

● Γιατί τά πουπουλένια μαξιλάρια είναι πιό ζεστά από τ' άλλα;

Γιατί ο άέρας πού είναι κλεισμένος μέσα στο πουπουλα, δέν αφήνει τή θερμότητα του σώματός μας νά φύγει.

● Γιατί άμα βγάλουμε τό άναμμένο μαγκάλι στον ήλιο σβήνει;

Γιατί ο ατμοσφαιρικός άέρας πού έχει όξυγόνο και βοηθά στο άναμμά του θερμαίνεται από τόν ήλιο, άραιώνεται και δέ δίνει στή φωτιά τό όξυγόνο πού χρειάζεται γιά νά διατηρηθεί.

● Γιατί καίει τό πιπέρι;

Γιατί είναι ουσίες πού, όταν έρθουν σ' έπαφή μέ τό σώμα μας, μας δίνουν τήν οδυνηρή αίσθηση του καψίματος, έπειδή προκαλούν έρεθισμούς στο δέρμα. Τό πιπέρι είναι κι αυτό μιά τέτοια ουσία. Όταν τό ρίχνουμε στήν έπιδερμίδα, δέν προκαλεί βέβαια καμιά αίσθηση. Στο στόμα όμως, μόλις ύγραν-

θεί μέ τό σάλιο, έρεθίζει τά νεῦρα τής γεύσης, προκαλεί άπότομη έκκριση των σιελογόνων αδένων, και τόν έρεθισμό αυτό τόν αισθανόμαστε σαν τσουξιμο ή σαν «κάψιμο».

● Γιατί θεωρούν τό πέταλο τυχερό;

Η συνήθεια νά πεταλόνουν τά άλογα χρονολογείται πολλούς αιώνες πρὸ Χριστού. Μάλιστα, στήν άρχαία Ρώμη μέ τήν πολυτελή ζωή, οι πλούσιοι μεταχειρίζονταν γιά τά ζῶα πέταλα χρυσά. Ήταν λοιπόν μεγάλο κι εύχάριστο κέρδος γιά κείνον πού θά έβρισκε τυχαία στο δρόμο του, άνάμεσα στή σκόνη και στις πέτρες, ένα τέτοιο πέταλο!

Αυτή ή συνήθεια κράτησε κι άργότερα. Και οι πλούσιοι, πού πετάλωναν τά ζῶα τους μέ τό πολύτιμο αυτό μέταλλο, όταν έβγαине ένα πέταλο, τό άφηναν εκεί πού είχε πέσει.

ΑΥΤΟ ΤΟ ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ;

ΤΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ

Έτυχε νά δήτε ποτέ σας μαργαριτάρια; Αλλά τί σημασία έχει άν έχετε δει ή όχι; Μήπως πρόκειται νά τά μεταχειρισθώ; Όμως κάποτε, ακούγοντας γιά τά ξωτικά αυτά προϊόντα, γιά τήν άξία τους, γιά τήν όμορφάδα τους, θά σας γεννήθηκε ή περιέργεια νά μάθετε τί είναι αυτοί οι όμορφοι κόκκοι, πού οι ρομαντικοί βάφτισαν «του φεγγαριού τά δάκρυα»! Μιά όμορφη μελωδία πού άκουσα χθές βράδυ άπ' τό ραδιόφωνο, «Αλιείς μαργαριταριών», μου έδωσε τήν έμπνευση νά σας γράψω δυό τρία πράγματα γιά τά μαργαριτάρια.

Λοιπόν: Τό μαργαριτάρι ή ο μαργαρίτης, όπως είναι τό επιστημονικό του όνομα, πήρε τήν όνομασία του από τό μάργαρο, πού είναι ή σκληρή άσπριδερή και διάφανη ουσία πού καλύπτει έσωτερικά τήν έπιφάνεια πολλών όστράκων, τό σιντέφι, όπως λέγεται άπ' τό λαό. Προέρχεται από τήν έκκριση των μαργαριτογόνων αδένων. Άν, λοιπόν, τύχει νά μπει κανένα μικρό πετράδι ή όπιδήποτε άλλο παράσιτο μέσα στο μαργαριτοφόρο όστρακο, τότε άπ' αυτόν τόν μανδῦα του άρχίζει νά έκκρίνεται ή ουσία αυτή, τό μάργαρο, πού άπομονώνει τό παράσιτο. Χρόνο μέ τό χρόνο οι στιβάδες αυτές του μάργαρου πληθαίνουν και ο όγκος του μαργαριταριού μεγαλώνει.

Οί μαργαρίτες πού γίνονται κατ' αυτόν τόν τρόπο λέγονται φυσικοί μαργαρίτες, και οι καλύτεροι είναι αυτοί πού γίνονται μέσα σ' ένα όρισμένο είδος μαλακίων, πού είναι γνωστά μέ τό κοινό όνομα «μαργαριτόστρεϊδα».

Δύο ειδών κυρίως είναι οι μαργαρίτες: 1) Προσκολλημένοι στήν έσωτερική έπιφάνεια του όστράκου, όποτε είναι ήμισφαιρικοί και λέγονται ήμισφαριτίτες ή ατελείς. 2) Έλεύθεροι μέσα στήν μανδυακή κοιλότητα του όστράκου.

Εννοείται ότι οι δεῦτεροι είναι μεγαλύτερης άξίας από τούς πρώτους.

Τά σπουδαιότερα κέντρα όπου άνέκαθεν ψαρεύονταν τά μαργαριτοφόρα όστρακα είναι ο Περσικός Κόλπος, ή Κεϋλάνη, ή Ερυθρά Θάλασσα, ή Θάλασσα των Άντιλλών και άλλες περιο-

χές των άκτών τής Αμερικής και τής Ιαπωνίας.

Ας παρακολουθήσουμε τώρα τόν τρόπο του ψαρέματος των μαργαριταριών, από τόν πιό πρωτόγονο τρόπο έως τήν σημερινή καλλιέργεια των μαργαριτοφόρων όστράκων στα μαργαριτοστρακοτροφεία.

Ο πρωτόγονος δότης δένει στο δεξί του πόδι ένα λιθάρι, ενώ μέ τό δεξί του χέρι κρατά ένα σχοινί, πού οι σύντροφοί του άπ' τή βάρκα τό κρατούν στερεά. Μέ τό βάρος του λιθариού φθάνει στο βυθό σέ βάθος 10-15 μέτρα. Χωρίς νά χάσει στιγμή, μαζεύει όσα όστρακα μπορεί, τ' άδειάζει μέσα στο καλάθι ή στο δίχτυ πού κρέμεται άπ' τό λαιμό του και δίνει τό σύνθημα νά τόν τραβήξουν στήν έπιφάνεια.

Τό ψάρεμα μέ τό σκάφανδρο είναι πολύ εύκολότερο, όπως καταλαβαίνετε.

Μεγάλη ανάπτυξη στήν αλιεία των μαργαριταριών παρουσιάστηκε στήν Ιαπωνία από τόν Ιάπωνα βιομήχανο Kokichi Mikimoto (1858-1954), τόν βασιλέα των μαργαριταριών, πού άπ' τόν περασμένο αιώνα φρόντισε νά βρεί ένα τεχνητό τρόπο γιά ν' άποκτήσει φυσικά μαργαριτάρια και πολλά.

Σκέφθηκε, λοιπόν, νά ψαρέψει πολλά μαργαριτοφόρα όστρακα, κι άφοῦ μέ κατάλληλο τρόπο έβαζε κάτω από τόν μανδῦα τους μικρά σφαιρίδια από μάργαρο, τά ξανάβαζε μέσα σέ κατάλληλα συμμάτινα κλουβιά, κι αυτά έξακολουθούσαν νά ζούν. Μέ τήν πάροδο

χρόνων, τό μάργαρο γινόταν πολύτιμο μαργαριτάρι. Η καλλιέργεια αυτή είχε τέτοια ανάπτυξη ώστε νά προσφέρει στον Μικιμότο άμύθητα πλούτη, και χιλιάδες άτομα, άνδρες και γυναίκες, νά άπασχολούνται μέ τήν καλλιέργεια αυτή.

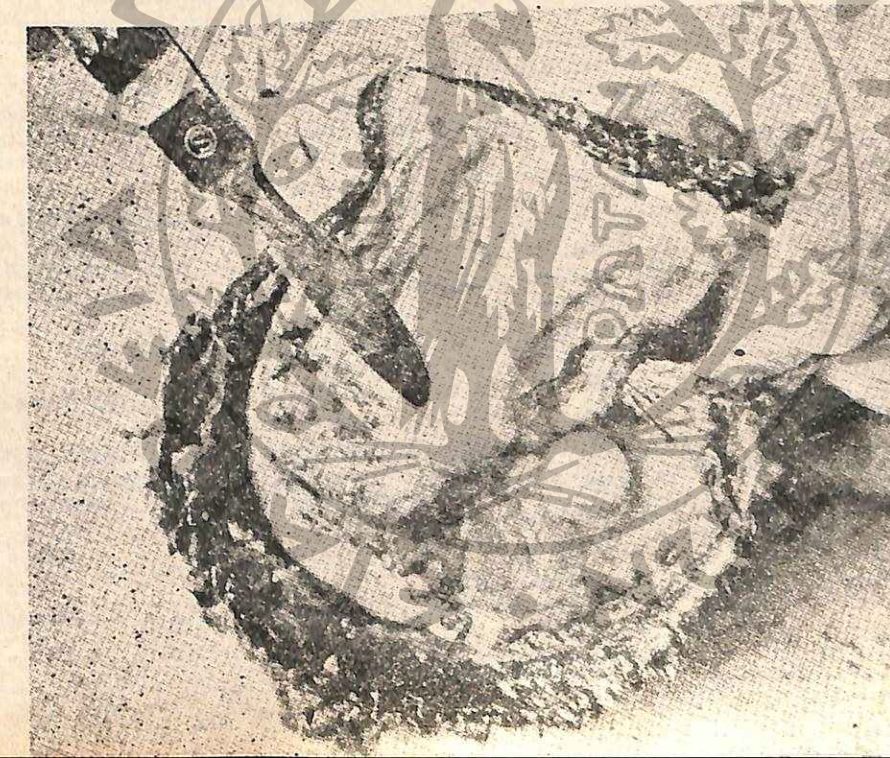
Στίς φωτογραφίες πού παραθέτουμε βλέπετε τόν τρόπο μέ τόν όποιο γίνεται ή συγκομιδή των μαργαριταριών, καθώς και μιά πανοραμική άπόψη ενός κομματιού άπ' τίς καλλιέργειες όστράκων του Μικιμότο στις νοτιοανατολικές άκτές τής Ιαπωνίας.

Η άξία των μαργαριταριών ύπολογίζεται κυρίως ανάλογα μέ τό μέγεθός τους. Τό βάρος τους μετρείται σέ «καράτια» και σέ «κόκκους», όπως και όλα τά πολύτιμα πετράδια. Εκείνα πού έχουν πολύ μεγάλη άξία είναι τά μαῦρα μαργαριτάρια, πού είναι πολύ σπάνια.

Τά περιφημότερα μαργαριτάρια πού βρέθηκαν έως σήμερα σ' όλο τόν κόσμο είναι ή «Περεγκρίνα» (μεγάλη σαν αύγό περιστεριού), πού αγοράσθηκε από τόν Βασιλέα τής Ισπανίας Φίλιππο Β', ή «Βασίλισσα των Μαργαριταριών», πού στολίξε τό στέμμα των Γάλλων Βασιλέων, και τό «Μαργαριτάρι τής Ασίας», τό μεγαλύτερο άπ' όλα τά μαργαριτάρια. Ζυγίζει 605 καράτια, δηλαδή 121 γραμμάρια.

Στο έμπόριο κυκλοφορούν και ψεύτικα μαργαριτάρια, πού τά κατασκευάζουν από σφαιρίδια γυαλιού, έπιχρισμένου μέ «έσσανς τής Ανατολής» - ένα εκχύλισμα από λέπια ψαριών.

Ο ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΣ

Η ΑΓΙΑ ΕΥΝΙΚΗ ΚΑΙ Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ 28η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Σε μία από τις κεντρικές εκκλησίες των Αθηνών, στον Άγιο Γεώργιο του Καρύτση, ανάμεσα στις άλλες εικόνες υπάρχει και μία εικόνα με την επιγραφή: «Αγία Εὐνίκη». Πώς βρέθηκε ή εικόνα της όχι τόσο γνωστής αυτής αγίας μέσα σ' αυτήν την εκκλησία;

Η ιστορία της αρχίζει την πρώτη ημέρα του πολέμου του 1940, 28 'Οκτωβρίου. Ο πόλεμος μάς έχει κηρυχτεί. Οί Αθηναίοι έχουν γεμίσει τους δρόμους της πρωτεύουσας αλαλάζοντας από ενθουσιασμό και διαδηλώνοντας την απόφασή τους, για τόν ιερό «υπέρ πάντων» αγώνα. Ξαφνικά μέσα σ' εκείνο τό παραλήρημα οί σειρήνες σημαίνουν συναγερμό. Έχθρικά αεροπλάνα έχουν φανεί στο όριζοντα. Πολλοί τρέχουν να κρυφτούν. Άλλοι καταφεύγουν στις εκκλησίες. Στόν "Αη-Γιώργη του Καρύτση ανάμεσα σ' άλλους, μία μεσόκοπη γυναίκα κά πλησιάζει τόν ιερέα και τόν παρακαλεί νά της κάμει μία παράκληση γιά νά νικήσουν τά έλληνόπουλα και νά γυρίσουν γρήγορα στά σπίτια τους.

- Καί σέ ποιόν άγιο θέλεις νά κάμω τήν παράκληση, ρώτησε ό ιερέας τήν γυναίκα.

- Στόν τόπο μας, πάτερ, του άπάντησε ή γυναίκουλα, συνηθίζαμε πάντα σέ τέτοιες δύσκολες στιγμές νά κάμουμε παράκληση στόν άγιο πού γιορτάζει αυτήν τήν ημέρα.

- Για νά δούμε, λοιπόν, ποιοί γιορτάζουν σήμερα!

Καί ψάχνοντας ό σεβάσμιος ιερέας τό μηναίο βρήκε: «Τή αυτή ημέρα μνήμη τών άγίων μαρτύρων Τερεντίου, Νεονύλλης και τών τέκνων αυτών Σαρβίλου, Νιτά, Ίέρακος, Θεοδούλου, Βήλη, Φωκά και Εὐνίκης...».

- Πώς είπατε, πάτερ μου; Εὐνίκη; Ρώτησε μέ άπορία ή γυναίκα.

- Ναί Εὐνίκη. Γιατί ρωτάς μέ τόσο άπορία;

- Να δέν καταλαβαίνετε, πάτερ μου, τί όνομα είναι αυτό. Είναι όνομα σημαδιακό. Εὐνίκη, δηλαδή καλή νίκη. Θά νικήσουμε, πάτερ μου, καταλαβαίνεται; Κάνετε μου, λοιπόν, μία παράκληση στην άγία Εὐνίκη.

Μία περιεργή ανατριχίλα είχε περάσει τό σώμα της άγνωστης γυναίκας και του σεβάσμιου ιερέα. Ναί, δέν ήταν χωρίς σημασία τό όνομα αυτό της αγίας Εὐνίκης. Προμηνούσε καθαρά τήν έκβαση του ιεροῦ μας αγώνα. Καί χωρίς ό άγαθός λειψίτης νά πει άλλη λέξη γύρισε πρὸς τό ιερό της εκκλησίας και έκανε, τήν πιό κατανυκτική παράκληση της ζωής του.

Πέρασαν από τότε τέσσερα χρόνια. Μετά τό θρίαμβο του στρατού μας στην Άλβανία, ήρθε ή φοβερή κατοχή. Κι' ύστερα, ξανάλαμψε τό φῶς της λευτεριάς στην πατρίδα μας. Ήρθε πάλι ή 28 'Οκτωβρίου. Η πρώτη ελεύθερη μεγάλη επέτειος του ιστορικού μας ΟΧΙ. Καί ή γυναίκα πού τήν πρώτη μέρα του πολέμου είχε κάνει τήν παράκληση μέσα στόν ναό του "Αη-Γιώργη του Καρύτση στην "Αγία Εὐνίκη νά δώσει τήν νίκη στην πατρίδα μας, δέν το ξεχάσε. Έστειλε ένα μεγάλο ηλεκτρικό λαμπτήρα τών πεντακοσίων κηρίων μέ τήν παράκληση ν' ανάβεται στις 28 'Οκτωβρίου γιά τήν άγία Εὐνίκη. Άλλά και ό σεβάσμιος ιερέας, πού όλη αυτή ή ιστορία του είχε κάνει βαθειά εντύπωση δέν άρκέστηκε σ' αυτό. Παράγγειλε κι έφτιαξαν τήν εικόνα της αγίας πού βρίσκεται μέχρι σήμερα στόν Ναό. Καί μέ ενέργειές του έγραψαν οί μοναχοί του αγίου "Ορους τήν ακολουθία της, πού ψάλλεται κάθε χρόνο στις 28 'Οκτωβρίου στόν "Αγιο Γεώργιο τόν Καρύτση. Ένα από τά τροπάρια της ακολουθίας αυτής είναι και τό εξής:

«Ελλήνων οί παίδες έν χαρά της Παρθενομάρτυρος Εὐνίκης μνήμην τήν εὔσημον πανηγυρίσωμεν. Αυτή γάρ τήν νίκην ήμιν τήν περιβλεπτον κατά τών πολεμίων δεδώρηται, ταίς πρὸς τόν Κύριο ιεραίς αυτής δεήσεσι και καθεῖλεν αυτών τά φρονύγματα.

Z. B

Παιδιά, δουλειά! "Υστερα άπ' τις διακοπές

Καί πάλι σχολείο! "Υστερα άπ' τις διακοπές του καλοκαιριού άνοιξαν τά σχολεία, γιά νά υποδεχτούν εκατοντάδες χιλιάδες μαθητές. Καί πάλι μαθήματα και διαβάσματα. "Υστερα άπ' τή σχετικά άνέμελη ζωή του καλοκαιριού, έρχεται ή υπεύθυνη άντημετώπιση της ευθύνης.

Καθημερινό τό πρόγραμμα δουλειάς.

Μέ τις διακοπές διακόπτεται συνήθως ή έπαφή μέ τά βιβλία και τή μελέτη. Άρκετοι θέβαι οι είν' αναγκασμένοι νά διαβάζουν και τό καλοκαίρι σχολικά μαθήματα, γιατί κάποιες εξετάσεις τούς πιέζουν. Άλλοι προσφέρουν τό χρόνο του καλοκαιριού σέ άλλες δουλειές, πού άποδίδουν οικονομικά όφέλη. Υπάρχουν όμως κι εκείνοι, κι είναι πολλοί, πού περνοῦν τό καλοκαίρι χωρίς μία σοβαρή ένασχόληση.

Πώς βλέπουν τό σχολείο οί μαθητές κι οί μαθήτριες.

"Άλλοι σάν τόπο δουλειάς, άλλοι σάν φύλακη.

"Άλλοι σάν χώρο χαράς, άλλοι σάν στρατόπεδο συγκέντρωσης.

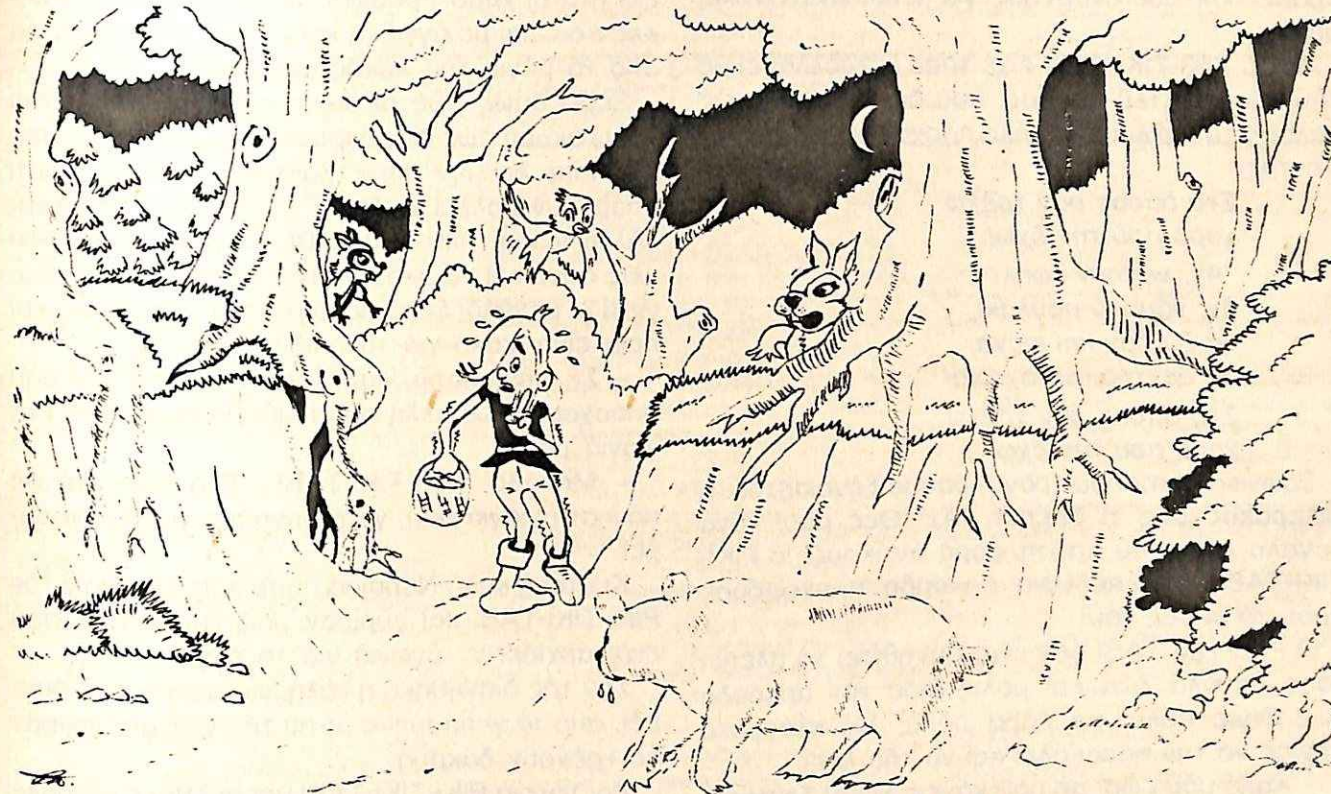
"Άλλοι σάν καταπίεση, άλλοι σάν άνεση.

"Άλλοι σάν ένα χώρο, πού πρέπει, όπως κι όπως, νά κυλήσουν μερικές ώρες της μέρας, κι άλλοι σάν εργοτάξιο, πού ό καθένας κι ή καθεμία προσφέρει κάποια δουλειά.

"Άλλοι σάν ένα εύχарιστο περιβάλλον' άλλοι σάν περιβάλλον, πού πασχίζουν πότε θ' άπαλλαγούν άπ' αυτό.

Άρχιμ. Δ.Γ.Α.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ-ΜΙΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΤΟΥ ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI

Παραμύθι του κ. Ζώη "Αζωτου

Στά πολύ παλιά τά χρόνια, πού και τά ζωα και τά πουλιά και τά δέντρα μιλούσαν κι ό κόσμος ήταν αλλιώτικος από τόν δικό μας. Ζούσε ένα μικρούλι άγοράκι, πού είχε ένα πολύ παράξενο όνομα: τό λέγαν ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI.

Όρφανό από μανούλα και πατερούλη, έμενε μέ τή γιαγιά του σ' ένα φτωχό καλύβι, στην άρχή του μεγάλου δάσους. Για παρέα του είχε μονάχα τά ζωάκια του δάσους, τά μικρά δεντράκια και τά πουλάκια, πού φώλιαζαν σ' αυτά.

Μ' αυτά μιλούσε κι έπαιζε. Σ' αυτά έλεγε τις χαρές του. Σ' αυτά και τις στενοχώριες του. Καί τό βράδυ, σάν έπεφτε νά κοιμηθεί πάνω στ' άχυρένιο στρωματάκι του, αυτά όνειρευόταν.

Κάθε πρωί, σάν ξυπνούσε, πήγαινε πιό μέσα στο δάσος, γιά νά μαζέψει λίγα ξυλαράκια και μερικές ρίζες και χόρτα, γιά νά μαγειρέψει ή γιαγιά. Καί χαρούμενος γύριζε στο καλύβι, όπου ή γιαγιάκα του, μέ άγωνία πάντα, τόν περίμενε.

Κάθε πρωί, πού έφευγε, ή γιαγιά του του παράγγελλε:

- Νά προσέχεις, ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI, νά μήν πηγαίνεις βαθειά στο δάσος, γιατί εκεί υπάρχουν μεγάλα ζωα και άγρια, πού μπορεί νά σου κάνουν κακό. Καί νά γυρίζεις πίσω γρήγορα, γιατί έχω μεγάλη άγωνία, όταν άργείς.

- Ναί, γιαγιάκα μου, θά προσέχω και δέν θά πηγαίνω βαθειά στο δάσος, ούτε και θά άργώ, είπε ό ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI.

Μία μέρα, όμως, όπως ό μικρός μας φίλος πήγαινε μέσα στο δάσος, γιά νά μαζέψει ξυλαράκια και ρίζες γιά τή γιαγιά, ένιωθε τόσο ευχαρίστηση, μιλώντας μέ τά πουλάκια, πού κελαϊδοῦσαν, και τά μικρά δεντράκια, πού συναντούσε στο δρόμο του, πού ξεχάστηκε και προχώρησε πιό πέρα άπ' όσο συνήθιζε.

- Καλημέρα, ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI, του φώναξε τό σκιουράκι, μέ τή φουντωτή ουρά. Πολύ χαίρομαι πού σέ βλέπω στή γειτονιά μας!

- Κι εγώ! έκανε τραγουδιστά ό κορυδαλλός, πού έτυχε νά πετάει τήν ώρα εκείνη εκεί κοντά και... φρούτ... έφυγε γιά νά βρεί σποράκια και σκουληκάκια.

- Σας ευχαριστώ πολύ, φίλοι μου, άπάντησε ό ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI. Πόσο σας ζηλεύω, πού ζητε μέσα στο δάσος και μπορείτε νά πάτε όσο πιό βαθειά θέλετε! Έμένα ή γιαγιά δέν μ' αφήνει νά πηγαίνω πολύ μέσα στο δάσος. Καί είναι τόσο ώραία!

- Δίκιο έχει ή γιαγιά σου, ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-TABI, του είπε ό σκαντζόχοιρος, πού μόλις είχε ξυπνήσει, τεντώνοντας τά μυτερά άγκάθια του. Τό δάσος

κρύβει πολλούς κινδύνους, γιά τ'α παιδάκια σάν και σένα.

Μά ό ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ είχε τόσο ξετρελλαθεί με τήν όμορφιά του δάσους, πού δέν άκουγε τούς καλούς του φίλους και όλο προχωρούσε τραγουδώντας:

Στό δάσος σάν τρέχω
χαρά πού τήν έχω!

Άχ, νάμουν ζωάκι,
άχ, νάμουν πουλάκι,
νά ζω σάν και κείνα
σέ δέντρα, σέ σχοίνα!

Στό δάσος σάν τρέχω
χαρά πού τήν έχω!

Ξαφνικά, εκεί πού τραγουδοῦσε ξένοιαστος, ό φιλαράκος μας τί βλέπει: "Άχ! Θεέ μου! Ένα μεγάλο ζωο, πού πρώτη φορά αντίκρυζε ό ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ. Μιά πελώρια άρκούδα προχωρούσε πρós τό μέρος του!

Ο ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ δέν είχε συνηθίσει νά βλέπει τόσο μεγάλα ζωα και μόλις είδε τήν άρκούδα φοβήθηκε πολύ, μά πάρα πολύ! Με κλάμματα άρχισε νά τήν παρακαλεϊ και νά τής λέει:

- Καλό μου ζωο, μή μου κάνεις κακό! Σέ παρακαλώ. Τί θά πεί ή γιαγιάκα μου, σάν δέν με δει νά γυρίζω πίσω; Δέν είμαι κακό παιδί. Άλλη φορά θ' άκούω τή γιαγιά και δέν θά μπαίνω βαθειά στό δάσος! Λυπήσου με καλό μου ζωο!

Η άρκούδα όλο και πλησίαζε τόν ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ, πού, μήν ξέροντας τί νά κάνει, πήρε μία χούφτα ρίζες, πού είχε μαζεμένες και τίς έφερε στό στόμα τής άρκούδας:

- Νά φάε, καλό μου ζωο. Είναι γιά νά τίς μαγειρέψει ή γιαγιά. Άλλά δέν πειράζει, φάε και σύ.

Κι όπως έδινε στήν άρκούδα τίς ρίζες άκούμπησε τό χεράκι του πάνω στό πελώριο κεφάλι τής.

Άλλά, Θεέ μου! Τί ήταν αυτό πού έγινε; Η άρκούδα χάθηκε και στή θέση τής βρέθηκε μία πεντάμορφη κοπέλλα, ντυμένη στά όλόασπρα, με πρόσωπο πού λαμποκοπούσε σάν τόν ήλιο και με ένα λουλουδένιο στεφάνι στό μέτωπο.

Ο ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ τάχασε γιά καλά τώρα. Τί ήταν πάλι αυτό τό αναπάντεχο! Πρίν προφτάσει όμως νά καταλάβει τί είχε γίνει, μίλησε ή κοπέλλα:

- Σ' εύχαριστώ, καλό μου αγοράκι, πού με γλύτωσες από τ'ά μάγια και μου έδωσες και πάλι τήν πρώτη και πραγματική μορφή μου. Ήμουν μία καλή Νεράιδα του δάσους, αλλά μία κακή μάγισσα πού με ζηλεύει με μεταμόρφωσε σέ άρκούδα. Καί τότε μόνο θά μπορούσα νά ξαναγίνω Νεράιδα, όταν θά βρισκόταν ανθρώπινο χέρι νά με άγγί-

ξει στό άσχημο πρόσωπό μου. Εύτυχώς βρέθηκες εσύ, και με άγγιξες και νά πού τώρα γλύτωσα από τ'ά μάγια τής κακής μάγισσας.

Ξέρω όμως πώς σέ λένε και πού μένεις. Και ξέρω ακόμη πώς δέν άκουσες τή γιαγιά σου, πού σου είπε νά μήν μπεις βαθειά στό δάσος, γιατί υπάρχουν πολλοί κίνδυνοι γιά τ'ά μικρά παιδάκια. Άλλη φορά, ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ, νά μήν τό ξανακάνεις αυτό και νά άκούς πάντοτε τή γιαγιάκα σου, γιατί οι μεγάλοι ξέρουν πάντα ποιό είναι καλό και ποιό είναι κακό γιά τ'ά παιδιά.

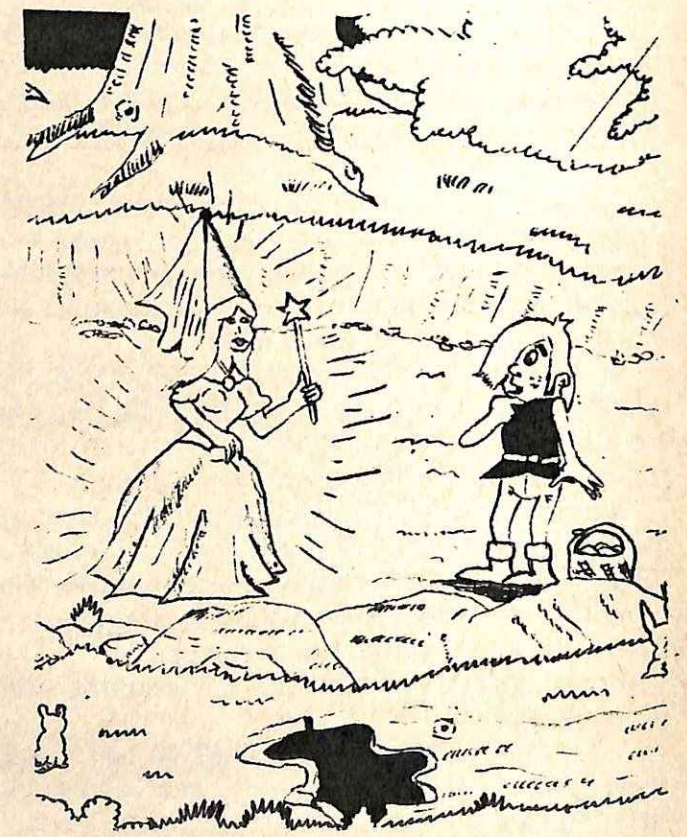
- Σ' εύχαριστώ, καλή μου Νεράιδα, και σου υπόσχομαι πώς άλλη φορά δέν θά παρακούσω τή γιαγιά μου.

- Μπράβο, ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ. Έλα τώρα νά σέ πάω στή γιαγιά σου, γιατί άργησες και θ' άνησυχεί.

Κι έτσι ή καλή Νεράιδα πήρε από τό χεράκι τόν ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ και γύρισαν μαζί στή γιαγιά, πού είχε άρχισι ν' άγωνιά γιά τό έγγονάκι τής.

Σάν τής διηγήθηκε ή καλή Νεράιδα τί είχε συμβεί, από τ'ά γερασμένα μάτια τής γιαγιάς άρχισαν νά τρέχουν δάκρυα.

Και τότε ό ΡΙΚΙ-ΤΙΚΙ-ΤΑΒΙ ύποσχέθηκε και πάλι, μπροστά στήν καλή Νεράιδα, πώς ποτέ, μά ποτέ πιά, δέν θά παρακούσει τή γιαγιά.

Σ. Σ. Τά σκίτσα φιλοτέχνησε ό μαθητής τής Β' Λυκείου Βασίλης Παναγόπουλος.

ΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τοιμπόνα: ή νέα «βασίλισσα» τής Εύρώπης, στό μπάσκετ, γιά τό 1985

Ντράζεν Πέτροβιτς. Ένα όνομα πού θά κάνουν πολύ καιρό νά ξεχάσουν οι Ισπανοί φίλαθλοι και ειδικά οι Μαδριλένοι τής Ρεάλ.

Ο «μικρός μάγος» τής Γιουγκοσλαβικής Τοιμπόνα τήν Τετάρτη, 3 Άπριλίου, μεταμορφώθηκε σέ «πουλί» άνοιξε τ'ά φτερά του και όδηγησε τούς συμπατριώτες του, στόν «παράδεισο», πού αυτός άνοιξε τήν πόρτα.

Ήπληξαν στιγμές, πού τό άστέρι τής Τοιμπόνα με τή γλώσσα έξω νόμιζε κανένας πώς κορόιδευε τούς Ισπανούς, κάνοντας πράγματα πού μόνο αυτός, ή ή φαντασία ενός μεγάλου σκηνοθέτη θά κατασκεύαζε.

Ο Πρωτοετής φοιτητής τής Νομικής λίγα λεπτά πρίν τή λήξη του μεγάλου τελικού του κυπέλλου Πρωταθλητριών, στό «Παλαί ντέ Σπόρ» του Φαλήρου, έκανε με τή μπάλλα ό,τι ήθελε, ενώ ταυτόχρονα τό πλήθος παραληρούσε και αυτός τούς έστέλνε φιλιά, σάν νά έλεγε με φωνή δυνατή στους Ισπανούς: «Με λένε Ντράζεν Πέτροβιτς...». Άλλά άς αφήσουμε όμως τόν Πέτροβιτς και τό ρεσιτάλ του. Ο τελικός δέν ήταν ύπόθεση ενός παίκτη και ή Τοιμπόνα δέν είχε μόνο τό «μικρό μάγο». Ήταν μία πλήρης όμάδα, ποιό επικράτησε πανηγυρικά με 87-78 επί τής Ρεάλ Μαδρίτης.

Άπ' έξω κι άνακατωτά

Τό παιχνίδι όμως κερδίστηκε κατά ένα μεγάλο ποσοστό άπ' τόν πάγκο. Ο Μίρκο Νόβοσελ ήξερε άπ' έξω κι άνακατωτά τή Ρεάλ. Γνώριζε ότι ή Ισπανική όμάδα άν καταφέρει νά παίξει γρήγορα και με αλφινδισμούς δέν πιάνεται με τίποτα. Έτσι φρόντισε νά κόψει τόν αέρα των άντιπάλων του άπ' τ'ά πρώτα κιόλας λεπτά. Οι παίκτες του κέρδισαν τίς κρίσιμες μάχες κάτω από τ'ά καλάθια και έπέβαλαν ένα άργό τέμπο, γυρίζοντας τή μπάλλα πίσω, ενώ τήν κατάλληλη στιγμή έκαναν τό σουτ.

Η Ρεάλ χωρίς ριμπάουντες και αλφινδισμό

είναι μία ευάλωτη όμάδα. Εκτός του ότι άπέτυχαν νά βρουν άνοργάνωτ'ή τήν άμυνα τής Τοιμπόνα, επιδόθηκαν και σέ μία κλασσική «αυτοκτονία». Δέν είχαν γρήγορες έπιστροφές στή δική τους άμυνα, με άποτέλεσμα νά στρέψουν τό όπλο εναντίον τους.

Άπ' τή άλλη πλευρά ή Τοιμπόνα με κινητήριες δυνάμεις τούς άδελφούς Πέτροβιτς, κι άφού προηγουμένως οι άλλοι τρεις «καθαρίζαν» στα ριμπάουντες, έφευγε γρήγορα στό δικό της αλφινδισμό και σκόραρε άνετα.

Και στήν άμυνα και στήν έπίθεση είχαν περισσότερες και καλύτερες έπιλογές.

Οι Ισπανοί επί 40' περίμεναν ένα έξεπασμα και μαζί τήν εύκαιρία γιά νά δρομολογήσουν τή νίκη. Δέν υπήρχαν όμως ή δέν παρουσιάστηκαν οι προϋποθέσεις γιά τέτοιες σκέψεις, πού τελικά έπεσαν στό «κενό».

Τό φινάλε

Στό τελευταίο δεκάλεπτο του άγώνα, ήρθε τό «ναυάγιο» τής υπερήφανης Ρεάλ. Ο Ντράζεν και ό άδελφός του Άλεξάντερ Πέτροβιτς θυμήθηκαν τ'ά παιδικά τους χρόνια στό Σίμπενικ και ό ένας πετούσε τή μπάλλα στόν άλλο, ενώ έκαναν διάφορα κόλπα κάτω άπ' τή σέντρα και σέ άνυποπτο χρόνο, ή έβαζαν καλάθι ή έδιναν πάσα γιά καλάθι.

Όλα αυτά άσπου άκούσθηκε ή κόρνα τής γραμματείας, πού σήμανε τό τέλος του μεγάλου τελικού. Άκόμα και οι πικραμένοι Ισπανοί, ακόμα και ό Μανόλο με τό τύμπανό του, έσχασε τό δικό τους δράμα και σκόρπισαν ένα ειλικρινό χειροκρότημα στους Γιουγκοσλάβους βασιλιάδες.

Αναμφισβήτητα τ'ά δύο άστέρια του μεγάλου τελικού, ήταν ό Γιουγκοσλάβος Ντράζεν Πέτροβιτς και ό Αμερικανός Γουαϊν Ρόμπινσον (τής Ρεάλ).

Αν σκιαγραφήσουμε τους δύο παίκτες θά πρέπει νά τονίσουμε: Γιά τόν πρώτο: Ήταν ο άνθρωπος πού έκανε τ'ά πάντα κι άφησε άφωνους με τίς επινοήσεις του, ακόμα και τούς πιο φανατικούς οπαδούς τής Ρεάλ. Τό «χρυσό άγόρι» του Γιουγκοσλαβικού μπάσκετ, εκτός από κορυφαίος σκόρερ (σημείωσε 36 πόντους) δέν έπαιξε μόνο γιά τόν εαυτό του, κι αυτός ήταν ένας παραπάνω λόγος πού ή Τοιμπόνα έπαιξε σάν όμάδα.

Όσο γιά τόν Ρόμπινσον ήταν ίσως όλη ή Ρεάλ. Άκόμα κι όταν οι Γιουγκοσλάβοι έστησαν τό άμυντικό τείχος μπροστά του εκείνος έβρισκε πάντα τό τρόπο νά περνάει, ισοπεδώνοντας τ'ά πάντα στό δρόμο του.

Γιά τήν ιστορία ν' αναφέρουμε τό φύλλο του άγώνα. Τοιμπόνα - Ρεάλ 87-78.

Άγαπητοί φίλοι!

Κανένας δέν μπορεί νά σ'άς κατηγορήσει γιά τή ζητάτε έλευθερία. Μόνο μή ξεχνάτε, πώς είναι διπλή ή έλευθερία. Νά μέινετε έλεύθεροι στό σώμα και στό πνεύμα. Ο άγιος Γρηγόριος ό Θεολόγος, άπ' τ'ά πιο μεγάλα και πιο έλεύθερα πνεύματα των αιώνων, λέει: «Τής μέν κάτω δουλείας έλευθερίαν δεϊ ζητεϊν, τής άνω δεϊ έφίεσθαι». Δηλαδή, και τήν έλευθερία από τή σωματική δουλεία, νά ζητάμε, αλλά και τήν άνώτερη έλευθερία, τή πνευματική.

ΤΣΙΜΠΟΝΑ: Αλ. Πέτροβιτς 16 (2 τρίποντα), Ντ. Πέτροβιτς 36, Νάκιτς 7, Τσοούτουρα 16, Κνέγκο 10 (πρώτη πεντάδα) Ούσιτς 2, Βουκίσεβιτς, Μπέταιτς, Κώουτς: Νόβοσελ.

ΡΕΑΛ: Κορμπάλαν 8, Λοπέζ, Ίτουριάγκα 13 (1 τρ.), Τζάκσον 10, Μάρτιν 12, Ρόμπινσον 24 (πρώτη πεντάδα) Ντέλ Κόραλ 2, Ρομάι 3, Βελάσκο 3 (1 τρ.) Ρουγιάν 3 (1 τρ.), Κώουτς: Σίνθ.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ:

ΤΣΙΜΠΟΝΑ: 53% στό σουτ 2 πόντων (31/58), 18% στα τρίποντα (2/11), 79% στίς βολές (19/24), 21 άμυντικά, 8 έπιθετικά ριμπάουντες, 10 κοψίματα, 7 κλεψίματα, 8 άσιστ, 8 λάθη.

ΡΕΑΛ: 45% στό σουτ 2 πόντων (29/64), 30% στό τρίποντα (3/10), 91% στίς βολές (11/12), 17 άμυντικά, 12 έπιθετικά ριμπάουντ, 2 κοψίματα, 10 κλεψίματα, 11 άσιστ, 16 λάθη.

Μέ 5 φάουλ αποβλήθηκαν: Μάρτιν (30'), Ρόμπινσον (40') και Ντ. Πέτροβιτς (40').

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ: 6-16, 16-14, 24-18, 24-25, 30-25, 30-32, 39-38 (ήμιχρονο) 49-44, 57-56, 63-59, 69-61, 71-61, 75-61, 79-63, 81-68, 81-68 και 87-78

Οι προηγούμενοι νικητές

1958: Ρίγα (Σοβ. Ένωση)
1959: Ρίγα (Σοβ. Ένωση)
1960: Ρίγα (Σοβ. Ένωση)
1962: Δυναμό Τιφλίδας (Σοβ. Ένωση)
1963: ΤΣΣΚΑ (Σοβ. Ένωση)
1964: Ρεάλ (Ισπανία)
1965: Ρεάλ (Ισπανία)
1966: Σίμενταλ (Ισπανία)
1967: Ρεάλ (Ισπανία)
1968: Ρεάλ (Ισπανία)
1969: ΤΣΣΚΑ (Σοβ. Ένωση)
1970: Ινις (Ιταλία)
1971: ΤΣΣΚΑ (Σοβ. Ένωση)
1972: Ινις (Ιταλία)
1973: Ινις (Ιταλία)
1974: Ρεάλ (Ισπανία)
1975: Ινις (Ιταλία)
1976: Μουμπλτζιρτζι (Ιταλία)
1977: Μακαμπή (Ισραήλ)
1978: Ρεάλ (Ισπανία)
1979: Μπόνα (Γιουγκοσλαβία)
1980: Ρεάλ (Ισπανία)
1981: Μακαμπή (Ιταλία)
1982: Σκουμπ (Ιταλία)
1983: Φόρντ (Ιταλία)
1984: Μπάνκο Ντι Ρόμα (Ιταλία)
1985: Τοιμπόνα (Γιουγκοσλαβία)

ΜΑΝΟΣ ΣΤΑΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ

Θεωρώ υποχρέωσή μου, αγαπητοί μου φίλοι, νά σάς θυμίσω και πάλι πώς οι συνεργασίες που δημοσιεύονται στις σελίδες αυτές δεν έχουν πάντοτε αξιώσεις «σπουδαίων» κειμένων ή «λογοτεχνικών» ταλέντων.

Όπως θά έχετε διαπιστώσει όλοι σας, όλες οι συνεργασίες δεν είναι «επιπέδου», και πολλές μάλιστα θγαίνουν από την πέννα μικρών παιδιών.

Επειδή είναι γνωστό πώς απ' αυτά τά άγουρα και δειλά στην αρχή... ξεπεταρούδια, βγήκαν άργότερα μεγάλοι λογοτέχνες, τεχνίτες του λόγου και έργατες των γραμμάτων, δεν νομίζω πώς πρέπει νά άπογοητεύσουμε τά πρώτα φοβισμένα φτερουγίσματά τους.

Γι' αυτό τά δημοσιεύουμε, εκτιμώντας πρώτα απ' όλα την πρόθεση και την καλή τους διάθεση και τελευταία την άρτια ή μη τεχνική των κειμένων. Σιγά-σιγά, μέ την πάροδο του χρόνου και την καλλιέργεια, ποιός ξέρει αν απ' αυτά τά κακότεχνα, ίσως, πρωτόλεια, δεν ξεπεταχτεί κάποτε κάποιο άριστούργημα;

Ο Ε.Ε.Σ.Ν.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ «ΕΤΟΥΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ»

«ΟΡΓΙΣΜΕΝΟΙ», ΠΑΡΑΞΕΝΟΙ ΝΕΟΙ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Ένα απ' τά πιο χαρακτηριστικά φαινόμενα της μεταπολεμικής κοινωνίας του Δυτικού κόσμου, ή όργάνωση των νέων, κύρια, σέ ομάδες μέ ανατρεπτικούς σκοπούς, ή εξέπλωση του «άναρχικού» κινήματος, ή άμφισβήτηση κάθε μορφής έξουσίας -ιδιαιτέρως αυτής του κατεστημένου- άποτελεί σήμερα σύγχρονο κοινωνικό πρόβλημα -εμφιάλη πολλές φορές της καθημερινής ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων σ' όλόκληρο τόν κόσμο.

Τά αίτια αυτού του φαινομένου; Ασφαλώς πολλά, συνδεμένα μέ την ιστορική εξέλιξη της κοινωνίας μας, μία εξέλιξη πού ήταν φυσικό νά προκαλέσει την αντίδραση σέ θεμελιώδεις άρχές της παραδοσιακής κοινωνίας άφου άποδείχτηκε άδύναμη νά ικανοποιήσει πρωταρχικές άνάγκες της ανθρώπινης φύσης, νά γεμίσει τό μεγάλο ψυχικό κενό πού νιώθουν οι νέοι, όταν βλέπουν τή γύμνια και την άντιφατικότητα της ίδιας τους κοινωνίας, πού στό βωμό της εξέλιξης, του «πολιτισμού» θυσίασε ό,τι τό άνώτερο κι ευγενικό είχε νά παρουσιάσει ή ανθρώπινη ψυχή, οδηγήθηκε πολλές φορές σέ άκρότητες, θεμελιώθηκε πάνω στην έκμετάλλευση, την άπάτη, την κοινωνική άδικία.

Κ' ή παρουσία των κοινωνικών αυτών όμάδων στην σύγχρονη κοινωνία; Έντονη, δυναμική, αλλά και άντιπατική πολλές φορές. Οι επαναστατημένοι νέοι μέ τό έξαλλο ντύσιμο, τό ψυχρό βλέμμα, την ύψωμένη γροθιά, οι νέοι μέ τό ρόπαλο ή την άλυσίδα, μέ τόν ένθουσιασμό των συγκεντρώσεών τους, τις βίαιες εκδηλώσεις τους, κατόρθωσαν πραγματικά νά κάνουν φανερή την παρουσία

τους, νά δώσουν τό στίγμα μιάς όλόκληρης κοινωνίας πού μετά από 2 παγκόσμιους πολέμους ύποκύπτει και πάλι στην βία στ' όνομα της ανανέωσης της.

Συγκεκριμένοι οι στόχοι των όμάδων αυτών, μένουν πολλές φορές στό περιθώριο άφου τό επίκεντρο της δημοσιότητας προβάλλονται κύρια τά μέσα κι όχι ο σκοπός. Σίγουρα πάντως οι «άναρχικοί» μιλούν γιά την έλευθερία. Μιλούν γιά την αντίδραση σέ κάθε έξουσία. Καταδικάζουν τις μεθοδεύσεις της άστικής κοινωνίας κι άρνούνται συμμετοχή στις κοινωνικές δραστηριότητες έπομένως και στην έργασία. Μιλούν γιά την άγάπη, την ειρήνη, την κοινωνική δικαιοσύνη. Μιλούν... είν' αλήθεια εύκολο πράγμα νά μιλά κανείς.

Είναι εύκολο νά λες: «Άγαπάω τόν κόσμο και θέλω νά τόν κάνω καλύτερο». Κάθε άνθρωπος -μ' εξαίρεση όρισμένους πορωμένους και φανατικούς- και τόν κόσμο άγαπά και την πρόοδο επιζητά. Πόσο δύσκολο όμως την πεποίθηση αυτή νά την κάνεις πράξη. Ν' άρχισεις τή σωτηρία του κόσμου σώζοντας πρώτα τό δικό σου έαυτό καί τό χτίσιμο της αύριανής κοινωνίας θεμελιώνοντας βαθιά τόν έσωτερικό σου κόσμο.

Οι «άναρχικοί», άμφισβητίες της παραδοσιακής ήθικης, έραστές, φαινομενικά, της έλευθερίας, μιλούν γιά την έλευθερία του άτομου, την άποτίναξη κάθε ζυγού. Θλιβερή πραγματικότητα όμως άποτελεί τό γεγονός ότι απ' τις τάξεις τους προέρχονται πολύ συχνά άτομα έξαρτημένα απ' τόν πιο ύπουλο ζυγό, τά ναρκωτικά, άνελεύθερα από τά ίδια τους τά πάθη. Η άγάπη γιά τόν άνθρωπο

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή
ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ;

και την έλευθερία του είν' όραμα κι ιδανικό συνάμα πού γιά νά υλοποιηθεί χρειάζεται άγónας γιά την χαλύβδωση του ίδιου του έαυτού μας, την άπελευθέρωση του νου, της ψυχής και του σώματος από τά κάθε λογής δεινά πού τό καταδυναστεύουν.

Οι νέοι, μέ τό παράδοξο ντύσιμο, άμφισβητούν κι άπερρίπτουν στ' όνομα της αντίδρασης τό κατεστημένο. Γίνονται όμως ταυτόχρονα οι πιο πιστοί στυλοβάτες της καταναλωτικής μας κοινωνίας, πειθήνια όργανα του συστήματος, πού προμηθεύει τό έξεζητημένο ντύσιμό τους, τή διασκέδασή τους, τά καταναλωτικά αγαθά πού μέ προθυμία δέχονται. Γιατί δεν μπορεί πραγματικά ο νέος της DISCO και της CAFETERIA ο σημαντικότερος δείκτης των καταλωτικών αγαθών νά μιλά γιά «δυτικό τρόπο ζωής», «καπιταλιστική κοινωνία», έξάρτηση, συντήρηση, άστική τάξη, εύδαιμονισμό.

Οι νέοι μέ τό ψυχρό, παγωμένο βλέμμα μιλούν γιά μία σχέση άγάπης. Άντιφατικό μά και τραγικό συνάμα. Γιατί πώς, αλήθεια, θ' άγαπήσεις τό συνάνθρωπο όταν τό ίδιο σου τό βλέμμα άποθαρρύνει κάθε έπικοινωνία, όταν ζητάς τή μόνωση, ύψώνεις τείχη, φραγμούς, όργανώνεις στον κλειστό αύστηρό τρόπο ζωής της όμάδας σου, -τό πιο θλιβερό- αυτόν τό συνάνθρωπο πού λές πώς άγαπάς τόν έκμεταλλεύεσαι, είτε καταστρέφοντας την περιουσία του είτε ακόμα άφαιρώντας του τήν ίδια του τή ζωή. Ποιά κοινωνική δικαιοσύνη πρεσβεύει τους βανδαλισμούς σέ βάρος συμπολιτών μας, ποιά άγάπη οδηγεί στην βία;

Άσυμβίβαστα λοιπόν, τά όσα ύποστηρίζουν κι ένεργούν αυτές οι κοινωνικές ομάδες. Άσυμβίβαστα άφου ή έλευθερία κ' ή καταδυναστευση, ή αντίδραση κ' ή ύποταγή, ή κοινωνική δικαιοσύνη κ' ή έκμετάλλευση, ή άγάπη και τό μίσος, ή ειρήνη κ' ή βία, ή αλήθεια τελικά κ' ή ύποκρισία, έννοιες διαμετρικά αντίθετες δεν μπορούν ποτέ νά συνυπάρχουν και νά υπηρετούν τόν ίδιο σκοπό. Άσυμβίβαστα γιατί τό άναρχικό κίνημα, σέ πείσμα των όσων ύποστηρικτών του, πρόδωσε και προδίδει τους ύγιείς μερικές φορές πόθους της νεολαίας, την έμφυτη τάση του νέου πού άποζητά την αλήθεια, την άγάπη, την ισότητα.

Συμπερασματικά, οι νέοι, οι όργανωμένοι σέ ομάδες μέ άναπρεπτικό χαρακτήρα άρνούνται τή συντηρητική κοινωνία από άπέχθεια πρós όρισμένες άκραίες μορφές της και κάποιες μεθόδους της. Άρνούνται όμως μαζί μέ τό κατεστημένο κ' ιδανικά αιώνια κι άναλλοίωτα πού μόνον προϊόντα της άστικής κοινωνίας δεν μπορούν νά θεωρηθούν. Πολύς φορές μάλιστα συμπαρατάσσονται στον άγónα άντιδραστικών δυνάμεων, γίνονται όργανα της ίδιας της καταναλωτικής κοινωνίας πού θεωρούν έχθρό τους. Πάνω απ' όλα δεν προσφέρουν λύσεις άφου ή βία κ' ή επανάσταση, ή στείρα αντίδραση κι όχι ή γόνιμη, δημιουργική επέμβαση στις κοινωνικές διαδικασίες μόνον προβλήματα μπορούν νά δημιουργήσουν.

Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες ο ρόλος των όμάδων αυτών κάθε άλλο παρά θετικός μπορεί νά θεωρηθεί. Τό άναρχικό κίνημα, παρά τά κάποια θετικά άποτελέσματα πού έφερε ή κριτική του πρós την άστική κοινωνία και τις μεθοδεύσεις της, άθέτησε την ύπόσχεσή του γιά μία καλύτερη κοινωνία, έγινε ο έφιάλης της της καθημερινής μας ζωής. Οι άναρχικοί -ννήσιοι όραματιστές ίσως κάποιος απ' αυτούς μιάς κοινωνίας άγάπης -έγιναν όργανα σκοτεινών δυνάμεων. Κ' οι περιθωριακές όμαδες τους, νοσογόνα «τέλματα» πού μέ τή διαβρωτική τους άτμόσφαιρα άπειλούν νά καταλύσουν τό οικοδόμημα του πολιτισμού μας.

Η βία κ' ή επανάσταση πού οι νέοι χρησιμοποιούν γιά την επίτευξη των στόχων τους δεν είναι ή λύση. Άραγε θά τό καταλάβουν; Πασχάλης Λάμπρου
Μαθητής Β' Λυκείου

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΤΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΙ ΕΜΕΙΣ

Μετά από κοινή άπόφαση των μελών του Ο.Η.Ε. θεσπίστηκε ή φετινή χρονιά νά άνήκει στην νεολαία. Μέ άλλα λόγια φέτος είναι τό έτος του παιδιού, του έφηβου, του νέου. Γι' αυτό γιά μας τό χίλια έννιακόσια όγδόητα πέντε είναι μία ξεχωριστή χρονιά άφου γιορτάζει όλη ή νεολαία του κόσμου.

Η άπόφαση αυτή του Ο.Η.Ε. χειροκροτείται από όλους τους νέους. Γιατί είναι μία άπόφαση άπολύτως σωστή άφου μ' αυτήν έχουμε άναγνώριση των προσπαθειών μας και άνταμοιβή αυτών. Φανερώνεται έτσι ότι υπάρχουνε και μεις και ότι δεν άποτελούμε κάποιο ξεχασμένο μερίδιο του κόσμου. Είναι σίγουρο λοιπόν ότι ή άπόφαση αυτή μας τιμά πέρα γιά πέρα.

Η φετινή χρονιά θά είναι γιά μας μία συνεχής ένεργοποίηση. Θά πρέπει νά μίν σταματήσουμε καθόλου τόν άγónα μας γιά νά άποδείξουμε ότι δεν ήταν άδικη ή τιμή αυτή πού μας γίνεται. Θά πρέπει ακόμη νά αύξήσουμε τις προσπάθειές μας έτσι ώστε νά επιτύχουμε πράγματα σημαντικά σέ όποιοδήποτε τομέα κι αν είμαστε τοποθετημένοι.

Όλες βέβαια οι προσπάθειες αυτές πρέπει νά συνοδεύονται από μέσα ειρηνικά και όχι ύπουλα και δολερά. Γιατί έτσι θά άποτελέσουμε μία ήλαχτιδα μέσα σ' ένα κόσμο πού κυριαρχεί ο πόλεμος, ή πείνα, ή δυστυχία και πάνω απ' όλα ο φόβος ενός πυρηνικού όλοκαυτώματος. Ίσως έτσι σκεφτούν κάπως διαφορετικά οι ήγέτες των διαφόρων κρατών και παραδειγματιστούν από τις ένέργειές μας αυτές.

Δέν θά πρέπει νά ξεχάσουμε ότι ή χρονιά αυτή αναφέρεται σέ όλους τους νέους του κόσμου. Είτε λευκοί είναι αυτοί, είτε μαύροι είτε κίτρινοι. Έτσι βλέπουμε ότι κυριαρχεί τό πνεύμα της συναδέλφωσης και της ειρήνης πού τόσο πολύτιμη είναι στις μέρες μας.

Στους νέους όμως όλου του κόσμου άνήκουν και τά δύστυχα παιδιά των ξεχασμένων Άφρικανικών κρατών. Τά παιδιά πού καθημερινά πεθαίνουν από την πείνα, πού μαστίζονται από λογίων λογίων άρρώστειες. Γι' αυτά λοιπόν τά παιδιά ή φετινή χρονιά θά άποτελέσει κάτι πολύ σημαντικό άφου θά δούν ότι δεν ξεχάστηκαν απ' τόν ύπόλοιπο τόν κόσμο. Κι' αυτό θά γίνει μέ τις δικές μας προσπάθειες.

Από τά παραπάνω βλέπουμε πόσο χρησιμη και όπωσδήποτε άναγκαία ήταν ή άπόφαση αυτή από τόν Ο.Η.Ε. Γιατί μ' αυτόν τόν τρόπο, έμεις πού άποτελούμε τό ένδοξο μέλλον του κόσμου, παίρνουμε ήθικές δυνάμεις γιά νά συνεχίσουμε τόν άγónα μας γιά τό χτίσιμο ενός καλύτερου «αύριου» χωρίς τις πληγές πού μαστίζουν σήμερα τόν κόσμο μας.

Μέ άλλα λόγια ή άπόφαση αυτή των μελών του Ο.Η.Ε. είναι μία τωπωτική ένεση γιά την επίτευξη των παραπάνω σκοπών.

Χρήστος Πατάγγος

«ΠΩΣ ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΣΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΘΕΛΩ ΝΑ ΖΗΣΩ»

Σήμερα ζούμε σέ μία κοινωνία πού σίγουρα δεν ικανοποιεί πολλούς ανθρώπους. Ένας από αυτούς είμαι και έγώ. Βλέπω τόν κόσμο και δεν μένω εύχαριστημένη. Νιώθω μέσα μου άνησυχίες και φόβους γιά τό αύριο, αλλά μαζί και μία άγανάκτηση. Θέλω όμως νά άγωνιστώ γιά νά πετύχω κάτι καλύτερο. Όνειρεύομαι έναν κόσμο διαφορετικό απ' αυτόν πού ζω και θέλω, όσο γίνεται, νά τόν πραγματοποιήσω. Βέβαια, αυτό είναι δύσκολο όμως πιστεύω ότι άξίζει νά προσπαθώ.

Κοιτώ γύρω μου τους ανθρώπους. Κυριαρχεί ή άποξένωση και ή άδιαφορία. Ο καθένας κλείνεται όλο και περισσότερο στον έαυτό του, περιορίζεται στά προβλήματά του. Δεν τόν άπασχολούν οι δυσκολίες των άλλων. Δεν τόν ενδιαφέρει αν κάποιος δίπλα του πεινάει. Βάζει πάνω απ' όλα τό συμφέρον του. Φυσικά, σ' όλα αυτά υπάρχουν και οι εξαίρέσεις. Όμως έγώ στον κόσμο μου θέλω όλους τους ανθρώπους ένωμένους. Ο καθένας νά νοιάζεται γιά τόν άλλον και νά προσπαθεί νά τόν βοηθήσει μέ όποιο τρόπο μπορεί. Γιατί μόνο έτσι θά μπορέσουν νά αντιμετώπισουν τά κοινά προβλήματα πού τους άπασχολούν και νά προοδεύσουν.

Οι φυλετικές διακρίσεις είναι ακόμα ένα σημαντικό πρόβλημα. Υπάρχει ή έκμετάλλευση, ή άδικία. Όμως ξέρουμε ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και έχουν τά ίδια δικαιώματα στην ζωή. Αυτό θά ήθελα νά γίνει και πραγματικότητα, γιατί σήμερα συχνά βλέπουμε νά παραβιάζεται ή έλευθερία του ατόμου. Θέλω νά μίν υπάρχουν φυλετικές διακρίσεις, νά μίν ξεχωρίζουν τους ανθρώπους σέ τίποτα. Όλοι νά έχουν τις ίδιες εύκαιρίες και δυνατότητες γιά μόρφωση, γιά δουλειά, γιά πνευματική ανάπτυξη. Όλοι νά είναι έλεύθεροι.

Οι πυρηνικοί εξοπλισμοί νά σταματήσουν. Νά μίν είναι ο πόλεμος ή λύση στις διαφορές των ανθρώπων. Νά αντιμετώπιζούν τά προβλήματα πού υπάρχουν μέ διαφορετικό τρόπο. Νά μίν υπάρχουν τόσο μεγάλες διαστάσεις πολιτικές και νά μίν γίνεται αυτό αίτία γιά νά διασπάται ή ένότητα των ανθρώπων. Ο καθένας μπορεί νά πιστεύει αυτό πού θεωρεί σωστό, χωρίς όμως αυτή ή τοποθέτησή του νά τόν διαχωρίζει από τους άλλους. Γιατί οι άνθρωποι μόνο όταν είναι ένωμένοι μπορούν νά καταφέρουν κάτι καλό.

Όλοι νά επιθυμούν τή μόρφωση γιατί είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες της επιτυχίας και γιά τή βοήθειά τόν άνθρωπο, διοντάς του μία μεγαλύτερη πνευματική ανάπτυξη, νά βρεί κάποια λύση γύρω από ύπαρξη, νά λύσει όλα όπλα γιά ν' αντιμετώπισει τις δυσκολίες πού θά παρουσιαστούν και νά βοηθήσει κι αυτός από τή μεριά του στην καλύτερευση αυτού του κόσμου και στην πρόοδο του. Νά προσφέρει ό,τι μπορεί.

Αυτός λοιπόν είναι ο κόσμος πού όνειρεύομαι.

ομαι. "Όμως για να πραγματοποιηθούν, αν όχι όλα, κάποια απ' αυτά τα πράγματα, χρειάζεται θέληση και προσπάθεια από τόν καθένα ξεχωριστά, ώστε όλοι μαζί να τα πετύχουμε. Γιατί ο άνθρωπος, όταν θέλει, μπορεί να καταφέρει πολλά.

ΑΝΥΣΙΑ ΚΟΥΡΟΥ
Τάξη Β' Λυκείου

Ειπώθηκε ότι ο άνθρωπος είναι ο μεγαλύτερος εχθρός του εαυτού του και ακόμα πώς ο μεγαλύτερος εχθρός του ανθρώπου είναι ο άνθρωπος. Γράψτε τις σκέψεις σας πάνω στις δύο αυτές απόψεις»

"Όλοι ξέρουμε ότι από τα πολύ παλιά χρόνια μέχρι και την σημερινή μας εποχή ο άνθρωπος, που δίχως άλλο είναι το τελειότερο όν, κατάφερε να υποτάξει την φύση και να γίνει ο βασιλιάς της. Ούτε τα άγρια θηρία, ούτε και οι φοβερές δυνάμεις της φύσεως κατάφεραν να του αναχαιτίσουν την φιλοδοξία του.

Ο άνθρωπος παρά τις τόσες δυσκολίες όχι μόνο βγήκε νικητής αλλά κυριολεκτικά έγινε ο μεγάλος και άκατανίκητος βασιλιάς της φύσης. Έτσι φτάσαμε στην σύγχρονη εποχή που ο άνθρωπος ξέρει πιά όλα τα μυστικά της και την έχει πραγματικά αιχμάλωτη.

Παρόλα αυτά όμως ο άνθρωπος δεν μπορεί να δαμάσει τόν μεγαλύτερο εχθρό του, και πραγματικά, είναι δύσκολο να το καταφέρει. Αυτός ο άκαταμάχητος εχθρός είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, ο ίδιος ο εαυτός του κάθε ανθρώπου. Και αυτό που αναφέρεται δεν είναι κάτι τυχαίο και άτοπο. Χιλιάδες είναι τα παραδείγματα τών ανθρώπων που πραγματικά αυτοκαταστράφηκαν.

Πάντοτε και σε όλες τις εποχές ο άνθρωπος φοβάται τόν κακό εαυτό του. Από στιγμή σε στιγμή μπορείς από δοξασμένους να γίνεις καταφρονημένος. Είναι γεγονός ότι ένας άνθρωπος δεν μπορεί να κρατηθεί πάντα ψηλά. Και εδώ μπαίνει αυτό που αναφέρθηκε προπάνω «ο κακός εαυτός». Μπορείς λοιπόν να προδοθεί, από τόν ίδιο σου τόν εαυτό. Εδώ όμως μπαίνει και ένα δύσκολο ερώτημα. Αν δηλαδή ο άνθρωπος καταστρέφεται από τόν ίδιο του τόν εαυτό ή και από τούς ίδιους τους συνανθρώπους του. Η απάντηση είναι μιά και δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετική. Είναι γεγονός ότι οι άνθρωποι είναι περισσότερο εχθροί παρά φίλοι μεταξύ τους. Ο ένας προσπαθεί να πάει μπροστά πατώντας τόν άλλο χωρίς να τόν αφήσει να αναπνεύσει. Αυτό τόν φαινόμενο συνδεύει τόν άνθρωπο από την παρουσία του στη γη. Όλους τούς νίκησε αλλά τόν ίδιο τόν άνθρωπο δεν μπορούσε ποτέ. Βέβαια φαινομενικά δείχνει απλό να μπορέσει ο άνθρωπος να νικήσει τόν άνθρωπο. Και λέγοντας αυτό έννοούμε ότι με την συμφιλίωση όλα μπορούν να λυθούν. Δηλαδή οι άνθρωποι να καταλάβουν ότι πρέπει να είναι ένω-

μένοι και να νιώθουν μεταξύ τους σαν αδελφια. Άλοιμονο όμως! Συμφιλιώσεις έχουν γίνε πολλές αλλά την επόμενη στιγμή ο άνθρωπος προσπαθούσε να κάνει κακό στόν άλλο. Στην σημερινή εποχή μας είναι εύκολο να τόν καταλάβουμε. Πολύ σωστά έχει χαρακτηριστεί η κοινωνία μας ζούγκλα. Όταν κάποιος βρίσκεται σε δύσκολη θέση, βουλιάζει κυριολεκτικά από τα χτυπήματα της κοινωνίας, ο άλλος πιά εύκολα τόν χτυπήσει να πάει πιά κάτω παρά να τόν σώσει. Βέβαια σε καμιά περίπτωση δεν τόν ήθελα να πω ότι δεν υπάρχουν άνθρωποι που πραγματικά προσπαθούν για τόν κοινό καλό. Αν λεγόταν κάτι τέτοιο τόν ήταν ψέμμα. Όμως ότι και να κάνουν δεν μπορούν γιατί είναι λίγοι και τις περισσότερες φορές οι προσπάθειες τους πηγαίνουν χαμένες.

Πάντα υπάρχει κάτι μια δύναμη φοβερή μέσα στόν άνθρωπο που τόν σπρώχνει στην αυτοκαταστροφή ή τόν στρέφει «έναν ανέλετο πόλεμο με άλλους ανθρώπους. Μοναδική αιτία για όλα αυτά είναι η φιλοδοξία και μόνο αυτή.

Ο κάθε άνθρωπος θέλει να υπερέχει από τούς άλλους, να είναι άξεπραστος, άφθαστος να είναι ο «έναν». Όσο και να προσπαθήσει, πάντα κάτι μέσα του τόν κάνει να αλλάξει και να προχωρήσει για να ικανοποιήσει την φιλοδοξία του. Ο μονοκράτορας της φύσεως λοιπόν ο άνθρωπος, αυτός που έχει ύμνηθεί από τούς ποιητές και που έχει πάρει τόσα χαρίσματα από τόν Δημιουργό δεν είναι ανίκητος, αφού δεν υποτάξε τόν εαυτό του. Όσο για τόν πώς μπορεί να τόν υποστηρίξει είναι κάτι που η ιστορία μας τόν έχει διδάξει όσο κανένας άλλος. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να υποτάξει τόν εαυτό του. Τά πάθη του και η φιλοδοξία του είναι αγιάτρευτη. Ακόμα ποτέ όλοι οι άνθρωποι δεν τόν νιώσουν φίλοι γιατί πάντα ο ένας τόν προσπαθεί να προσδεύσει σε βάρος του άλλου. Αυτές είναι οι μεγαλύτερες αλήθειες της ιστορίας μας. Μπορούμε να τόν πούμε σαν πεπρωμένο όλων τών ανθρώπων ή ακόμα ότι είναι η μοίρα τους να μόν μπορούν να νικήσουν τόν εαυτό τους.

Γιώργος Κοντοσώρος
Μαθητής της Β' Λυκείου

ΖΩΗ ΧΩΡΙΣ ΙΔΑΝΙΚΑ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΝΟΗΜΑ

Επειδή ο άνθρωπος από τή φύση του τείνει προς τόν τέλειο που αποτελεί τόν έσχατο σκοπό της ύπαρξης του, γι' αυτό ολόκληρη η πορεία του μέσα στους αιώνες είναι δεμένη με ιδανικούς σκοπούς, με διαχρονικά ιδανικά.

Τό ιδανικό, μπορεί να είναι πρόσωπο ή ιδέα που προσελκύει την βούληση μας, κινητοποιεί την συνειδησή μας και όλες τις πνευματικές μας δυνάμεις ώστε να τόν προσεγγίσουμε όσο πιά πολύ μπορούμε. Κάθε ιδανικό αποτελεί πρότυπο για μίμηση, γι' αυτό όταν έμπνέεται ο άνθρωπος από ένα ιδανικό καθάρεται πάνω σ' αυτό όλο τήν δραστηριότη-

τα του, και αφιερώνεται ολόκληρος σ' αυτόν τόν αγώνα. Ζωή χωρίς ιδανικά δεν έχει νόημα διότι η προσπάθεια προσέγγισης τους και μίμησης τους είναι αυτό τόν οποίο δίνει στην ζωή μια ξεχωριστή χάρη. Ζούμε την εκπλήρωση αυτού του πολυπόθητου σκοπού μας. Δεν πρέπει όμως να είμαστε καθολικά προσηλωμένοι πάνω σ' αυτό και να παραμερίζουμε τις άλλες όψεις της ζωής διότι, έτσι ο άνθρωπος γίνεται όλο και πιά πολύ αντικειμενικός, γίνεται δέσμιος του ίδιου του εαυτού του.

Εφόσον τόν ιδανικό του είτε είναι πατριωτικό είτε επιστημονικό είτε υλιστικό, έλκει την άτομική βούληση και βασίζεται πάνω στην ανθρωπινή επιθυμία ή προσπάθεια για την πραγμάτωση του είναι έναρμονισμένη με τις ψυχικές ανάγκες και φιλοδοξίες του ανθρώπου. Ο άνθρωπος ο οποίος διαπνέεται από την πίστη σε μιά ιδέα, ξέρει τόν προορισμό του και είναι γεμάτος από βεβαιότητα και ασφάλεια.

Είναι αισιόδοξος κι ευτυχισμένος και ξέρει ποιές δυσκολίες και τί ειδούς εμπόδια τόν συναντήσει στην ζωή του. Ο πραγματικός δηλαδή σκοπός της ζωής είναι καρπός της άφοσίωσης σε διάφορες ιδέες, άφοσίωσης, που οδηγεί στην δράση και στην κοινωνική δημιουργία. Ο άνθρωπος που δεν διακατέχεται από την ανάγκη για προσήλωση σε κάποιο ιδανικό είναι δυστυχισμένος, νοιώθει σαν κοινωνικό παράσιτο, διότι δεν μπορεί να δημιουργήσει μέσα στην ζωή του ένα στοιχείο που να τόν έλκυει τόν ενδιαφέρον και για τόν οποίο να αγωνιστεί με όλες του τις δυνατότητες. Πράττει και εργάζεται μηχανικά γιατί πρέπει, και όχι γιατί τόν τόν επιβάλλουν τά συναισθήματα του, ή ψυχή του, ο ίδιος ο εαυτός του. Έτσι δεν είναι δυνατόν γι' αυτόν να αντιμετωπίσει με θάρρος και αυτοπεποίθηση τις αντιξοότητες της ζωής και δεν μπορεί να θεωρηθεί πνευματικά ώριμο άτομο.

Πολλές φορές αν και είμαστε προσηλωμένοι θεωρητικά σε ένα ιδεώδες δεν πράττουμε σύμφωνα με τόν «πιστεύω» μας. Υπερσχύουν ο φόβος, ή έλλειψη αυτοπεποίθησης και έτσι πράττουμε αντίθετα από τις συνειδησιακές προταγές μας. Τόν περιβάλλον, ή κοινωνία, διάφορες προκαταλήψεις, προβάλλουν μεγάλη δυσκολία στην υλοποίηση τών ιδανικών μας.

Ζωή χωρίς ιδανικά δεν έχει νόημα αλλά στην σημερινή εποχή δεν μπορούμε να μιλάμε για ζωή αφιερωμένη σε μεγάλα ιδανικά, διότι ο άνθρωπος έχει σαν κύριο σκοπό την υλική ευμάρεια, τόν δρόμο της κατανάλωσης και είναι δέσμιος από τά ίδια τά επιτεύγματα του.

Χρειάζεται έτσι ένας καλύτερος προσδιορισμός τών ανθρώπινων ιδανικών, γιατί μόνο μιά ζωή αφιερωμένη σ' ένα μεγάλο ιδανικό δίνει πραγματική χαρά και ψυχική ικανοποίηση. Δίνει νόημα στην ζωή μας, και καταξιώνει τόν υψηλό προορισμό που έχει ο κάθε άνθρωπος.

Βασίλης Παναγόπουλος
Μαθητής Β' Λυκείου

ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΝ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ

Χρόνια τώρα άκουγα πολλούς να μιλάνε για τόν Ερυθρό Σταυρό. Έβλεπα κι ένα περιοδικό που κυκλοφορούσε στο Σχολείο μας. Άκουγα και για τά έρανο, που γίνεται κάθε χρόνο. Για να είμαι όμως ειλικρινής, ποτέ δεν είχα σκεφθεί τί είναι κατά βάθος, αυτός ο Ερυθρός Σταυρός.

Αποφάσισα να μάθω γι' αυτή την Οργάνωση, όταν μιά οικογενειακή μας άτυχία, μιά αρρώστια του πατέρα μου, μās ανάγκασε να γνωρίσουμε τόν μεγάλο Νοσοκομείο της Αθήνας, τόν «Ερυθρό Σταυρό». Τότε έμαθα πώς:

Ο Ερυθρός Σταυρός είναι μιά φιλανθρωπική οργάνωση, που ιδρύθηκε από τόν ανθρωπιστική έλβετο Έρικο Ντυνάν όταν τόν 1859, παρακολουθώντας κατά σύμπτωση τόν πολέμο στην ιταλική κομόπολη Σολφερίνο, ανάμεσα στους Γάλλους και τούς Αυστριακούς, διαπίστωσε την τραγική κατάσταση τών τραυματιών και τών θυμάτων πολέμου.

Η καρδιά του έλβετου ανθρωπιστή πόνεσε βαθιά βλέποντας τούς πληγωμένους να έχουν εγκαταλειφθεί στο πεδίο της μάχης και να ξεψυχούν μέσα σε φρικτούς πόνους, χωρίς να έχουν την παραμικρή βοήθεια ή παρηγοριά.

Ο ποιητής Στ. Σπεράντζας, σ' ένα ποίημα του αφιερωμένο στόν Έρρ. Ντυνάν περιγράφει τά συναισθήματα και τόν πόνο του μεγάλου ανθρωπιστή μ' αυτά τά λόγια:

«Τόν πόνο τόν ανθρώπινο τόσο τόν ένιωσες βαθιά

«και τόσο έτσι ματώθηκαν γι' αυτόν τά σωθικά σου,

«που της συμπόνιας έμβλημα μās έγινε άσπρο ένα πανί

«σαν την ψυχή σου, μέ σταυρό από τόν αίμα της καρδιάς σου».

Γυρνώντας στην πατρίδα του άρχισε να κινεί και άλλους φιλάνθρωπους με όμιλίες και διαλέξεις κι έτσι τόν 1863 συγκροτήθηκε η πρώτη πενταμελής επιτροπή, που φρόντισε να γίνει μιά διεθνής διάσκεψη για την ίδρυση της οργάνωσης, που είχε οραματισθεί.

Η οργάνωση ονομάστηκε «Ερυθρός Σταυρός» προς τιμήν του έλβετου, που πήρε την πρωτοβουλία, από τή σημαία, που ορίστηκε, και που είναι η αντίστροφη της έλβετικής σημαίας: άσπρη, δηλ. με κόκκινο σταυρό στη μέση.

Η προσπάθεια αυτή του Ντυνάν βρήκε μεγάλη απήχηση κι έτσι σ' όλον τόν κόσμο δημιουργήθηκαν σύλλογοι έθνικοί και διεθνείς με σκοπό την περιθαλψη και τόν πόλεμο και στην ειρήνη όλων αυτών που έχουν ανάγκη. Πέτυχε μάλιστα, ώστε και

διεθνείς συμβάσεις να υπογραφούν μεταξύ τών κρατών για την ουδετερότητα και την άσουλία αυτών που εργάζονται για την περιθαλψη τών τραυματιών.

Για τή δραστηριότητα όλων τών συλλόγων του Ε.Σ. τόν πρέπει απ' ό,τι κατάλαβα να δοξάζουμε τόν Θεό, που φώτισε τόν άνθρωπο αυτόν και τούς συνεργάτες του να πάρουν μιά τέτοια απόφαση. Πόσες χιλιάδες, αλήθεια, πληγωμένοι και έτοιμοθάνατοι δεν γλύτωσαν μέ τή σωτηρία επέμβαση του Ε.Σ.; Πόσα άθωα θύματα της ανθρωπίνης θηριωδίας δεν βρήκαν την ανακούφιση και την σωτηρία μέ τή βοήθεια τών ανθρωπόμορφων αυτών άγγέλων, τών έρυθροσταυριτών. Η ευγνωμοσύνη της ανθρωπότητας πρέπει να είναι βαθιά και αιώνια για τούς ανθρώπους αυτούς.

Έμαθα ακόμα πώς:

Στην Ελλάδα ο Ε.Ε.Σ. ιδρύθηκε μέ πρωτοβουλία της βασιλίσσας Όλγας τόν 1877. Από τότε μέχρι σήμερα ο Ε.Ε.Σ. έχει προσφέρει άμέτρητες υπηρεσίες όχι μόνο στόν Ελληνικό λαό, αλλά και σ' άλλους λαούς, που έτυχε να βρεθούν είτε σε κάποια λαίλαπα πολέμου είτε να χτυπηθούν από θεομηνίες.

Κι ακόμα έμαθα πώς:

Εκτός από την μεγάλη οργάνωση του Ε.Ε.Σ. υπάρχει και Ε.Ε.Σ.Ν. (Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός Νεότητος), που έχει για άποστολή του να γνωρίσει στα παιδιά και στους νέους τούς σκοπούς και τις δραστηριότητες της μεγάλης οργάνωσης του Ε.Σ. και να τούς συνηθίσει από τώρα να βοηθούν τούς συνανθρώπους τους, που έχουν μεγάλες ανάγκες.

Αφού, λοιπόν, έμαθα τόσα και τόσα για τόν Ε.Σ. και είδα πόσο χρήσιμος είναι στην ανθρωπότητα, θέλησα κι εγώ να βοηθήσω μέ τις μικρές μου δυνάμεις αυτή την όμορφη και θεάρεστη προσπάθεια και μιά μέρα πήγα και γράφτηκα σ' αυτήν την οργάνωση για τά παιδιά.

Και από τότε είμαι κι εγώ, και τόν λέω μέ περηφάνεια, ένας «Ερυθροσταυρίτης»!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΔΩΣΤΕ ΛΙΓΟ ΑΙΜΑ

Δίνοντας λίγο αίμα δεν υποφέρουμε, ούτε διατρέχουμε κανένα κίνδυνο. Μέ την ευεργετική αυτή πράξη σώζουμε τή ζωή ενός συνανθρώπου μας.

Γίνε χρήσιμος και μετά τόν τέλος της ζωής σου. Γίνε δωρητής σώματος. Προσφέρεις Υγεία και Ζωή ακόμα στόν συνάνθρωπό σου και συνέχισα στην ζωή τού σώματός σου.

Επιτροπή Δωρητών σώματος Ε.Ε.Σ.
Κεντρικά Γραφεία Ε.Ε.Σ. - Λυκαβητού 1 - τηλ. 3613565.

Η ΒΑΒΩ Η ΑΦΙΝΤΙΑ ΤΣ

Η βάβω ή νόνα μ' ή αφεντιά τς.
ή βάβω μ' μέ τού ψλό αρχοντικό.
έπιασε κ' έζουσι τ' πουδιά τς.
σά μπήκε ού τρύγους στού χουριό.
λίαρα πουδιά σαν κουμπουλόι
κι πάει κι ρχέτι στού κατώι.

Τρυητάδες ήρθανε σιά δώ
κι πάν στ' άμπέλ' τς κι τού τρυγάν
κι βούξι-άκέρριου τού χουριό
απ' τά τραγούδια που τραγδάν
κ' ή βάβω μ' καρτερεί στού σπιτ' τς
κι δέ τς βουλεύι να ξύς' τή μύτ' τς.

Βγάινι φουρτώματα σουρό.
τά φόρτουσαν κι πάν τά ζά.
Νά τοι, κι φτάσανε πώ! πώ!
- «Αίντι, βαθά, καλή σουλειά».
- «Ηύχαριστώ, καλά πιδιά μ'».
κι νά 'χετι τά γηρατιά μ'».

- «Πού νά τ' άδειάσουμε, βαθά».
- «Δώ που 'χρися, πλάι στού πιζούλ'».
Κι πάνε κι 'έρχονται τά ζά
κι ούλοι τρυγάν κι χείροντ' ούλ'
δέκα τρυητάδες κι άλλοι τόσο'.
τ' άμπέλ' τς δέ λέει για να τελειώσ'.

Τά παλικάρια τά πιά νιά
πήδσανι μέσ στού πατητήρ
κι τά πουδάρια τς τά γδυτά
χορεύουν λές κι έχνι παγγύρ'.
- «Βγέκα, βαθά, να καμαρώεις
κι τήν ηύχούλα σ' να μās δώεις!»

- «Γειά κι χαρά σας, λεβεντιές».
Σειέτι κι τρέμ' απ' κάτ' ή γή
απ' τις πουλλές χουροπηδιές
κι τρέχ' πουτάμνι τού κρασι.
- «Βάβω, κ' εγώ στού πατητήρ
κάνε μ' κι μένα τού χατηρ'!»

- «Αίντι κι τ' χρόν' πάλε, αφιντικό.
αίντι κι τ' χρόν' πάλε, βαθά».
Φάζνι όξου οι ηύχες στούν ούβαρό
κι μέσα βράζνε τά κρασιά
κ' ή βάβω ή νόνα μ' στόν κατώι
άσωστο τόν 'χει τού ηύχολόι.

Βάζνι = βουίζουν
Ούβαρό = Περιφραγμένη αύλή
Πού 'χρися = Πού άλειψα μέ κάτι

Σαντάρμης Γιάννης

πνευματικά παιχνίδια

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ (!)

Ποιός είναι ο φονιάς;
Μιά ημέρα βροχερή σκότωσαν μία γυναίκα.

Στό δικαστήριο κάλεσαν τόν άντρα της, τό κορίτσι της, καί τόν κηπουρό.

Ρωτάνε τόν άντρα της:

- Πού ήσουν τήν ώρα του φόνου;

- Μέσα στο δωμάτιο, διάβαζα ένα βιβλίο.

- Ρωτάνε τό κορίτσι της.

- Πού ήσουν τήν ώρα του φόνου;

- Ήμουν στο σχολείο.

- Ρωτάνε τόν κηπουρό:

- Πού ήσουν τήν ώρα του φόνου;

- Μέσα στον κήπο καί πότιζα τά λουλούδια.

Ποιός είναι ο φονιάς καί γιατί;

ΑΣΗΜΙΝΑ ΤΡΙΚΑΛΗ

ΣΤ' Τάξη 20ου Δημοτικού

Σχολείου Τρικάλων

ΤΟ ΞΥΡΙΣΜΑ

Κάποιος πήγε στον κουρέα να κουρευτεί.

- Πόσο έχει τό κούρεμα;

- 200 δρχ.

- Τό ξύρισμα;

- 100 δρχ.

- Εί τότε ξύρισέ μου τό κεφάλι.

MARIA BRANTZA

ΣΤ' Τάξη 20ου Δημοτικού

Σχολείο Τρικάλων

ΚΟΥ'ΙΖ

1. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα του Ιράν; α) Δαμασκός, β) Τεχεράνη, γ) Μέκκα.

2. Πότε έγινε ο συμμαχικός πόλεμος μεταξύ Ρωμαίων καί Ιταλών; α) 91-88 π.Χ., β) 75-66 π.Χ., γ) 35-37 μ.Χ.

3. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα του Ιράκ; α) Ριάντ, β) Κουβέιτ, γ) Βαγδάτη.

4. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα της Κύπρου; α) Τρίκυμον, β) Λευκωσία, γ) Λεμεσός.

5. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα του Αφγανιστάν; α) Αντεν, β) Μοσκάτ, γ) Καμπού.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΟΥΛΑΚΗΣ

Μαθητής Γ' Γυμνασίου

Ηρακλείου Κρήτης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε ιδρύθηκε ή ποδοσφαιρική ομάδα «Ρόδος»;

2. Πότε ιδρύθηκε ή ποδοσφαιρική ομάδα «Πάς Γιάννινα»;

3. Πόσες θέσεις έχει τό «Καυτανζόγλειο» στάδιο;

4. Ποιός υπήρξε όνομαστός γιά τήν ύπομνή του;

5. Πού έγινε ή μάχη του Σολφερίνο;

6. Ποιοί ήταν οι πρώτοι θαλασσοπόροι στή Γη;

7. Ποιός ήταν ο σύζυγος της Ασπασίας;

8. Πόσα πόδια έχει ο ψύλλος;

9. Πού βρίσκεται ή Γέφυρα των Στεναγμών;

10. Πού βρίσκεται ο Λευκός Οίκος;

11. Πού βρίσκεται ή Σφίγγα;

12. Πού συναντάς ποτάμια χωρίς νερό;

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΣΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Βορείου Ηπείρου 4

Αθήναι

ΣΚΑΛΑ

--

Τά αρχικά σχηματίζουν όνομα γυναικείο.

1) Σύνδεσμος

2) Ποδοσφαιρική ομάδα

3) Νησί πού είναι καί λουλούδι (αϊτ.)

4) Ένα από τά πελάγη μας

5) Βγαίνει άπ' τό σπύρι

ΦΑΝΗ ΚΟΡΔΑ

ΣΤ' Τάξη 20ου Δημοτικού

Σχολείου Τρικάλων

ΣΚΑΛΑ

Γ --

Γ ---

Γ ----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Τά αρχικά σχηματίζουν όνομα γυναικείο.

1) Σύνδεσμος

2) Ποδοσφαιρική ομάδα

3) Νησί πού είναι καί λουλούδι (αϊτ.)

4) Ένα από τά πελάγη μας

5) Βγαίνει άπ' τό σπύρι

ΦΑΝΗ ΚΟΡΔΑ

ΣΤ' Τάξη 20ου Δημοτικού

Σχολείου Τρικάλων

ΣΚΑΛΑ

Γ --

Γ ---

Γ ----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Τά αρχικά σχηματίζουν όνομα γυναικείο.

1) Σύνδεσμος

2) Ποδοσφαιρική ομάδα

3) Νησί πού είναι καί λουλούδι (αϊτ.)

4) Ένα από τά πελάγη μας

5) Βγαίνει άπ' τό σπύρι

ΦΑΝΗ ΚΟΡΔΑ

ΣΤ' Τάξη 20ου Δημοτικού

Σχολείου Τρικάλων

ΣΚΑΛΑ

Γ --

Γ ---

Γ ----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Γ -----

Οι αδελφές Νοσοκόμες του Ε.Ε.Σ. παρελαύνουν (25-3-85) πρώτες με ομάδαρχη την Προϊσταμένη Κυρία Φ. Άμπαζολί.
 'Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. 'Ορέστης Λουρίδης με έπιτελείο του Ε.Ε.Σ. παρακολουθεί την παρέλαση.

